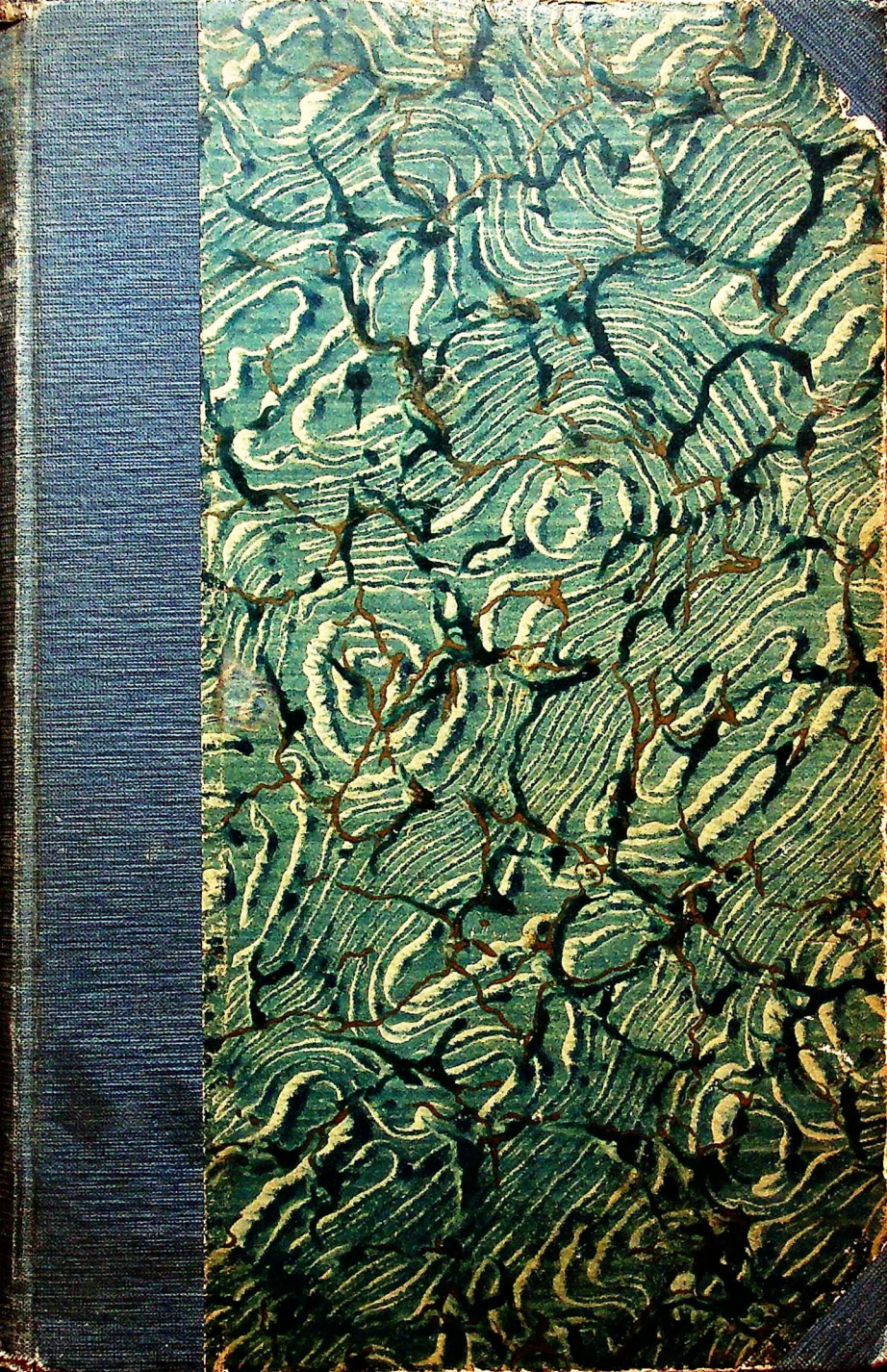

ČESKÝ

DOPISOVATEL

Theoreticko-praktické navedení,

jak se mají psáti dopisy, listiny soukromé neb úřadní
a právní
se zvláštním zřetelem k nejnovějšímu zákonodárství.

Spolehlivý rádce

v potřebách občanských i soudních pro náš lid.

Sestavil

Václav Jelínek.

V Lounech.

NAKLADATELSTVÍ. TH. VENTA. KNIHTISKÁRNA.

O dopisech vůbec.

Kdo psáti chce nebo má nějaký dopis, uvaž nejprvé, že slovo napsané trvá na vždy a může se dostati do rozličných rukou. Z toho vychází na jevo, že potřebí zvláštní opatrnosti při zdělávání dopisů, neboť ony slouží zároveň za měřítko vzdělanosti toho, který je sepsal. Kdo by tudíž nešetřil pravidel obvyklých při takovém sepisování, podal by tím důkaz, že nedosáhl onoho stupně vzdělanosti, jaká se vyžaduje od každého člověka. Každá písemnost proto složena buď opatrně a mějme na zřeteli v první řadě: dobrý sloh. K tomu potřebí hlavně, by výrazy byly správné, totiž bychom volili slova taková, jež nepřipouštějí výkladu než takového, jaký pisatel měl v úmyslu.

Jazyk v písemnostech má býti správný, máme šetřiti hlavně pravidel mluvnice. Dále vystříhejme se slov a výrazů, jichž se neužívá obecně, nýbrž jenom v některém kraji. Rovněž užívání cizích slov, jež bývá často nesprávné, máme se vystříhati vyjma slova, mající průběh u všech vzdělaných národů, jichž po česku nelze pověditi, na př.: fortepiano, politika, móda a pod.

Správnost jazyka obsahuje v sobě také zřetelnost i třeba vystříhati se nejasnosti a nesrozumitelnosti.

Písemnost každá má býti stručná, t. j. nemnohými slovy pověditi sluší vše, čeho třeba. Vyhněme se plýtvání slovy, neopakujme několikráte jednu věc, neboť čtení dopisu takového unaví neb omrzí. Než dbejme, by nebyla porušena důkladnost, jež v tom záleží, by věc, o kterou běží, vylíčila se čtenáři se všemi okolnostmi, jichž k porozumění nezbytně třeba.

Myšlénky seřaděny buďtež v náležitém pořádku, jinak nastane zmatek a čtenář nenabude jasného přehledu. Obyčejně počíná se s věcí důležitější a věci menší váhy nechávají se naposled.

Konečně potřebí prostoty a nelíčenosti.

Sloh tedy nemá býti kroucený neb uměle nastrojený. V některých písemnostech neškodí trochu básnického vyšňoření, na př. v listech blahopřejných, milostných a j. Čeho však velmi potřebí při všech písemnostech jest opatrnost. Již při ústním obcování s osobami neznámými třeba se vystříhati přenáhlenosti, prostořekosti, vyzrazení tajností, nerozvážných slibů a p., při písemnostech potřebí opatrnosti dvojnásobné, co zejména má platnost, jestliže písemností se k něčemu zavazujeme.

List zastupuje místo ústní rozmluvy, pročež má v něm také obsaženo býti, co bychom řekli ústně.

Přátelům pišme důvěrně, osobám neznámým nebo vyšším zdvořile a uctivě, avšak bez pochlebenství. Osobám nižším pišme přívětivě a bez hrdosti. List každý začíná oslovením, jež řídí se dle poměru, v jakém se pisatel nalézá k přijímateli.

Kromě oslovení skládá se list obyčejně z úvodu, z obsahu vlastního a konce. V úvodě poví se zkrátka příčina, za kterou se list píše, nebo předešle zdvořilá omluva neb ohražení proti možné snad výčitce neskromnosti, pišeme-li osobám neznámým.

Slovem „Já“ mohou počínati pouze listy dobrým přátelům, jinak bylo by to neskromností.

Po úvodě následuje věc hlavní, která má hladce a nenuceně připojena býti k úvodu, potom se list zakončí nějakým zdvořilým a slušným obratem.

Dodávání tak zv. doušek neb postskriptur odpouští se pouze osobám ženského pohlaví; připisovati dodatky v listech k osobám vznešeným jest přímo neslušností. Vzpomene-li si kdo po ukončení listu, že něco zapomněl, piš znovu — doplňky jsou znamením, že pisatel nenaložil dosti práce, nebo jest člověkem nedbalým neb nepamětlivým. Jen v případě, kdybychom po ukončení listu dověděli se něčeho, což důležito přijímateli, dovoleno připsati doušku. Poznámky „na spěch“ dlužno se vystříhati.

Zevnější úprava listu vyžaduje také šetření jistých pravidel. Na listy bere se tak zvaný papír poštovský, bílý; obyčejného papíru nesmí se k listům nikdy užívati, modrého pak jen v záležitostech obchodních.

Dává-li se zpráva o něčí smrti, lze psáti na papíře s černou obrubou. Ku psaní bere se pouze dobrý inkoust, místo posypátka jest lépe užiti papíru pijavého. Bylo-li písmo pískem posypáno, třeba jej setříti dříve, nežli se list složí. Kdo by toho neučinil, projevil by velikou nevážnost k přijímateli.

Rovněž urážlivým bylo by, odeslati list znešvařený kaňkami neb opravami. Jestliže osoba, které píšeme, nás nezná, připišme k jménu svému stav a příbytek.

Datum či vročení, t. j. místo, den a rok nemá chyběti na žádném dopise. V psaních k osobám vyšším píše se na konci listu, v levo proti podpisu, jinak, a zejména při dopisech obchodních shora v pravo, před počátkem listu. Potřebí též nechati prázdnou prostoru shora, v levo, též i poněkud v pravo.

Bez obálky (couvertu) nesluší se vůbec odeslati list. Obálka zabrání zašpinění listu, jakož i že nelze nikomu čísti obsah jeho.

Toliko listy důvěrné, též obchodní lze posílati bez obálky.

List buď složen tak, by obsah zůstal ukryt očím nepovolaným, aby při otvírání začátek dopisu snadno se objevil. Obálka řídí se dle papíru a složení dopisu; může si ji každý sám shotoviti, nebo koupiti hotovou dle potřeby.

Dopisy uzavřeny bývají pečetí a sice pečetí se buď voskem nebo oplatkami. Vosku užíváme červeného, při důvěrných též různě barveného.

Nyní se dopisy zřídka jen pečetí, nýbrž jen zalepí gummou a jsou obálky již na to zařízeny.

Nápis (adressa) listu obsahuje jméno, stav a bydliště přijímatele.

Tituly a podobné nejsou podstatnou potřebou a čím dále tím více upouští se od nich. Vzorem v tom ohledu jsou listy obchodní.

Nápis buď zřetelný, jak pro slušnost, tak zejména by se předešlo možným omylům. Příklad prosté adressy:

Jeho Blahorodí,
panu Vojtěchovi Tichému,
učiteli
v Slaném.

Posílá-li se list do místa méně známého, zvláště kde není pošta, dlužno tuto připsati n. př.:

Velebnému pánu, panu
Václavu Čermákovi,
faráři
v Hudlicích.
Pošta Beroun.

Má-li list jíti do většího města, udá se zevrubně byt přijímatele, na př.:

Blahorodému Pánu, panu
Jiřímu Trnkovi,
úřadníku
ve Vídni
III. okr., ulice Kolárova
čís. 120.

Každý poštou zaslaný list třeba vyplatiti (frankovati,) poslati list nevyplacený bylo by hrubou nešetrností; přijímatel mimo to musil by platit pokutu, t. j. dvojnásobnou část porta.

Přání.

K novému roku.

Rodičům.

Nejmilejší rodičové!

Doba tak vážná, jako jest počátek roku, probouzí vážné myšlénky v srdci lidském. Vzpomínky na rok minulý ustupují blahé naději v lepší budoucnost. Jsem přesvědčen, že vzpomínáte při tom též na mne, pozorujíce mou pilnost a snahu po vzdělání, které mi zjednati má někdy lepší budoucnost.

Znám velmi dobře Vaši lásku ke mně a péči o moje blaho. Jste mými největšími dobrodinci, starajíce se o mne a zasypávajíce mne dobrodiním všeho druhu a tak se stávám čím dále tím větším dlužníkem Vaším. Uznávám veškeré tyto zásluhy Vaše a proto zejména v slavný den nového roku více než jindy chovám předsevzetí a slibuji, že naložím na to všecky síly svoje, bych žil k radosti Vaší a naplnil spravedlivé naděje Vaše. Líbaje Vám laskavé ruce, zůstávám vždy

Vaším

vděčným synem

V T— J. J.

Nejdražší rodiče!

Rád bych Vám na počátku nového roku způsobil nějakou radost. Avšak nemám nic svého, co bych Vám podati mohl, neboť vše, co mám, pochází od Vás a jest tudíž Vaše. Proto přijměte moje nejvroucnější přání, jež tímto projevuji a zároveň díky za nesčíslná dobrodiní, která Jste mi kdy prokázali a posud prokazujete.

Jakým způsobem mohl bych se vám za to odměniti? Znám toliko jediný prostředek, bych totiž pilností svou a poslušností způsobil Vám radost. Mimo to prositi budu Boha za propůjčení mi sil, bych předsevzetí tomu dostál. Děkuje Vám za všecko, žádám vroucně, byste mne i budoucně zachovali v přízni a lásce své.

Váš

vděčný syn

Jaroslav.

Rozmilí rodičové!

Na počátku roku nového vzpomínám s největší vděčností na všecka dobrodiní, jež Jste mi od mého věku dětinského byli prokázali. Není mi možno toto dobrodiní vypočísti, tím méně Vám je oplatiti. Nicméně chci aspoň osvědčiti svou vděčnost a pronésti slib, že se vždy přičiním, bych radost a potěšení Vám způsobil a stal se podporou Vašich let, jichžto počet Bůh račiž hojně rozmnožiti. Vím, co zmůže u Boha modlitba vděčného dítěte a proto neopomenu nikdy před vznešený trůn jeho skládati vroucí prosby svoje, aby hojnost svého požehnání a blaha všeho ráčil vylíti na Vás.

Já pak zůstanu vždy

Vaším věrným synem

J. J.

Předrazí rodičové!

Vždycky jsem považoval za největší povinnost svou, bych neopomenul žádné vhodné příležitosti, při které bylo by mi možno, projeviti Vám, předrazí rodiče, city dětinné úcty své i vděčnosti, spojené s nejsrdečnějším přáním, aby Vás blaho a štěstí všude provázelo. Nastávající nový rok uvádí mi poznovu na paměť velikou řadu dobrodiní, jimiž zasypávaly mne po celý rok štědré ruce Vaše a za které nelze mi se Vám posud jinak odsloužiti nežli vroucí vděčností a vzýváním Boha, by Vás po mnohá léta zachovati ráčil při zdraví stálém, veselé i dobré mysli a propůjčil Vám největší hojnost veškerého blaha pozemského, zdaru a štěstí. K přání tomu připojuji slib upřímný, že bude vždy mou nejvřelejší touhou a horoucí snahou, bych se osvědčil hodným Vaší lásky a dobrotivosti i dosáhl takového postavení, které by mi poskytovalo možnost, dáti Vám na jevo neobmezenou vděčnost svou ne toliko slovem, nýbrž i skutkem.

Budiž Vaše láska i budoucně podporou

Vašemu

V L— Vás vroucně milujícímu synu

J. J.

Drahocení rodičové!

Jestliže Jste laskavě přijímali mou vděčnost, když jsem ústně ji projevoval, doufám, že tímže způsobem přijata bude dnes, kdežto vzdálen od Vás, musím písemně ji osvědčiti. Dobrotivý Bůh pohlédne laskavým okem na dítě, které chystá se skrovným lístkem poděkovati milým rodičům za jejich péči a laskavost. Uznávám, že s to nejsem odměniti se Vám, jak zasluhujete pro svou dobrotu, avšak chci Vás vždy ctíti a milovati upřímně a naložiti na to všecku píli, bych si lásku Vaši zachoval a též vždy hodným se stal i žil k Vaší radosti.

S tím zůstávám

Váš

vděčný syn

Vojtěch.

Milovaní rodičové!

Přijměte laskavě moje blahopřání k novému roku, jež zasílám z daleka. Slunce blaha nechť nikdy nezachází nad Vašimi hlavami a cokoli podniknete na tomto světě, ať setká se s nejlepším zdarem. Mne pak, drazí rodičové, zachovejte v téže lásce, která mi byla podílem od oné doby, kdy jsem přišel na svět. Kýž mohl bych způsobem účinnějším prokázati Vám vděčnost za dobrodiní, kterými stále mne zasypáváte.

Ale to posud nemožno a pouze vroucí modlitbou, by otec nebeský Vám udělil hojného požehnání, mohu osvědčiti se vděčným. V duchu Vás líbaje, volám upřímně:

Buďte zdrávi dlouhá léta!

Váš

věrný syn
Zdeněk.

Otci.

Nejmilejší otče!

Neznám nikoho na tomto světě, jemuž byl bych povinen vzdáti tak vřelé díky a prokazovati tak hlubokou úctu, jako Vám. Proto jest na začátku nového roku první mou snahou, abych mimo projev úcty a vřelé vděčnosti za Vaši lásku, mně posud věnovanou, vyslovil též blahopřání svoje, byste nastávající rok přečkal v nekalené spokojenosti a v nejlepším zdraví. Poněvadž nelze mi světskými poklady odplatiti Vám otcovskou lásku a dobrotivost, chci to učiniti aspoň slibem, že se přičiním seč moje síly stačí, by péče Vaše nebyla marna, abyste se na mne dočkal čím dále tím větší radosti. Zároveň modliti se budu, by prodlouženi byli dnové Vaši, abyste ještě mnohokráte dočkal se dnešního slavnostního dne.

Váš vděčný syn
Václav.

Nejdražší otče!

První jitro nového roku připomíná mi, jak mnohá dobrodiní od Vás v roce minulém jsem zažil a že také v tomto nastávajícím opět nová od Vás mohu očekávati, neboť jsem přesvědčen, že láska Vaše ke mně nestárne. A vzpomínka tato způsobuje v srdci mém city, které ani nejschopnější pero nedovede opravdově vypsati. Ba ani jazyk lidský není s to vysloviti co dnes děje se v srdci mém. Láska dětinská zápasí tam s vděčností, jež opět snaží se úctu převýšiti. Avšak uznávám, že v slabosti své mohu pouze dobrou vůlí poněkud osvědčiti vděčnost, bych Vám svým chováním způsobil radost. Odplatu slušnou ponechám Bohu všemohoucímu, který vyslyší vroucí modlitby

Vašeho vděčného syna
J. J.

Nejmilejší otče!

Poněvadž mi není popřáno, bych dnes v den nového roku přidružil se k těm, kdož vám přednášeti budou novoroční blahopřání, odhodlal jsem se, tímto listem vysloviti Vám nejen nejvroucnější přání svoje, nýbrž osvědčiti vám zároveň svou lásku i vděčnost.

Račiž Vás, můj drahý otče, Bůh všemohoucí zachovati při stálém zdraví a dopřáti Vám spokojené i veselé mysli, všemožného zdaru a štěstí.

Doufám, že přání toto, pocházející z hloubi srdce mého, nalezne ohlasu v dobrém srdci Vašem. Zároveň přijměte ode mne srdečné díky za vše dobré, jež Jste mi dosud prokázal. Uznávám za nejsvětější svou povinnost, bych toho byl pamětlivým a hleděl se Vám za to odsloužiti. Avšak neznám k tomu lepšího způsobu, nežli ten, když se vynasnažím, bych Vám při každé příležitosti způsobil radost. Ubezpečuje Vás, že to bude vřelou snahou mou,

jsem povždy Vaším

nejvděčnějším synem
Stanislavem.

Matce.

Drahá máti!

Jest povinností největší každého dítěte, by použilo příležitosti, kdy může dobrodincům a příznivcům vyjádřiti vroucí díky svoje. Vy, drahá matko, prokazujete mi největší dobrodiní, slovy a příkladem vštěpujete v srdce mé od útlého mládí zárodky ku všem ctnostem i vědomostem, jež ujmou se v srdci mém a rostouce, ponesou časem ovoce žádoucí. Za tyto snahy vzdávám díky nejvroucnější a slibuji, že čím dále tím větší péči naložím na to, osvědčiti v míře hojné vděčnost za tato dobrodiní a zároveň chci prositi Boha, by mně dal sílu k vykonání toho a Vám v hojné míře blaženosti popřál časné i věčné.

Váš vděčný syn
Karel.

Laskavá matinko!

Nelze mi lépe zasvětiti novoroční den nežli projevením Vám citů, jež ozývají se k vám v srdci mém. Na mysli tanou mi všecka dobrodiní, jež jsem od Vás kdykoli obdržel a zároveň uzrává v duši mé úmysl, bych se osvědčil hodným Vaší lásky mateřské. Následováním Vašeho příkladu na ctnosti a šlechetnosti dokážu asi nejlépe svou vděčnost. Při tom pak budu vzývati Boha, by hojnost požehnání svého vylil na Vás a dal Vám štěstí i zdraví po čas Vašeho života. Mně pak račiž poskytnouti

síly a příležitosti, bych s to byl vděčnost svou vám osvědčiti, což nejvroucnějším přáním Vašeho

vděčného syna
Bohumila.

Nejmilejší máti!

S nevýslovnou radostí chápu se péra v dnešní den, kdy slavíme počátek roku. Milejším bylo by mi arci tisíckráte, kdybych mohla ústy svými projeviti Vám city, jež tak mocně ozývají se v mém srdci, avšak nemůže to býti, poněvadž osud tomu prozatím nechce. Žádám tedy snažně, byste se spokojila přáním písemným, které pochází z útrob srdce nejupřímnějšího a slibuji zároveň, že se přičiním seč moje skrovné síly stačí, bych Vám způsobila radost a nezmařila naděje, které ve mne skládáte. Hospodin všemohoucí račiž tomuto mému předsevzetí žehnati a býti Vám jako posud mocnou ochranou, byste bez starostí a nepříjemností trávila dny vezdejšího života, jež aby milostivě co nejvíce prodloužiti ráčil Pán všemohoucí, jest vroucím přáním

Vaši vděčné dcery
J. J.

Dědovi.

Nejmilejší dědečku!

Nový rok opět rozmnoží šediny na hlavě Vaší, avšak vážnosti Vaši nebude to na ujmu. Srdce naše lnou k Vám s dětinskou láskou a dne každého prosíme Hospodina, by Vám udělil v plné míře, co by rozmnožovalo blaženost Vaši. Zvláště pak Vám přejeme, by Vás Bůh ještě po mnohá léta zachoval ve zdraví a tak nám poskytl příležitosti, bychom vždy větší radost Vám působiti mohli. Nemám dosti slov, bych vyjádřil, jak Vás ctíme a jak vděčně uznáváme všecka dobrodiní, jež prokazovati nám nepřestáváte. Bůh jediný může odměniti Vaše zásluhy a síliti naše úmysly, bychom pilností a mravností svou Vaši naději oprávněnou k svému vlastnímu štěstí plnili.

Vaši vděční vnuci.
(Váš věrný vnuk
vnučka.)

Drahý dědečku!

Veselý dnes zavítal k nám den, první to nového roku. I přicházím, bych Tě srdečně pozdravil a projevil upřímné přání srdce svého. Laskavý otec nebeský mnohým kvítkem posypal stezky Tvého života, odvrátil od Tebe mnohou strast a dopřál Ti nejedné radosti; budiž mu za to vřelý dík. Já pak nepřestanu vysýlati vroucí prosby k nebeskému otci, by ještě dlouhá léta

držel nad Tebou ochrannou ruku svou a sílil Tě v protivenstvích, jichž nebývá vždy prosto vysoké stáří. Mně pak dej Bůh, abych ve ctnosti a mravnosti prospívaje, hoden byl lásky, jižto Jsi mi posud prokazoval, dědoušku můj laskavý.

Tvůj upřímný vnuk
Ladislav.

Laskavý dědoušku!

Ani nemůžete uvěřiti, jakou pociťuji radost, že Vás vidím v tento den, kdy počíná nový rok, zdravého a veselého. Pohlédněte, jak všickni Vaši vnuci a vnučky, synové i dcery plesají, že Jste se dočkal tohoto slavnostního a památného dne. Poslyšte, jak vřele bije srdce každého z nich, jak vroucí v něm ozývá se přání, byste ve blaženosti s nimi dočkal se ještě mnohého roku nového. Doufáme všickni, že Bůh neoslyší naše prosby vroucí.

Vynasnažíme se všickni, bychom dle síly své přispěli k rozmnožení blaženosti, již poskytnouti může Vám pozemský tento život. Já pak vzdávaje vroucí díky Vám za důkazy lásky Vaší a dobroty, slibuji, že se přičiním, bych se osvědčil jich hodným mravností a největší pilností.

Váš vděčný vnuk
Vladimír.

Bratru.

Nejmilejší bratře!

O novém roce projeviti blahopřání osobám milovaným, jest obyčej všeobecný. Proto chci já totéž učiniti a sice slovy jen krátkými. Jsi ke mně vždy laskavý a upřímný bratr, začež miluji Tě a budu vždy milovati. I přeju Tobě veškerý zdar v úmyslech a záměrech, jimiž zabývá se duch Tvůj. Buď pevný a vytrvalý v úmyslu, by šťastně dokonáno bylo, cos počal šťastně. Tak oplatíš i rodičům jejich starost o nás. Až pak dojdeš cíle, poznáš, jak blaženým činí člověka vědomí, že přičinění jeho nebylo marným, že mu pomohlo k cíli žádoucímu.

To přeje Tobě z upřímného srdce

Tvůj věrný bratr
Boleslav.

Milý bratře!

Nepsal jsem Ti již dlouho; není to v mé vůli, nýbrž v okolnosti, zejména v práci, které stále přibývá. I teď musím takřka ukrásti hodinku, bych Ti napsal několik řádků.

Kýž by nový rok přinesl Ti hojného požehnání a dovedl Tě k cíli žádoucímu. Zdaří-li se úmysly tvoje, vzejde z toho radost i pro mne, neboť srdce moje se raduje, když se Tobě

dobře daří. Jak bych Tě nemiloval, když Jsi ke mně vždy laskavým. Láska plodí lásku i zůstanu Ti vždy vděčný.

Zachovej tebe laskavý Hospodin ve zdraví, uděl Tobě všeho, čeho si jen přeješ a Ty pak nepřestaň milovati

svého upřímného bratra
Jana.

Sestře.

Milená sestřičko!

Marně hledal(a) jsem kvítky, bych(a) uvil je u věnec, jejž bych v dnešní den nového roku podal(a) Tobě. Něžné květinky dřímají spánek zimní, avšak v srdéčku mém rozvijí kvítko, jejž přináším Tobě za oběť. Toto kvítko jest upřímná láska bratrská (sesterská), jíž pociťuji k Tobě a která nikdy neuvadne a nevyhasne v srdci mém. Smrt toliko může udusiti tuto květinku. Láska tato nutká mne, bych Ti v dnešní slavný den projevil(a) nejvroucnější blahopřání a sice v ten smysl, bys nejen tento den a celý nastávající rok žila šťastně a blaženě, nýbrž aby tak bylo i na dále po dlouhou řadu let.

Dejž Ti Bůh po ten celý čas požehnání své v míře nejhojnější a propůjč Ti vždy stálého zdraví a nezkalené radosti.

Toť přání Tvého (Tvé)
upřímného bratra J.
(upřímné sestry M.)

Milá sestro!

Vzdálena jsi od nás v dnešní slavný den novoroční; dlíš mezi lidmi cizími a lituji velice toho, že Tebe dnes nevidím mezi námi. Těšili bychom se vzpomínkami na doby minulé, kdy jsme spolu se učívali přání novoroční, bychom je rodičům svým odříkali. O, tyto radostné chvíle minuly!

Avšak doufejme, že budoucnost bude nám příznivou. V rukou Páně spočívají osudy lidské. On rozděluje dle své moudrosti blaženost mezi tvory své. Doufejme, milá sestro, že se stane, co sobě dnes přejeme, dle vůle otce nebeského.

To přeje Tobě i sobě

Tvůj upřímný bratr
Václav.

Pěstounům.

Velectění pěstounové!

Nastávající nový rok připomíná mi veliký dluh, jejž zplatit Vám nikdy s to nebudu. Obdržel jsem od Vás veliká, nesčíslná dobrodiní, za která nemohu ničeho podati, leč city vděčnosti

své, které slovy nelze projeviti, ani perem vylíčiti. Přijměte ž proto, nejdražší pěstounové, výraz mé nejvroucnější uznalosti. Vy jste největšími dobrodinci mými na tomto pro mne pustém světě. Bůh všemohoucí vezmiž Vás do své ochrany a dejž, by tento nový rok byl pro Vás pramenem nejčistších rozkoší a nezkalené blaženosti a račiž Vám uděliti ještě dlouhou řadu požehnaných roků. Jeho milost a požehnání ať spočívají na Vás v míře nejhojnější. Potom také já budu šťasten, neboť mé štěstí plyne z pravé radosti Vaší.

Zároveň račte laskavě přijati slib mé poslušnosti a dětinské úcty. Snaha moje, bych získal si přízeň a spokojenost Vaši, bude den ke dni větší, láska má vždy vroucnější.

Váš
vděčný
J. J.

Dobrodinci.

Vaše Blahorodí!

Přečetná dobrodiní, jež mi Vašnosti prokázati Jste ráčil po drahný čas, kážou mi, bych při každé příležitosti dal na jevo city srdce svého vděčností naplněného. Nelze mi zajisté počíti lépe tento rok, nežli projevením nejvroucnějších díků Vašnostem, šlechetnému dobrodinci svému, přeje Vám zároveň z hloubi srdce svého plného zdaru při každém počínání. Všemohoucí odměňovatel každého dobrého skutku vyslyší mé prosby a nahradí Vašemu Blahorodí stálým zdravím a veselou myslí stonásobně vše to dobré, kterého jsem stal se účastným Vašnostinou dobrotou. To Vašnostem upřímně přeje

Vašemu Blahorodí
v neobmezené vděčnosti oddaný
J. J.

V H.—

Milence (s dárkem).

Drahá Růženo!

Blahopřání k novému roku způsobuje nesnáze, poněvadž v dopis takový snadno se vloudí něco nuceného, což není s to, by vyjádřilo ponty, jež v srdci se ozývají a poněvadž to zvyk, tím ruší se půvabnost lásky nebo přátelství. V den novoroční ze zvyku objímáme neb oslavujeme vlídně i své nepřátely. Nesoudím, že prohřešil bych se velmi, kdybych Vám nepsal dnes a byl bych totéž opomenul, kdybych neměl v úmyslu použiti té příležitosti a žádati za přijetí malého, k tomuto listu přiloženého dárku. Jsou to sladkosti i doufám, že to uznáte sama i přesvědčíte se o tom. Na shledanou večer dnešního dne

Váš
věrný
Jaromír.

K narozeninám (strýcovi).

Veleváženy pane strýčku!

Den, kterého jste Vy, předrahý strýčku, spatřil světlo světa, připomíná mi živě četná dobrodiní, jež mi dobrota Vaše od mého mládí prokazovala v tak hojné míře. Byl bych velikým nevděčníkem, kdybych jen na okamžik zapomněl, jakým v pravdě otcovským způsobem jste se vždy o mne staral a pečoval o mé vzdělání. Ani čas ani vzdálenost nebudou mi nikdy na překážku, bych nedal na jevo, jak horoucí jest přání srdce mého, aby Vám zkvétalo blaho a štěstí na všech cestách Vašich. K tomuto přání pak připojuji naději, že mi dobrotivý osud poskytne co nejdříve příležitosti, bych Vám nejen slovy, nýbrž i skutkem mohl dokázati, kterak Vaše upřímná snaha, aby ze mne byl užitečný člen společnosti lidské, neminula se s úspěchem.

Bůh zachovej Vás při stálém a dokonalém zdraví ještě dlouhá léta pro všecky, kdož Vás milují, a vždy Vám oslazuj Vaše stáří.

Toho Vám a nezkrácené náklonnosti Vaší sobě z hlubin srdce svého přeje

Váš

vděčný bratrovec

V B.— J. J.

K narozeninám představenému.

Vaše Blahorodí, Velectěný pane!

Citem nejvroucnější úcty ovládán a proniknut, osměluji se projeviti Vašnostem k zítřejším narozeninám své nejuctivější blahopřání i připojuji se k počtu těch, kdož vysílají k nebesům prosby o požehnání pro Vaše Blahorodí.

Dovolte zároveň, velectěný pane, bych směl se doporučiti i na příště Vaší blahosklonnosti a připojiti k tomu nejopravdivější ujištění, že neustále budu se snažiti, abych věrným a pilným konáním svých povinností osvědčil se hodným Vaší laskavosti.

V neobmezené úctě trvám

Vašeho Blahorodí věrně oddaný

V P.— J. J.

K narození syna příteli.

Drahý příteli!

Osud obdařil Tě synáčkem a vyplnil konečně toužebné přání Tvoje i Tvé manželky. Zpráva ta, jižto jsem právě obdržel, potěšila mne více, než kdybych byl vyhrál značnou část peněz i přeji Ti z nejhlubších útrob upřímného srdce svého štěstí

k dosud nezkušeným radostem a rozkoším otcovským a lituji velice, že jsem poután tuto svým zaměstnáním, tak že mi nemožno, jak bych sobě tak velice přál, pospíšiti k Tobě na venek a postaviti se tvému statečnému junáku za kmotra i vysloviti Tobě i manželce Tvé ústně své upřímné blahopřání. Přeji Ti, by hošík byl tak roztomilý jako jeho matinka a rozumný po tatínkovi; pak zajisté budeš nejblaženějším otcem na světě.

Vyřiď ode mne srdečný pozdrav milé ženušce, jakož i tomu malému občánku.

V duchu Tě objímá a líbá

Tvůj

věrný přítel

J. J.

K stříbrné svatbě přítelově.

Milý, starý příteli!

Léta ubíhají, mizí rychle, my pak stárneme a za ten čas, co jsme přátely, změnili jsme se valně. Tys pojal řádnou manželku, já pak zůstal starým mládencem, ale při tom veselým hochem a Tvým upřímným přítelem. Vlasy naše sice sešedivěly, avšak naše srdce posud jsou, jak doufám, vřelá, mladá.

Dvacet pět roků uplynulo od té doby, co jsem Ti projevil přání k sňatku Tvému a dnes opět mohu s radostí a vřelostí projeviti Tobě city své vroucí lásky a přátelství. Nezapomínej i se svou manželkou na mne a já si přeji, by mi byla poskytnuta možnost projeviti Vám blahopřání ještě k zlaté svatbě. Pozdravuj ode mne dítky své; ať vezmou si příklad z Tebe a při veselé hostině až zařinčí sklenice a číše, vzpomeňte si, že také bude píti na Vaše zdraví.

Váš

upřímný přítel

V R.— V. M.

(Při povýšení.)

Blahorodý pane!

Veliké potěšení způsobilo mi, že jste postoupil na vyšší místo. Vyplněno tím vroucí přání, které jsem dávno choval v srdci svém. Dovoluji sobě za tou příčinou projeviti Vám nejvroucnější přání na důkaz, že uznávám zásluhy Vaše. Bůh všemohoucí račiž popřáti Vám stálého zdraví, aby obtíže nového úřadu Vám byly ulehčeny. Buďte ujištěn, že i budoucně budu bráti vřelý podíl na osudu Vašem a že jest mým jediným přáním, byste i v tomto novém úřadě zachoval mi dosavadní přízeň svou, o čež žádá

Váš upřímný

J. J.

K zrozeninám milence.

Vroucně milovaná Marie!

Dnešní den slavný poskytuje mi příležitost projeviti Tobě vroucí přání, jež chovám v srdci svém. Poněvadž upřímný cit nezná dělati mnoho řečí, projeviti chci přání své jen krátce. Nechť boží požehnání jest stále při Tobě a provází Tě vždy a všude; laskavá ruka všemohoucího chraniž a ostříhejž Tě před veškerou nehodou. Já pak žádám, bys mi dopřála i dále své přízně a budu vždy snažiti se, abych se jí prokázal hodným. Tím doufám, že osvědčím nejlépe také svou lásku.

Tvůj

Jan.

K narozeninám nevěstě.

Milovaná Zděnko!

Dnešní den narozenin Tvých jest pro mne slavným svátkem. Proto jsem ho ráno vítal radostněji než jindy a neměl bych pokoje, pokud bych ti nevyjevil všecky city, které se ozývají v srdci mém. O, jak velice miluji Tebe. Tys mi drahá nade všecko. Bez Tebe byla by celá země pustinou pro mne. Proto každodenně prosím Boha, aby mně zachoval tebe, neb jsi Ty blaho života mého. Nelze mi tuto vypočítati vše, co Ti přeju, musil bych nejméně celý den tak činiti. Pročež zatím na tom přestanu, ponechávaje si ostatní pro rozmluvu ústní.

Tvůj

Jan.

(J i n é.)

Drahá Milado!

Kéž mohl bych dnes býti u Tebe, obejmouti a v polibení upřímném projeviti vroucí přání srdce svého. Ale není možné, pročež musím papíru svěřiti, co byl bych tak rád ústně pronesl. Dnes jest den narozenin Tvých, dne kdy uzřelas světlo toho světa! Čítáš nyní 22 roky. O kýž by život Tvůj ubíhal jako stříbrobarvý potůček uprostřed květin. Kýž nekalí žádný mrak oblohu žití Tvého a kýž neroní oko Tvé jiné slzy, nežli radosti! Bůh dopřejž Ti nejlepšího zdraví a zasyp Tě hojně dary svými, by na stezce žití Tvého bujely samé kvítky a život Tvůj byl samá radost a blaženost. Toť nejvroucnějším přáním

Tvého věrného

Vojtěcha.

K jmeninám nebo narozeninám milenky.

Drahá přítelkyně!

Nemyslete, že potřebí nám jistého dne, bych projevil Vám blahopřání; každý den, každý okamžik poskytuje mi příležitosti, bych Vám osvědčil přání a city svoje. Zasluhujete, by výrazu došly vybranějšími slovy nežli jsou moje; den tak slavný, jakým jsou Vaše narozeniny, oslaven by měl býti krásnými verši; ale není mně dáno, bych vložil v báseň vše, co cítím pro Vás v srdci svém, v útrobách svých a jsem nucen prostými a slabými slovy naznačiti, co tak mocně pociťuji. Mohl bych arci, jako jiní projeviti Vám upřímnost svou v básni koupené, ale dávám přednost slovům přirozeným, jež jsou upřímnější a lepší nežli cizí. Prosím toliko, byste přijala laskavě přiložený dárek malý, jenž nemá účel sloužiti Vám za ozdobu, neboť nic není s to zvýšiti krásu Vaši, nýbrž má vzbuzovati ve Vás upomínku na toho, jenž neustále myslí na Vás a nazývá se vždy s láskou nejvroucnější

Vaším

Ladislavem R.

Milence k narozeninám s darem.

Milovaná Boženo!

Nemine den, bych nemodlil se k Bohu za Tvoje blaho, neboť jenom daří-li se dobře Tobě, mohu býti vesel a šťasten. V den pak, kdys přišla na svět, pociťuji zvláště potřebu projeviti city svého srdce a prositi Boha za blaho pro Tebe. Kýž vrátí se pro Tebe ještě mnohokráte den tento. Kýž blaží Tě stálé zdraví a radost zkvétá na všech cestách Tvých. Žádná starost ať nekalí žití Tvoje. V radosti a rozkoši ať kráčíš po stezce žití, až v pozdní době zapadne slunce pro Tě a smrť uvede Tě v život lepší. Toť přání věrného přítele, jenž Tě upřímně miluje a přiloženou maličkostí radost by Tobě rád způsobil. Kdyko-li ozdobíš se tím řetězem, vzpomeň, že lne k Tobě na věky duše věrná a že věrně bude Tebe milovati

Tvůj věrný

Ladislav.

Zprávy.

(Listy oznamovací.)

Syn píše rodičům jak se mu daří v cizině.

Drazí rodičové!

Čekali jste dlouho na můj list, avšak já jsem si nemohl pomoci. Jest tomu nyní šest neděl, co se nalézám v Moskvě. Jak rychle uplynul čas ten. Nemyslete si však, že jsem ho ztrávil v zábavách a radovánkách. Ba ne, já jsem pracoval pilně. Jsem v závodě, kde jest velmi mnoho práce a poněvadž řádných pracovních sil se nedostává, musili jsme v posledních čtyrech týdnech téměř každodenně pracovati do 10 hodin večer. Jest to ovšem velmi namahavé, avšak zároveň při tom vydělají se hezké peníze a tím se mi naskytla možnost, že napravím vady mnohé na šatstvu, prádle a j., které dlouhou cestou vznikly. Jsem spokojen s postavením svým; můj pan mistr je řádný muž a já se tu mnoho nového a prospěšného naučím. Dvacet tovaryšů pracuje v jediné velké síni a mimo to jsou tu také dva stroje. To je nějaký ruch. Ostatně se mi to zde velice líbí. V neděli, když mám trochu času, procházím se ulicemi neb v okolí a tu vidím zase vždy něco nového. Avšak při tom všem lhal bych, kdybych nepřiznal se, že chvílemi se mi stýská a sice, když si vzpomenu na Vás. Buďte zdrávi a vzpomínejte také na

Svého

upřímného syna
J. J.

Zpráva o požáru.

Milý příteli!

Naše město bylo 10. t. m. postiženo velikým neštěstím. Po půlnoci, v době, kdy téměř všickni obyvatelé ve spánku si hověli, vyšel oheň ve blízkém domě a poněvadž právě vanul prudký vítr na dům náš, byl tento záhy zachvácen plamenem dříve ještě, nežli jsme se náležitě vzpamatovali. Na zachránění věcí, nábytku a pod. nebylo lze ani pomysliti. Utekli jsme, jako mnozí jiní obyvatelé, pouze s holým životem, jsouce rádi ještě, že jsme nezahynuli v plamenech, jako se stalo některým jiným obyvatelům. Přišli jsme o všecko a dle toho poznáš, jaká bída u nás panuje. Obšírnější o tom zprávu podám Ti ústně až Tě navštívím, což, jak doufám, stane se záhy.

Tvůj přítel
J. J.

Zpráva o zasnoubení.

Ctěný příteli!

Málo kdy posud psal jsem Vám s takovou chutí a radostí, jako dnes, kdy mohu Vám oznámiti věc, která bude Vás zajímati, poněvadž vím, že vzbuzuje vše účastenství Vaše, co se týká mého osudu, ve kterém nastává změna důležitá, neboť jsem se zasnoubil se slečnou Boženou Svobodovou, kterou poněkud také znáte.

Proto také nebudu líčiti veškeré její výborné vlastnosti, pokud se týkají tělesné i duševní stránky, ani její ctnosti; řeknu Vám pouze, že jsem blažen a že není člověka nade mne spokojenějšího tou dobou.

Moje nevěsta jest pravým andělem a k tomu bez tchýně. Budete se tomu asi smáti a řeknete, jakou bude asi manželkou. Tuším, že dobrou a doufám, že Vy naplníte moje přání a budete svědkem sňatku, jenž odbývati se bude za pět neděl, kdežto poznáte důkladněji mou budoucí manželku. Na shledanou v tu dobu; zatím pozdravuje Vás na tisíckráte

Váš

blažený a věrný přítel
J. J.

V M.—

Syn oznamuje otci své povýšení.

Drahý otče!

Milou mi jest povinností, dávati Vám vědomost o změnách, jež dějí se v mých okolnostech. Považuji za štěstí, že mi bylo možno posud dobré věci zvěstovati. Tak i nyní věděti Vám dávám, že můj pán, jenž byl v poslední době velmi vlídným ke mně, dnes mi oznámil, že mi hodlá svěřiti vedení svých knih obchodních, že si mne vyhlédl za účetního, poněvadž se přesvědčil, že v oboru vedení knih mám schopnosti a vědomosti náležité. Zároveň mi řekl, že služné dosavadní ze čtyr set zvyšuje na šest set a také hned uvedl mne v pisárně na místo mého působení, odevzdávaje mi knihy obchodní. Z toho povýšení mám tím větší radost, poněvadž Vy, drahý otče, v tom poznáte důkaz mé pilnosti a snaživosti. Buďte ujištěn, že jest a bude mou stálou péčí, dokázati skutkem, že veškeré činění moje směřuje k tomu, bych hodným byl lásky Vaší. Ruce Vám líbaje, zůstávám vždy

Vaším

vděčným synem
J. J.

V R.—

Zpráva o vykonaném úkolu.

Milý příteli!

Že jsem dlouho neodpovídal na Váš dopis, nepovažujte za důkaz malé horlivosti mé. Chtěl jsem právě důkladně vyzvěditi vše, o čem měl jsem podati Vám zprávu. Oznamuji tedy, že jsem o paní T. dověděl se samé chvalitebné věci a proto soudím, že ji můžete směle svěřiti dceru svou.

Dále hleděl jsem donutit pana K., by zaplatil Vám dluh, ale shledal jsem ho v okolnostech tak bídných, že jsem se snažil ještě poskytnouti mu podporu. Konečně o schovanci Vašem Alešovi bohužel nemohu Vám dáti zprávy potěšitelné. V prvním běhu dostal z dvou předmětů známku špatnou a není naděje, že by se to v běhu druhém zlepšilo.

Oznamuje pak ještě, že obchod v posledním trhu byl velmi slabý pro nedostatek peněz a pozdravuje Vás srdečně, zůstávám

Váš

oddaný přítel

V Praze, 20. října 1893. Stanislav Smolík.

Zpráva o smrti příbuzného.

Velectěný pane strýčku!

S hlubokým žalem konám smutnou povinnost, oznamuje Vám smrt Vašeho bratra. Víte zajisté, že po delší čas byl nemocen a trpěl neduhem plicním, který se horšil stále. Před nějakým časem dostoupil výše značné, dýchání nemocnému bylo obtížné a stav ten horšil se vždy více, až smrt včera mu učinila konec. Bratr Váš zemřel jako byl žil v pevné víře v shledání na věčnosti.

Že nás událost ta velice zarmoutila, můžete si pomysliti. Víme, že jste jej miloval a že budete s námi želeti jeho smrti. Sdíleti bol s jinými poskytuje poněkud útěchu. Poroučíme se Vaši laskavosti, žádajíce o další přízeň Vaši.

Jménem celé rodiny Váš

V Z.— J. J.

Zpráva o neštěstí.

Velectěný pane!

Včera odpoledne byla naše krajina postižena hrozným krupobitím. Nehoda stala se náhle tak, že nebylo nijak lze ji předejíti. Na straně, odkud slota se přihnala, jsou všecka okna v panském zámku rozbita. Zároveň lijákem, jenž provázel ono krupobití, rozvodnil se potok a zničil oba mosty, tak že porušeno spojení s nejbližšími obcemi a s městem. Na polích způsobena škoda veliká. Tolik zatím na spěch oznamuji Vašnosti, ponechávaje si obšírnou zprávu na dobu pozdější. Ohledně znovuzřízení mostů zřícených učinil jsem hned opatření nejnutnější a čekám na další rozkazy, co v té věci má býti předsevzato.

Trvám v nejhlubší úctě

oddaný

J. J.

Učeň píše jak se má.

Nejmilejší otče!

Musím Vám dáti zprávu, že se mi daří v mém stavu dosti dobře. Byl jsem od svého mistra přijat vlídně a hnedle uveden do dílny. Mistr určil mi, co příštího dne budu pracovati. Z počátku zdála se mi práce těžkou, zvláště časné vstávání z rána. Ale zvykl jsem tomu dosti brzo.

Pán můj jest vlídný ale přísný muž a mohu říci, že jsem si získal jeho přízeň. Také domácí lidé a moji soudruhové chovají se ke mně vlídně a jsem rád, že jsem se dostal do domu, kde budu s to vycvičiti se řemeslu řádně.

Mistr mi také již oznámil, že večer budu choditi do školy, načež se velice těším. Uznávaje dobrotu jeho, hledím, bych se mu odměnil poslušností, doufaje, že tak i Vaši spokojenost si získám. Zachovejte vždy, drahý otče, lásku svou

vděčnému synu

J. J.

Vyučenec oznamuje, že půjde do světa.

Milovaný dědečku!

Nadešla kýžená doba, že jsem dostal za vyučenou. Jsem tovaryšem a hledím jinak na svět. Vyučiv se u mistra výtečného, poznal jsem všecky práce svého řemesla důkladně. Proto odhodlal jsem se jíti do světa za tím účelem, bych navštívil nejznamenitější dílny, kde se provozuje naše řemeslo v rozměrech rozsáhlých a v dokonalosti zvýšené, bych se přiučil tomu, co posud mi není známo. Také těším se, že spatřím cizí kraje a mravy, vzpomínaje, co jsem kdy slyšel a četl o nich. V pondělí příští odeberu se nejprv do Vídně a nenaleznu-li tu práce, pustím se dále, o čemž Vám hned podám zprávu. Zatím opatruj Vás Bůh a vzpomeňte si častěji na svého

vděčného vnuka

Aleše Suchého.

Syn oznamuje svým rodičům svoje zasnoubení a žádá za jejich svolení.

Drazí rodičové!

Dnešní můj list přináší Vám veselou zprávu a zároveň velikou prosbu. Seznámil jsem se před časem se slečnou Růženou,

dcerou pana R. v Praze. Spanilost její okouzlila mne hned v prvním okamžiku a já cítil záhy, že budu šťasten jen tehdáž, když mi bude popřáno, kráčeti životem tímto po boku jejím. Včera mi dodala zmužilosti její laskavost, že jsem jí vyznal lásku svou a nabídnul jí svou ruku, jsa jist, že Vy s tím budete souhlasiti, poněvadž běží o blaho mého života. Nezamítla návrh můj; mluvil jsem s jejími rodiči a ti také svolují.

Nyní žádám Vás, milí rodičové, o svolení a doufám, že mi je neodepřete. Buďte ubezpečeni, že jsem nejednal lehkomyslně a že Vám přivedu dceru, která jest hodna lásky Vaší. Co se týká jejího jmění, mohu říci, že vyhoví všem požadavkům, moje postavení pak jest takové, že mohu uživiti rodinu. Doufám, že na několik dní si udělám prázdniny a navštívím Vás s nevěstou svou a její matkou.

S pozdravem srdečným zůstávám Váš

upřímný syn

A.

Oznamuje se narození syna.

Velectěný ujče!

Věda, že věnujete srdečný soucit mým osudům, považuji za svou povinnost oznámiti Vám, že jsem otcem, že včera narodil se mi první syn. Událost odbyla se šťastně; matka i dítě jsou úplně zdrávy. Nepokoj, který jsem před tou příhodou pocitoval, proměnil se v radost po šťastném průběhu jejím. Nelze mi ani mnoho psáti, poněvadž jsa mocně dojat, nemohu se trvale obírati něčím, co není v úzkém spojení s onou událostí. Proto odpusťte, že tento list můj jest tak krátký. Novorozený má dostati jmeno Jaroslav po Vás, drahý ujče, na stálou upomínku Vaší nám vždy osvědčené přízně.

Zůstávám s největší úctou

Váš

oddaný

J. J.

Zpráva o uzdravení matky.

Drahá přítelkyně!

Půl roku nemohla jsem Ti psáti nic radostného. Nyní však zaraduješ se zajisté nad zprávou, kterou ti podávám tímto listem. Příčina mého zármutku jest odstraněna, moje milá máti, jež dlouhý čas byla těžce nemocna, jak Ti známo, pozdravuje se patrně a rychle. Lékař včera řekl, že více ji nebude navštěvovati, poněvadž není nebezpečí žádného a že ji odevzdává naší péči. Radostí nad tím dojata, zapomínám na vše, co jsem po celý ten čas musila snášeti a pouze cit radosti a vděčnosti naplňuje srdce moje.

V neděli půjde matka do kostela a ten den oslavíme i přejeme si, kdybys také ty v ten den navštívila nás a radovala se

s námi. Doufajíc, že tak učiníš a přítomností svou nás potěšíš, jsem jako vždycky Tvá

upřímná přítelkyně

Milada Čapková.

Zpráva o návratu z cest.

Milý příteli!

Oznamuji Ti veselou novinu, že včera se vrátil z cest milý bratr můj, Vojtěch. Podivili jsme se nemálo, když sednuvše k večeři, uzřeli jsme povoz, jenž zastavil u našeho domu a z něho vyskočil Vojtěch. Radost naše byla tím větší, poněvadž neočekávaná, neboť v posledním listu svém nezmínil se o brzkém návratu, nýbrž o úmyslu podniknouti ještě další cesty. Měl bys jej viděti, jak zmužněl za ten čas. Plný černý vous zdobí jeho obličej a jeho chování jisté svědčí o tom, že poznal svět a lidi. Posud nevypravoval nám nic zvláštního o své cestě, ale doufáme, že to učiní co nejdříve. Možno-li Ti, přijď k nám asi na čtrnácte dní, sestra Anna a bratranec Vilém také navštíví nás tou dobou. Vojtěch přivezl s sebou mnohé vzácné věci z ciziny, které, než přibudeš, sestavíme v malé museum a Vojtěch bude nám vykládati o předmětech nám nových. Doufaje, že jistě přijedeš, jsem se srdečným pozdravem

Tvůj

upřímný bratr

Jan Rys.

Pozvání (listy zvací.)

Pozvání na posvícení.

Milý příteli!

Mnohokráte již slíbils mi, že mne navštívíš v mém sídle venkovském, ale posud se to nestalo. Jak často vyhlížel jsem oknem a měl radost, kdykoli jsem uzřel nějaký kočár, ale marně.

Měšťáci obyčejně považují život venkovský za jednotvárný, avšak jsou doby, kdy také na venkově bývá hlučno a veselo, jako jest o posvícení. Toto nastává nám příští neděli a tu musíš na venek; zvu tě na posvícení s dodatkem, že nepřijímám žádné omluvy i doufám, že v určitý den, ne-li dříve, mne navštívíš. O pohodlí bude postaráno, též nalezneš společnost, která Ti bude jistě vhod a přivedeš-li s sebou některé dobré přátely, budou vítáni. I kdybys měl chuť k tanci, bude o to postaráno. Ale dosti žertů; více, až přijdeš. Toužebně a na jisto Tebe očekává

Tvůj

V Z.— upřímný přítel
J. J.

Jiné téhož druhu.

Velectěný pane!

Nedostalo se mi posud cti, bych Vás poznal osobně, ale syn můj, který bydlí po tři roky u Vás, svými zprávami vzbudil ve mně přání, poznati Vás i vzdáti Vám díky za péči jemu věnovanou. Churavost moje a pak práce naléhavé brání mi vydati se na cestu do hlavního města, pročež nebude pomoci jiné, než abyste mne poctil vzácnou svou návštěvou. Zdejší posvícení, připadající na neděli po sv. Václavu, poskytuje k tomu výbornou příležitost. Příroda posud skví se v plné kráse i láká k návštěvě a proto žádám Vás, byste i s rodinou mne ráčil tou dobou navštíviti na několik dní. Prosil bych za udání doby, kdy přijedete, by můj povoz očekával Vás na nádraží. Doufaje, že vyhovíte mé prosbě, jsem Vašnostin

oddaný
J. J.

Pozvání k výletu.

Milý příteli!

Přátelé naši A. a B. ustanovili pozejtří, to jest v neděli, s ranním vlakem ze Smíchova jeti do Karlova Týna; odtud půjde se pěšky k sv. Janu pod Skálou a pak dále do Berouna, kdežto se bude obědvati. Nazpět do Prahy pojedeme opět vlakem zábavním. Jelikož, jak Tobě známo, netěší nás bez Tebe žádná cesta, tedy ve jménu všech vyzývám Tě, bys účastnil se toho výletu a nejdéle zejtra nám rozhodnou dal odpověď. Očekávaje, že ona bude příznivou, zůstávám Tvůj

věrný přítel
Jan Votruba.

V Praze, 8. července 1893.

Pozvání k štědrému večeru.

Milý Karle!

Blíží se slavnost štědrovečerní a můj dobrý otec mi dovolil, bych sobě k večeři pozval nejlepšího přítele svého.

Budiž ubezpečen, že slavnost tato bude mi dvojnásobně milou, když Ty na ní podílu míti budeš.

Přijď tedy v tento den odpůldne k nám, kdežto Ti ukážu zároveň pěkné jesle, které mi otec daroval; také ubezpečuji Tebe, že i jinak dobře baviti se budeme.

Očekávám tedy, že zajisté přijdeš a tím potěšíš svého

upřímného přítele
Josefa.

V Praze, 23. prosince 1892.

Pozvání na venek.

Vážený příteli!

Velice mne potěšila zpráva, že jste se pozdravil po těžké nemoci. Abyste pak se náležitě zotavil, bude Vám prospěšno, dlíti nějaký čas na čerstvém vzduchu venkovském a protož doufám, že ztrávíte u mne delší dobu a splníte zároveň slib mi daný již dávno, že mne navštívíte, neboť jest zároveň i Vaší povinností pečovati o svoje zdraví.

Jakmile to dovolí Váš lékař, přijďte ke mně na můj stateček, jejž hleděl jsem dle sil svých zvelebiti a z něhož pak budu míti ještě větší radost, až mi bude popřáno uhostit tu dávného přítele svého. Tentokráte s úplnou jistotou Vás očekávám a již také konám přípravy, bych Vám tu zjednal příjemné pobytí. Těše se srdečně na brzké shledání,

zůstávám Váš

oddaný
V B.— J. J.

Pozvání kmotra.

Velectěný pane!

Oznamuje Vám, že moje žena porodila 10. t. m. synáčka, osměluji se upamatovati Vás na laskavě mi daný slib, že v takovéto případnosti chcete novorozenému se postaviti za kmotra. Máme v úmyslu dítě 20. t. m. dáti pokřtiti a proto žádáme Vás, byste v tento den poctil nás svou návštěvou, očekávajíce s úplnou jistotou, že vyplníte žádost naši a tím zároveň popřejete matce toho štěstí, by poznala mého dávného přítele a požádala ho za požehnání pro svého prvorozence. Přítomností Vaší nabude slavnost pro nás většího lesku i významu a proto na jisto Vás očekávám. Těše se na shledání s Vámi, jsem

Váš oddaný
J. J.

Pozvání na hon.

Milý příteli!

Není tomu dávno, cos ženat a vím, že nerad se rozloučíš od milé manželky. Ale několik dní snad přece budeš moci ztráviti u mne; pročež zvu Tě na hony, které v první polovici prosince budou u nás odbývány. Doufám, že přijmeš moje pozvání tím spíše, poněvadž nebudeš vázán na určitý den, neboť hony potrvají několik dní. Bylo by mi arci velice milým, kdybys tu celou dobu ztrávil u mne, abys užil vyražení loveckého, avšak nevládnu Tvým časem a proto žádám jen, bys u mne dlel tak dlouho, jak bude možno. O zbraň netřeba Ti se starati; máme pušek dosti; také neboj se, že Ti bude pobyt u nás nudným; v čas honu panuje tu život velmi čilý; mimo to znáš lovecký způsob, že společnost dlí hned tu, hned jinde.

Zvěře tu jest mnoho, protože po dva roky se hony neodbývaly, i budeš moci hověti v plné míře mysliveckým choutkám svým. Tedy přijď, neboť toužebně Tě očekává Tvůj

upřímný přítel
V S— J. J.

Pozvání k obžinkám.

Drahý příteli!

Požehnání boží hojné roku tohoto sklizeno jest šťastně a za tou příčinou se lidé oddávají radosti a pořádají slavnosti, tak zvané obžinky. U nás bude slavnost ta odbývaná příští neděli, 10. září a proto zvu Vás, byste tou dobou najisto nás navštívil, nebo raději přijďte o několik dní dříve, bychom tím déle mohli býti pohromadě a se radovati.

Přijdou ještě jiní známí a přátelé i těšilo by nás, kdybyste přivedl s sebou ještě několik dobrých přátel, my pak se přičiníme ze všech sil, bychom připravili Vám tu nejlepší zábavu, by slavnost ta utkvěla Vám v milé paměti a příjemné vzpomínky ve Vás vzbuzovala. Nám pak všem bude slavnost tím milejší, když ji ve společnosti Vaší budeme slaviti. Očekávám s úplnou důvěrou, že mou prosbu neoslyšíte a navštívíte na jisto Vás čekajícího přítele

V L.— J. J.

Pozvání k vinobraní.

Drahá přítelkyně!

Slavíme vinobraní a jestli nerozléhají se zpěvy tak vesele jako jindy, přec upřímnost naše není menší. Letos bude vinobraní velmi živé, poněvadž jest úroda, jaká nebyla již po kolik roků. Neviděla jsem Tě již dva roky a proto bych zase jednou ráda s Tebou pohovořila. Potěš mne tedy svou návštěvou o nastávajícím vinobraní, jež počne první dny příštího měsíce. Kdyby pak Tebe netěšily tyto radovánky, budou milými Tvým dítkám, jež očekávám s Tebou. Zvala bych také manžela Tvého, avšak vím, že jest vázán úřadem a že nemůže se vzdáliti z města na delší dobu. Požádej ho nicméně mým jménem, není-li možno, by sám poctil nás svou návštěvou, by dovolil Tobě a dítkám ztráviti několik dní u nás. Nechci ani vzpomínati, že by prosba má u Tebe nebo Tvého manžela nedošla vyslyšení, neboť jsem se již vžila v potěšitelnou myšlénku důvěrného obcování s Tebou, že pro případ odřeknutí byla by velmi nešťastnou

Tvá věrná přítelkyně A. Bílá.

Pozvání na svatbu.

Milý příteli!

Bude tomu hnedle rok, co jsem byl hostem o Tvé svatbě a ztrávil den veselý, jenž nevymizí mi nikdy z paměti.

Poslechl jsem radu Tvou, bych následoval příkladu Tvého a jsem blažen, že mohu Tobě oznámiti, že Božena, kterou dobře znáš, jest mou nevěstou a že 15. t. m. slaviti budu nejkrásnější den svého života, totiž sňatek s vyvolenou srdce svého.

Má-li tento žádoucí den býti dokonale radostným pro mne, jest potřebí, abys byl svědkem mého štěstí. Nejen já, nýbrž i moje nevěsta si toho přeje.

Přijď i s milou chotí Tvou o nějaký den dříve, bychom si ledacos mohli povědíti — nemohu psáti vše, nemaje času pro mnohé práce, jak snadno uznáš. Očekáváme Vás na jisto.

S upřímným pozdravem

Tvůj
V P— Jaromír.

Pozvání k sanici.

Velectěný pane!

Jízda na saních ve velkém městě bývá možnou jen velmi zřídka. Jinak jest na venkově; sněhu leží v okolí na čtvrt metru, mrazy nejsou silné, povětrnost překrásná, cesty jsou tak ujety, že nelze si přáti lepší pro saně, a koně zahálejí v stájích. Nelze také předvídati, jak dlouho potrvají tyto příznivé poměry, můžeť pojednou státi se úplný převrat. Proto ustanovili jsme v neděli odpůldne podniknouti na saních výlet do blízkého města, kde společnost divadelní dává představení. Za tou příčinou osměluji se zváti Vás, ctěný pane i s chotí, k zmíněnému výletu. Po dráze dostanete se k nejbližší stanici, kde budu se saněmi Vás očekávati. Po skromném obědě odjedeme do města. Nebude-li Vám lze pobyti déle, dovezu Vás ráno opět k nádraží. Tím myslím, že předešel jsem veškerým námitkám, ač žádám, byste mi přec ráčil oznámiti, zdali smí se těšiti na Vaši návštěvu

Vašnostin oddaný
K. L.

Pozvání k hostině.

Ctěný pane!

Syn můj obdržel úřad, o nějž žádal a za tou příčinou odebere se koncem měsíce tohoto na nové místo působení svého. Jest zvykem oslavovati události potěšitelné hlučnější hostinou a proto jsem určil příští neděli k společnému obědu milých mi přátel a známých, mezi něž v první řadě náležíte Vy, ctěný pane, kterýž povždy bral nejvřelejší účast v osudech mé rodiny. Žádám proto a zároveň doufám, že v určitý den a hodinu dostavíte se s celou rodinou k tomuto obědu. V neděli přijede pro Vás můj povoz. Nemluvím o žádné překážce, věda, že lichou omluvou mne neodbudete a kdyby snad se naskytla nějaká menší obtíž, že ji snadno překonáte u vědomí, že bez Vás byla by naše radost nedokonalou. Žena moje pak těší se na váženou paní manželku Vaši i s dítkami a proto doufám, že naděje naše nebude zklamána.

V té naději trvám jako vždy

Váš
V M.— oddaný přítel
J. J.

Pozvání na pohřeb.

Ctěný pane!

S největším zármutkem uvádím Vašnostem ve známost, že můj drahý, vroucně milovaný otec včera ráno zesnul po čtyr nedělní bolestné nemoci a já s matkou zarmoucenou stojíme sklíčeni největším bolem u jeho mrtvoly.

Vím dobře, v jak důvěrném poměru přátelském žil jste s nebožtíkem otcem a proto se osměluji zváti Vás na jeho pohřeb, jenž konati se bude pozejtří odpoledne o 4 hod. Doufám pevně, že vyhovíte pozvání tomuto a tím poskytnete velikou útěchu mému sklíčenému srdci, neboť nabudu znova přesvědčení, jak velké vážnosti požíval můj zvěčnělý otec u svých přátel.

Přijmete ujištění mé zvláštní úcty, v kteréž trvám

Vašnostem oddaný
V Z.— J. J.

Žádosti (prosby, listy prosebné.)

Žádost za podporu.

Ctěný pane strýčku!

Rád bych studoval práva po odbytém gymnasium, avšak otec můj, který byl již na mne tolik naložil, není s to, by mne ještě dále podporoval a proto mi radí, bych zanechal studií a věnoval se nějakému praktickému povolání, a sice přeje si zejména, bych se oddal hospodářství, které mi jest naprosto neznámým a k němuž nemám ani veliké chuti. Proto jsem se ohlížel po prostředcích, bych mohl pokračovati ve studiích a docílil jsem toho, že u jednoho řemeslníka, jehož dítky budu vyučovati, dostanu obědy. Avšak to není vše a zbývá ještě mnoho k uhražení. Abych pak vzal na se rozsáhlejší vyučování dítek, jest nesnadné a překáželo by mi v studiích. Proto obracím se k Vám, velectěný pane strýčku, byste ráčil mi po část těchto studií poskytnouti nějaké podpory, bez které nelze mi podniknouti studie tyto. Poněvadž nastává již rok školní, prosím za brzkou odpověď Vaši, jež rozhodne o mé budoucnosti. Očekávaje tuto, jsem vždy

Váš oddaný
V P.— J. J.

Žádost o přímluvu.

Velectěný pane!

Osvědčoval jste mi vždy přízeň značnou, což dodává mi smělosti, bych Vás obtěžoval následující záležitostí. Ukončiv, jak Vám známo, studie v poměrech neskvělých, přeji si, bych nebyl déle břemenem svým dobrodincům a proto žádal jsem o místo v bydlišti Vašem. Ačkoli si troufám zastati službu tu

řádně, přec nemám veliké naděje k obdržení toho místa, poněvadž se hlásí o ně mnoho jiných lidí. Nemaje příznivců jiných, prosím snažně Vaše Blahorodí, byste ráčil podporovati snahy moje v ohledu tom a tak položiti základ k budoucímu štěstí mému. Buďte ubezpečen, že bych doporučení Vašnostina osvědčil se hodným. Doufaje, že prosba má nebude oslyšena, jsem s největší úctou Vašeho Blahorodí

V K.— oddaný
J. J.

Žádost na slevení pachtu.

Vysokorodý pane hrabě!

Vaše Milosti!

Jest tomu devět roků, co mám v pachtu dvůr bránický a vždy za ten čas dostál jsem své povinnosti a platil pacht v určitý čas. Také letos doufal jsem, že tomu bude tak, neboť úroda polní slibovala dobrou žeň.

Ale hrozná bouře 6. července a krupobití veliké zničily moje naděje; polní úroda zničena jest tak, že sotva sklidím semeno vyseté.

Vaše Milost uzná, že to pro mne rána, která nezacelí se leč po mnoha letech. Vím, že ve smlouvě vyloučena jest náhrada za podobné škody, ale byl bych zničen i s rodinou, kdyby Vaše Milost stála na přísném dodržení mých závazků. Proto odvažuji se k nohoum nejmilostivějšího pána svého položiti poníženou prosbu, by mi pro tento rok byla slevena polovice pachtu a pro příští tři roky ročně po sto zlatých. Podaří-li se mi s naložením všech sil složiti polovici pachtu a vyslyší-li Vaše Milost poníženou prosbu mou, kyne mi naděje, že později budu s to opět konati řádně svou povinnost, doufaje, že Vaše Milost ráčí pak prodloužiti smlouvu třeba se změnami. Doufám, že tato moje prosba nebude oslyšána, trvám v nejhlubší úctě

Vaší Milosti ponížený

J. J.

Žádost o půjčku.

Ctěný příteli!

Abych ukončil obchod, který znáte a schvalujete, mám potřebí částky 1000 zl. na šest měsíců a tímto se osměluji obtěžovati Vás dotazem, zdali byste mohl tuto část mi půjčiti.

Že máte dobrou vůli v tom ohledu, jsem přesvědčen, poněvadž jste mi prokázal tolikeré úslužnosti, že raději k Vám se obracím v té věci nežli k jinému. Avšak prosím, nedomnívejte se, že chci zneužiti Vašeho přátelství. Odhodlal jsem se k této prosbě v té domněnce, že nevzejdou Vám ze splnění téže žádné

nesnáze nebo nepříjemnosti, neboť v tom případě bych upustil od své žádosti; jinak ale prosím Vás, byste ji do čtrnácti dnů vyplnil.

Očekávaje příznivou Vaši odpověď, trvám s veškerou úctou

Vám oddaný
J. J.

(Jiná téhož druhu.)

Ctěný příteli!

Osměluji se dnes obtěžovati Vás prosbou, jejíž vyplnění jste mi již před časem slíbil, totiž, byste půjčil jistinu 1000 zl. ne sice mně, nýbrž mému příteli p. H., jejž znám jako velmi správného, poctivého a pilného člověka, který kupuje tu dům, jenž stojí 4000 zl. Avšak on nemá tolik svých peněz a já bych mu je milerád půjčil, kdybych je měl. Proto obracím se k Vám ujišťuje Vás, že Vaše jistina bude u mého přítele úplně zabezpečena jakož i že Vám ochotně bude platiti úrok 5 procentový. Jestliže prosbu mou vyplníte, račte mi záhy dáti o tom zprávu.

Zatím zůstávám vždy

Váš věrný přítel
J. J.

Žádost o zakoupení knih.

Milý příteli!

Žiju po delší dobu na venkově i jsem tomu rád, že nemusím vdychati dusné povětří městské. V zaměstnání svém nalézám příjemnou zábavu a mimo to zajímá mne krása přírody zdejší. Chybí mi toliko knihy, jimiž bych za deštivé a chladné povětrnosti neb za dlouhých večerů zimních, jež právě nastávají, ukrátil sobě dlouhou chvíli. Knihy své, jichž mám nepatrnou zásobu, přečetl jsem již a jiných dostati mi nelze, ba ani časopis nějaký nezabloudí k nám, což opravdu jest politování hodno. Proto žádám Tebe, milý příteli, bys mi za přiložených 10 zl. koupil některé novější knihy a poslal co nejdříve. Výběr jich ponechán buď Tobě: budou mi vítány jak zábavné tak i poučné spisy. Očekávám, že vyplníš mou prosbu i slibuji na vzájem posloužiti Tobě ochotně v jakékoli případnosti. Buď zdráv!

V Z— dne O. F.

Prosba za prodloužení lhůty platební.

Ctěný pane!

Mám zaplatit Vám 1. příštího měsíce směnečný dluh 100 zl. Byl bych také správně dostál této povinnosti, kdyby nebyla mne potkala nehoda, že jsem zlomil nohu a musil následkem

toho tři týdny ztráviti na lůžku, kdežto jsem nejen ničeho nevydělal, nýbrž ještě mnoho peněz vydal za léky. Za takovýchto nepříznivých okolností žádám, byste, maje na zřeteli moje nesnáze, poshověl mi s tím placením 6 měsíců, kdežto zajisté dluh svůj zapravím. Očekávaje, že moje snažná prosba nebude oslyšena, zůstávám u veškeré úctě

V S.— oddaný
J. J.

(Jiná téhož druhu.)

Velectěný pane!

Když jsem loňského roku požádal Vás o půjčku, domníval jsem se, že budu s to v čas dluh svůj zaplatiti. Ale bohužel zklamal jsem se v tomto očekávání.

Ovšem postaral jsem se, by část ona byla v určitý čas připravena k zaplacení, ale tím octnu se zase v nesnázi bývalé, pročež chci Vás tímto žádati, byste mi prodloužil lhůtu platební na půl roku. Vyplněním prosby této prokázal byste mi veliké dobrodiní a získal si právo na neskonalou vděčnost mou.

Odesílaje splatné úroky, žádám, byste mne potěšil záhy příznivou odpovědí, kteroužto očekávaje, jsem

Váš oddaný
J. J.

Prosba za přijetí učně.

Blahorodý, ctěný pane!

Již od dětinství svého jevil můj syn Otakar zvláštní zálibu v kupectví; nyní, an má se rozhodnouti pro příští povolání své, vyjádřil se mi, že by s radostí se věnoval zaměstnání obchodnickému.

Přízeň a laskavost mně a mé rodině Vašností tak často prokazovaná osměluje mne k prosbě, abyste hocha mého, dokonavšího právě čtrnáctý rok věku svého a majícího netoliko dobrou a rychlou ruku, nýbrž i dostatek jiných potřebných vědomostí, přijali za učně do svého domu a obchodu tržebního. Pověst jdoucí o Vaší firmě, obecně známá spořádanost obchodu Vašeho a znamenitá Vaše povaha osobní vzbuzují ve mně již napřed přesvědčení, že bych přijetí svého syna do Vašeho váženého domu pokládati mohl za štěstí a že by za Vašeho vedení z hocha zajisté kdysi se stal řádný a obratný obchodník.

Ku své prosbě dovoluji si ještě dodati, že můj syn jest naučen pořádku a poslušnosti, jakož i bez hrdosti tvrditi mohu, že k pilnosti a spořádanosti druží se u něho bezúhonné chování mravní.

Jest-li Vašnosti prosbu mou vyslyšíte, přivedl bych Vám hocha v těchto dnech, abyste se na něj podívali. S výminkami,

pod jakými ve Vašem obchodě učňové se přijímají, napřed již se srovnávám.

Dovolte mi, abych Vás ujistil o své zvláštní úctě, s nížto naději se laskavé odpovědi a jsem

Vašemu Blahorodí

V P— stále oddaný
J. J.

Žádost o křestní list.

Důstojný pane!

V masopustě nastávajícím hodlám vstoupiti do stavu manželského.

K účelu tomu potřebuji nutně listu křestního a proto žádám Vás, důstojný pane, byste ráčil mi tento list vydati a zaslati. Posílám zároveň kolek 50 kr. a 1 zl. co obyčejný poplatek. Jsou-li výlohy větší, račtež mi to oznámiti, bych doplnil co chybí. Očekávaje brzké vyplnění žádosti své, trvám

u veškeré úctě oddaný
J. J.

Syn žádá rodiče za pomoc.

Nejmilejší rodičové!

Potkala mne veliká nehoda, mé viny, která mne nutí brátí útočiště své k Vám a žádati za pomoc. Jeden z mých soudruhů hanebným způsobem okradl mne i pobral mi peníze, prádlo i šat a tím uvrhl mne v největší nesnáze. Tu uznáte zajisté a nebudete se diviti ani horšiti, že v takovémto bídném postavení svém obracím se k vám s vroucí prosbou, byste mi laskavě a dle možnosti své poslali něco peněz, jakož i prádlo, košile, punčochy, šátky a podobné, bych mohl opět obleknouti se v čisté prádlo. Buďte ubezpečeni, že přijmu s největší vděčností každý nový důkaz Vaší lásky a vynasnažím se za skutky Vaše osvědčiti svou vděčnost.

S pozdravem srdečným jsem

Váš vděčný syn
J. J.

Přímluvy (psaní přímluvčí, odporučení).

Cestující se doporučí.

Ctěný pane!

Přítel můj, professor Jelen vydá se na cestu pro své vyražení, by poznal svět a lidi. Poněvadž zavítá též do města Vašeho, osměluji se doporučiti Vám muže zmíněného. Poznáte v něm řádného muže i doufám, že známost jeho nebude Vám nepříjemnou. Cizinec potřebuje často rady, poučení, přispění i prosím, byste toho, pokud bude potřebí a možno, poskytnul panu Jelenovi, čímž se i mně nemálo zavděčíte. Račte ho přijati přátelsky, jako bych to byl já sám a já budu Vám za to vděčným a chci se dle sil svých odsloužiti. Buďte zdráv a zachovejte i na dále svoje přátelství

svému oddanému
V M.- - A. J.

(Jiný list podobný.)

Milá přítelkyně!

Přízeň, kterou Jste mi tolikráte osvědčila, dodává mi smělosti, obtěžovati Vás prosbou, týkající se mé příbuzné Anežky B., která cestujíc do Ruska, zastaví se v městě Vašem a pobude tam několik dní, by poznala město i okolí. Avšak jest tam zcela neznámou, pročež osměluji se požádati Vás, byste se jí laskavě ujala i popřála jí útulku v domě svém. Poznáte v ní spanilomyslnou dámu, která zasluhuje přízeň, jižto ji prokážete a jižto budu považovati, jako by mně byla prokázána. Přála bych si, bych na vzájem mohla Vám co nejdříve dokázati, jak ochotnou jsem k službám Vaším. Zůstávám

Vaší věrnou přítelkyní
V D.— H. V.

Doporučení kupce.

Velectěná paní!

Zdejší obchodník A. B., který dodával do Vašeho domu zboží, zemřel, a poněvadž není dědiců, zavře se obchod jeho.

Dovoluji sobě při té příležitosti obrátiti pozornost Vaši na obchod svůj, který v zdejším městě požívá dobré pověsti. Nabudete záhy přesvědčení, učiníte-li zkoušku, že mám též tak dobré zboží a za tutéž cenu, jako Vám je dodával pan A. B. Mám rozsáhlé spojení a mohu i největší zakázky co nejrychleji vyříditi, což dosvědčiti mohou paní M—. a paní S—. které ode mne berou zboží. Očekávaje, že mne račte poctiti přízní svou, jsem s největší úctou Vašnostin

oddaný
V O.— M. P.

Doporučení sluhy.

Velectěný pane!

Projevil Jste přání, bych Vám doporučil nějakého řádného sluhu. Jest mi to velice milým, že mohu vyhověti tomuto přání Vašemu a doporučiti Vám za sluhu doručitele tohoto listu, který sloužil deset roků u pana rady Srba i přišel smrtí pána toho o službu. Mohu ručiti za jeho věrnost, pilnost i poctivost. Nebožtík pan rada sám často jej chválil a říkával, že jest s ním jak náleží spokojen.

Musím ještě dodati, že jest velmi obratným a spolehlivým při ošetřování nemocných i myslím, že by se hodil dobře pro Váš dům a těšilo by mne, kdybyste ho přijal a přesvědčil se, že pravdivým jest, co tuto píši. Projevuje Vám zároveň nejhlubší úctu, jsem Váš

ochotný přítel
V L.— Z. K.

Doporučení syna.

Ctěný příteli!

Syn můj Vojtěch nastoupí studie ve městě Vašem. Znáte ho; má schopnosti výborné, ale jest trochu lehkomyslný, což mi způsobuje starosti a přeji si proto, by se dostal pod přísnější dohlídku, z kteréžto příčiny žádám, byste ho vzal do svého domu, kdežto bych měl upokojenou mysl, věda, že můj syn jest v dobrých rukou. Kdyby to nebylo možným, toť prosím, byste mu přispěl radou při vyhledávání bytu a dovolil mu, by směl Vás navštěvovati, při čemž račte pozorovati jeho konání i dávati mi občas o tom zprávy.

Neračte se horšiti na mne proto, neznám nikoho jiného, k němuž bych se v této věci mohl obrátit. Naskytne-li se mi možnost, jsem ochoten odsloužiti se Vám stejnou měrou.

S upřímným pozdravem jsem

Váš nejoddanější přítel
V K.— D. A.

Doporučení syna.

Milý přiteli!

Syn můj vydává se na cesty, a tu chci použiti té příležitosti a poslati jej k Tobě, by poznal starého přítele otce svého, o kterém velmi často bývá řeč u nás. Kýž bylo by mně dopřáno jíti s ním a uzříti opět jednou Tebe. Ale to zatím není možné. Za to doufám, že syn můj na novo utuží náš přátelský spolek. Rozsáhlé známosti Tvoje budou mu vhod, neboť přeje si poznati vše, co znamenitého v městě Vašem. Přeji si zároveň, by se Ti zalíbil můj syn a získal si Tvou přízeň. Potěš brzo listem

Svého starého přítele

V R.— F. H.

Přímluva za živnostníka.

Vaše Blahorodí!

Jest tomu sice již dávno, co jsem byl v službě Vašnostině, ale přes to osměluji se dovolávati všeobecně známé dobrotivosti Vašeho Blahorodí a sice ve prospěch muže, jenž nalézá se v poměrech neutěšených a jest hoden úplně, by mu poskytnuta byla nějaká podpora.

Ležel nemocen po osm týdnů v nemocnici a sotva, že byl poněkud vyléčen, byl propuštěn a jest bez zaměstnání, neboť jeho slabé síly tělesné nepřipouštějí ani na ten čas, by podnikl nějakou práci; ba lékař právě mu radil, by šetřil se ještě nějaký čas, poněvadž by jinak nemoc jeho snadno se mohla vrátiti. Ubožák ten rád by se odebral do své otčiny, kde má příbuzné a přátely, u nichž by se zdržoval zatím, než by se zotavil v té míře, by mohl dále živiti se prací svou.

Poněvadž nemá peněz na cestu, pěšky pak nemůže vykonati cestu tak dalekou, neboť příbuzní jeho nalézají se až v Písku a jsou mimo to sami nemajetní, že mu na cestu nemohou poskytnouti potřebných peněz, obrací se k Vám. Račte býti ubezpečen, že milosti Vaší nedostane se nehodnému, neboť onen člověk bude zajisté vděčným a uznalým. Jsem přesvědčen, že moje prosba nebude marna i prosím Boha, by Vám popřál hojné požehnání za Vaši laskavost a zůstávám

Vašnostin

V P.— oddaný J. P.

Sekretář doporučí se baronu.

Vysocectěný pane,

Vaše Urozenosti!

Jestliže jsem posud nevyhověl přání Vašnostinu, stalo se to pouze z té příčiny, že jsem nebyl jist souhlasem osoby, kterou jsem nabídnouti chtěl Vašnostem za sekretáře. Jest to syn nebožtíka důchodního Zelenky. Odbyl studia gymnasiální, jsa nucen na to pro smrt otce svého vzdáti se dalšího studování a nyní musí hledati nějaké zaměstnání nebo službu, by se živil sám, poněvadž jeho matka má na starosti ještě mladší dceru. Mladík ten má značné vědomosti, jest mravný a skromný i nepochybuji, že získá si záhy přízeň Vašnosti. Jsa jist, že tímto doporučením důvěru Vašnostinu nezklamu, trvám v úplné úctě

Vašemu Blahorodí

V Z.— oddaný J. J.

Vychovatel se doporoučí.

Milá sestro!

Hledáš pro své dítky schopného učitele. Těší mne velice, že mohu Ti navrhnouti pana Šimu, který se hodí úplně pro Vaši rodinu. Znám jej po tři roky jako muže řádného, který v oboru vychovatelském získal si mnohé výborné zkušenosti a vědy a dovede chovancům svým snadno příjemně podati vědomosti potřebné. Vychoval již několik mladíků, mezi nimiž jsou oba Kašové, které znáš jako výborné jinochy. Tento jediný příklad postačí, abys rozhodla se pro výtečného vychovatele toho, nemáš-li již jiného. Doufám, že za týden přijdu k Tobě, kdežto povím Ti více o schopném vychovateli tom. Zatím zůstávám

Tvou

upřímnou sestrou

C. E.

Hospodyně se doporučí.

Velectěný pane!

Konečně nalezl jsem osobu, která honosí se všemi vlastnostmi, jež požadujete od své hospodyně. Je to vdova po zemřelém učiteli Břetislavu. Jest velmi dobrá kuchařka, zná domácí hospodářství v celém jeho objemu a ve všech částech, zároveň jest i vzdělána v té míře, že se hodí za společnici muže vzdělaného. Při tom jest povahy mírné a získala si úctu všech, kdo ji poznali za dlouhý čas nemoci muže jejího, jejž věrně obsluhovala. Kdybyste ji přijal za hospodyni, myslím, že byste dobře pochodil. Přejete-li si, bych vyjednal s ní podmínky stran té služby, milerád to učiním. Očekávám brzké rozhodnutí Vaše a trvám v úctě

Vám

V H.— oddaný P. R.

Odporučení tovaryše.

Ctěný pane mistře!

Můj švakr, jenž odevzdá Vám tento list, přeje si prodleti delší čas v městě Vašem, by se zdokonalil v řemesle svém. Poněvadž k tomu poskytuje mi velmi vhodnou příležitost rozsáhlý závod Váš, jakož i že znám Vás jako řádného a poctivého muže, myslím, že bylo by nejlépe, kdybyste ho přijal do své dílny. Zná dobře své řemeslo a pracoval u několika mistrů k jejich největší spokojenosti; za jeho mravnost pak ručím já sám, zatím se spokojí menší mzdou, poněvadž má jmění sám a chce toliko se v řemesle zdokonaliti. Doufám, že splníte přání moje a přijmete mladíka toho do práce.

Nabízeje se k vzájemným službám všeho druhu, znamenám se s úctou

Váš

oddaný

V J.— J. J.

Doporučení stavitele.

Velectěný pane!

Vyzván Vaším ctěným listem dne 10. t. m., abych Vám ku shotovení rozvrhů pro Váš nový dům doporučil některého ze zdejších stavitelů, vyhovuji bez otálení tomuto přání, jež považuji za důkaz důvěry, kterou ke mně chováte. Doufám, že ji také nejlépe ospravedlním, doporučím-li Vám stavitele J. Noska. Týž požívá mezi zdejšími staviteli nejlepší pověsti, práce jeho vyznamenávají se vkusem a šťastnými myšlénkami, mimo to stanoví za svoje práce nejmírnější ceny.

Pan J. Nosek stavěl také radnici zdejší, která jest okrasou našeho města i vzbuzuje pozornost všech cizinců, jižto navštíví město naše; zároveň vystavěl v Lipovicích zámek barona Lipovského, který též vyniká svou půvabností. Z toho snad poznáte, že tento stavitel zasluhuje úplně mého doporučení. Těšilo by mne, kdybyste se odhodlal svěřiti jemu shotovení výkresů i rozvrhů a provedení stavby domu svého. Jsa vždy ochoten s největší radostí posloužiti Vám, trvám v úplné oddanosti

Vašeho Blahorodí

oddaný

V P.— K. S.

Mladík nabízí svoje služby.

Velectěný pane!

Dozvěděv se, že pro svůj rozsáhlý závod hledáte účetního, který by zároveň částečně dopisování obstarával, osměluji se v ohledu tom nabízeti svoje služby. Poněvadž neráčíte mne znáti,

mohl bych sotva se nadíti, že nabídnutí moje setká se s prospěchem, kdybych nemohl se odvolati na odporučení pana K., jehož svědectví, jak doufám, u Vás dojde spíše povšímnutí.

Přičiním se, poctíte-li mne svou důvěrou, bych věrností, pilností a mlčelivostí dobyl si a zachoval spokojenost Vaši a prokázal se hodným Vaší důvěry.

O tom Vás ujišťuje a na brzké vyřízení věci té čekaje, zůstávám s největší úctou

Váš

oddaný

V M.— N. V.

Odporučení učně.

Ctěný pane!

Když jsem byl u Vás o svátcích, pravil jste, že přijmete učně venkovského. Jestliže se to posud nestalo, navrhl bych Vám jednoho mladíka zdejšího, kterého mohu doporučiti s nejlepším svědomím. Jest to syn učitele zdejšího Lišky, který odbyl měšťanskou školu s dobrým prospěchem a vyznamenával se vždy pilností svou i mravností. Otec jeho má četnou rodinu, ale dítky všecky jsou vychovány pečlivě a nepochybuji, že také syn tento Jiří Liška bude hodný hoch a kdybyste jej přijal za učně, že by si získal Vaši přízeň a tak ospravedlnil moje doporučení.

Žádám, byste mi záhy dal věděti, jak se rozhodnete a doufaje, že bude moje přání vyplněno, trvám v největší úctě

oddaný

V P.— I. G.

(Jiný list téhož druhu.)

Ctěný pane!

Četl jsem v novinách, že z jara přijmete učně pro svůj hodinářský závod. Jestli v té věci se posud nestalo rozhodnutí s Vaší strany, dovolil bych si navrhnouti Vám za učně hocha, kterého znám po kolik roků jakožto pilného, mravného a nadaného žáka.

Osvojil si veškeré vědomosti, jež poskytnouti může škola měšťanská, má pěkné písmo, kreslí výborně a zvláště pro mechaniku osvědčuje velké nadání a náklonnost. Myslím, že by se Vám hodil výborně. Otec jeho jest řádný muž a pekař zámožný, jenž milerád bude naň platit, co požádáte. Jestliže byl by Vám tento můj návrh vhod, račte mi dáti o tom zprávu.

Váš

oddaný

V L.— J. Š.

Listy upomínací (upomínky, výčitky.)

Řemeslník žádá o zaplacení.

Vaše Blahorodí!

Slíbil jste mi, jenž pracuji po celý rok pro Vaši rodinu že mi platit budete pololetně, avšak posud se to nestalo za lichými vytáčkami. Po žních neplatil Jste i nastává jaro, s ním trh a já potřebuji peněz na zakoupení zboží a za tou příčinou jsem nucen připomenouti Vám onen slib a žádati o zaplacení dluhu s tím podotknutím, že, ačkoli nerad, byl bych nucen zakročiti jiným způsobem. Kojím se nadějí, že nedojde k tomu a že tato moje žádost nebude marná i zůstávám

Vašnostin

V M.— oddaný
K. F.

Druhé důtklivé napomenutí téhož dlužníka.

Po delší čas odkládal Jste vyplatiti mi peníze, na které čekám toužebně, ale posud marně.

Okolnost ta mne donucuje, připomenouti Vám důrazněji povinnost Vaši, neboť vite, že potřebuji peněz, bych si opatřil nových zásob zboží a také doznáte snad, že dělník hoden jest mzdy a já nechápu, že po dva roky otálíte zaplatit mi částku, kterou jsem spravedlivě zasloužil. Oznamuji Vám tedy, pakli do 14 dní tu část neobdržím, že odevzdám věc soudu. Doufaje, že mne sprostíte nemilé této nutnosti zaplacením, jsem

s úctou

V M.— oddaný
M. Z.

Výčitka rodičů synovi, že se zasnoubil.

Milý synu!

Zpráva o Tvém zasnoubení nezpůsobila nám bohužel příliš velké radosti. Neznajíce Tvou nevěstu nemůžeme pronésti o ní úsudek, avšak zdá se nám krok ten přenáhlením, poněvadž posud zajištěné budoucnosti nemáš a mimo to jsme také očekávali, že usadíš

se kdesi na blízku. Divíme se, žes odhodlal se již nyní ku kroku tak vážnému, ba osudnému, bojíce se, že toho budeš litovati, až bude ovšem pozdě.

Po zralém uvážení věci musíme téměř doznati, že pochybujeme o tvém zdravém rozumu.

Jsi ovšem plnoletý a můžeš o své ujmě se oženiti, ale snadno se můžeš zmýliti v naději své. Zdá-li se ti krutým úsudek ten, uvaž, že jako rodiče máme právo, říci Tobě mínění své zřejmě a to tím spíše, poněvadž jsme na Tebe vynaložili příliš mnoho na poměry své.

Chtěli jsme tě nechati jíti svou cestou, myslíce, že sotva změníš úmysl svůj, ale nedá nám to srdce. Neposlechneš-li, nedávej později vinu nám, octneš-li se v okolnostech neblahých. Zrazujeme Ti krok ten, poněvadž to myslíme dobře s Tebou a zůstáváme jako vždy

Tvoji upřímní rodičové

V T.— O. P.

Otec napomíná syna.

Milý synu!

Přítel M. poslal mi list, který mi způsobil velikou starost. Tys octnul se na dráze, po které spěješ vstříc své záhubě. Místo chození do školy, místo učení oddáváš se lenosti a sháníš se po vyražení všeho druhu i maříš drahý čas hříšným způsobem. Kam poděly se naděje, které jsem choval, odesílaje Tebe na vysoké školy. Tak šetříš proseb a napomenutí své dobré matky, která jest zdrcena hořem a majíc zdraví vetché, spěje vstříc hrobu.

Což nepřišlo ti nikdy na mysl, jak velice zarmoutíš svým jednáním rodiče, kteří mají o Tebe největší starost. Milý synu zhroz se myšlénky, žes urychlil smrt nemocné matky své a přivedl před časem do hrobu otce, jemuž způsobuješ nesmírné hoře — stávaje se takto vrahem svých rodičů. Bylo bylo by to důkazem nesmírné lehkomyslnosti, kdybys na to nebyl posud nikdy pomyslil a zároveň svědčilo by o velice zkaženém srdci, kdybys nepřičinil se všemožně, abys vrátil se na dráhu ctnosti a cti a nepolepšil se, maje na zřeteli budoucnost svou a svých zarmoucených rodičů.

Zanech společností dosavadních, vrať se k pořádku, pilnosti a poslušnosti; couvni, pokud čas, před propastí, jež hrozí Ti největší bídou a vrať nám všem poklid dřívější a veselost.

Tvůj upřímný otec

V R.— E. C.

Napomenutí poručence.

Milý přiteli!

Za první povinnost poručníka považuji bdění nad poručencem a proto jsem nucen říci Vám opravdové slovo o Vašem jednání, poněvadž otec Váš před svou smrtí prosil mně, bych já ho zastupoval v pečování o Vás. Znáte mou lásku k Vám a proto mi rozumíte. Odeslal jsem Vám před měsícem částku peněz, jež na výlohy stačiti mohla Vám čtvrt roku a již chcete zase peníze, ačkoli dobře víte, znaje stav jmění svého, že tolik nesmíte vydávati. Dozvěděl jsem se, že společnost Vaše není právě výtečná, což dosvědčuje tato Vaše žádost. Poněvadž pečuji upřímně o Vaše blaho doufám, že napomínání moje, byste se polepšil, nebude marným a s tím zůstávám Váš

upřímný poručník
V R.— J. J.

O zaplacení dluhu.

Velectěný pane rado!

Ačkoli mi to jest velmi nemilé, připomínati Vám slib, který jste mi učinil, nutí mne k tomu nesnáze, ve kterých se právě nalezám. Slíbil jste, že vrátíte půjčené peníze o Velikonocích, pak jste se omluvil a slíbil, že tak učiníte o Václavě, ale ani v tu dobu se tak nestalo.

Žádám Vás tímto důtklivě, byste pomýšlel na zaplacení toho dluhu, poněvadž déle nežli do Nového roku nemohu a nehodlám čekati. Arci kdybych nebyl v tísni, neobtěžoval bych Vás touto svou žádostí a z toho poznáte, že mi jest nemilé, když musím takto Vám psáti. Doufám, že mi nezazlíte pro tuto žádost a že ji vyplníte a buďte přesvědčen, že zůstanu vždy

Vám

oddaný
T. A.

(Jiné upom. téhož druhu).

Velectěný pane!

Když jste před šesti měsíci, jsa v nesnázi, žádal mne o pomoc, poskytnul jsem ji ochotně a abych Vám dokázal svoje přátelství, povolil jsem Vám na místě šesti neděl lhůtu tří měsíců ku splacení dluhu toho.

Že pak jste nechal uplynouti šest měsíců, aniž byste pamatoval na svou povinnost a nedbal ani přátelské upomínky, překvapuje mne velice a jest mi bolestným, bych se upřímně vyznal, neboť ruší mou důvěru v sliby přátelské. Nemyslím, že

zúmyslně zanedbal jste povinnost svou, ale nehodlám také čekati, až se Vám zlíbí, ji vyplniti, pročež Vás žádám, byste sobě i mně uspořil další mrzutosti a zaslal mi dlužnou část pr. 500 zl. do osmi dnů.

S očekáváním, že se tak stane, jsem s úctou

oddaný
H. G.

(Jiný list téhož druhu.)

Velectěný pane!

Pozoruji delší již čas, že Vaše Blahorodí neráčí ode mne odebírati zboží, což přivádí mi na mysl okolnost tu, že snad pozbyl jsem Vaší důvěry, ačkoli nevím, čím byl bych nespokojenost Vaši na se uvalil.

Avšak shledávám v knize své, že mám k pohledávání u Vás posud za odebrané zboží zbytek 20 zl., který jste nepochybně pro mnohé práce zapomněl a proto se osměluji zaslati Vám účet přiložený se žádostí zdvořilou, byste jej vyrovnal v brzkém čase. Očekávaje, že tato slušná moje prosba bude vyplněna,

trvám u veškeré úctě Vašnostin

oddaný
V. T.

Přátelská výčitka.

Milý příteli!

Mohu Vás ještě tak nazývati? Či jste na mne zcela zapomněl? Skoro bych tak soudil při uvážení, že po tři měsíce již neobdržel jsem od Vás pražádné zprávy. Marně pátrám po příčině toho mlčení. Že jste zdráv, dověděl jsem se včera od svého švakra K. N. Nemoc tedy, chvála Bohu, příčinou není. Že pak byste neměl tolik času, napsati nějaký řádek dávnému příteli, nemohu ani věřiti. Snad jste se tedy na mne rozhněval, ač nevím proč? Ani tomu nechci věřiti, poněvadž jste přesvědčen o citech, jež pro Vás chovám.

Připomínaje sobě, že jsem Vás v posledním listě důtklivě žádal, byste mi dal vědět, zdali místo účetnické u p J. S. není obsazeno a mohu-li si dělati na ně naději, Vy pak jste posud neodpověděl, oddávám se myšlénkám rozličným. Proto hleďte mne brzo několika řádky upokojiti a podejte důkaz, že posud smím se nazývati

Vaším věrným přítelem
V Z.— F. B.

Bratr vytýká bratru vrtkavost.

Milý bratře!

Musím Ti říci, že nestálost Tvoje způsobuje mi starosti. Máš páté již místo a nikde jsi nevydržel přes půl roku; všude se Ti něco nelíbí. Nemysli, že kdy nalezneš místo, jež bylo by úplně dle Tvé chuti; ve světě říditi se musí člověk okolnostmi a kdo těm nevyhoví, nedodělá se štěstí. Opatřil jsem Ti ještě jednou místo u hraběte K., jenž hledá správce pro svůj zámek. Místo jest pohodlné, plat slušný, vrchnost velmi hodná. Nebudeš-li ani tam spokojen, ztratím naději, že bys kdy se kde usadil trvale. Pravím opět, že naposledy hovím Tvé vrtkavosti. Máš nastoupiti 1. dubna, pročež dle toho se řiď a dříve ještě přijď ke mně, bych Tě představil hraběti. Doufám, že konečně se polepšíš a jsem

Tvůj upřímný bratr
H. L.

Domluva příteli.

Milý příteli!

Slíbil Jste mi častější návštěvy, ale kolik vlaků a vozů ještě přibude, aniž byste byl mezi cestovateli, jež přivezou. Dává se mi již vina, že jsem Vám nepsal, ač máte nejméně tucet pozvání ode mne. Zachovejte aspoň čest mou svým příjezdem, když nevábí Vás ke mne již přátelství. Po celých pět neděl připraven jest pro Vás pokoj s milou Vám vyhlídkou na řeku a dalekou krajinu a pečováno o to, by se Vám dostalo v plné míře pohodlí veškerého; každý den přichází někdo z Vašich známých tázati se, zdali Jste již přijel, ale vždy marně.

Pospěšte si tedy vyplniti slib svůj, jakož očekávati má právo

Váš upřímný přítel
J. J.

Domluva pro dlouhé nepsaní.

Milá přítelkyně!

Tři měsíce již neobdržela jsem od Tebe psaní, ani odpovědi na několik listů. Z toho bych skoro mohla souditi, že přátelství Tvoje ke mně ochladlo. Ovšem dopisování hojné není důkazem přátelství vroucího, ale když mlčení přítelkyně důvěrné trvá několik měsíců a když ani na několik psaní nedostávám odpovědi, napadají mně myšlénky, jež vzbuzují nepokoj ve mně. Důvody, kterými omlouvám Tvoje mlčení, nestačí a tady mi napadá otázka: Kterak může jen Ludmila tak mne zanedbávati? Proto

žádám Tě snažně, bys mne vytrhla záhy z nejistoty trapné a čekám brzkou odpověď.

Tvá upřímná přítelkyně
A. M.

Upomínka staviteli.

Ctěný pane!

Ve smlouvě stran stavby mého domu uzavřené zavázal Jste se, že do sv. Havla t. r. bude dům ten pod střechou. Do té doby máme již jen čtyry neděle a soudím-li dle způsobu, jakým stavba dosud pokračuje, nebyla by pod střechou ani o Všech Svatých, kdežto bylo by se obávati, že nepříznivé počasí další stavbě by bránilo, nýbrž i zdi bez krovu vydané vlivu sloty utrpěly by škodu. Pročež vidím se nucena, připomenouti Vám, byste si pospíšil a hleděl dostáti v čas závazku, jinak bych musil vymáhati pokutu, která na nedodržení smlouvy byla ustanovena.

S úctou Váš oddaný
J. J.

O náhradu výloh.

Vaše Blahorodí!

Z listu Vašeho ze dne 15. t. m. poznal jsem, že nádobí a látky jež jsem od Vás koupil, se Vám líbí a že mohu nadíti se dalších objednání od Vás. Učty mně zaslané od dodavatele zapravil jsem dle Vašeho přání, ale nevím, zdali jsem Vám to oznámil, či ne, zdali jest Vám známo, komu zaslati máte část 100 zl., jižto činí výlohy, což jest méně ještě nežli jste povolil k tomu účelu. Připomínaje tuto věc, podotýkám, že lidé oni jsou poctivci, kteří nepředražují své odběratele a požívají nejlepší pověsti pro výtečné své zboží.

Poroučeje se do další přízně, jsem

Vašeho Blahorodí

ponížený
V. Z.

Matka vytýká dceři nedbalost.

Milá dcero!

K velikému zármutku svému doslýchám, že paní si na Tebe stěžuje pro nedbalost, již ukazuješ ve svých pracích. Při tom odmlouváš, odpírajíc neslušně výčitkám zaslouženým.

Lituji toho velice, neboť způsobem tím děláš malou čest vychování svému. Člověk zanedbávající povinnosti, které dobro-

volně vzal na se, podobá se dlužníku, jenž nechce platiti a takoví lidé nelíbí se nikomu.

Kterak bys vedla někdy domácnost vlastní, kdybys nyní přivykla nepořádku a lenosti? Když pak se Ti činí výčitky zasloužené, máš je pokorně vyslechnouti a slíbiti polepšení.

Poslouchej paní, by se Ti budoucně vedlo dobře, čiň dobře, seč jsou Tvoje síly a tak napravíš křivdu a způsobíš opět radost

Své upřímné matce
L. R.

Pro zneužití důvěry.

Ctěný pane!

Nelze mi více zváti Vás přítelem a domnívám se, že Vám to skoro lhostejno, poněvadž byste jinak nebyl tak lehkomyslně vyzradil tajemství, které jsem Vám svěřil, když slíbil jste zachovati je v duši své. Z toho vzešla mi veliká mrzutost a mimo to zlobím se, že zklamal jsem se ve své důvěře v mlčelivost Vaši. Nenapadlo mi ani ve snu, že byste zneužil tak mé důvěry. Kdybyste to byl pověděl jediné tehdy osobě, domníval bych se, že jste se přenáhlil, ale Vy jste to vypravoval každému, kdo to chtěl slyšeti.

Bohužel jsem to nevěděl sám určitě a dohodnul se o té věci teprve později s panem N. Vyzývám Vás nyní, byste odvolal u všech báchorku, kterou jste jim pověděl.

Jste-li člověk počestný, učiníte to bez nových urážek, poněvadž by Vás mohlo potkati cos horšího, než pouhé pozbytí úcty řádných lidí. Jsem dosud

Váš oddaný
A. B.

Omluvy.

Omluva nepřijatého pozvání.

Ctěný pane!

Vaše přátelské pozvání k slavnosti posvícenské potěšilo mne velice, poněvadž jsem v něm spatřoval opětný důkaz přátelského smýšlení, které Jste mi tak často osvědčil. S potěšením očekával jsem dobu, kdy mi popřáno bude sejíti se s Vámi a ztráviti v milé společnosti Vaší několik hodin. Avšak člověk míní, osud mění, neboť nedopřál mi, bych se stal účastným slavnosti oné.

Právě když jsem se chystal na cestu k Vám, došla mne truchlivá zpráva, totiž list od matky, jímžto mi oznámila, že se těžce roznemohla i žádala mne, bych pospíšil k ní bez průtahu. Tomu nebylo lze se vyhnouti. A jak bych mohl se zármutkem v srdci do společnosti lidí veselých. Musil jsem se vzdáti naděje, že tentokráte sejdeme se i žádám, byste mne měl omluvena i projevuji naději, že bude mi popřáno Vás co nejdříve navštíviti.

S pozdravem srdečným jsem

Váš oddaný přítel
V Z—. J. L.

Omluva pozdního placení.

Ctěný pane!

Nelze mi neuznati Vaši laskavost, prokázanou mi zapůjčením části pěti set zlatých a zároveň projeviti žalost svou, že jsem nedodržel ustanovenou platební lhůtu a tím na se uvalil podezření, že jsem nevděčným nebo nedbalým. Avšak nestalo se to mou vinou. Měl jsem z nenadání některá nutná neodkladná vydání a zajisté Vám známo, že při nejlepší vůli, třeba bychom byli opatrně učinili rozpočet, zmýlíme se.

Mimo to potkala mne ještě ta nehoda, že někteří zákazníci, kteří vždy správně platívali na konci roku, tentokráte se opozdili a na mé upomínky nedbali. Pokoušel jsem se, ač marně, bych si opatřil peníze na zaplacení dluhu, jenž mne tížil velice, z jiné strany.

Teprve dnes podařilo se mi sehnati potřebné peníze, pročež Vám onen dluh odesilám s vroucími díky za laskavé shovění, a s usilovnou prosbou, byste mi ono obmeškání odpustil a zachoval mi také pro budoucnost přízeň a náklonnost. S tímto přáním zůstávám

Váš vděčný
O. P.

Omluva za zameškání

Vaše Blahorodí!

Práci Vámi zamluvenou před měsícem měl jsem odevzdati včera, avšak nebylo to možno i jsem nucen žádati, byste mi popřál k tomu lhůty osmidenní. Musím zároveň vyložiti příčinu opozdění toho a ospravedlniti se.

Vaše Blahorodí ráčilo nařídíti, bych na potažení nábytku užil aksamitu tmavomodrého. Avšak nebylo mi lze, sehnati v zdejším městě dostatečné množství látky této. Obrátil jsem se do Prahy, odkud mi poslali aksamit ale barvy příliš světlé, tak že jsem musil jej vrátit a jiný objednat, jenž také dnes mne došel.

Dal jsem se hned do práce a sotva ji ukončím před uplynutím osmi dnů. Ale za to doufám, že s prací tou budete spokojen a prominete mi opozdění mně samému nemilé. Zůstávám zatím

Vašemu Blahorodí

V Z—. oddaný
J. Z.

Omlouvá se pozdní vyřízení.

Vysoce vážená paní!

Žádala jste mne, bych vyhledal švadlenu, která pracovala pro Vaši rodinu. Ačkoli nejraději hned vyplním každou žádost Vašeho Blahorodí, překážely mně v tom tentokráte práce neodkladné, jež vyžadovaly napjatou činnost. V neděli teprve měl jsem tolik času, bych vyhledal osobu tu, avšak nepřálo mi v tom štěstí. Moje snahy byly marné. Na to jsem ochuravěl a byl nucen svěřiti úkol ten dobrému příteli svému. Podařilo se mu vypátrati, že osoba ta bydlí v K—ské ulici čís. 39.

Doufám, že ráčíte omluviti prodloužené vyplnění tohoto rozkazu ač nevím, jestliže nebude na ni pozdě. Mohu s nejlepším svědomím tvrditi, že opozdění to nestalo se mou vinou a budoucně, naskytne-li se příležitost podobná, doufám, že rychleji vyplním povinnost svou.

Váš ochotný
Z. P.

Omluva řemeslníkova.

Vaše Blahorodí!

Ráčil Jste stanoviti podmínky, za kterými odvésti mám věci objednané. Jsem vždy ochotným zadost učiniti požadavkům ctěných zákazníků svých a také hledím určiti ceny nejlevnější. To jsem také dokázal při objednávce Vašnostině, určiv ceny zboží svého tak nízké, bera ohled na budoucí objednávky, že ani nelze je více snížiti a jestli že neračte věci ty přijati, nemohu sobě pomoci a musím se vzdáti toho výdělku. Poroučeje se do další přízně, zůstávám

s největší úctou oddaný
J. J.

Omluva dcery.

Milostivá paní!

Dcera moje, která slouží u Vás za panskou, navštívila nás za příčinou posvícení; cestu domů vykonala pěšky a přibyla vysílena a unavena domů tak, že hned sháněla se po loži, z kterého posud nevstala. Tak způsobeno nám truchlivé posvícení, neboť lékař povolaný vyjádřil se, že dcera moje roznemohla se zánětem plic a že po šest neděl nebude s to vrátit se do služby.

Bylo by nebezpečno, dopravovati osobu nemocnou do města i vím na jisto, že sobě toho ani nepřejete. Ovšem rmoutilo by to dceru mou, kdyby pozbyla místa u Vás, kde byla ráda, jsouc spokojena. Račte tedy, vezmouc ohled na prosbu mé dcery, věc nějak zařídíti, by moje dítě bylo uspokojeno, což přispěje k jeho uzdravení.

Očekávaje brzkou a příznivou odpověď, zůstávám

v úctě oddaný,
J. J.

Omluvení urážky.

Milý příteli!

Máte příčinu hněvati se na mne pro mou nerozvážnost a proto píšu tento dopis s těžkým srdcem, neboť musím doznati, že ztráta Vašeho přátelství byla by mi bolestnou, ba nesnesitelnou. Polepším se na jisto i budu krotit vášeň svou, která mi způsobila již tolik nesnází. Stydím se nyní, že jsem v přenáhlení napsal Vám tak urážlivý list.

Mrzelo mne velmi, že jsem ho napsal a ještě více, že jsem jej odeslal. Milerád byl bych jej zmařil a proto napsal jsem bez průtahu tento list, jejž posýlám za oným, abych poněkud napravil chyby, kterých jsem se dopustil. Poznal jsem Vás jako muže poctivého i řádného a nebudu míti pokoje, pokud mi nedáte vědomost, že mi odpouštíte a že mohu i dále nazývati se

Vaším přítelem

V. R. — J. J.

Porady a dotazy.

Matka radí dceři.

Milá dcero!

Na dotaz Tvůj stran místa, jež se Ti nabízí, považuji za povinnost, poraditi tobě dle nejlepšího vědomí svého. Hodláš přijati místo pomocnice do ústavu vychovacího na venek z důvodů, které slouží ku cti rozumu i srdci Tvému. Vábí Tě nejvíce žití v rodině vážené a příležitost, bys více ještě nabyla vzdělání. Spatřuji v tom rukojemství Tvé šťastné budoucnosti, neboť kráčíš po cestě pravé, která vede ku blahu opravdovému. Za tou příčinou souhlasím s Tebou a radím Tobě, bys přijala místo v onom ústavu, jež dle mého mínění se nejlépe hodí pro Tebe. Poroučejíc Tě do ochrany Nejvyššího, přeju, by se Ti dobře vedlo a jsem Tvá

upřímná matka.

H. K.

Porada stran knihy se žádá.

Milá Růženo!

Obracíme se, potřebujíce rady, k lidem zkušeným a proto činím tak i já, obracejíc se k Tobě tím spíše, poněvadž jsi mi nabídla pomoc pro takový případ.

Za čtrnácte dní připadnou jmeniny mé sestry a ráda bych jí při té příležitosti darovala nějakou maličkost a spojila příjemné s užitečným. Z té příčiny jsem si umínila, dáti jí nějakou knihu poučnou. Poněvadž v té věci nevyznám se jako

Ty, kteráž má mnoho knih a četla jich ještě více, žádám, bys vyvolila nějakou knihu, hodící se k účelu zmíněnému v ceně mírné.

Očekávajíc co nejdříve Tvou odpověď, jsem

Tvou upřímnou

G. J.

Zrazuje se vystěhování se do Ameriky.

Milý bratře!

Úmysl Tvůj, odebrati se do Ameriky, překvapil mne velice. Jest to krok na považení a nemohu Ti dle nejlepšího vědomí k tomu raditi. Nemluvím o daleké cestě obtížné, ale tážu se, co hodláš počíti v Americe. Nemáš tak velikého jmění, nejsi mlád již, bys mohl podniknouti spekulaci, kterými v Americe bohatství nabýti možno. Obchodníků Tvého druhu jest všude dosti a všickni stěžují si na špatné výdělky. Jak můžeš očekávati, že Tobě se povede lépe?

Za nynějších poměrů nemohu Ti raditi k takovému skutku a myslím, že kdybys četl trochu časopisy, viděl bys, že nyní již nejde to v Americe tak rychle s tím zbohatnutím, jako dříve. Naopak, mohl bys přijíti o to, co máš. Proto myslím, bys přestal na mále, na živobytí skrovném ale bezpečném a netoužil po mnohu.

Doufám, že uvážíš mou dobrou radu a poznáš, že jsem vždy Tvůj upřímný bratr

V. J.

Dotaz otce stran syna.

Ctěný pane mistře!

Odpustíte mi, že Vás obtěžuji dotazem, jak jste spokojen mým synem. Chci jej totiž překvapiti darem k jeho nastávajícím jmeninám, jestliže totiž toho jest hoden, jestliže jste jím spokojen ohledně jeho pilnosti a mravnosti.

Račte mi, ctěný pane mistře, podati zprávu žádanou, čímž zavděčíte se mi velice. Doufaje v takové vyplnění své žádosti, zůstávám s největší úctou

Váš oddaný

J. E.

Vdově radí sňatek.

Drahá přítelkyně!

Vyhovuji miléráda Tvé žádosti, bych Ti poradila ohledně opětného provdání a po uvážení všech okolností oznamuji Ti svůj úsudek jak následuje:

Stav vdovský má pro Tebe četné obtíže. Je-li muž, který podává Ti ruku svou, s to nahraditi dítkám otce, Tobě pak připraviti budoucnost pojištěnou, myslím, že bys mohla přijati návrh ten, třeba že Té k němu posud nevábí než nějaký cit. Oddanost, kterou k němu pociťuješ, proměniti se může záhy a snadno v lásku a proto myslím, že tu nelze učiniti nic rozumnějšího, leč přijetím onoho návrhu zabezpečiti sobě i dítkám budoucnost. Sama kloníš se k mínění tomu a proto myslím, že učiníš dobře, poslechnouc hlasu vnitřního, k čemuž Ti upřímně přeje štěstí Tvá věrná přítelkyně

J. J.

Radí se koupě statku.

Milý příteli!

Neváhám k Vaší žádosti oznámiti Vám, co mi známo o statku dolanském, který hodláte koupiti.

Jest na blízku většího města, kam posýlají se plodiny veškeré, vinic jest 20 jiter, rolí 80, luk 70 a lesů 900 jiter a poněvadž je tu silnice a železnice na blízku, jest odbyt dříví jistý a dobrý. Rybaření jest výnosné, zvěře také dosti, statek velký, krásný a slibuje při pilnějším vzdělání všudy výnos ještě vyšší. Cena, jakou oznamujete, není přílišná, mimo to lhůty k placení téže pohodlné, tak že mohu Vám raditi ku koupi té, doufaje, že dobře pochodíte.

Váš upřímný přítel

J. J.

Dotaz týkající se zahradníka.

Vaše Blahorodí!

Míním založiti větší štěpnou zahradu i hledám schopného zahradníka. Mezi těmi, kteří se hlásí a byli mi též doporučeni, nalézá se Václav Šuran ze Lhoty, který dle vysvědčení pracoval jako zahradník u Vás. Na pohled se mi líbí a poněvadž jej chválíte ve vysvědčení jemu daném, i důvěřuji v jeho obratnost a přál bych si jen věděti něco určitějšího o jeho mravní zachovalosti. Poněvadž týž byl delší čas pod Vaší dohlídkou, kdežto jste měl mnohonásobnou příležitost seznati důkladně jeho povahu, žádám Vás uctivě, byste mi několika řádky dal věděti úsudek svůj o něm, čímž byste se mi velice zavděčil.

Račte mne omluviti, že Vás obtěžuji tou věcí a býti ubezpečen o mé vzájemné ochotnosti k službám podobným.

Vašnostin oddaný

V R. — J. J.

Dotaz ohledně domu.

Ctěný pane!

Maje v úmyslu koupiti dům č. 155. v Slaném, který jste před pěti lety stavěl, žádám Vás o radu v té věci. Majetník žádá za ten dům deset tisíc zlatých a ujišťuje mne, že dům jest řádně stavěn a za dlouhý čas nebude potřebovati žádné opravy. Musil bych v prvém poschodí umístit těžké stroje, jichž potřebuji při své živnosti, jakož i strhnouti některé příčky, avšak obávám se, že by to dům ten nevydržel.

Vy pak tomu nejlépe rozumíte a proto žádám Vás snažně, byste mi laskavě poradil ohledně věci té, jakož i cenu. Doufaje, že tak učiníte, slibuji vzájemnou ochotu k podobným službám a zůstávám

Vašeho Blahorodí oddaný

V Pr. — Vr. M.

Listy děkovací (poděkování).

Díky za podporu.

Velectěný pane!

Marně hledám slov, bych Vašnosti vypsal city vroucích díků, jenž mne pojaly, kdykoli se mně dostalo dobrodiní Vašeho, na které nikdy nezapomenu. Modlím se k Bohu všemohoucímu, by žehnal mému šlechetnému dobrodinci, neboť on jediný má tu moc oplatiti vše dobré mně prokázané, on pak zajisté neoslyší prosby, jdoucí z hloubi srdce vděčného.

Nesnáze nezavinčné, jež tížily mne, dosáhly vrchole, tak že jsem se octl na pokraji zoufalství.

Ale Bůh slitoval se nade mnou i nedopustil, bych zahynul, seslav pomoc v pravý čas a zvoliv za anděla strážného Vás. Tento radostný obrat jest zásluhou Vaší, dílem Vaším. Pomoc Vaše nezakládá se na žádném závazku, vycházela pouze z nesmírné dobrotivosti Vaší. Budu vzpomínati toho vděčně po všecky časy, ač nevím, zdali bych mohl kdy dostatečně Vám se odměniti. Pán Všehomíra nenechá zajisté bez odplaty tak značné dobré skutky; nepřestanu Boha prositi o Vaše blaho.

S největší uctivostí Vašemu Blahorodí oddaný

V M. — J. J.

Jiný list podobný.

Vysoce ctěný Pane!

Nevím, jakými slovy bych vyjádřil city vděčnosti, jež ozývají se v srdci mém naproti Vašnosti za laskavost a dobrotivost Vaši. Slovy nelze mi projeviti vřelé díky, jež pociťuji k Vám. Mohu pouze prositi Všemohoucího Boha, by Vám byl hojným odměnitelem a popřál Vám v míře největší svého požehnání. Milost Vaše vyprostila mne z největší bídy, ba zachránila mi život, poněvadž mi poskytla možnost zachovati rodinu, která denně vysílá vroucí prosby k trůnu nejvyššího za Vaše blaho.

Já pak pokud budu živ, setrvám v nejhlubší úctě

Vaším vděčně oddaným

V B. — J. J.

Díky lékaři.

Velectěný Pane!

Slabými toliko slovy mohu Vám projeviti vroucí vděčnost za Vaši laskavost, že zachoval jste mi život a tím ubohé rodině živitele, manželce muže a dítkám ubohým otce.

Co bylo by z nich bez Vaší velikomyslnosti. Bída největší s nouzí byly by údělem jejich, poněvadž bych nebyl ničeho zanechal, ony pak nejsou s to, by si vydělaly chléb vezdejší.

Dovolte mi proto, bych Vám osvědčil nejvřelejší díky prose Boha, by odměnil Vám, co jste pro nás učinil. Líbajíce Vaše ruce, přejeme si pouze, by nám poskytnuta byla možnost dokázati Vám, jak jsme Vám vděčnými, zvláště pak v hluboké

úctě Vám oddaný

V L. — J. J.

Díky za dar vánoční.

Velectěná paní!

Probírajíc minulost, pátrala jsem, čím jsem se Vám zavděčila, bych zasluhovala dar, jehož se mi dostalo od Vás o vánocích. Nenalezla jsem ničeho. Přesvědčila jsem se, že Vaše obdarování stalo se jedině laskavostí Vaší a dobrotou a pocítila jsem srdečnou radost, jež opanovala naprosto moje srdce, které pobádá mne velice, bych Vám vzdala vroucí díky za tuto laskavost. Račte je přijati a buďte přesvědčena, že jste mi způsobila nevýslovnou radost.

Váš krásný dar bude mi stálou upomínkou na letošní vánoce i bude vždy v mých prsou probouzeti city vážnosti a neobmezené úcty, jakouž naplněna jest duše má k Vašnosti, s kterou zůstávám

Vaší vděčnou

V L. — J. J.

Díky za dar.

Milený příteli!

Váš dar, který jste poslal k mému svátku, překvapil mne velice. Prohlížím jej stále s velikou pozorností a radostí, nevěda, zdali mám se více obdivovati Vašemu vkusu, nebo radovati se z Vašeho přátelství a přízně. Netušil jsem, že moje dávné přání bude přec jednou splněno.

Přijměte proto moje díky nejen za příjemné překvapení, nýbrž i za list, přiložený k milé té památce. Avšak především zachovejte mi vždy a v každém poměru přátelství svoje, bych vždy více pociťoval štěstí, že smím se zváti

Vaším přítelem

J. J.

Díkůvzdání učiteli.

Velectěný pane!

Vzdálenost, ni doba a čas nejsou s to zničiti v duši mé vzpomínku na Vaše užitečné a příjemné poučování, naopak čím dále, tím více poznávám, čím jste mi byl. Z otčiny své posílám Vám svoje blahopřání, čekaje tu na vhodnou příležitost, bych použil k svému dobru a prospěchu vědomostí, jichž nabyl jsem za obezřelého vedení Vašeho.

Ve mně máte třeba v dálce vděčného žáka, jenž nikdy na Vás nezapomene. Žiju posud v domě otcovském, čekaje na zprávu o změně, kterou Vám oznámím. Co dělají synové Vaši a co dělá Vaše rodina. Tuším, že se mají dobře. Vyřiďte jim pozdravení moje.

S největší úctou zůstávám

Váš oddaný

J. J.

Díky za kmotrovský dar.

Vysocevážená paní kmotro!

Jako Vy jste vzala na posvátném místě na se úlohu, že v případě potřeby zastoupíte mne, tak i já zastupuji novorozené dítko své, děkujíc Vám z plného srdce za skvělý dárek nemluvněte do vínku uložený.

Popřeje-li mi Bůh, bych vychovala svou malou dcerušku, vštípím jí přesvědčení, že dar Váš povždy má ji upomínati na duševní příbuznost, která nastala obřadem tím mezi Vámi a ní, zavazujíc ji k zvláštní úctě k Vám. Doufám, že dostojí této povinnosti, až pozná ve Vás paní, kterou přede všemi cti jako matku. Opětujíc ve jménu děcka své nejvřelejší díky, jsem

Vaše oddaná

Marie Křížková.

Rodičům za vázané.

Drazí rodičové!

Děkuji Vám srdečně za vázané, které jste mně poslali k jmeninám. Nezmiňuji se o ceně daru, neboť tu má pro mne sebe nepatrnější věc, která pochází od Vás; také nebudu se zmiňovati o tom, že darem tím došla ukojení dávná touha moje, ale to chci podotknouti, že těší mne v milém lístku Vašem slova, kterými na jevo dáváte spokojenost svou s mým chováním a pokrokem. Jest nejvyšším přáním mým, bych nikdy Vám nezavdal příčinu k stížnostem, že oběti, jež přinášíte pro moje vzdělání, jsou zmařeny, že Vaše péče naložena byla na syna nehodného. Zároveň s poděkováním za milý dar přijměte mé díky za svědectví, že jste spokojeni se mnou. Současně přijměte můj slib, že i budoucně bude snahou mou, abych se stal vždy hodným Vaší přízně.

Tím dokážu nejlépe, že miluji Vás a jsem vždy

Vaším vděčným synem
J. J.

Za pohostění.

Velectěný Pane!

Budu povždy počítati dny, které jsem v předešlých prázdninách použil v kruhu vzácné rodiny Vaší, mezi nezapomenutelné. Marně bych se pokoušel vylíčiti, co milého jsem zažil v tu dobu, poněvadž bych musil probírati jeden okamžik za druhým, z nichž žádný nebyl prázdný vnady. Děkuji Vám, velectěný pane, za pohostění, které bylo mi užitečným velice, neboť poznal jsem ve Vás muže nejšlechetnějšího, který vzbudil ve mně nové myšlénky a rozšířil mé náhledy. Kromě díků, jichž výrazem býti má tento list, osvědčuji Vám tímže neobmezenou úctu a vážnost, jižto povždy budu chovati k Vám

Váš nejoddanější
Jaroslav Čermák.

Díky za půjčení knihy.

Ctěný příteli!

Vzdávaje Vám vroucí díky za knihu mně laskavě půjčenou, odesílám tuto v stavu tomže, ve kterém jsem ji obdržel od Vás. Při tom Vás musím žádati za odpuštění, že se tak děje teprv dnes, ač jsem ji měl již dříve vrátiti. Avšak věda, že ji nemáte nutně potřebí, dal jsem si na čas a přečetl jsem ji důkladně. Kdyby pak bylo mi možno skutkem nějakým dokázati Vám svou vděčnost, jsem k tomu vždy ochoten. Opětuje vroucí díky svoje, zůstávám s největší úctou

Vaším oddaným přítelem
V T. — A. A.

Příteli za služby.

Milý příteli!

Byl jsi vykonavatelem mým a prostředníkem; co jsem uložil Tobě, vykonals s velikou ochotností a vyhověls každému přání mému. Děkuji ti srdečně za tento nový důkaz nezvratného přátelství. Odpusť, že tak často obracím se k Tobě; činím to v důvěře v přátelský náš svazek a v přesvědčení, že nepochybuješ o mé ochotnosti, kdybys mne potěšil úlohou, již bych měl pro Tebe vykonati. Nebudu se ani zmiňovati, že vyřídils veškeré moje záležitosti k největší mé spokojenosti. Při tom nemohu zatajiti přání, bys mi poskytnul příležitost aspoň k částečnému odplacení Tvých nesčetných služeb; neboť nesmírné jest již břímě vděčnosti, které nese

Tvůj věrný přítel
Václav Tichý.

Za poshovění.

Velectěný pane!

Oznámil jsem Vám, jaké nepředvídané příhody potkaly mne a proto žádal jsem Vás, byste mi prodloužil lhůtu k zapravení částky, jižto jsem Vám dlužen. Uznal jste platnost důvodů mých, poshověl jste mi a tak zbavil velikých nesnází. Děkuji Vám vroucně za laskavé poshovění Vaše, kterým ulehčeno mi postavení moje. Myslím, že příště najisto budu moci povinnosti své učiniti zadost. Vám pak budiž odměnou vědomí povznášející, že jste shověním svým ulehčil sklíčenému otci rodiny, který vždy bude

Vám vděčně oddaným
J. J.

Listy potěšné (útěcha, soustrast.)

Příteli, jehož naděje zmařena.

Ctěný příteli!

S myslí trudnou chápu se tentokráte péra, bych Vám podal nemilou zprávu, totiž, že neobdržel jste žádané místo, ačkoliv jste měl pro mnohé zásluhy své na ně veliké právo. Budiž Vám útěchou, že zásluhy Vaše neminou se uznání pro budoucnost a že se Vám dostane místa, které bude srovnávati se s Vašimi

schopnostmi a poskytne Vám příležitost, byste bohatý poklad svých schopností mohl náležitě využitkovati. Vím, jak bolestno jest člověku, jehož naděje byla zklamána, pročež lituji velice této Vaší nehody, avšak zdá se mi vhodným, bych Vám zároveň dal radu, byste při ucházení se o místo prázdné byl opatrnějším. Jste posud mladý a můžete čekati, což bude lépe, než-li usaditi se někde, odkud potom není snadného vystoupení. Buďte ujištěn, že Vám neujde místo slušné a přátel budete míti též dosti, nebo kdokoli pozná Vás, musí se státi Vaším přítelem. A proto žádný zármutek, bojujte mužně dále, až dojdete vítězství.

Ujišťuje Vás svým upřímným účastenstvím, zůstávám

Vaším oddaným přítelem

V K. — J. J.

Útěcha při smrti matky.

Milovaný otče!

Nevím pro žal, jak psáti list svůj. Náhlá zpráva o smrti milené matky zdrtila mne tak, že ani nemohu řádně mysliti. Očekával jsem zprávu, že těší se úplnému zdraví, když přinesl mi posel hroznou tu zvěst. Měl bych Vám poskytnouti útěchy nad velikou ztrátou, ale bol opanoval duši mou tak, že nemohu to nijak učiniti. Třeba bych tím obnovil ránu, která již se hojí a zaceluje. Bůh to na nás seslal i nesmíme reptati. Ne, on jest spravedlivý; líbejme ruku, jež nás tresce; Bůh potěší nás. Zajisté neoddáte se přílišné lítosti, jsa pamětliv, že dítky Vaše potřebují pomoci a podpory Vaší. V důvěře té líbám Vám ruce a jsem s dětinskou úctou

Váš věrně oddaný syn

Václav.

Útěcha při veliké ztrátě.

Milý příteli!

Se srdcem krvácejícím zaslechl jsem zprávu, že naděje Vaše v hojnou sklizeň byla zmařena hroznými krupobitím. Poněvadž nebyl jste pojištěn, nemůžete očekávati náhradu a musíte považovati ještě za štěstí, že touto ztrátou, která jest ovšem velice citelná, nejste uveden na mizinu, jako mnozí jiní. Činnosti Vaší a schopnosti podaří se zajisté napraviti zlo to a nebe popřeje Vám k tomu požehnání svého. Mnozí přátelé Vaši přičiní se radou i skutkem ulehčiti Vám těžký stav Váš a že já též tak učiním dle sil svých, netřeba ujišťovati Vás. Nepozbývejte proto mysli, doufaje, že čas vše napraví a nahradí. S tímto přáním trvám

Váš upřímný přítel

J. J.

Útěcha při smrti manželky.

Velectěný Pane!

Přátelství, které mi osvědčujete po delší dobu, dává mi právo, bych účastenství bral na osudech Vašich a proto dojala mne bolestně zpráva, že milovaná Vaše manželka zemřela. Všichni Vaši přátelé sdílejí s Vámi tuto velikou ztrátu, já pak nemohu opomenouti, bych Vám neprojevil písemně svoji soustrast. Nebudu Vám připomínati útěchu, již poskytuje náboženství, poněvadž ji znáte lépe nežli já.

Ruka, jež Vám zasadila ránu tu, potěší Vás jinak a zvláště útěchu naleznete v dítkách, jež Vám zůstaly. Toho přeji Vám z útrob srdce, ujišťuje Vás na vždy vroucím přátelstvím a trvaje vždy Vaším oddaným

J. J.

Útěcha nemocnému.

Vážený pane učiteli!

Bolestně dojala mne zpráva, že již po tři měsíce poután Jste k loži trapnou nemocí. Vzpomínám si často na doby chlapectví, když Jste vštěpoval první počátky vědomostí v ducha mého. Oceňuji tyto zásluhy Vaše a proto zajímá mne osud Váš. Ze známek, jež o Vašem stavu podal mi pan farář, soudím, že nemoc Vaše má základ v zánětu pohrudnice. V pokročilém věku Vašem potřebuje neduh ten k vyléčení delší doby, protože obtíže chorobné u Vás potrvají ještě nějaký čas, ale nebezpečí jest odstraněno a dokonalé zdraví Vaše se opět navrátí. Potřeba k tomu jest trpělivosti a čím klidnější bude mysl Vaše, tím vydatněji bude podporována životní síla Vaše ve svých výkonech.

Netřeba mi teprve raditi Vám, byste zachoval se dle nařízení lékařova, ale za to Vás žádám, byste se neoddával zbytečným obavám a byl veselé mysli a bezpečen, že každým dnem polepší se Váš stav.

Nedoufám pouze, nýbrž jsem přesvědčen, že záhy zprávou o dokonalém pozdravení Vašem bude potěšen

Váš vděčný

Jan Liška.

Příteli, jemuž zemřel otec.

Drahý příteli!

Vím, že nesnadno těšiti někoho, kdo utrpěl takovou ztrátu, jako Ty a proto list můj nemá účelu jiného, leč abych Ti vyslovil soustrast nejvřelejší. Utrpěls bez odporu ztrátu nenahraditelnou, tím uvaleny na Tebe povinnosti a starosti veliké,

totiž péče o celou rodinu. Ale díky Bohu, Ty dostojíš této úloze, maje vědomosti všestranné a jsa dosti zběhlým v životě praktickém. Ostatně zanechal otec domácnost spořádanou a veliké jmění, které zajisté bude rozmnoženo ještě pilností a péčí Tvou. Ač umím oceniti bol Tvůj, myslím, že neradno, bys oddával se přílišnému žalu, jenž mívá za následek malomyslnost. Proto zapuď tesklivost, chop se práce a tak pokračovati budeš v duchu toho, jenž odebral se na věčnost. Konečně buď ubezpečen, že pokud s to jsou moje síly, chci vždy radou i pomocí Tobě prospěti a zůstávám vždy

Tvým věrným
J. B.

Příteli, jemuž zemřela dcera.

Milovaný příteli!

Jenom kdo to zkusil, kdo oplakával ztrátu mileného dítěte, může posouditi bol, může pochopiti a posouditi bol otce, jemuž smrt urvala milené mnohoslibné dítě. Jest to hluboká, palčivá rána, kterou nám takto svět zasazuje, nemoha ničeho poskytnouti za náhradu. Bědujeme, naříkáme, což přiměřeno povaze lidské. Běda tomu, kdo by neměl slz. Rozum a náboženství poučují nás, že zemřel, odešel do života lepšího, kde není slzí a jiných svízelí nebo utrpení. Pročež není potřeba jich litovati. My ubozí lidé jsme k politování, že postrádati musíme jejich lásku a vzdáti se sladké naděje pro budoucnost. Bědujeme, nemohouce prostým rozumem svým postihnouti, proč Bůh, ve své moudrosti tak učinil. Ano, Bůh, který nám je dal, zase si je vzal a proč. — To se dozvíme, až udeří také naše hodinka a my opustíme tento svět. O, jak brzo přikvapí tato chvíle. O, příteli milý, doufejme v blažené shledání, v lepší život. Proto vzmužte se a přemáhejte bol svůj. Důvěřujte v Boha, jehož ruka vyléčí ránu, kterou způsobila. Čas mírní bol každý a co nelze změnit, musíme trpělivě snášeti. Kýž byste záhy nalezl útěchy a ulehčení v převelikém žalu svém. To přeje Vám

Váš soucitný přítel
V O. — J. J.

Příteli pohořelému.

Milý příteli!

Hrozný požár zničil dům Tvůj. Jest známo, že v osudech Tvých mám srdečné účastenství a proto netřeba Ti připomínati, jak bolestně dojalo mne to neštěstí, které pro Tebe jest tím citelnější, poněvadž teprv lonského roku s nemalým nákladem opravils dům ten. Ale rána tato, ač hrozná, přec není nezacelitelna, pročež neoddávej se přílišnému zármutku. Rozpomeň si, že Bůh

chránil Tebe i s rodinou před úrazem větším, což nelze říci o všech pohořelých u Vás. Polní úroda mimo to byla již ztrávena, stavení pak hospodářská sešlá tak, žes je chtěl znovu stavěti. Děkujme tedy Bohu, že neštěstí, ač velké, nedosáhlo širších rozměrů.

Běží o to nyní, bys před zimou dostal se pod střechu i netřeba Ti připomínati, že pokud stačí síly mé, chci Ti přispěti a nedostává-li se Ti peněz, pomohu Ti, pokud bude lze, jakož i můj povoz jest k službám Tvým, pokud bude třeba.

Buď tedy zmužilým a vše napraví se zase. Po bouři bývá slunečno. Z jara Tě navštívím a doufám, že Tě naleznu v domě novém a pohodlnějším.

Tvůj věrný přítel
A. A.

Odpovědi (odpisy.)

Odpověď na dotaz stran knihy.

Drahá přítelkyně!

Obdrževši milé psaníčko Tvé, jímžto ukládáš mi vyhlédnutí, po případě zakoupení knihy pro svou sestru, odebrala jsem se bez průtahu do knihkupectví, kde jsem vybrala vhodnou knihu dle svého mínění a dostala ji vázanou již. Odesílám Ti ji bez meškání. Cena jest mírná, pouze dva zlaté. Jest to knížka velmi dobrá i koupila jsem si též takovou a doufám, že Tobě i sestře Tvé bude vhod. Potřebujíc něčeho budoucně, obrať se jen ke mně a buď ubezpečena, že s největší radostí poslouží Tobě

Tvoje přítelkyně
A. A.

Žádaná lhůta se povoluje.

Ctěný pane

Z Vašeho listu se dovídám, že si přejete sečkání pokud se týká zaplacení dluhu Vašeho. Po uvážení důvodů, v listě onom uvedených, milerád povoluji žádanou lhůtu, nechtěje Vám způsobiti nesnáze, avšak žádám, byste dostál svému slibu a v čas Vámi určený odvedl onu částku, poněvadž bych já sám jinak

přišel do nesnází a mohl značnou škodu utrpěti, kdybych nedostál svým povinnostem.

Dle možnosti, když byste si přál, chci Vám býti zase k službám a zůstávám

Váš oddaný
A. H.

Odepření úvěru.

Ctěný pane!

Přejete si, bych Vám zhotovil nový zimní oblek, jehož cenu slibujete zapraviti nejdéle ve třech měsících. Doufám, že nezazlíte mi, zamítnu-li žádost Vaši. Pracoval jsem pro Vás čtyry leta, nemohu však říci, že byl byste kdy dodržel platební lhůtu, dle Vašeho pohodlí ustanovenou. Mám posud za Vámi značný požadavek a nemohu přivoliti, by dluh Váš vzrostl ještě výše.

Potřebujete-li nutně oděv nový, obraťte se k mistru zámožnějšímu, který popřeje snad Vám úvěru na delší dobu. Pokud dluh starý nebude zapraven, nemohu, než za hotové pracovati pro Vás. Trvám ostatně u veškeré úctě

Váš oddaný
A. H.

Odepření podpory.

Vážený pane!

Uznávám sice, že s rodinou svou nalézáte se v postavení bídném, proto jsem několikráte dle možnosti poskytnul Vám podpory a sice nejen na penězích, nýbrž i tím, že jsem přiměl některé známé, by Vám dali práci. A jaký účinek měly moje snahy? Peníze darované prohýřil jste v hospodách a dítky doma trpěly hlad a nouzi, zanedbal jste všecko, odváděje práci chatrnou, že musil jsem se styděti za různé výčitky. Muži, který nedbá o svou rodinu, nemohu dávati podporu. Až se přesvědčím, že jste upustil od nepořádného života, pokusím se opět ochotně, bych ulevil nouzi Vaší a jsem vždy

Vám nakloněný
J. J.

Učeň se přijímá.

Ctěný pane!

Dle zprávy, kterou jste mi podal o synu svém, má týž způsobilost, by se stal řádným kupcem, pročež neváhám projeviti svou ochotu přijmouti ho do učení za těchto podmínek. Doba učení ustanoví se na čtyry roky a po ten čas dostane v mém

domě celé zaopatření; o postel a šat musí se starati rodičové po celý ten čas. Po uplynutí té lhůty obdrží učeň vysvědčení a může pak zůstati půl roku u mne za slušný plat. Potom bych jej propustil. O tom uzavře se písemní smlouva. Libo-li Vám za těch podmínek dáti ke mně syna svého, přiveďte jej příští týden, kdežto vyjednáme vše zevrubněji ústně.

Pokládám sobě za čest, podepsati se jako Vašnostem

k službám ochotný
J. J.

Pozvání na venek se přijímá.

Velectěný pane!

Vaše pozvání přijímám tím vděčněji, čím důrazněji mi radí lékař, bych k utužení svého zdraví pobyl nějaký čas na venkově, zvláště v krajině lesnaté. On schválil také hned můj úmysl, když jsem mu ukázal Váš dopis. S rodinou nepřijedu, poněvadž tomu překáží domácnost a pak musil bych to považovati za přílišnou neslušnost a nadužívání pohostinství Vašeho. Avšak nejstarší moje dcera, postonávající plicní nemocí, pro niž bude dobrodiním čistý vzduch, doprovodí mne. Vzdávaje srdečné díky za pozvání, prosím, byste pro nás nekonali žádných zvláštních příprav. Podotýkám ještě k zamezení každého nemilého překvapení, že přijedeme ve čtvrtek večer. Těše se na výlet tento, jsem Vašnosti nejoddanější

J. J.

Žádaná půjčka se povoluje.

Milý příteli!

Přikládaje 200 zl., o které jsi žádal jako o půjčku, musím podotknouti, že mne překvapil dopis Tvůj, v kterémž zmiňuješ se o úrocích, dlužním úpisu a jiných věcech kramářských, jako bychom nebyli přátely a bylo mezi námi potřebí takových okolků.

Domnívám se, že snad nemoc zavinila trudné tyto náhledy a proto žádám Tě, bys mne upokojil v tom ohledu. Přeju Tobě i synovi štěstí k obdrženému úřadu, ač musím připomenouti, že položením kauce vydáš se ze všech peněz. Avšak pro ten případ nezapomeň, že máš přítele, jehož pokladna jest Tobě vždy k službám, ale za tou podmínkou, že se nezmíníš o úrocích a dlužním úpisu. Nyní to víš a když jsem tak Ti pověděl pravdu, zůstávám vždy

Tvým věrným přítelem
R. A.

Žádost za půjčku zamítnuta.

Ctěný pane!

Z dopisu Vašeho, mně 10. t. m. zaslaného, se dovídám, že potkaly Vás nehody rozličné, čehož lituji velice. Milerád bych přispěl Vám ku pomoci, ale není mi to možno, pročež musím zamítnout Vaši žádost. Mám na dluzích značné části, které nelze mi sehnati, tak že sám velmi často nalézám se v tísni peněžité, pročež nelze mi půjčovati peníze jinam. Buďte ujištěn, že velice želím toho, že mi nelze vyhověti přání muže tak řádného, jako jste Vy. Kdyby pak se naskytla jiná příležitost, že bych mohl něčím Vám posloužiti, bude to vždy mým největším potěšením.

Žádám Vás, byste se nehoršil a zůstal i dále mým přítelem.

Váš oddaný
J. G.

Odpověď na list potěšný.

Velectěný příteli!

V nevýslovném zármutku, v kterém octnul jsem se úmrtím drahé matky své, nemohlo mi nic poskytnouti takové útěchy, jako Vaše upřímná slova, z nichžto seznávám, jak veliké jest Vaše účastenství a přátelství ke mně.

Vyzýváte mne, bych bojoval mužně proti bolesti, pokouším se o to, následovati rady Vaší, ale rána, kterou mi osud zasadil, vzav mi to, co mi bylo nejdražším, jest příliš krutá, čerstvá ještě, by se mohla zaceliti, ještě příliš tíží mne břemeno mého neštěstí, bych mohl již zase nabýti klidné mysli. Přijměte mé nejvroucnější a nejupřímnější díky za dobrodiní, které mi prokázala Vaše útěcha a zachovejte mně na dále své přátelství, jehož nyní více než jindy potřebí

Vašemu truchlícímu příteli
V M. — J. G.

Pozvání zamítnuto.

Ctěný příteli!

Málo kdy potěšil jsem se v takové míře, jako když jsem obdržel přátelské pozvání, bych Vás navštívil. Tímto pozváním zavázal jste si mne poznovu k největším dikům. Bohužel radost moje zkalena jest tou smutnou okolností, že pozvání tomu nelze mi vyhověti. Práce mého povolání, které v poslední době bez mála se zdvojily, nedopouštějí mi vzdáliti se ani na chvíli a dle všeho potrvá toto přetížení ještě dlouhou dobu. Víte, že jsem si ještě nikdy nestěžoval na mnoho práce, dnes tak musím učiniti, neboť nával práce překazil mi vyplnění tužby dávné, bych Vás zase jednou k srdci přivinul.

Avšak co se vleče, neuteče. Jestliže událost zvláštní nezničí mých nadějí, pospíším roku příštího záhy z jara, bych Vás přesvědčil, že povždy jsem a zůstanu

Vaším věrným přítelem
V S. — D. G.

Odepření přímluvy za neznámého.

Ctěný pane!

V dopise, který mne včera došel, žádáte, bych se přimluvil za kandidáta učitelství, Vámi odporučeného. Jest velmi choulostivou věcí takovéto doporučování žadatele o nějaký úřad i když domníváme se, že známe vlastnosti a povahu osoby doporučené, mnohem větší pak bývá nebezpečí, ve které se vydáme doporučením osoby nám úplně neznámé. Nepochybuji o hodnosti Vašnostina doporučence, ale moje přímluva byla by, ať tak dím, doporučením z druhé ruky, čímž pozbyla by valně účinku.

Nezazlíte mi tedy, když dle pevné zásady své odepřu přímluvu za muže neznámého. Jinak bude mi vždy vítána příležitost, dokázati Vám, že jsem vždy

Vám k službám volný
J. J.

Dopisy milostné.

Vyznání lásky.

Velectěná slečno!

Poněvadž nechcete rozuměti mým znamením, jsem nucen projeviti Vám tuto písemně, co pro Vás cítím. Chtěl jsem kolikráte, když jsem byl samoten s Vámi, vylíčiti Vám city svoje, avšak ostýchavost mi v tom bránila, rty vypověděly službu.

Silné duše mohou časem překonati lásku, ale vypuditi ji zcela ze srdce nemohou. Od té doby, kdy jsem Vás uzřel, pozbyl jsem duševního klidu i nemám nikde stání.

Nic nemůže zapuditi ode mne trudné myšlénky neb utišiti mocné proudění krve, aniž ukojiti touhu mého srdce. Z počátku přivábily mne Vaše krása i četné a vznešené ctnosti Vaše, nyní pak, když jsem Vás lépe poznal, tím více okouzlily mne nebeská dobrota i laskavost Vašeho srdce, andělská čistota Vaší duše a neodolatelné kouzlo ženské něžnosti.

Přes to posud nevyklouzlo ani jediné slovo ze rtů mých, jen pohledy moje mluvily k Vám, v očích mých obráží se srdce bijící toliko pro Vás. Miluji Vás i budu Vás věčně milovati. Vědomí, že Vy mne milujete, převýšilo by všecku rozkoš tohoto světa. Doufám v dobrotu srdce Vašeho, že mi nezazlíte pro tato slova. Uvažujte, že musil jsem ulehčiti stísněnému srdci svému. Koje se šťastnou nadějí, že záhy obdržím odpověď příznivou, zůstávám s vroucí úctou

Vám oddaný
J. J.

Velectěná slečno!

Nehoršete se na tento list, jenž má Vám oznámiti, co mi nelze Vám ústně projeviti, že Vás ctím a miluji nevýslovně od té chvíle, kdy jsem Vás uzřel a zaslechl líbezný Váš hlas i směl hleděti v oči Vaše, ve kterých zračí se dobrota srdce. Miluji Vás upřímně, opravdově, jak může jen věrné srdce milovati první láskou. Pociťoval jsem k Vám náklonnost od prvého okamžení a myslím, že Jste si povšímla, jaký dojem Jste učinila na mne a že mne tajemná síla i moc jakási vábí k Vám. Neodvracujte ode mne zraků svých, vyslyšte mne a mé prosby a popřejte mi rozhodnutí příznivého, na kterém závisí veškerá naděje života mého. Pociťujete-li jenom slabé náchylnosti ke mně, neruště blahý sen můj, poskytněte mi příležitosti k lepšímu poznání, by přátelství Vaše, jak doufám, proměnilo se v lásku.

Nedopouštějte, by můj blahý sen proměnil se v smutnou zkušenost, bych vypuzen byl z ráje svého blouznění.

Blaho moje budoucí zakotveno v tom snu i cítím, že nikdy nezapomenu na Vás a nepřestanu Vás milovati.

Přijměte laskavě vyznání mé, oblažte mne svolením, že smím Vás milovati a doufati; nezamítejte věrného srdce mého. Nenechte dlouho mne čekati na rozhodnutí, jež učiní nejvýš blaženým nebo neskonale nešťastným toho, jenž vroucně Vás miluje a trvá v úctě a lásce Vám oddaný
J. J.

Milostivá slečno!

Nemohu déle tajiti, co tak mocně a dávno ozývá se v mém srdci a proto věřte, že Vás miluji nade vše a že nemohu býti blažen, nesmím-li očekávati lásku od Vás.

Jest mi velmi dobře známo, že nemohu Vám za obět přinésti nic jiného, než věrné srdce, které bije toliko pro Vás, avšak těším se domněním, že srdce to není beze vší ceny.

Či mohla byste se domýšleti, že bych Vás méně miloval, kdybyste nebyla bohatá?

Či snad by nesrovnalost poměrů mohla odloučiti duše, které se shledaly?

Kdybyste mohla nahlédnouti do srdce mého, poznala byste, že nevábí mne k Vám sobectví, nýbrž vroucí láska i nejhlubší úcta.

Znáte nyní city moje i přání, ctěná slečno, můj osud pak vložen jest v ruce Vaše. Rozhodněte nad mým životem nebo smrtí. Uvažte náležitě, než pronesete rozsudek, jejž touženě očekává Váš J. J.

Nejdražší slečno!

Kdybyste věděla, co cítím při psaní těchto řádků, přijala byste je asi vlídněji, než-li smím očekávati. Avšak proč bych nesměl doufati, že mi přejete? Vždyť září z nebeských očí Vašich tolik dobroty, že nabývám smělosti, učiniti Vám vyznání důležité a říci Vám, drahá slečno, co mne trápí a nedá mi pokoje, pokud nevyslechnu Vašeho rozhodnutí.

Od prvního setkání s Vámi zmizel můj duševní poklid a jenom Vy můžete mi jej vrátiti. Vy jste mým jediným blahem na světě. V moci Vaší jest učiniti mne nejšťastnějším člověkem na zemi, nebo zničiti mne odejmutím mi veškeré naděje. Vaše andělská dobrota mi dodává mysli, bych doufal nejlepší. Nehněvejte se na mne pro tato slova; rozhodněte záhy a příznivě o budoucnosti Vás věrně milujícího
J. J.

Drahá Růženko!

Dosud nevěděl jsem, co jest pravým blahem na zemi, stál jsem ve světě samoten, nemaje bytosti, ku které by mne poutala vroucnější náklonnost. Tu se mi pojednou objevila na kalném nebi zářící hvězda, která pronikla závoj zahalující mou mysl. Bylas to Ty, drahá dívko. Tys vštípila poprvé paprsek lásky v duši mou, srdce mé okřálo při pohledu na Tebe. Tys mým andělem, mým ideálem, obraz Tvůj spanilý tane mi na mysli za dne i ve snu. Jediný pohled Tvůj zaplašuje veškerý můj zármutek a pozoruje Tebe, zapomínám na veškeré trampoty tohoto světa.

Ach, dívko drahá, prodluž tento krásný sen na vždy a hvězda naděje ať mi svítí na cestu k srdci Tvému.

Věčně věrný Tvůj
Boleslav.

Vyznání lásky.

Drahá slečno!

Často jsem tak šťasten, že Vás vidím a s Vámi mluvím a přece nikdy nemohu se odhodlati, abych Vám vyznal, co již dlouho naplňuje celou mou mysl nadějí a strachem, radostí a zoufáním. A nemohu již déle snésti té nejistoty, vyznám Vám, že

Vás vřele, nevýslovně miluji. Ó odepište, prosím snažně, odepište mi co nejdříve, že i já Vám nejsem lhostejným, učiňte mne šťastným!

S horoucí nedočkavostí těší se na Vaši odpověď

Vás vřele milující

V Praze, dne . . . Jan Jelínek.

Odpověď vyhýbavá.

Ctěný příteli!

Jak mám odpověděti! Dopisem Vaším tak jsem překvapena, že nenalézám pravých slov, abych Vám mohla odpověděti jasně a určitě. Jest zajisté přátelství naše obapolné posud tak krátkého trvání, že sama sobě nejsem jista, zda-li náklonnost má k Vám, již nezapírám, jest pouze náklonností přátelskou, či citem hlubším. Dopřejte času, abychom se lépe poznali a zatím zkoumejte srdce své, zda-li nynější cit Váš není jen okamžitým výbuchem, jenž by se záhy mohl rozplynouti v dým, jak rychle se roznítil. I já chci přemýšleti o sobě i o Vás — a ponecháme rozhodnutí času. Buďte však ujištěn, že jsem

Vaše přítelkyně

V Praze, dne . . . Anna Rozumová.

Vyznání lásky.

Nejdražší!

Již tolikráte umínil jsem si, že Vám ústně povím, co se děje v mém srdci, ale vždy, než jsem k tomu se odhodlal, buď příležitost k tomu minula, anebo ztratil jsem odvahu. I nezbývá mi, než písemně Vám vyjeviti — však Vy, Duše Dobrá, již zajisté tušíte Sama, co říci chci. Miluji Vás, miluji Vás již dlouho, na Vás jen myslím, ve Vás vidím nejvyšší a jediné blaho své. Nedovedu si ani pomysliti, že bych mohl tuto naději ztratiti, mou jedinou touhou jest, abych dosáhl Vaší lásky a Vaší ruky!

Znáte mne, znáte povahu mou i mé poměry a zajisté již Sama přemýšlela Jste o mně. Ó vyslovte se, projevte mi laskavou odpovědí, že mohu přímo předstoupiti před Vašeho pana otce a žádati za ruku Vaši!

Učiňte šťastným toho, jenž své štěstí jediné vidí ve Vás!

Vás milující

Ve Zbraslavi, dne . . . Jan Strouhal.

Odpověď.

Drahý Jene!

Po vyznání Vašem nemohu déle zatajiti citů svých a nazývám Vás tím jménem, jímž jmenuji Vás již delší dobu ve svých myšlénkách. Jste-li spokojen?

Ve Vás nalezla jsem muže svých ideálů, naučila jsem se Vás ctíti, až nevědouc ani, kterak přišlo, poznala jsem, že v srdci mém rozkvetlo sladké poupě lásky.

Mám-li ještě připsati žádané: Svoluji?

Matinka již o tom ví; překvapila mne píšící.

Vaše Anna.

Jiné vyznání lásky.

Nejdražší!

Odpusťte mi, že poslušen jsa svého srdce, nazývám Vás tak, jak bych si přál, abych směl s Vaším svolením.

Když jsem, seznámiv se s Vámi, nabyl poznání, že jen ve Vás kyne mi blaho života, byl jsem na rozpacích, mám-li vyjeviti Vám dříve svou lásku, či žádati dříve Vašich pánů rodičů za laskavé svolení! Konečně úcta má k Vám rozhodla, že prosil jsem dříve jich, tak abych bez ostychu mohl předstoupiti před Vás. Byl jsem šťasten, že od Vašich pánů rodičů dostalo se mi odpovědi příznivé, ač vyjevili mi, že nikterak nebudou Vás nutiti, čehož bych ani já si nežádal. Neboť chci míti Vaši lásku beze všeho přinucování a tímto prosím Vás, abyste vyslechla mé vyznání.

Miluji Vás láskou, jež neskončí leda s mým životem!

Možno-li i Vám aspoň díl takové lásky mně věnovati? Nečiňte mne, prosím, nešťastným, a já dokáži Vám, že všecko chci učiniti, jen abyste byla šťastnou po mém boku.

Několik jen řádků z Vaší drahé ruky rozhodne nad mým osudem! Váš věčně

V Žižkově, dne . . . Bohumil Janský.

Odpověď.

Ctěný pane!

Vážnost a úcta, kterou Jste mně projevil tím, že Jste nejdříve vyslovil se mým rodičům, mne potěšily. Poznala jsem, že úmysl Váš jest čestný a že jsem ve Vás se nezklamala.

Pokud na mne jest, učiním, abych stala se hodnou Vaší lásky. Vaše

V Žižkově, dne . . . Anežka Čížková.

Žádost za ruku dívky.

Předrahá slečno!

Den ze dne vždy nové a nové shledávám na Vás krásné vlastnosti, jež jsou předmětem mého obdivu, mé úcty a vřelé, pevné lásky. A jak horoucně Vás miluji pro vše dobré, jež na

Vás vidím, přeji si vroucně, abych i od Vás slyšel, že i Vy chováte ke mně náklonnost. Kdybych směl věřiti tomu, jak si vykládám Vaše pohledy, Vaše slova, byl bych člověkem nejšťastnějším — však dokud nemám jistoty, zmítá mou duší tisícerá pochybnost. Dnes konečně jsem se rozhodl, že vyznám Vám upřímně svou lásku, i prosím, abyste i Vy otevřeně mi odpověděla, zda-li mne milujete a zda chtěla byste mi podati ruku ke spojení na celý šťastný život, jak jest mé nejvřelejší přání, můj krásný sen o štěstí.

Oblažte brzy příznivou odpovědí

Vás horoucně milujícího

V Roudnici, dne . . . Jaromíra Hylského.

Odpověď nepříznivá.

Ctěný pane!

Jest mi líto, že chtíc býti upřímna, jak žádáte, nemohu Vám dáti odpovědi, jaké že čekáte, zdá se z Vašeho listu. Jen z ukvapenosti jakési asi jste mohl se odhodlati k takovému dopisu; vždyť byste musil viděti, kdybyste opravdověji se díval na všechny poměry, že není možno, abych Vám podala ruky své, když srdce mé již dávno promluvilo pro jiného.

Děkujíc Vám za čest mi prokázanou nabídnutím Vaším, jsem

Vám v úctě oddaná

V Roudnici, dne . . . Barbora Tichá.

Odpověď příznivá.

Drahý příteli!

Ctěný dopis Váš i ve mně dotvrdil, co jsem se bála sama sobě vyznati, že Vás vřele miluji. Jsem šťastna, čtouc Vaše vyznání, tím šťastnější, že i matka má, jíž jsem vše pověděla, schvaluje mou k Vám náklonnost. Kéž povede Vás i mne ke štěstí!

Očekávajíc Vaší brzké návštěvy, jsem

Vám oddaná

V Neveklově . . . Antonie Podhajská.

Vdovec žádá za ruku vdovy.

Velectěná paní!

Ve věku svém nynějším nedovedu a nechci psáti jako roztoužený milenec, jenž světa ještě nepoznal, ale doufám, že upřímnými slovy spíše si zasloužím Vašeho schválení a svolení. Proto píši zcela otevřeně.

Měl jsem již dosti příležitosti, abych seznal Vaši krásnou povahu, milovnost pořádku, mysl hospodárnou a šetrnou, a proto bez obavy nabízím Vám svou ruku. Že jsem dosti zámožný, jest Vám známo, a také povaha má jest zajisté snesitelna. Že pak nabyl jsem přesvědčení, že ani obchod můj ani domácnost nemohou déle býti bez řádné hospodyně, přemýšlel jsem o všem, i poznal jsem, že bych šťasten byl, kdybyste se odhodlala Vy, Velectěná Paní, podati mi Svou ruku. Jsem jist, že bychom pospolu ještě ztrávili mnoho let spokojených a pokud na mne jest, hleděl bych Vám vyhověti ve všem.

Uvažujte, prosím, o mém poctivém návrhu a uznáte-li mne za hodna příznivé odpovědi, bude za šťastna se pokládati

Váš v úctě oddaný

V N., dne . . . Karel Kalina.

Odpověď.

Ctěný pane!

Vaše upřímnost a otevřenost, abych pravdu vyznala, velice se mi zalíbily, i nejsem neochotna přistoupiti na Váš čestný pro mne návrh. Pokud jsem měla příležitost Vás seznati, osobnost Vaše byla mi vždy příjemnou a také lidé, kteří tak rádi mluvívají zle o svých bližních, jen dobré o Vás rozhlašují.

Ale přece nemohu se tak rychle rozhodnouti a žádám proto o strpění; ráda uvidím Vás, kdykoli mne navštívíte; při tom ještě lépe vespolek se poznáme i budeme moci promluviti o všem, co třeba urovnati, než na nově vstoupíme ve sňatek.

Doufajíc, že touto odpovědí mou budete uspokojen, trvám

Vaše v úctě

V N., dne . . . Eliška Husáková.

Zřeknutí se milenky.

Ctěná slečno!

S bolestí chápu se dnes péra k dopisu, jehož nadpis sám Vám asi již prozradil, jaký bude obsah. Nechci déle užívati práva jmenovati Vás sladkým jménem, a to, co jsem stále odkládal, konečně musím projeviti.

Pozoroval jsem Vás již delší dobu a poznal jsem konečně, že marný byl by všeliký sebeklam; naše povahy k sobě se nehodí a já s lítostí vidím ze všeho jednání Vašeho, že srdce Vaše neví o tom, co jste mi lhávala ústy.

Nechci šíře se rozepisovati, Vy mi zajisté porozumíte, a také by to bylo marno, poněvadž na věci nedá se již nic změniti. Vytrhnouti jsem musil ze srdce svého hluboký kořen šťastné důvěry a lásky, ode dneška poměr náš jest roztržen na dobro.

Žijte blaze!

V Broumově, dne . . . Antonín Mastný.

Milenka zříká se milence.

Ctěný pane!

Až budete čísti tyto řádky, budu již vzdálena města, z něhož odjíždím, abych se vyhnula dalšímu styku s Vámi. Bylo by sebeklamáním, abych ještě déle se chtěla přemáhati a nevyslovila si jasně, k čemu mne nutí chování se Vaše v poslední době. Buď Jste mne nikdy nemiloval upřímně, aneb odvrátil Jste se ode mne nyní teprv, ač já na sobě viny nenalézám. Nechci používati svého práva, jež Jste mi dal Svým ucházením se o mne, ale nechci Vám činiti výčitek, že bylo nehodno znepokojovati mne, vzbuzovati ve mně naděje, které nemohou býti splněny, učiniti mne předmětem řečí lidských a terčem posměchu.

Odpouštím Vám, čím Jste na mne se provinil, a odjíždím, abych snáze zapomenula a jinde nalezla poklidu duše. Loučím se s Vámi navždy! Buďte šťasten!

V Bydžově, dne . . . Julie Strnadová.

Oznámení rodinná.

1. Sňatku a zasnoubení.

Julie Příhodová a Karel Čežík
kladou sobě za čest oznámiti, že slaví (slavili) sňatek svůj dne . . . . . ve farním chrámu sv. . . . . v . . . .

Všem přátelům a známým se poroučejí
snoubenci
Marie Veselá a Tomáš Král.
Louny. 18/2. 1899. Praha.

Petr Krátký, Anna Linhartová,
snoubenci.
Kašperské Hory. Votice.

Jan Řivnáč s chotí svou Annou
a Václav Svoboda s chotí svou Josefou
uctivě oznamují, že děti jejich
Anna Řivnáčová a Pavel Svoboda
vstoupí ve stav manželský dne 30. července t. r. v chrámu Páně sv. Vavřince v Zbraslavicích.

2. Narození.

Josef Dobiáš dovoluje si oznámiti za sebe i svou choť, že dne 12. t. m. obdařeni jsme byli malým Pepíčkem.

Praha, 16. 3. 1899.

Dne 1. t. m. obdařila mne drahá moje Růžena zdravým děvčátkem.

Na Kladně, 3. listopadu 1898. Jan Říha.

---

3. Poděkování.

Za laskavou vzpomínku srdečně děkuji.

Praha, 2./8. 99. Jan Stříbrný.

Za četné důkazy laskavého přátelství račte přijmouti mé nejsrdečnější díky.

V Kutné Hoře, dne 6. června 1890. Emanuel Váša.

---

4. Úmrtí.

Všem přátelům a známým oznamujeme truchlivou zvěst, že náš milovaný choť, otec a bratr, pan

Hynek Lázeňský,
obchodník a měšťan v Pardubicích,

dne 5. t. m. na věčnost byl povolán v 50. roce věku svého. Pohřeb koná se dne . . . . . 1 . . . na hřbitov . . . . Zádušní mše svatá bude dne . . . v chrámu Páně . . .

V Pardubicích, dne . . .

Petr Lázeňský, bratr. Marie Lázeňská, choť.

Lidmila Vávrová, roz. Lázeňská, sestra. Jan, Marie a Eliška, děti.

Nejhlubším žalem sklíčeni, oznamujeme úmrtí našeho miláčka

J i ř í h o,
žáka druhé třídy obecné školy.

Zemřel po krátké nemoci zánětem plic dne 20. března 1899 a pochován bude dne 23. t. m. na hřbitově zdejším.

V Ronově, dne . . . Za rodinu
Jiří Stránský.

Lístky.

Kdežto oznámení o úmrtí, jichž více příkladů nalezne čtenář skoro denně v listech, vřaďují se jakožto inserty v novinách a tisknou se mimo to na zvláštních listech s černou obrubou, jiná oznámení rodinná bývají na papírech co nejjemnějších, nebo na navštívenkách buď psány nebo tištěny, když jsou určena širším kruhům známých.

Podobně často, ale jen mezi důvěrnými známými, psávají se stručné lístky na navštívenkách, nebo zvláštních k tomu určených lístcích, při čemž hlavné běží o to, aby co nejdříve a jasně bylo oznámeno to, co chceme. Na př.:

Potřebuji nutně knihy . . . Buď tak laskav a pošli mi ji po mém poslu. Bude-li Ti libo, asi po dvou dnech zase ti ji půjčím.

Karel.

Na dnešní večer nutná schůzka u Choděrů v hořejších místnostech. Přijď jistě!

3./12. 1898. Jan Votruba.

Nevíš-li, kde bych antikvárně koupil knihu . . . .? Za laskavou odpověď předem děkuje

Hynek Rambousek.

Pojedu zítra do Prahy. Je-li Vám čeho potřeba tam opatřiti, rád posloužím.

2./11. 1898. Vavř. Strnad.

Ctěný Pan Strýc s Tetinkou jsou srdečně zváni na zítra dne 5. t. m. ku malé večeři.

Jan a Josefa Růžičkovi.

Kdo někoho navštíví, nenalezne-li ho doma, zanechá mu v bytě navštívenku, na níž se někdy psává po francouzsku:

p. f. (pour felicitet), abychom blahopřáli,
p. c. (pour condolence), abychom soustrast vyslovili,
p. r. (pour remercier), abychom se poděkovali,
p. p. (pour präsenter), abychom se představili,
p. p. c. (pour psendre congé), abychom se rozloučili.

Však obyčejně dostačí navštívenka sama, poněvadž osoba ona asi tuší, proč jsme vykonali návštěvu.

Dopisy různého obsahu.

Jak z předešlých ukázek patrno, jsou rozmanité poměry, jež nutí nás psáti dopis. Ale příklady těmito nejsou a nemohou býti vyčerpány všecky případy, v nichž a o nichž píšeme, proto zde následuje ještě oddíl, v němž jsou obsaženy různé listy; i jest radno, aby méně zkušený dopisovatel častěji si čítal v těchto dopisech a nečekal snad, až bude mu nutno psáti list. Hojným čtením v knize této nabude každý jakési zběhlosti, aby ve všelikých případech života dovedl napsati list aspoň poněkud samostatný, list takový, jenž by odpovídal případněji zvláštním poměrům jeho. Listy zde uvedené pocházejí od osob skutečných i známých v literatuře naší.

Velectěný příteli!

Velikou díkou jsem Vám povinován za práci, kterou Jste sobě dal s vyhledáváním budoucího bytu mého. Především mi na tom již dosti, když přijeda do Vratislavi pod střechu se svými přijdu, a protož beze všech rozmyslův a okolkův račte byt ten, jejž Jste mi tak po polírsku vyrejsoval, zamluviti a najmouti. Prostory v něm, jak vidím, bude dosti, a má-li též jiné dobré vlastnosti, tím lépe, cena jest též taková, jakouž na byt vynaložiti moci budu i hotov jsem. — —

Na svátky hodlám ještě se svou rodinou do Strakonic k rodičům své ženy se podívati, pak ještě k uspořádání svých věcí některý den v Praze zůstanu, a s počátkem druhé polovice dubna s boží pomocí na cestu se vydám. Poroučejte mne příležitě neznámým způsobem výbornému spisovateli polské historie, pr. Roepellovi, na jehožto seznámení se těším, ale mnohem více ještě na milé shledání se s Vámi, jenž jsem s pravdivou přátelskou oddaností

Váš

V Praze, v den sv. Matěje 1842. Fr. Lad. Čelakovský.

Můj drahý švakře!

List Tvůj poslední od 14. listopadu zprávy o běhu celého života lidského v sobě obsahoval: tu narození, tam svatba, onde nemoci až i smrť — nám všem přežalostná, i ačkoli vždy bližší a bližší se býti viděla, přece neočekávaně přináhlila, anoť jsme jí všickni věrně nepřáli.

Ale těch, kdož nově přicházejí na svět, těch jest i sám ten svět i celá budoucnost; pročež začnouce z této stránky, vyřiď milému švakrovi našemu a drahé choti jeho naše potěšení z přibylé nové hosti do domu jejich, aby k radosti jejich rostla, zkvétala i ovoce někdy pod ochranou Páně hojné a dobré vy-

dala. Avšak toužíme v brzce zase něčeho se dověděti jak o zdraví maminčině tak i té novorozenky.

U nás předešlý měsíc nehrubě dobře se dálo, a to hlavně i příčina, proč tak dlouho s odpovědí na list Tvůj odkládal jsem. Brzo po vypravení posledního listu k Tvé choti přepadla churavost Antonii naši, kterážto se z počátku jen co obyčejný kašel objevovala a tudy méně důležitou se býti zdála. Po několika dnech přidalo se však k tomu píchání v těle a když i to brzy na prsa naléhati počalo, nemeškalo se tudíž pro lékaře poslati, kterýž při vzmáhající se očitě nemoci a nastalé horečce v krátce shledav silné zapálení hrudní blány a plic bez meškání žilou pustiti kázal. Po odnětí dvou šálků krve nastalo sice ulehčení, ale kašel i horečka čím dál tím více se sílily. Nadáli jsme se, že dne 9. nemoc se přelomí, ale nestalo se, a tudy již mi velmi úzko býti počínalo, zvláště když jsem v tváři lékařově četl, že i on starostliv býti počíná. Odložila se naděje ke dni 14. a tu Bohu díky, pozítří bude týden, co skutečně krisis se ukázala. Včera a dnes již horečka docela přestala, což mne velmi pokojí a tak doufám, že s koncem tohoto týdne zase s lože povstati moci bude. Sama již jest veselejší, kašle jen zřídka málo, ač valně seslábla. Doufám však, že zas brzy se zotaví, a tudy již beze vší starosti býti můžete, rovně jakož i já jsem opět potěšenější; až jen zas tolik síly nabude, by psáti mohla Antonie sama o tom, čeho snad mnou tuto pro krátkost pominuto, zprávu dáti neopomine.

Náš Jungmann! Náš drahý Jungmann! Ač jsem za těchto posledních pět let tak zřídka měl příležitosť z jeho líbezné tváři se těšiti, přece se mi nezdá jinak, leč jako by mi právě od boku odňat byl ten, jejž jsem co druhého otce svého po třicet let ctil a miloval. Avšak i on vždy neobyčejnou lásku a příchylnost slovem i skutkem a více než jsem zasloužil, vždy dával mi na jevo a cit vděčnosti mé k němu jen s posledním tlukotem srdce přestane. Připomínám si, jak již před dvaceti i více lety, když jsme s přítelem nebožtíkem Kamarýtem si dopisovali, aneb rozprávku měli, že to býval stálý a nezměnný výraz „batuška náš“, jímž vždy Jungmann míněn býval. Byltě vskutku nás všech duševním otcem! Který věk nám zase takového ducha a takové srdce sešle! Již pak ale i v tomto smutku radostně oko k nebi pozdvihnouti musíme, za to děkujíce, že nám ho darovalo a tak dlouho mezi námi zachovalo; ontě vykonal úkol svého žití, jak málo komu se dostalo a dostane. Jméno jeho a co více, příklad jeho žije napořád, a tedy pokoj jeho popelům!

Měl bych zase ledacos k obstarání skrze Tebe, ale to vše může počkati; není právě mysl má v tom, bych sebe i Tebe zaměstnával takými malichernostmi.

Buď zdráv! Líbám Vás všechny srdečně i s milou chotí.

Ve Vratislavi, den sv. Mikuláše 1847. Ladislav.

Předrahý příteli můj!

Dva a dvacátý den již běží, co skoro s lože nevstávám, byv dříve již před sv. Václavem přes 14 dní bolestně nemocen. Zítra se chci dáti svátostmi opatřiti, ačkoli bolesti právě nemám a doktoři mne těší; jsemť kněz a pastýř duchovní a dlouhé nemoci bývá konec vždy nejistý. V té nemoci mně mé nejmilejší přátelské duše se všech stran, ani o neduhu mém nevědouce, velmi potěšitelné a opravdu občerstvující dopisy napsali. Mám mnoho co odpovídati, aniž vím, bude-li možno všem odpověděti.

Nebudu-li moci všem, tedy aspoň Vám, jakožto svému nejstaršímu příteli a snad naposledy odpovídám, skládaje díky za Vaši starou, věrnou nikdy nezměněnou lásku, jež zůstane i když víra a naděje přestane. Nezapomeňte mne vzpomínati ve svých modlitbách! Pozdravujte svou ušlechtilou paní sestru, vyřiďte také mou hlubokou uctivost panu krajskému, přátelskou úctu panu praefektovi, pánům profesorům Zeithamrovi a Kašparovi, a uslyšíte-li, že mne hlas svrchovaného do naší pravé vlasti povolal, rcete, že chci až do posledního tažení při milosti nejvyššího setrvati a žíti co věrný syn naší sv. katolické církve a že i ve smrti neopominu skládati díky Svrchovanému, že mne láskou k vlasti a soukrevnímu národu obdařil. Zůstavím-li po sobě jakou památku, této sv. lásce mám za to děkovati. Odpusťte, více nemohu, každá písmenka mi dělá mnoho snahy; musilť jsem si mezi psaním přes dvě hodiny odpočinouti.

V životě i smrti Vás věrně milující

V Bechyni, 26. října 1843. Fr. J. Sláma.

Moje drahá přítelkyně!

Že Jste kolikráte řekla: „Nedbalá písařka ta Božena!“ to věřím, ale že Jste v mé srdce důvěru ztratila, nevěřím. Mé dlouhé mlčení zajisté přátelství našeho nezměnilo; pravda-li, duše rozmilá?

Chtěla jsem Vám psáti hned jak jsem se vrátila z Františkových lázní, kamž mne lékaři poslali; ale duše moje byla sklíčena a každý den byl rozmar můj jiný. Avšak nelekejte se, má drahá, té lamentace; jsem nyní zase docela pokojná a duch můj nabyl zase té světlosti, kterou dříve měl. Připadám si jako témě Čerchova, když je ohromné balvany šedých chmur zahrnují a tísní, dokud jich světlo nebeské nezaplaší.

Také u nás již uvědomělost národní trochu se vzmahá; ale při každém kroku člověk potká se z překážkami, jakoby šel řekou, kde popukal led a kry se mu v cestu staví. Ještě musí hezky dlouho slunce svítiti, než tady všecka tvrdá kůra roztaje. Nejraději obcuji se zdejším lidem selským; jest sice nevzdělaný, ale hodný.

Pěkných báchorek jsem si zde nasbírala. Co pak říkáte kritikám o mých báchorkách? Někteří mi vytýkali při prvních povídkách, že jsou na národní příliš básnické, žádajíce, abych je

vypracovala docela prostě; nyní když se tak stalo, zase se jim to nelíbí. Já v pravdě nevím, jak bych vhod přišla. Vím, že některá povídka je trochu lehko pracována, ale to je tím, že některá látka více těší a já se s větší libostí do ní vpravím, některá pak méně a tím chuti ubude. Je to arci chyba, kterou musím odložiti. Co Vy jim říkáte? Prosím, pište mi pravdu, jak pan manžel o nich soudí; mne by tuze slušelo, kdybych slyšela z jeho úst přátelskou radu a nestranné posouzení. Viďte, že mi to povíte? Ale ne lichotit!

S Bohem! Nezapomeňte
na Vaši

V Domažlicích, 25. listopadu 1846. Božena Němcová.

Můj drahý švakře!

Píši Ti tentokráte u velikém zmatku a nepokoji v rodině naší. V úterý ráno roznemohl se nám náš Ladislav na spálu, která nyní velmi zhusta a nebezpečně panuje v městě našem. Dnes jest teprve třetí den a nemoc již velmi zlou povahu vzala na se, takže právě nyní večer ještě jednoho lékaře kromě našeho a Tobě známého Dr. Krausa ku poradě jsme přivzíti musili. Jsme v nemalém strachu a trapné nejistotě, jak bude dále. Zlé v tom vězí, že silná angina se k tomu přidala. Bůh dej, aby jak tuto, tak také při ostatních dětech na dobrý konec vyšlo, neboť i děvčata dnes odpoledne na hlavy bolení již si stěžovati počala.

Poněvadž předvídám, že tímto rokem již s tíží ode mne listu obdržíš, tedy Ti a Tvým milým, jež srdečně líbám, vše dobré a milé přeji k roku novému.

Toninka Vám nepochybně brzy psáti bude; jest nyní jak snadno pomyslíš, příliš zaměstnána a rovněž jako já neupokojené mysli.

S tím tě vroucně líbaje
jsem vždy Tvůj
F. L. Čelakovský.

Ve Vratislavi, 17. prosince večer 1846.

Můj drahý švakře a příteli!

V krátkosti tentokráte jen tolik, že jsem se svou nejmilejší chotí šťastně do Vratislavi se dostal. Počasí jsme měli velmi příznivé a tudy se naše cesta příjemně odbývala, ano i k utužení mého zdraví přispěla. V sobotu v 8 hodin večer nalézali jsme se již v náručí naší rodinky. Cestou měli jsme tu podivnou proměnu, že jedouce horami krkonošskými ještě kolem haldy sněhu a jízdu na saních jsme spatřovali, jakmile však jsme se dostali do rovin slezských, již o sněhu téměř ani známky, ano po silnici již se prášilo.

Líbezná hospodyňka má již dnes v domácnosti své se pohybuje, pořádá dle své vůle a bedlivého smyslu svého a zdá se,

že se jí v novém obydlí našem dobře bydlí. Včerejšího dne prošli jsme již částku našeho města a zastavili jsme se též na hodinku u přítele Purkyně. Až trochu v domácnosti se zase usadíme, podíváme se hned i dále. U nás se hezké jarní dni již ukazují.

Co nejdříve budu Ti psáti více, jak jen trochu oddechu bude, zatím Tobě i Tvé drahé choti políbení a pozdravení
od Tvého F. L. Čelakovského.

Ve Vratislavi, dne 7. dubna 1845.

Srdečně milovaný příteli!

Nemohu vysloviti citů svých při doručení mi listu pana učitele Přibíka a při shlédnutí dopisů k Vám ode mne rozličným časem poslaných. Bylo mi jako by přátelství naše od dětinství vzniklé a lety mnohými udržené najednou zlomiti se mělo. Nedej Bůh! Onoť jest nesmrtelné; dokud toto světlo spatřovati budeme, potrvá zde časně a když nám boží vůlí shasne, obnoví se tam a trvati bude na věky.

Příteli srdce mého! Moudře a křesťansky činíte, že na všecky možné případy myslíte; ale Bůh jest mocný a dobrotivý; dokud duše v těle, nad uzdravením zoufati nesluší. Já sice ty listy i spis Váš, tu drahou památku Vaší vlastenecké lásky a pilnosti pro Museum ale jen v té naději přijímám, že Vám je opět uzdravenému brzo navrátím. Račte býti dobré mysli a v Boha silně doufati. On, jak dlouho se svaté jeho vůli zlíbí, Vás jistě zachová k radosti a ku potěšení těch, kteří Vás ctí a milují.

Moje manželka a dcery Vašnost přátelsky celují se mnou litujíce, že ta nemoc tak dlouho trvá a prosí snažně, abyste pomoci u více lékařů moudrých hledati neopomíjel. My se všichni modlíme k Bohu, aby Vás potěšiti a v brzku uzdraviti ráčil.

Líbaje Vás tisíckrát, zůstávám
Vašnosti oddaný a upřímný
přítel i ctitel

V Praze, dne 30. června 1837. Josef Jungmann.

Nejdůstojnější pane!

Příteli vysoce ctěný!

Znaje Vaší Důstojnosti obzvláštní ke mně a rodině mé přátelskou, anobrž otcovskou lásku a přízeň, jíž sobě co nejvíce vážiti za příjemnou povinnost pokládám, nechtěl jsem obmeškati Vaší Důstojnosti přátelsky oznámiti, že v rodině mé — obyčejem lidí mluvě — veselá událost nastává a takořka přede dveřmi jest, totiž vdání milované dcery mé Boženy za p. Josefa Jirečka z Vysokého Mýta, nyní ministerialního úředníka ve Vídni. Oddavky podle předběžného umluvení mají dne 8. června čili na den sv. Medarda zde v křižovnickém kostele ráno ve

vší možné tichosti vykonány býti, načež novosnoubenci hned druhého dne dříve do V. Mýta a odtud potom do Víduě vybrati se hodlají. Přesvědčen jsem, že Vaše Důstojnost podle přirozené dobroty své a zkušené náklonnosti k nám zprávu tuto oblíbeně přijmouti a zároveň s námi novosnoubencům všeho dobrého upřímně přáti i na Pánu Bohu snažně žádati ráčíte.

S osvědčením hluboké úcty ode mne i celé rodiny mé a s vroucím přáním stálého zdraví trvám neproměnně Vaší Důstojnosti oddaný ctitel a přítel.

V Praze, 29. máje 1853. Pavel Jos. Šafařík.

Drahý, předrahý příteli můj!

K srdci Vás tisknu, k srdci žalostí naplněnému. Čím upokojím, čím setru slzy Vaše? Vaše hrozná ztráta jest i mou ztrátou. Protož hořem svým musím kojiti hoře Vaše.

Ach, neste, neste, prosím, tuto bolestnou ránu myslí zmužilou! Však ne zmužilou — toho nežádám — nýbrž myslí dobroduchého člověka a otce, jenž nepřestává milovati toho, — který mu odešel, a i ty, kteréž mu pozůstaveny, myslí odhodlanou, jenž se snaží oddíleti se od své zlé, záhubné bolesti. — Pomyslete si, kdyby ho povolání bylo zprovodilo přes hranice vlasti, že podobným spůsobem by byl vzdálen třeba na mnohá léta. —

Tužba mne táhne do Vašeho náručí a k Vašim přemilým drahým, ale nutné práce mne nyní zdržují. Než dá Bůh, že se udá přijíti k Vám, a pak budeme rozprávěti o našem výborném Josefu! Zatím prosím, zasvěcujte památku jeho ne zármutkem, nýbrž potěšováním sebe.

Vaše milé líbám srdečně, aby příliš nežalostily, jen spokojily se pomýšlením, že prozřetelný Bůh provozuje nad námi právo své. Jemu Vás poroučeje, nepřestávám býti Vaší milosti ctitel.

V Libuni, dne 27. prosince 1833. A. Marek, děkan.

Vzácný, drahý příteli!

Čas se přibližuje s upomenutím, abyste nemeškali plniti slibův Svých a chystali se s panímámou na cestu k naší mezihorní Libuni a přijali všecky do spolku svého, kteří srdci Vašemu drazí a milí jsou. Již jsem se semotamo chlubil z příchodu Vašeho a nerad bych v pomluvě zůstal, že mne moje naděje sklamala.

Co příjemnost našeho okolí na to léto ubezpečuje, jest úroda v sadech. Housenek letos zúplna ani nebylo, aniž pak jiného jakého škodlivého hmyzu. Zvláště visí sliv jako drnů. Obilí na poli není sice letos nejvýbornější, ale ještě se z mnohé stránky zotaviti může, nežli dojde ke žním. Včely vesele bzučí, a možno, že se některé vyrojí a do nového domku rozmnoženou

osadu přenesou. V domě jsme všichni zdrávi, visitací odbyta, pavlač dostavěna, dvě nové postélky zhotoveny, aby kam lehnouti bylo, když se procházkami v skalinách a lesích unavíme. Nyní jenom k tomu ke všemu Vaše Amen!

Račte mne se všemi milostivě poručenu míti a vždy milovati Svého

A. Marka,
děkana.

Velectěný pane!

Prosívala jsem často za jiné lidi, činíc to ráda, bez ostychu, ale nyní, když neštěstím přinucena jsouc za sebe samu a svoji rodinu prositi mám, přichází mi to za těžko i tenkrát, když k nejšlechetnějšímu srdci se obracím. Snad učinil již někdo zmínku o nehodách, které nás již déle roka stíhají? Ne-li, povím v krátkosti, co mne donucuje Vašnosti tímto listem a spolu prosbou obtěžovati.

Lonskou zimu roznemohl se mi nejmladší chlapec podruhé na tyfus; lékař řekl, že nesmí do roka školu navštěvovati, že musí býti na venku, má-li býti zdrav. Dcerka moje též zdravého povětří potřebu má, já také churavěla, odjeli jsme tedy všecky tři do Uher k mužovi, ani tu starší chlapci ve škole zůstati musili. Přijela jsem tam v máji a rozstonala se. Ještě jsem ležela, potkala nás druhá nehoda; muž přišel do vyšetřování skrze rok 1848. Někdo prý nás udal u ministerstva. „Revoltär, Panslav, ein Freund Havlíček's, seine Frau eine Schriftstellerin, vor dem Jahre 1848 als regierungsfeindlich bekannt, von čechischen Ideen begeistert, übt einen grossen Einfluss auf ihn aus — sie erziehen die Kinder nur in der čechischen Sprache“ atd. atd. Je těch předhůzek ještě množství, ale všecky se otáčejí okolo strašidla Panslavismu . . . Byl hned z úřadu i z platu suspendován a vyšetřování se vedlo. To bylo loňského roku na počátku června, a podnes není tomu konec; ba poslední čas se to ještě zhoršilo, přišli na stopu, že jsme opravdu Slované a že přejeme více Rusům nežli Němcům. Tento měsíc byl mu i plat poloviční, který dostával, zadržen. Já byla u něho v Uhřích až do října. Zatím se zde v Praze nejstarší můj syn roznemohl na plicní neduh. Byl v šestnáctém roce, příliš rychle rostl a to byla příčina jeho nemoci . . . Když jsem přišla sem, druhý den můj syn skonal. To byla třetí, nejbolestnější rána; při té srdce krvácelo. Byl to hoch pilný, hodný, já svoje nejkrásnější naděje v něm viděla vyplněné a mnoho doufání v něj skládala. Přeškoda toho mladého života! Nereptám proti Bohu, ale mnoho na mne ukládá; duch můj snáší to trpělivě, ale tělo klesá! — Ležela jsem skoro celou zimu, bylo mi velmi zle, a posud nemohu se zotavit . . . Muž nemůže mi více posílati než 15 zl. měsíčně, an i tam draho. Kam s tím? Je nás pět osob . . . Zásoby v čemkoli neměli jsme nikdy; jest-li byl někdy nadbytek, byli také chudí přátelé, kterým pomoci povinnost kázala;

žili jsme od měsíce k měsíci, proto také nyní nemáme z čeho dosaditi a nouzi trojnásobně cítíme. Žijeme co nejškromněji možno, jen aby hlad nebyl, a slušně se mohlo mezi lidi jíti; a přece tolik to stojí. Prodala jsem, co jen jakouž takouž cenu mělo, dluhy mám, a nyní — nyní dokonce zbavena jsem i toho, co mi mohl muž měsíčně posílat. Na podporu od přátel nemohu spoléhat, když má každý sám sebou co dělat v těch těžkých časích. Literatura mne neuživí, napsala jsem povídku delší, ale knihkupci krčí ramenoma, že jsou špatné časy, malý odbyt knih a že by mi napřed nemohli nic dát. . . Měla jsem přijmout službu společnice u jedné melancholické dámy v zdejším blázinci s dobrými výminkami. Chtěla jsem se té trpké službě podrobit, ale ona začala najednou tak tuze řádit, že nemohou k ní nikoho mimo silnou službu pustit. Tak se mi všecko v nivec obrací. Já bych se žádné práce neštítila, jen kdybych věděla, že jí vydělám dětem živobytí. Nevím ani, kam se obrátit, co počít. Věc ta bude bezpochyby ještě dlouho trvat; nemáme přátel ve Vídni ani na poptání, neřku-li na pomoc. . . Doufám, že i mně zase někdy slunce zasvítí, ale kdy to bude a co ještě do té doby zkusím, to jen Bůh ví! — Velice prosím, Vašnosti, můžete-li mi něčím přispět, aneb víte-li jakou s t á l o u pomoc pro mne, učiňte to. Já Vás znám co muže šlechetného, lidumilného, proto se k Vám důvěrně obracím, i doufám, že mi nezazlíte. . . Doufám, že list ten Vašnosti ve zdraví najde; kdo toho daru Božího nemá, tomu trudno na světě. S nejhlubší úctou a srdečným pozdravem zůstávám Vaše oddaná přítelkyně

V Praze 25/8 54. Božena Němcová.

Důstojný Pane!

Doručitel tohoto listu, pan Brandl, c. k. úředník nad silnicemi v Dokzách, jest můj dobrý a ctěný přítel. Milovník jsa starobylostí a výborný kreslitel, zaměstnává se mimo své povinnosti úřední popisováním našich vlasteneckých hradův a zpytováním našich starobylých památek vůbec. Hořelická učená společnost jej za jeho oceněné práce údem svým učinila. — Pobyv u mne dva utěšeně prošlé dny vyjevil mi úmysl svůj, že se do Libáňského okolí podívati míní. I nabídl jsem se tedy vydati mu tento list a žádati, aby Vašnosti jemu nějakých na ona studia se vztahujících známostí místních poskytnouti ráčili. Znaje Vašnostinu ke všemu vlasteneckému a dobrému podniknutí náchylnost, nepochybuji, že mu svou radou pomocni býti a pokudž na svém výletu nocleh potřebovati bude, slovanského přístřeší popříti ráčíte. Již sám dávno také toužím sejíti se s Vaší Důstojností. Zatím jsem a vždy trvám se vší úctou a šetrností Důstojnosti Vaší pravý ctitel

K. Vinařický, farář Kováňský.

V Kováni, dne 6. června 1837.

Tituly.*)

1. *Císaři a králi:*

a) Vaše Císařské a Královské Apoštolské Veličenstvo! Nejmilostivější Císaři a Pane! *b*) Vaše cís. a král. Apoštolské Veličenstvo! *c*) Vašemu Císařskému Veličenstvu nejponíženější a nejvěrnější poddaný . . . . . *d*) Jeho Císařské Královské a Apoštolské Veličenstvo František Josef I., Císař Rakouský, král Český atd., Apoštolský král Uherský atd. atd. atd.

2. *Arcikníž̌atům:*

a) Vaše Císařská Výsosti! Nejosvícenější Pane Arcikníže (Arcivévodo), *b*) Vaše Císařská Výsost, *c*) nejoddanější, nejponíženěji podepsaný . . . *d*) Jeho Cís. a Král. Výsost Nejjasnější Pán, Pan Arcikníže N. N. atd. atd. atd.

3. *Knížatům:*

a) Vaše Jasnosti! (Vaše Knížecí Jasnosti! Vaše Knížecí Osvícenosti!) nebo: Vaše Jasnosti! Vysoce urozený Pane! *b*) Nejmilostivější Pane, *c*) Vaší Knížecí Jasnosti nejponíženější . . . *d*) Jeho Osvícenost (Jasnost) Vysoce urozený Pán, Pan Kníže . . .

4. *Hrabatům:*

a) Vaše hraběcí Milosti! (Milostivý Pane!) Vysoce urozený Pane Hrabě! *b*) Vaše Hraběcí Milost, *c*) Vaší Hraběcí Milosti nejoddanější (nejponíženější), *d*) Jeho Milost Vysoce Urozený Pán, Pan Hrabě z N . . . . . .

5. *Baronům (svobodným pánům):*

a) Vysoce urozený Pane! *b*) Vaše Milost, *c*) Vaší Milosti s nejhlubší úctou oddaný . . . . *d*) Urozenému Pánu . . . .

6. *Šlechticům vůbec:*

a) Urozený Pane! *b*) Vaše Milost . . . . . *c*) Vaší Milosti v nejhlubší úctě oddaný . . . *d*) Urozený Pán, Svobodný Pán . . .

7. *Cís. kr. tajným radům a ministrům:*

a) Vaše Excelence! *b*) S nejhlubší úctou podepsaný, *c*) Jeho Excellenci . . .

8. *Jiným osobám:*

Slovutný, Veleváženy, Velectěný, Ctěný Pane . . . (Obyčejné dosud tituly Blahorodý, Vysokoblahorodý a pod. jsou *nečeské.*)

*) *a*) náleží do oslovování, b) do listu, c) k podpisu, d) na adresu. V titulu osob vznešených dávají se vždy dva řádky.

Osobám pohlaví druhého náleží obyčejně titul manžela.

Jejímu Veličenstvu Císařovně:

a) Vaše Císařské a Královské Veličenstvo! Nejjasnější Paní! *b*) Vaše Veličenstvo! *c*) s nejhlubší pokorou nejpoddanější, *d*) Jejímu Císařskému a Královskému Veličenstvu, Nejjasnější Paní Císařovně Rakouské.

Dámám z rodu panovnického i dámám řádovým dává se titul Paní, i když nejsou vdány.

Kněžnám.

Vaše Jasnosti! Milostivá Kněžno a Paní. — Její Jasnosti Paní Kněžně z N.

Hraběnkám:

Vysoce Urozená Paní Hraběnko! Milostivá Paní!

Jiným.

Milostivá paní! (Slečno!) Velectěná Paní! Vážená Paní mistrová. Milá Paní!

Osoby duchovní.

1. *Papeži* (obyč. latinsky):

a) Sanctissime Pater! (Beatissime Pater! Svatosti Papežská!) *b*) Sanctitas Vestra. (Beatitudo Vestra. Vaše Svatost). *c*) Vaší Svatosti Papežské nejposlušnější syn . . . *d*) Jeho Svatosti Papežské . . .

2. *Kardinálům*:

a) Vaše Eminence! Nejdůstojnější Pane! *b*) Vaše Eminence.

Je-li kardinál spolu biskupem nebo arcibiskupem, píše se: Vaše Eminencí! Nejdůstojnější Pane (Kníže) Arcibiskupe! *c*) s nejhlubší úctou podepsaný, *d*) Jeho Eminence Nejdůstojnější Pán, Kardinál Svaté Římské církve N. N., kníže Arcibiskup . . .

3. *Biskupům*:

a) Vaše Biskupská Milosti! Nejdůstojnější, Vysoce urozený Pane! *b*) Nejdůstojnější Pane! (Vaše Biskupská Milost!) *c*) Vaší Biskupské Milosti nejposlušnější syn . . . *d*) Jeho Biskupské Milosti Nejdůstojnějšímu Pánu . . .

4. *Praelátům, infulovaným opatům, proboštům, děkanům kapitol*:

a) Vysoce Důstojný Pane Praeláte. (Probošte, Děkane!) *b*) Vysoce Důstojný Pane . . . *c*) Vaší Milosti poslušný . . . *d*) Jeho Milosti, Veledůstojnému Pánu . . .

5. *Vikářům a děkanům*:

a) Veledůstojný Pane! *b*) Vaše Důstojnosti (Vašnost). *c*) Vaší Důstojnosti oddaný . . . *d*) Vysoce Důstojný Pán . . .

6. *Farářům, katechetům* a pod:

a) Veledůstojný Pane! *b*) Vaše Velebnosti! *c*) Vašnosti s úctou oddaný . . . *d*) Veledůstojný Pán . . .

7. *Kaplanům, kooperatorům* a p.:

Důstojný Pane! (Velebný Pane!)

8. *Opatům*:

Nejdůstojnější Pane! (Vysoce důstojný Pane!)

Provincialům: Vysoce důstojný Pane (Otče!) (Veledůstojný Pane (Otče!)

Představeným kláštera: Velebná Představená! (Velebná Matko!)

Řeholníkům: Důstojný (Velebný) Pane! (Velebný Otče!)

Nejsou-li kněží, a řeholnicím: Ctihodný, ctihodná!

9. *Evangelickým farářům* (*pastorům*): Dvojctihodný Pane! *Vyšším duchovním evangelickým* náleží titul „Důstojný“ nebo „Veledůstojný.“

Tituly podání úředních.

Ministerstvu a jiným nejvyšším úřadům, soudcům a sborům:

Vysoké c. k. Ministerstvo . . . Vysoká Říšská rado! Vysoký c. k. Nejvyšší dvore soudní! Vysoký c. kr. Správní dvore soudní!

Úřadům zemským:

Veleslavný Sněme království Českého! Veleslavné c. kr. Místodržitelství! Veleslavný c. kr. Vrchní soude zemský! Veleslavné c. kr. Finanční ředitelství zemské! Veleslavná c. kr. Zemská školní rado! Veleslavný Výbore zemský království Českého!

Ostatním úřadům:

Slavné c. kr. okresní hejtmanství! Slavný c. kr. krajský (okresní) soude! Slavné c. kr. finanční okresní ředitelství! Slavná c. kr. okresní rado školní! Slavné zastupitelstvo okresní! Slavné zastupitelstvo obecní! Slavný magistráte! Slavná Městská rado! Slavná místní školní rado!

Titul „slavný“ náleží úřadu, ne jednotlivci. Tedy na př.: „Slavné Ředitelství!“ ale: „Velevážený Pane Řediteli!“

4. *Ordinariatu*:

Nejdůstojnější knížecí arcibiskupský Ordinariate! Nejdůstojnější biskupský Ordinariate!

5. *Konsistoři*:

Vysoce důstojná knížecí arcibiskupská konsistoři! Vysoce důstojná biskupská Konsistoři!

Farním úřadům: Důstojný Farní úřad.

Přídavek k dopisům soukromým.

Vědouce dobře ze skušenosti, že největší obtíží bývá mnohému, jak dopis začíti, uvádíme tuto hojné příklady začátků vhodných dle řady různých způsobů listův.

Listy přací.

S upřímnou radostí se chápu péra, abych k zítřejšímu dnu vyslovil . . .

—

Vděčná paměť na Vaši lásku dnes ještě více oživla v duši mé . . . . .

—

Ač stále v blahé paměti chovám . . . přece zvláště dnes . . .

—

Není nám bohužel dopřáno, abychom pospolu trávili leta jako bývalo . . .

—

Není zajisté potřeba, abych dokazoval, jak upřímně vždy si vzpomínám . . .

—

S vroucí vděčností zvláště zítřejšího dne budu vzpomínati . .

—

Slavný den dnešní poskytuje mi vhodnou příležitost, abych opět . . . .

—

Zítřejší den vítanou jest mi příležitostí, abych vyslovil . . .

—

Zavítal zase radostný den, kdy mocněji se ozve v srdci touha pověděti . .

—

V den, kdy tolika přáními svět se rozplývá, kdy každý rád vzpomíná . . .

—

Jakko-li cit hluboké úcty a vděčnosti nikdy neustává ovládati duši mou, přece . .

—

Jest mi milou a svatou povinností, abych v památný tento den . . . .

—

Pohlížím-li na celý svůj život předešlý, zvláště na mysli mi tane Vaše laskavost . . .

—

Jak bych neměl se radovati s Vámi o tomto dnu, jenž . .

—

Neuplyne ani dne, abych nebyl vědom si četných dobrodiní.

—

Dlouhá doba uplynula od té doby, co jsme se viděli naposledy, ale z mysli mé nevychází nikdy živá upomínka na . . . .

—

Rychlým proudem valí se čas do moře věčnosti, zase zanikl den . . .

S myslí radostně pohnutou dnešního dne vzpomínám . . . .

—

Není jen zvykem a obyčejnou zdvořilostí, když dnes . . . .

—

Se zvláštním potěšením uslyšel jsem radostnou zprávu, že . . i neváhám, abych Vám vyslovil . . .

—

Kéž mohu přeletěti hory doly, jež nás vzdalují a pověděti Ti ústně . .

—

K slavným jmeninám Vaším i já spěchám, abych vyslovil . .

—

S nelíčenou radostí užívám příležitosti Vašich narozenin, abych . . . .

—

S upřímným účastenstvím v duchu zalétám . . .

Listy oznamovací.

Věda dobře, jaké účastenství Laskavost Vaše mívá se vším, co rodiny naší se týká, nemohu opominouti, abych Vám neoznámil . .

—

Jakož jsem slíbil v minulém listě, přeptal jsem se . . . . . a odpovídám . . . .

—

Ode mnohých let jsem zvyklý pokládati Vás za předního mezi přátely svými a protože vždy s takovou upřímností sledujete, co u nás se děje . . .

—

Považuji za svou povinnost, abych netajil Vám, že . . .

—

Račte odpustiti, že dovoluji si Vašnostem oznámiti . .

—

Zajisté Vám bude vhod, když Vám oznámím . .

—

Trudnou jest mi povinností oznámiti Vám, . . .

—

Považuji si za čest oznámiti Vám . . .

—

Jest milou mi povinností, abych oznámil Vám, že . . . .

—

Kdyby vzdálenost naše nebyla tak velikou, raději bych k Vám dojel a ústně Vám oznámil, co musím dnes psáti . . . . Tak nepříjemnou jest mi povinnost ta . . . . .

—

Co nás svíralo úzkostí po celou dobu, toho jsme se neubáli. Ještě ovšem jsme na chvíli doufali, že . . . se uzdraví, však bohužel naděje naše tak hojně byly zklamány.

—

Málokdy bylo mi tak těžko psáti dopis, jako dnes, kdy jest mi konati smutnou povinnost a oznámiti . . .

Konečně s uspokojením mohu Vám dáti zprávu . . .

—

Dovoluji si Vám tímto listem oznámiti . . .

—

S radostí nevylíčitelnou oznamuji Ti, že . . .

—

Byl bych rád dřív již Vám psal, ale . . .

—

Ač již dlouho od Vás nemám zpráv, přece nemohu opominouti při události pro vás tak radostné, abych . . .

—

Zajisté již čekáte ode mne zprávy o . . .

—

Prosím za odpuštění, že dříve mi nebylo možno podati Vám zprávu . . .

—

Vím dobře, že vždy Jste byl zvláštní přízni nakloněn našemu . . . . a proto dovoluji si oznámiti . . . .

—

Maje jen chvíli volnou, krátce píši, že . . .

—

Odpusť, že jen stručně Ti píši o . . . .

—

Dříve, než budu moci psáti obšírněji o . . oznamuji . . .

—

Zajisté se potěšíš zprávou, že . . .

Listy zvací.

Račte dovoliti, abych Vás tímto pozvati směl na . . .

—

Budoucí neděli hodláme slaviti . . . a poněvadž Vás máme za přítele z nejlepších, dovolujeme si tímto Vás pozvati co nejupřímněji . . .

—

Ve vděčné paměti chovaje předešlé důkazy Vaší laskavosti i letos odvažuji se . . .

—

Na oslavu radostné události v rodině naší budeme míti . . . i prosím, abyste laskavě přijal toto mé srdečné pozvání a na jisto přijel . . .

—

Již ani nepamatuji, kdy jste byl naposledy u nás . . .

—

Ač jste minule nám odřekl, doufám letos . . .

—

Ač vím dobře, jak mnohými pracemi Jste zaměstnán, přece doufám . . .

—

Abyste napravil Svou předešlou nepřítomnost, prosíme, abyste tím jistěji . . .

Bylo by nám velikou radostí, kdybyste dne . . .

—

Jak Ti známo, slavíme . . .

—

Domnívaje se, že by Vám příjemno bylo . . .

—

Tímto dovoluji si Vás co nejuctivěji pozvati . . .

—

Příští sobotu připadá svátek . . . a jak Vám známo, na ten den . . . Proto doufám najisto, že i letos . . .

—

Budu si pokládati za zvláštní čest, jestliže ráčte dne . . .

—

Buďte ujištěn, že velikou radost nám způsobíte, poctíte-li nás svou návštěvou . . .

—

Dávno již uprchly krásné dni, kdy jsme společně mohli slaviti každého roku . . . Však letos doufám bude Ti možno . . .

—

Zajisté dovedete činiti rozdíl mezi dvorným pouze oznámením a srdečným pozváním . . .

—

Dle slibu svého oznamuji Vám, že . . . a opakuji své upřímné pozvání . . . Krásný čas nynější vybízí nás, abychom se pokusili vytrhnouti Vás z Vaší dusné úřadovny . . .

—

Již z jara záhy slíbil jste mi, že najisto k nám přijedete; čas kvapí, brzy zahrada odkvete a posud . . .

—

Byl jsem vždy tak šťasten, že jste vždy míval účastenství všeho, co nám bylo důležito. Proto doufati se osměluji, že . . .

—

Spoléhaje na přátelství Vaše, doufám, že přijmete srdečné pozvání mé . . .

—

Umínili jsme si, že dne . . .

—

Tentokráte nehodlám přijmouti nižádných výmluv a najisto . . .

Žádosti a prosby i přímluvy.

Osměluji se k vám útočiště bráti ve věci, jež pro mne jest nesmírně důležita . . .

—

Neodvážil bych se obtěžovati Vaši vzácnou laskavost, kdybych nebyl přesvědčen . . .

—

Vaše srdečná dobrotivost dodává mi smělosti, abych se utekl k Vám v záležitosti veledůležité . .

—

Ráčil jste mi častěji prokázati velikou službu a proto se osměluji . . .

—

Promiňte laskavě, že Vás obtěžuji prosbou . .

—

Vaše často mi dokázaná dobrota a lidumilnost jsou příčinou, že opět se osměluji . . .

—

Spoléhaje na četné důkazy Vaší laskavosti z dob minulých i dnes se odvažuji uctivě prositi . . .

—

Račte odpustiti, že jsa tak málo Vašnostem znám, přece se osměluji prositi . . .

—

Zvláštní laskavost, již jste mi tolikrát ráčil prokázati, dodává smělosti . . .

—

Poznav Vaši zkušenost a ochotu, béřu k Vám útočiště . . .

—

Jest mi velmi obtížno tímto způsobem Vás obtěžovati a přece nevidím nikde jiné pomoci . .

—

Měv čest poznati Vás v . . . . při . . . . . a poznav Vaši lidumilnost . . .

—

Zajisté se ráčíte pamatovati na slib Svůj mi daný milostivě roku minulého a ona milostivá laskavost budí ve mně naději, že . .

—

Neodvážil bych se obtěžovati Vás svou snažnou prosbou, kdyby tolikeré důkazy neposkytovaly mi naděje, že . . .

—

Kdyby tak nutná nebyla příčina, neodvážil bych se . . . .

—

Prosím Vás tímto snažně, abyste dobrotivě . . . .

—

S plnou důvěrou v dobrotu Vaši dnes utíkám se k Vám . .

—

Vaše dobrota zajisté promine mi smělost, když prosím . . .

—

S bázní odvažuji se dnes Vám psáti, aby prosba má nezdála se Vám příliš smělou. Však uvažuji-li, s jakou dobrotivostí . .

—

Buď tak laskav a . . .

—

Nehněvej se, že zase obracím se k Tobě . . .

—

Již jednou byl jste tak laskav a pomohl mi v mé velké nesnázi. Dosud to chovám vděčně v paměti a to jediné budí ve mne naději, že dobrotivě vyslyšíte . . .

—

Víš zajisté, že nikdy bez příčiny neobtěžuji Tě svou žádostí, však dnes . . . .

Upomínky a výčitky.

Slíbil jsi mi, že . . . ale podnes . . .

—

K zármutku svému jsem nucen dnes Vám psáti jinak, než bývalo mezi námi obyčejem.

—

Neračte mi ve zlé vykládati, když se osměluji Vašnostem připomenouti . . .

—

Nikdy bych si byl nepomyslil, že přijde doba, kdy budu nucen . . .

—

Odpusťte, že tentokráte musím psáti jinak, než bych si sám přál. Ale . . .

—

Vždycky jsem si pokládal za zvláštní čest, mohl-li jsem někdy prokázati Vám nějakou ochotu; však když vidím, že . . .

—

Z posledního listu Vašeho poznávám, že jsem se velice zmýlil ve Vás . . .

—

Nepředvídané poměry nutí mne, abych . . .

—

Prosím Vás za odpuštění, že tentokráte dříve než kdy jindy připomínám Vám . . .

—

Dovolil jsem si dne . . . připomenouti Vám, že posud není vyrovnán účet můj . . .

—

Již dva měsíce uplynuly od té doby, co jsem . . . a posud . . .

—

Poněvadž až dosud vždycky bez mrzutostí jsme se vyrovnali, doufám, že i tentokráte nebude potřeba, abych hledal si jiného prostředku.

—

Zajisté se dobře pamatujete, že jsem Vám v květnu půjčil . . .

—

Uznáte zajisté, že jsem vždycky k Vám zachoval slušnou míru ohledů . . .

—

Jest mi líto, že opět Vás musím upomenouti o dluh . . .

—

Již uplynuly dva celé měsíce, co jste mi slíbil . . .

—

Dovídám se právě, že jste . . . a tím více jest mi nepochopitelno, že ke mně . . .

—

Nikdy mi na mysl nepřišlo, že bych tak mohl se klamati ve Vás, jejž jsem považoval vždy za vzor pořádku . . .

—

Nemrzte se, že nedovedu déle zatajiti své nelibosti nad tím, že . . .

—

Poslední list Váš nutí mne, abych vystoupil ráznĕji . . .

—

Jest mi velice nepříjemno, že musím dnes tak psáti, jak nebyl jsem zvyklý v našem vzájemném dopisování.

—

Prosím, abyste laskavě uvážil, že není mi možno déle čekati na splnění slibu Vašeho . . .

—

S nelibostí jsem pozoroval, že . . .

—

Jakkoli nepochybuji o pravdivosti omluvy Vaší, přece mi nezbývá nic jiného, než abych stál na své žádosti . . .

—

Pouze veliká nutnost dohání mne k tomu, abych . . .

—

Prosím, abyste se na chvíli vmyslil v můj stav, a pochopíte, že jest mi velmi nemilo . . .

—

Není mi možno, abych ještě déle čekal na splnění Vašeho slibu mi daného dne . . . .

Omluvy.

Listem Svým ze dne . . . žádal jste mne, abych . . . . . Nemoha této žádosti Vaší tentokráte vyhověti, prosím, abyste laskavě uvážil, že . . . .

—

Vašnostina důvěra v mou ochotu, častěji již dokázanou, dodává mi naděje, že také uznáte laskavě, když dnes není mi možno . . . .

—

Ač vím, že zdání jest proti mně, přece s důvěrou poddávám se Vašemu laskavému úsudku, maje na svou omluvu . . .

—

Bojím se věru, že dnešní list můj nepřijmete s obvyklou laskavostí. Ale . . .

—

Lituji velice, že není mi možno učiniti Vám po vůli . . . .

—

Při našem dávném přátelství Vás ujišťuji, že bych s největší ochotou . . .

—

Jest mi velmi nesnadno tentokráte psáti Vám list, jímž musím proti Vašemu očekávání . . .

—

Neodvážil bych se obtěžovati Vás svým listem, kdyby mi tak mnoho nezáleželo na Vašem dobrém o mně mínění . . .

—

Dobrotivým pozváním Svým uvedli Jste mne u veliké rozpaky; rád bych od srdce vyhověl a . . . ale . . .

—

Vždy bylo mi potěšením největším, mohl-li jsem . . ., ale dnes musím s lítostí vyznati . . .

—

Kdyby poměry nebyly silnější než má dobrá vůle a ochota, s největší radostí bych vyplnil . . .

—

Velice jsem se podivil, čta ve Vašem listě ze dne . . . ., že obviněn jsem . . .

—

Nemálo se rmoutím, že včerejším hovorem naším byl jste tak rozmrzen, že jste odešel. Pokud na mně jest, doufám, že přijmete mou omluvu . . .

—

Myslíval jsem vždy, že smýšlení mé povzneseno jest u Vás nad veškeru pochybnost; ale z posledního listu Vašeho s úžasem jsem porozuměl, že o mně . . .

—

Jsem věru na rozpacích, jak bych Vám vysvětlil . . . . abyste uvěřil pravdě slov mých.

—

Věda, že . . . uplyne lhůta, do které jsem měl dle slibu svého . . . . a nemoha slibu svému dostáti, prosím za laskavé omluvení . . .

—

Jsem vzdálen toho dalece, abych chtěl nějakou lží omlouvati . . .

—

Velmi mile byl jsem překvapen Vaším laskavým pozváním ke . . . a nemoha jeho užiti, prosím, abyste laskavě přijal mou pravdivou omluvu . . .

—

Velice jsem se zarmoutil nad dnešním Vaším listem, z něhož poznávám, že chováte ke mně nelibost pro . . .

—

Nemoha a nechtěje připustiti, aby . . ., tímto vysvětluji Vám celou věc.

—

Odpusťte laskavě, že proti obyčeji a svým zásadám nemohl jsem . . .

—

Nehorší se, prosím snažně, na mne, že jsem . . .

—

Těšil jsem se upřímně, že budu moci . . . a tím více lituji, že mi není možno . . .

—

Již dlouhá doba uplynula, co jsem Vám nepodal zprávy o . . ., ale na svou omluvu . . .

Porady a dotazy.

Vzpomínaje s vděčností Vaší dobré rady, již jste mi dal . . . osměluji se opět žádati Vás za úsudek Váš ve věci . . .

—

Již častěji byl jsem tak šťasten, že jsem na prosbu svou od Vašnosti dosáhl rady, která vždy se osvědčila správnou a prospěšnou. Proto s důvěrou i dnes se utíkám k Vašnostině laskavosti . . .

—

Zvláštní laskavost, kterou jste věnoval mým starostem, dodává mi naděje, že mi upřímně poradíte . . .

—

Jsem pevné důvěry, že laskavě uznáte, jak mnoho mi záleží na věci, o níž dnes píši, a že s obvyklou dobrotivostí mně laskavě poradíte . . .

—

Bylo by mi velikou útěchou, kdybych od Vás uslyšel vzácnou Vaši radu . . .

—

Vaše osvědčená laskavost a ochota dodává mi smělosti, abych k Vám se uchýlil o radu . . .

—

Osměluji se utíkati se k Vám ve věci, jež jest pro mne velmi důležita, a na níž závisí blaho moje.

—

Nedávno jste laskavě mi slíbil, že chcete býti mým rádcem ve věci pro mne tak rozhodující a proto prosím, abyste laskavě přečetl můj uctivý list a pověděl mi . . .

—

Račte zajisté znáti obtíž mého nynějšího postavení a ve Své známé laskavosti ráčíte uvážiti, že . . .

—

Jsa přesvědčen, že laskavost Vaše neodmítne mého skromného dotazu, prosím, abyste dobrotivě . . .

—

Kdybych tak pevně nebyl přesvědčen o Vaší ke mně laskavé přízni, neodvážil bych se obtěžovati tímto listem . . . .

—

Prosím, aby Vaše laskavost dobrotivě mi prominula, když se odvažuji dnes obtěžovati svou prosbou za radu . . .

—

Již v minulém listě dovolil jsem si Vás obtěžovati prosbou za zprávu . . . a protože nutnost tak velí, odvažuji se opět, abyste laskavě . . .

—

Prosím snažně, abyste neodmítal mé uctivé prosby za laskavou radu, jež mi bude pevným vodítkem v mém nynějším obtížném postavení . . .

—

Měv čest s Vašností seznámiti se při . . . a poznav Vašnostinu zkušenost a otevřenost, dovoluji si k Vám utéci se s prosbou za radu . . .

—

Dokud jsem míval čest s Vašností osobně se stýkati, často dostalo se mi od Vašnosti dobrotivé rady, i doufám, že i dnes laskavě vyslyšíte mou prosbu . . .

—

Zajisté mi dosvědčíte, že bez nutné příčiny neobtěžuji svých přátel, proto s důvěrou tím větší tímto listem prosím . . .

Listy děkovací.

Velice jsem byl poctěn Vaším laskavým přáním (dopisem, darem, pozváním . . .) a proto se zvláštní radostí se chápu péra, abych Vám vyslovil své nejsrdečnější díky . . .

—

Račte přijmouti mé nejsrdečnější díky a ubezpečení mé stálé oddanosti . . . .

—

Spěchám, abych Vám poděkoval za Vaši dobrotu . . .

—

Nemohl jste mi způsobiti větší radosti, než že jste dobrotivě . .

—

Vždy byla mi chloubou Vaše vzácná přízeň, která i tentokráte laskavě mi byla osvědčena . . .

—

Děkuji Vám co nejsrdečněji za Vaši laskavost, jíž jste tak ochotně vyhověl mé prosbě . . .

—

Hluboce jsem byl pohnut Vaší neskonalou dobrotou . . .

—

Radostně jsem byl překvapen Vaším listem, v němž mne laskavě zvete . . .

—

Živěji než jindy, cítím dnes velikost Vaší péče a lásky . .

—

Osvědčená dobrotivost Vaše mi tentokráte neodpustila, abyste nevyhověl mé snažné prosbě, i nemohu Vám dosti vysloviti, s jakou vděčností jsem . . .

—

Vaše dobrotivost dříve, než jsem mohl očekávati, vyplnila mou prosbu, i spěchám, abych . . .

—

S citem nejhlubší vděčnosti dnes píši, abych Vám vyslovil . . .

—

Byl bych nevděčníkem, kdybych co nejdříve nevyslovil Vám svou upřímnou vděčnost za zvláštní Vaši laskavost.

—

Z mnohých pozorností, jichž se mi dostalo ke dni . . ., žádná mne tak nepotěšila, jako laskavá Vaše vzpomínka

—

Vrátiv se zase domů, mám za první povinnost, abych Vám co nejupřímněji poděkoval za všecku laskavost, s níž jste mne přijal a . . .

—

Vím, že neračte býti přítelem dlouhých slov a proto jen krátce vyslovuji Vašnostem své nejhlubší díky za . . .

List (dar, příspěvek, pozvání . . . .) Váš jsou mi novým důkazem Vaší nezměnitelné laskavosti ke mne, i prosím, abyste dobrotivě přijal tento prostý výraz mé hluboké vděčnosti . . .

—

Vzácná laskavost Vaše jest mi skvělým důkazem, že dostalo se mi uznání s místa, na němž mi nejvíce záleží. Račte přijmouti mé nejhlubší díky s ujištěním, . . .

—

Po čem jsem tak toužil, Vaší laskavostí bylo mi splněno, i jsem přesvědčen, že bez ní nebyl bych toho dosáhl. Přijmete tedy dobrotivě mé nejhlubší díky . . .

—

Z převeliké dobroty Svého srdce ráčil jste Si vzpomenouti . .

—

Ač velikou jsem choval důvěru ve Vaší laskavost, přece jsem se neodvážil doufati, že by bylo možno, aby . . .

Listy potěšné.

Nemám slov, abych Vám vylíčil své hluboké pohnutí a svou velikou bolest nad ztrátou, jež Vás potkala.

—

Bolestná zpráva o nenadálém úmrtí . . . srdce mého dotkla se hluboce.

—

Není pouhou zdvořilostí, když dnes píši Vám v té snaze, abych, bude-li možno, aspoň na chvíli dodal Vám mysli a útěchy.

—

Mám za svou povinnost, vysloviti Vám svou nejhlubší soustrast nad úmrtím . . .

—

Chovaje vždy ve věrném srdci Vaše přátelství, jehož tak velice si vážím, s nejupřímnější soustrastí jsem četl Vaši zprávu o . . . .

—

Vaším listem byl jsem převelice dojat a pohnut.

—

Bolestně mne dojala Vaše zpráva a spěchám, abych Vám vyslovil svou upřímnou soustrast při tak velikém neštěstí.

—

Marně bych se pokoušel, vysloviti Vám své veliké pohnutí a svou bolest . . .

—

Hluboce jsem byl zarmoucen a sklíčen, dověděv se, že . . .

—

Nemám dosti slov, abych Vám pověděl, jak velice jsem byl dojat . .

—

Nad neočekávanou smrtí Vašeho . . . jsa hluboce zarmoucen, abyste přijal toto mé upřímné osvědčení mé vřelé soustrasti.

—

Vím, že není možno, abych Tě potěšil a přece nemohu opominouti, abych Ti nevyslovil svou vřelou soustrast . . .

—

Se zármutkem velikým se dovídám, že . . .

—

Zpráva o . . . mne velice dojala.

—

Slzy mi vytryskly, když jsem četl zprávu . . .

—

Srdečně truchlím s Tebou nad rovem Tvého . . . .; vždyť i mně býval přítelem tak laskavým . .

—

Přijměte ode mne tento nelíčený výraz mé upřímné soustrasti . . .

—

Ještě všecek jsa sklíčen zdrcující zprávou o . . .

—

Jsem rozechvěn ještě prvním pohnutím při čtení zprávy . .

—

Rád bych Vás potěšil, ale nedostává se mi slov.

—

Všeobecné účastenství, jež tak upřímně se jeví při Vašem neštěstí, budiž Vám aspoň na okamžik útěchou.

—

Může-li na chvilenku Vám způsobiti zapomenutí vědomí upřímné mé soustrati, buďte ujištěn, že . . .

—

Jako vždy i tentokráte béřu upřímný podíl na Vašem zármutku a prosím, abyste nepoddával se tak žalu.

Odpovědi.

Laskavost Vaše mne velice potěšila.

—

S ochotou vyhovuje Vašemu přání, oznamuji . . .

—

Jsem z úplna přesvědčen o upřímnosti Vašich slov.

—

Na Váš list dnešní ihned odpovídám, že . . .

—

Račte býti ubezpečen, že nikdy nezapomenu Vaší laskavosti, již jste mi i tentokráte osvědčil Svým listem.

—

Děkuje Vám za důvěru, již jste mi projevil, lituji, že není mi možno . . .

—

Nebylo nikdy mým zvykem, abych žádosti slušné nevyhověl co nejochotněji. Ale dnes . . .

—

Váš milý list jest mi novým důkazem Vaší šlechetné dobrotivosti.

Nehněvejte se, že na poslední list Váš musím odpověděti záporně.

—

Děkuji Vám upřímně za Vaše laskavé účastenství . . .

—

Z Vašeho dopisu jsem s politováním poznal, že . . .

—

Nepovažujte za pouhou zdvořilost, když na Váš milý list odpovídám upřímnými slovy.

—

Snad jsem se nevyjádřil dosti určitě v předešlém svém psaní; jak vidím z Vašeho listu . . .

—

Nemohu Vám ani povědeti, jak jste mne potěšil Svým listem.

—

Dopisem Svým žádáte mne, abych . . .

—

Děkuje Vám srdečně za Vaši důvěru, oznamuji, že . . .

—

Uznávaje velikou čest, již mi prokazujete Svým vzácným listem . . .

—

I tentokráte jako vždy dokázal jste mi Svým laskavým listem . . .

—

Laskavé pozvání přijímám s tím větší radostí, že . . .

—

Velice jsem byl pohnut Tvým listem i nemeškám odpověděti, že . . .

—

Dopisem Vaším jsem byl uveden v nemilé rozpaky.

—

Nebylo věru potřeba, abyste tak se omlouval ve Svém listě; buďte ujištěn, že vždy milerád jsem Vám k službám.

—

Šťastnou náhodou setkaly se listy naše, i jsem rád, že dříve Vás dojde má odpověď, abyste viděl, že s největší ochotou . .

—

Předešel jste mne svým dopisem, neboť bych byl sám . . .

—

Soucitná slova Vaše byla mi velikou útěchou.

—

Bylo by proviněním na našem přátelství, kdybych Vás měl ujišťovati, že Váš list byl mi příjemným . . .

—

Nikdy jsem nepochyboval o Vaší laskavosti, jíž opět dýše Váš dnešní dopis . . .

—

Litoval jsem srdečně, že nemohl jsem Ti vyhověti a dnešní Tvůj list jest mi důkazem, že jsi nepochyboval o pravdě mých slov . .

—

Tážete se mne o radu ve věci tak důležité . . .

Listy milostné.

Kterak započíti vyznání, jež tak mocně jímá mou mysl?

—

Snad se podivíte, že píše Vám a psáti se odvažuje muž, jenž teprv několikrát měl příležitost s Vámi mluviti.

—

Nedlouhý čas teprv jsem tak šťasten, že jsem Vás poznal, ale den ze dne cítím jasněji, že není mi lze bez Vás žíti.

—

Když spatřil jsem Vás ponejprv, netušeným blahem se rozechvěla duše má.

—

Miluji Vás! — Tak zní v mém srdci, to jest jediná má myšlénka.

—

Srdce mé již nedá si poroučeti, musím vysloviti Vám svou lásku . . . .

—

Již často jsem si umínil, že přemohu svou ostýchavost a bázeň a že ústně Vám vyslovím své upřímné city, ale nemohu se k tomu odhodlati nikdy v blízkosti Vaší.

—

Nikdy jsem netušil, jak velice bych mohl býti rozrušen, že nemám klidu, vše jest mi lhostejno mimo Vás.

—

Snad již pohledy mé Vám projevily, že nitro mé všecko touží jen po Vaší lásce.

—

S plnou důvěrou ve Vaši šlechetnost očekávám svého rozsudku. Miluji Vás . . .

—

Čím častěji mi popřáno bylo vídati Vás, tím mocněji ve mně vzrůstal jediný cit, má neskonalá láska k Vám.

—

Tomuto listu jsem se dnes odhodlal svěřiti své sladké tajemství, jež vyplňuje celou duši mou.

—

Byl bych šťasten neskonale, kdybych směl doufati ve Vaší lásku. Neboť srdce mé již dávno zcela Vám jest oddáno a nemám jiné touhy, než . . . .

—

Od onoho slastného okamžiku, když jsem Vás ponejprv spatřil, ani na chvíli obraz Váš nevymizel z mé mysli.

—

List můj bude jen slabým ohlasem toho mocného citu, jenž ovládl duši mou, toho citu sladkého, jenž nezná ničeho jiného, než Vaši lásku.

—

Ač bojím se, jak přijato bude od Vás moje upřímné vyznání, přece nemohu již déle se přemáhati, musím vyznati Vám.

—

Již často měl jsem na rtech otevřené vyznání, ale vždy ostýchavost mne zadržela . . .

—

Nemohu déle ukrývati v srdci, co naplňuje duši mou.

—

Dnešní den bude rozhodnutím nad štěstím mým celého života . . .

—

Nemohu déle utajiti Vám, co v srdci mém bouří takovým nepokojem; jsem zmítán mezi nadějí blahou a zoufalstvím. Vy jediná můžete rozhodnout.

—

Za jedinou milost prosím, abyste uvěřila mé opravdovosti, jíž odvažuji se Vám dnes učiniti vyznání o své vřelé lásce.

Právní rádce.

Jakkoli důležito jest dopisování soukromé, o němž jsme pojednali v díle předcházejícím, nedá se popříti, že ještě potřebnější snad jest míti náležité vědomosti o věcech týkajících se dopisování živnostenského a obchodního, listin jednacích a věcí právnických i majetkových. O takových věcech poučení poskytne díl tento, jejž jsme seřadili dle abecedy pro snadnější přehled; jsou pak tu poučení theoretická i příklady a výklady významů obchodních, právnických a pod., pokud k jich vysvětlení nedostačuje dále přidaný slovník cizojazyčný.

—

Adressa. Mimo obyčejný, adressou zvaný nápis na dopise, důležita jest adressa na směnkách t. zv. cizích či vydaných, t. j. udání osoby, jež má směnku zaplatiti. Osoba ta sluje směnečník, trassát, a jméno její se píše dole na levé straně směnky. (Při směnkách vlastních vydatel sám musí zaplatiti směnku.)

Mimo to jest adressa p o d p ů r n á, t. j. udání adressovníka či adressáta, na nějž majitel směnky má se obrátiti, kdyby směnka nebyla zaplacena od adressovatele či adressanta. Tyto podpůrné adressy se píší slovy: „Bude-li třeba, u pana . . . . . ze . . . .“

Akciová společnost povstává spolčením se několika osob ku provozování živnosti tak, že každá má v závodě jen určitý vklad a neručí osobně za závazky společnosti.

Podíly osob těch (a k c i o n á ř ů), které se upíší (s u b s k r i b u j í) slovou a k c i e, jež bývají přenosné na osoby jiné, znějíce m a j i t e l i (au porteur, óportér). Pokud nevydávají se akcie, zatím se vydají listy prozatímné či p r o m e s s y.

Akciovou společnost zastupuje s p r á v n í r a d a, t. j. představenstvo, v němž nemusí býti akcionáři a mohou míti služné nebo tantiémy (podíl z výtěžku).

Akcept jest písemné prohlášení směnečníkovo (trassátovo) na směnce samé, že zaplacení slibuje bezvýminečně; tímto pro-

hlášením („akceptuji“, „souhlasím“, „zaplatím“) trassát stane se akceptantem či příjemcem a jest každému majiteli (i vydateli, nabyl-li směnky) zavázán.

Aktiva jest jmění skutečné (pozemky a domy, cenné papíry, hotové peníze, pohledávky u dlužníkův) oproti p a s s i v á m (dluhům, závazkům) a tak odečteme-li passiva od všech aktiv, zbývá čisté jmění (netto aktiva). Pokud aktiva přesahují hodnotu passiv, jsme a k t i v n í, obráceně passivními. Mluví se tedy i o aktivních dluzích, t. j. co máme za svými dlužníky, kdežto co dlužni jsme sami, jest dluh či pohledávka passivní.

Každý kupec (jednotlivec i obchodní společnost) jest povinen dle čl. 29. obch. zákona jednou ročně provésti b i l a n c i svého jmění a tak přesvědčiti se o svém čistém jmění. Při tom pohledávky nedobytné se odpíší a pochybné uvádějí v hodnotě pravděpodobné. Bilance zakládá se na podrobné a správné i n v e n t u ř e (soupisu jmění). Všecky bilancované či uzavřené účty převádějí se na nový účet bilanční.

Společníci firmy, akcionáři a zvláště dozorčí rada jsou oprávněni nahlížeti do knih a zkoušeti bilanci.

Při nynějším přiznávání k dani osobní z příjmů obchodník učiní přiznání své na základě knihovní závěrky a bilance.

Amortisace cenných papírů. Amortisace jest soudní prohlášení listin ztracených, odcizených nebo zničených za neplatné. Kdo listiny pozbyl (amortisant), žádá soud za amortisování a soud ediktem vyzve držitele, aby do jisté lhůty právo své ohlásil u soudu a listinu předložil; přihlásí-li se držitel, mezi ním a osobou onou, jež ztrátu ohlásila, nastane spor o vlastnictví, nepřihlásí-li se nikdo, po lhůtě určené k žádosti amortisantově listina se prohlásí za neplatnou.

O amortisaci cenných papírů majitel musí žádati u příslušného soudu a z opatrnosti nechť provedení toho svěří bankéři nebo advokátu.

Když byla žádost zadána a na dotaz úřadu u příslušného místa k výplatě bylo zjištěno, že papíry dotyčné dosud nebyly vyzdviženy, povolí se provádění řízení umořovacího a ustanoví se lhůta, kterou končí amortisace.

Zavedení řízení amortisačního neděje se však na úkor platnosti dotyčného papíru, kdyby byl nalezen a stačí pouhé jeho proukázání se strany pravého majetníka u příslušného soudu, aby řízení amortisační bylo zrušeno.

U papírů státních obyčejně se stanoví ohledně kapitálu lhůta 3 let po splatnosti posledního kuponu, při obligacích slosovatelných po splatnosti obnosu, ohledně kuponů však lhůta 1 rok a 6 neděl po jich splatnosti, u spořitelních knížek 6 měsíců.

Nenalezne-li se dotyčný papír do lhůty ustanovené, bude prohlášen k obnovenému zakročení žadatelovu za umořena a bez ceny a žadatel nastoupí na veškerá práva, která přísluší pravému majetníku amortisované obligace.

Nalezne-li se papír až po tom, kdy výnos umořovací nabyl moci právní, jest papír ten bez ceny a ani pravý jeho majetník nemůže ničeho namítati proti výnosu amortisačnímu.

Anuity jsou ročně nebo půlročně pravidelně placené částky peněžité, jimiž zapravujeme úroky z dluhu a spolu uplácíme (umořujeme, a m o r t i s u j e m e) vypůjčenou jistinu. Annuita jest až do umoření stále stejná, ale ovšem z ní čím dále tím více náleží na umoření, méně na úroky, protože každou splátkou dluh se menší. Úrok se platívá buď po prošlosti lhůty (dekursivní, po lhůtní), buď před ní (anticipační, předlhůtný.)

Ažio jest rozdíl mezi skutečnou cenou peněz a cenou jmenovitou, nominální. Hlavně mívají ažio peníze kovové proti penězům papírovým, kleslým pod cenu nominální, (t. zv. disažio)

Ažiotéři jsou spekulanti na stoupání a klesání kursův, buď zavazují se, že v určitý čas (primo, medio, ultimo, t. j. 1., 15. a posledního dne měsíce) papíry jisté v jisté ceně dodají (doufajíce, že za tím kurs spadne a oni pak laciněji je koupí, dráže už je prodavše), nebo zavazují se, že v jisté době papíry určité převezmou v ceně určité (doufajíce, že zatím kursu přiskočí a oni pak prodávati budou se ziskem). Často na bursách se děje obchod d i f e r e n č n í; koupí kdos papír jistý od někoho (který ho ani nemá) na určitý den dodávky; je-li pak kurs vyšší (než byl v den učiněné smlouvy) prodávající vyplatí kupci differenci, je-li cena nižší (papír klesne), zaplatí differenci kupec prodavateli.

Kdo očekává zisk z klesání kursů na burse, spekuluje à la baisse (alabés) a sluje baissier (besiér), či kontominér; opáčně h a u s e (ós) značí stoupání cen a bursovní spekulanti (fingují proto velikou poptávku a kupují jen proto, aby vyhnali kurs do výše) spojují se za tím účelem v tak zvané m i n e a slují h a u s s i e r (osiér).

Banky jsou ústavy založené státem nebo soukromníky, aby urychlily obrat peněz, upravovaly stav peněžní, rozmnožovaly úvěr a podporovaly obchod a průmysl; banky zprostředkují úvěr a placení, provozují obchod s drahými kovy a cennými papíry, uschovávají cenné papíry, inkassují pohledávky zvláště směneční a pod.

Nyní jsou většinou banky podniky akciové, jež sobě zjednávají úvěr co nejlacinější a tak mohou i jiným poskytovati úvěr laciný.

1. **Banky eskomptní** kupují a prodávají směnky. Tím, že směnka může býti zpeněžena již přede dnem platebním, dosáhla tak velikého významu pro obchod.

2. **Banky hypoteční** či pozemkové půjčují na statky nemovité a vydávají zástavní listy. Jejich obchody jsou pod přísným dozorem státu, aby chráněni byli majitelé zástavních listů od všeliké škody.

3. **Banky lombardní** či zastavárny půjčují na statky movité (zboží, cenné papíry, směnky a j.) (Něčím podobným jsou zastavárny, jež půjčují i malé obnosy na zástavy.)

4. **Banky depositní** přijímají k uschování kapitály, cenné papíry a důležité listiny. Banky ty obyčejně mají právo s uloženými kapitály pracovati, začež ovšem platí úrok vkladateli. Spolu vybírají peníze za kupony čili obstarávají inkasso kuponův.

5. **Banky girové** (žirové) či převodní usnadňují obchod, přepisujíce účet jednoho obchodníka na účet druhého. Kdo složí u banky nějaký kapitál, stává se členem; kapitál ten se mu nezúrokuje, ale může jej buď sobě nebo jinému dáti vyplatiti. Tím uspoří se času a obtíže při vyplácení a kapitály u banky lépe a bezpečněji jsou uschovány než u soukromníka.

6. **Banky cedulové** jsou oprávněny vydávati bankovky, papírové peníze; taková jest rakousko-uherská banka ve Vídni od r. 1816.

Brutto a netto i tara. Brutto, váha hrubá, jest váha zboží i s obalem nebo nádobou, v níž se uchovává. (Při váze zhruba též se říká sporco).

Netto, váha čistá, jest váha zboží samého bez obalu (bez nádoby, pytle, sudu, koše, bedny a p.)

Tara, srážka z váhy, jest váha obalů, nádob a pod.

V obchodě mimo taru se mluví i o vývažku (sopratara), t. j. o srážce, jež se kupci povoluje mimo taru, protože zboží buď bývá nečisto (jest v něm prach, kamínky, písek a p.) nebo že zboží časem vysychá, nebo že při prodeji drobném se něco prováží. I tento vývažek se počítá dle kusů (pytlů, balíků, sudů, beden) jako tara, nebo v procentech, jakož bývá také u tary. Teprve odečte-li se tara a vývažek od brutta, zbude váha čistá, za niž se platí.

Bursa jest státem potvrzený spolek obchodníků, kteří se v určitý čas scházejí v určitém místě, aby projednávali a uzavírali své tržby vespolek. Také shromaždiště jejich sluje bursou. Jsou bursy na zboží, na př. bursy obilní a důležitější bursy na cenné papíry. Každá bursa musí míti stanovy (statut) schválené ministerstvem obchodním a finančním.

Správu bursy koná bursovní komora (rada, komise), skládající se z bursovních komisařů, obchodnictvem zvolených, podporována jsouc smírčím soudem a sborem znalců.

Bursovní obchody týkají se zboží, jež má se dodati hned (obchod kassovní) nebo teprv po lhůtě (obchod termínový).

Členem bursy může se státi každý bezúhonný svéprávný muž; vyjmuti jsou ti, kteří nevyrovnali ještě konkursu uvaleného na jejich jmění. Za lístek bursovní, jenž oprávňuje ke vstupu do schůze bursovní, platí se roční poplatek.

Obchody uzavírají přísežní bursovní sensalové či dohodci, zvolení představenstvem bursy a potvrzení od obchodního soudu; mají nestranně hájiti prospěchu kupujícího i prodávajícího.

Za své dohodné může dohodce žádati „dohodné“ (sensarie) jenom byla-li tržba uzavřena; jinak nemá nároku na dohodné.

Vedle těchto úředních dohodců bývají soukromí agenti, kteří spolu se spekulanty, kteří nechodí pravidelně na bursu, tvoří tak zvanou kulisu. Stálí navštěvovatelé bursy mají svá stálá místa.

Po ukončení bursy přísežní dohodcové s komisařem bursovním vydávají úřední bursovní lístek na základě uzavřených obchodů a lístek ten jest vodítkem nejširšího kruhu obchodnictva.

Cirkuláře či oběžníky, jimiž živnostníci doporučují své zboží a výrobky, nebo nabízejí své služby, nebo oznamují, že závod zřídili, převzali, rozšířili a pod., bývají obyčejně tištěny nebo litografovány a skládají se jako obyčejné dopisy. V nich místo titulu bývá buď: Vaše Blahorodí anebo pouze P. T. (pleno titulo) a ani datum se nepíše, nýbrž jest vytištěno „datum poštovního razítka.“

Příklady:

P. T.

Kladu si za čest uctivě Vám oznámiti, že jsem dosavadní svou více než 100 roků stávající továrnu na výrobu . . . . . spojil s chvalně známou továrnou na výrobu . . . . . zboží a že závod ten na dále povedu pod firmou:

. . . . . .

jejíž společníkem jsem se stal.

Postavil jsem za tím účelem novou, nejmoderněji zařízenou továrnu, kdežto stálý sklad vzorků udržovati budeme v Praze čís. . . Tamtéž přijímati se budou objednávky, jako tomu dříve bylo v mém domě č. . .

Prosím tedy, abyste mi velmi často ráčil poskytnouti příležitost, abych Vám svými službami mohl prospěti a přijměte dík můj za důvěru, jakou závodu mému až dosud Jste prokazoval. Račtež tuto laskavě zachovati i mému novému podniku.

U veškeré úctě oddaný

(Podpis.)

V Praze, datum kolku poštovního.

P. T.

Kladu si za čest oznámiti Vám, že jsem na zdejším místě zřídil pod firmou

. . . . . .

v obchodním rejstříku zapsanou, velkoobchod se zbožím kolonialním. —

Maje dostatečné prostředky a mnohaleté zkušenosti, jichž jsem nabyl v rozličných vážených domech obchodních tu i v ci-

zině, jsem s to, abych vyřizoval co nejlépe a co nejsprávněji zakázky svých obchodních přátel, k nimž čítati Vás za zvláštní pokládal bych sobě čest.

Uváděje Vám k vědomosti otevření mého závodu, prosím Vás, abyste mne ráčil poctíti svojí důvěrou, ježto vždy o to dbáti budu, abych si ji získal a zachoval.

Zároveň dovoluji si činiti Vás pozorna na svůj podpis a poroučím se Vám

v úctě

. . . . . .

V Praze, dne 1. ledna 19 . .

P. P.

Odvolávaje se na svůj cirkulář, daný . . . . . ., v kterémž oznámil jsem, že jsem převzal obchod s . . . . již od roku . . . pod firmou

. . . . . .

trvající, kladu si za čest dáti Vám věděti, že jsem dal vymazati tuto firmu z obchodního rejstříku zdejšího soudu a že tento obchod dále povedu dosavadním způsobem pod svým vlastním jménem

. . . . . .

Rozumí se, že veškeré pohledávky a závazky firmy dřívější jdou na moje jméno.

Prose Vás, abyste si povšímli mého vlastnoručního podpisu a mne i nadále poctili svojí důvěrou, podpisuji se

v obzvláštní úctě

. . . . . .

V N., dne . . .

P. P.

Klademe sobě za čest dáti Vám věděti, že dnešním dnem vstoupil do našeho domu co obchodní cestující pan . . . . . a že jsme jej zmocnili, aby po čas svých cest na náš účet obstarával inkasso.

Račte jemu uchovati své vzácné příkazy a vziti na vědomí jeho podpis dole připojený.

S veškerou úctou

. . . . .

Podpis pana . . . .: pr. . . . .

Clo jest nepřímá daň ze zboží, jež převáží se přes hranice.

1. C l o v ý v o z n é (exportní) se vybírá ze surovin, jež jsou důležitější.

2. C l o p ř í v o z n é (importní) se vybírá z potravin, předmětů přepychových, hotových výrobků a p. Na př. clo z kávy, čaje, koření a jiné se vybírá jen z té příčiny, aby se zvýšily příjmy státní (fisku) a sluje proto fiskalní clo. Jiné věci zase proto podléhají clu t. zv. ochrannému, aby se zdražovalo zboží cizozemské a tím podporoval průmysl domácí.

Celní sazba (t a r i f) obsahuje výpis všelikého zboží, jež podléhá clu.

Při vyclívání zásilky přes hranice zasílatel nebo dopravce podá úřadu seznam zboží toho (celní d e k l a r a c e), jež celní úředník srovná s ohledaným zbožím (revise).

Clo d i f f e r e n č n í či vyrovnací jest výhoda, jež se poskytuje zboží přes hranice dováženému, aby na př. se podporovalo rakouské loďařství.

Celní sazba.

(Clo udáno jest ve zlatě.)

		Pro dovoz do Rakouska K	Pro dovoz do Německa K
Pšenice, žito	za 100 kg.	3·—	7·—
Oves	„ 100 „	1·50	5·60
Ječmen	„ 100 „	1·50	4·50
Luštěniny (hrách, boby, lupiny)	„ 100 „	2·—	4·—
Mouka a mlýnské výrobky .	„ 100 „	7·50	—·—
Rýže	„ 100 „	3·—	—·—
Voli	za kus	25·50	51·—
Býci	„ „	8·—	18·—
Krávy	„ „	6·—	18·—
Telata	„ „	3·—	6·—
Ovce a kozy	„ „	1·—	2·—
Jehňata	„ „	—·50	1·—
Prasata	„ „	3·—	10·—
Koně	„ „	20·—	40·—
„ do 2 let	„ „	10·—	20·—

Dal. Slovem tím v účetnictví se označuje v ě ř i t e l (creditor), jenž má u nás pohledávku (credit). Co sám má kdo u jiného, označuje slovy m á d á t i či d e b e t, tedy to jest jeho d e b i t o r (dlužník). Suma v „m á d á t i“ ukazuje naši pohledávku u jiného, suma „d a l“ náš dluh; rozdíl mezi oběma sumami jest z ů s t a t e k (s a l d o), jenž jest buď aktivní nebo passivní. Jinak též „má dáti“ v účtech značí příjem, „dal“ vydání, čili prvé značí zisk, druhé ztrátu.

Daň. Daň jest příspěvek, jejž platí obyvatelé státu na vydání státní.

1. **Daň přímá** se vyměřuje z důchodu zajištěného nebo pravděpodobného dle jistého procenta. Takové daně jsou: gruntovní či pozemková z pozemků, domovní z důchodů ze stavení, výdělková ze živnosti a daň příjmová.

2. **Daně nepřímé** jsou daně z vydání, které výrobce nějakého zboží státu platí, jež však zvýšením ceny si dává nahraditi od spotřebovatelů. Největší část daní těch tvoří d a ň p o t r a v n í, jíž se říká a k c i z, je-li vybírána u bran a vchodů do města.

V naší době jest nejdůležitější poučení o osobní dani z příjmů. Daň tato se vyměřuje počínaje od 600 zl. čistého příjmu a není přílišná; proto se odporučuje, aby každý přiznání své učinil správně a tím se vyhnul veliké pokutě a nepříjemnostem. K dani této se nevybírá žádná státní přirážka.

Nová osobní daň z příjmů obnáší:

		K		K	K
1.	od	1 200	do	1.250	7·20
2.	„	1.250	„	1.300	8·—
3.	„	1.300	„	1.350	8·80
4.	„	1.350	„	1.400	9·60
5.	„	1.400	„	1.500	10 80
6.	„	1 500	„	1.600	12·—
7.	„	1.600	„	1.700	13·60
8.	„	1.700	„	1.800	15 20
9.	„	1.800	„	1.900	16·80
10.	„	1 900	„	2.000	18·40
11.	„	2.000	„	2.200	20·—
12.	„	2.200	„	2.400	24·—
13.	„	2 400	„	2.600	28·—
14.	„	2.600	„	2.800	32·—
15.	„	2.800	„	3.000	36·—
16.	„	3 000	„	3.200	40·—
17.	„	3.200	„	3 400	44·—
18.	„	3.400	„	3 600	48·—
19.	„	3.600	„	3.800	54·—
20.	„	3.800	„	4.000	60·—
21.	„	4.000	„	4.400	68·—
22.	„	4.400	„	4.800	78·—
23.	„	4.800	„	5.200	88·—
24.	„	5.200	„	5.600	98·—
25.	„	5.600	„	6.000	110·—
26	„	6.000	„	6.600	124·—
27.	„	6.600	„	7.200	142·—
28	„	7.200	„	7.800	160·—
29.	„	7.800	„	8.400	180·—
30.	„	8.400	„	9.200	202·—
31.	„	9.200	„	10.000	228·—
32.	„	10 000	„	11.000	258·—
33.	„	11.000	„	12 000	292·—
34.	„	12.000	„	13.000	326·—
35.	„	13.000	„	14.000	362·—
36.	„	14.000	„	15.000	398·—
37.	„	15.000	„	16.000	434·—
38.	„	16.000	„	17.000	470·—
39.	„	17.000	„	18.000	506·—
40.	„	18 000	„	19.000	544·—
41.	„	19.000	„	20 000	582·—
42.	„	20.000	„	22.000	638·—

Přiznání k této dani učiniti (buď ústně či protokolárně nebo písemně na blanketu, jejž obdrží u berní správy) jest povinen každý, kdo má příjem čistý přes 2000 K; kdo má 1.200 až 2000 K nemusí sice přiznávati (leda by byl k tomu přímo vyzván), ale dobře i on učiní, když tak udělá a to v měsíci lednu u své berní správy. Tou se rozumí ta, v jejímž okresu kdo bydlí.

Jak patrno z pravidla uvedeného v čele formuláře, musí býti uveden i příjem všech příslušníků domácnosti (manželky, dětí, vnuků, rodičů, tchána, tchýně a pod., kteří spolu žijí v jedné domácnosti, aneb na které kdo (na př. na děti ve studiích) platí.

Příjem stálý (v prvním sloupci) se uvádí vždy z roku předešlého; jsou to na př. služné, úroky, příjem z pronajatých pozemků, domů a pod.

Příjem nestálý („na proměnlivých příjmech“ ve sloupci 2) se udává dle posledního tříletého průměru; takové jsou výnosy z hospodářství, z obchodu, řemesla a p.

Při tom se odpočítati mohou skutečné výdaje na udržování a opravu budov, pojistné, jakési procento za upotřebení staveb a j., dále se odpočítá (i s přirážkami) všeobecná daň výdělková, dosavadní daň z příjmů, daň pozemková, domovní, kolky, daň potravní, cla, zvláštní poplatky z výčepu atd Odečtou se rovněž úroky z dluhů, výměnky a jiná břemena, pokud se zakládají na důvodu soukromoprávním, t. j. na smlouvě, narovnání a p. a pokud jsou trvalá. Kdo jest povinen přistoupiti k pojišťovně nemocenské, úrazové a j také může odečísti tyto příspěvky a rovněž i pojistné (na dožití, úmrtí) pokud nečiní více ročně než 200 K, při pojištění více členů rodiny do 400 K.

Pokud nečiní příjem poplatníka více než 4000 K, odečte se mu za každého člena rodiny (od třetího počínaje, ale manželka se nepočítá) dvacetina a tak platí daň stupně nižšího.

Dluhopis či dlužní list vydává dlužník svému věřiteli; dává-li dlužník při tom i nějaký svůj majetek nemovitý v zástavu, říkáme listu tomu obligace.

Podstatné části listiny takové jsou: Nadpis (dlužní list, dlužní úpis, obligace), kolek, jméno i stav věřitele, výslovné udání, byly-li vyplaceny hotové peníze, nebo zůstal-li je dlužník dlužen za odebrané zboží, udání času, na jak dlouho bylo půjčeno, i po kolika percentech má býti zúročeno, datum a podpis dlužníka i dvou svědků. Nyní jest zákonný úrok 5%, při obchodech 6%.

Půjčí-li kdo komu nějakou věc (tedy ne peníze), může ji onen užívati dle způsobu obyčejného nebo umluveného tak dlouho, na jakou dobu zněla smlouva o půjčce; není-li doba udána, má vlastník právo žádati ji zpět kdykoli. Také smí žádati náhrady, kdyby osoba druhá věci půjčené užívala proti úmluvě nebo způsobem neobyčejným.

Případy takových půjček jsou ovšem řídší než skutečné zápůjčky či dluhy.

Příklady:

Dlužní list.

(Kolek). Já podepsaný jsem dnešního dne od p. Jana Chmelaře koupil . . . . . žita, za něž jsem jemu 160 K, pravím sto šedesát korun nedoplatil, i připovídám, že jemu ode dneška za tři měsíce, t. j. dne . . . . částku tu hotově zaplatím.

Tomu na svědomí list tento jsem vlastní rukou podepsal a podpis svůj dal ověřiti.

V Bystrém, dne . . . . .

Vojtěch Mladota,
obchodník.

Dlužní list.

(Kolek). Vyznávám tímto listem, že mi pan . . . . ., kupec zdejší, půjčil . . . . korun, t. j. (slovy), které mi dnešního dne hotově vyplatil.

Zavazuji se, že jistinu tuto i s 5% úroky ode dneška za rok panu . . . nebo jeho dědicům zaplatím.

Tomu na svědectví stůjž zde můj i dvou pánů svědků vlastnoruční podpis.

Místo a datum. Podpis dlužníkův.

Podpis dvou svědků.

Dlužní list.

My podepsaní manželé Jan a Anna Vymazalovi v N. č. . . dosvědčujeme tímto listem, že pan Ferdinand Šindelář, kupec v N . . . zapůjčil v hotovosti . . . zl., slovy . . . I zavazujeme se rukou společnou a nerozdílnou tento kapitál vrátiti panu věřiteli proti výpovědi soudní čtvrtletní, oběma stranám volné a pokud půjčka tato trvati bude, platiti z ní 5% ze sta vždy půlročně po zadu a po případě i z nezaplacených úroků 5% úroků z úroků. Mimo to zavazujeme se oba rukou společnou a nerozdílou zaplatiti útraty výpovědi, případné výlohy žalobní a exekuční, výlohy kvitance k výmazu dluhu i útraty za sepsání a vložení tohoto dlužního úpisu.

Ku zjištění tohoto kapitálu . . . . zl. 5% úroků, 5% úroků z úroků a všech zde uvedených vedlejších útrat dáváme panu věřiteli v zástavu nemovitosti, knihovně nám zapsané a to . . . a výslovně svolujeme, aby na tyto uvedené nemovitosti knihovně se vložilo právo zástavní na výpůjčku . . . zl. i s úroky a úroky z úroků a vedlejší zde uvedené výlohy na naše útraty na základě této listiny ve prospěch věřitele, pana Ferdinanda Š. zde.

Důkazem toho naše ověřené podpisy.

V N . . ., dne . . .

Jan Vymazal.
(Legalisace). Anna Vymazalová.

Obligace.

Pan Ferdinand Jandera, zdejší statkář, dnes mně půjčil a hotově vyplatil 500 K. I zavazuji se tímto listem, že po výpovědi dané čtvrt leta napřed, kterážto výpověď oběma stranám volná jest, tuto jistinu panu Ferdinandu Janderovi zaplatím a že do té doby řádně budu odváděti úrok pěti procent ze sta vždy půlletně napřed.

Kdybych v placení těchto úroků o více než dva měsíce se omeškal, jmenovaný pan věřitel bude oprávněn jistinu za vypovědenu považovati a bez další výpovědi na mne žádati, abych mu ji zaplatil.

Pro pojištění tohoto svého dluhu, jakož i úroku a případného nákladu dobývacího dávám jemu v zástavu svůj dům čís. p. 27 v Rožďalovicích zapsaný ve knihovní vložce č. . . . a dávám spolu své svolení, aby dle této obligace vložilo se panu Ferdinandu Janderovi do knihy pozemkové na můj dům č. p. 27 v Rožďalovicích právo zástavní za jistinu půjčenou 500 K jakož i za úrok a náklad dobývací do výše 40 K, t. j. čtyřiceti K.

Tomu na svědomí můj ověřený podpis.

Jan Klinkáček,
V Rožďalovicích, dne . . . dlužník.

Dotazy. Dotazy nejobyčejnější týkají se zboží, jeho ceny a kvality a způsobu povoleného placení. Rozumí se, že i zde třeba určité přesnosti

Často též obchodníci mezi sebou se dotazují o firmách a osobách, s nimiž mají vejíti do obchodního spojení a to u svých známých firem slibujíce, že obdržené zprávy užijí způsobem šetrným, aby tomu, kdo zprávu podává, nevzešla snad nepříjemnost nebo škoda. Z opatrnosti při takových dotazech firma, o níž se tážeme, jak jest solidní a úvěru schopna, nepsává se do dopisu samého, nýbrž jen na zvláštní lístek a ten, kdo zprávu dává (referent) při odpovědi své ani vůbec osoby oné nejmenuje.

Odpovídající musí přísně dbáti pravdy a nemůže-li ručiti za pravdivost své zprávy, jasně to napíše anebo se omluví předem, že na dotaz nemůže odpověděti uspokojivě.

Příklady:

V Budějovicích, dne . . .

Pan Josef Mrázek v Praze.

Spoléhaje na naše dlouhé spojení prosím o laskavé vyslyšení mé dnešní prosby. Pan S. na tamním místě nabízí se nám za komisionáře. Ač při neutěšených poměrech obchodních, jež nyní panují, nabídka taková nám jest milá, přece musíme se rozmysliti, neznajíce s dostatek poměrů té firmy. I prosíme tedy za laskavou zprávu v té příčině ujišťujíce předem, že užijeme Vaší laskavé odpovědi co nejšetrněji.

V úctě dokonalé

Říha a syn.

Odpověď vyhýbavá.

(Datum atd. jako jinde). K Vašemu dotazu strany onoho pána oznamuji, že jsou úsudky různé! Jedni jej vychvalují, že jest v podnicích i smělých šťastný, jiní zase mluví o jeho liknavosti v placení. Nemoha vám z vlastního přesvědčení nic lepšího pověděti, musím přestati na tom. S úctou atd.

Odpověď příznivá.

V odpověď na Váš dotaz ze dne . . . odpovídám, že ona firma vládne dostatečnými prostředky a ve všem jest známa za solidní. Myslím tedy, že jí možno povoliti úvěr do 2000 K bez obavy. O tom dávaje Vám zprávu beze vší ujmy své, jsem . .

Odpověď nepříznivá.

O firmě zmíněné musím dle pravdy vyznati, že v poslední době utrpěla veliké ztráty z několika podniků nezdařených a jsou tu obavy co nejhorší. Prose, abyste odpovědi mé užil tak, bych neměl mrzutostí, znamenám se v úctě . . .

V Praze, dne . . .

Pro pana Kuneše Hloubka v Brně.

Obdrževše Váš vzácný dopis ze dne 6. t. m. vykonali jsme ihned zakázku nám v něm danou.

Včera dostali jsme od firmy nám posud úplně neznámé Josefa Kamenického z Brna zakázku na zboží asi ve zl. 1.600. Jakkoli nám příjemny jsou větší zakázky, přece s plným právem nám jest se rozmýšleti, než jim vyhovíme, pokud nejsme ujištěni o správnosti a spořádanosti zákazníkově. Velmi byste se nám tudíž zavděčili, kdybyste nám co možná po nejbližše příští poště dali důkladnou zprávu, zdali a pokud jmenovaná firma jest hodna úvěru a jaké důvěry požívá tam na místě. Můžete spolehnouti na naši mlčenlivost a býti přesvědčeni, že budeme vždy ochotni, Vám všemožně se odsloužiti.

Se zvláštní úctou M. Lucký a spol.

Exekuce. Dle novely ze dne 10. července 1887 nesmí býti zabaveno: oděv, pěřiny, prádlo, nářadí, pokud jsou pro dlužníka a rodinu jeho nezbytny, jakož i potraviny na 14 dní potřebné, rovněž 1 kráva, 2 kozy, 3 ovce. Rovněž nelze zabaviti: prsteny snubní, listiny, obrazy rodinné (vyjma rámy), řády, vyznamenání, knihy školní a modlitební a též knížky spořitelní a poštovní. Služné, výslužné a mzda podléhá exekuci jen jednou třetinou, exekutu náleží ze služby nejméně ročních 1600 K, z pense 1000 K.

U exekuce nemovitostní nejprvé jest vklad exekučního zástavního práva do knih, pak odhad a konečně dražba Při exekuci movitostní nejprvé se stane z á j e m, t. j. popsání movitostí

(ale v řízení sumárním a bagatelním možno v témže podání zároveň žádati za odhad); pak o d h a d, ocenění věcí zabavených soudními znalci a konečně d r a ž b a (licitace). Zájem exekuční může býti také rozšířen na věci, jež exekut u sebe nosí, t. zv. z á j e m k a p e s n í.

Exekuce na výtěžek z nemovitostí děje se t. zv. s e k v e s t r a c í; sekvestor musí každý rok účty předkládati soudu.

Faktura či kupecký účet obsahuje seznam zboží odběrateli zaslaného s udáním ceny. Od účtu obyčejného se liší tím, že obsahuje též podmínky prodeje a zásilky. Podmínky ty bývají:

1. Lhůta platební (respira), t. j. doba, do kdy se má účet zaplatiti; obyčejně: „do tří měsíců“. 2. Místo platební, na př.: „Splatno u mne v K.“ Udání toto jest důležito; kdo podmínku tu mlčky nebo výslovně uznal, jest povinen platiti účet u prodávajícího nebo na poště vyplatiti zásilku peněz a kdyby nastal spor soudní, podroben jest soudu toho místa platebního a nikoli svého bydliště. 3. Lhůta reklamační, na př.: „Výtky proti faktuře dojdou povšímnutí, stanou-li se do . . . dnů po přijetí faktury.“ 4. Ustanovení ve příčině obalu, na př.: „Obal se účtuje co nejlevněji, však zpět se nepřijímá.“ — „Sudy zpět se přijímají jen do 3 neděl po přijetí zboží a nahradí se srážkou . . . %“. 5. Určení strany úroků. Úroky kupecké po zákoně jsou 6% ode dne splatnosti. Kdo přijme fakturu a nečiní námitek ve lhůtě reklamační, jest podmínkami faktury vázán, poněvadž se musí míti za to, že podmínky ty mlčky přijímá.

Firma jest jméno, jímž někdo provozuje svůj obchod a jímž se podpisuje při jednáních obchodních. Každá firma musí se zřetelně rozeznávati ode všech firem, jež jsou v témž místě, kdyby tedy měl někdo stejné příjmení i křestné jméno s někým, kdo již firmu má, musí přidati něco, čímž by se firma jeho lišila od oné; tak bývá na př. senior (starší), junior (mladší) a p.

Kdo převezme závod již trvající smlouvou nebo dědictvím, může užívati staré firmy, svolí-li k tomu dřívější majetník nebo dědicové nebo spoludědicové.

Obchodník dává zapsati firmu svou do seznamu firem, vedený příslušným soudem obchodním, což jmenuje se protokolováním firmy. Živnostník, jehož firma není zapsána do obchodního rejstříku, má se vždy podpisovati plným příjmením a jménem.

Firma veřejné společnosti obsahuje jména všech společníků anebo aspoň jméno jednoho společníka s přídavkem, jenž označuje, že společnost existuje.

Firma akciové společnosti neobsahuje žádného jména, nýbrž jen předmět podniku, na př. „Akciová sladovna v Plzni“. Jak a kdo bude firmu podpisovati, jest zapsáno v obchodním rejstříku.

Osoba zmocněná k podpisování firmy sluje p r o k u r i s t a.

Hypoteční banka král. Českého povoluje zápůjčky nejméně 500 zl. na hospodářské pozemky mající vklad knihovní, z pravidla až do dvou třetin 24tinásobného výnosu katastrálního (při lesích 20tinásob. výnosu.) Na závody průmyslové se nepůjčuje. Také půjčuje na domy, jež jsou označeny v knihách pozemkových a stojí

v místech, jež jsou podrobena domovní dani činžovní, nebo mají nejméně 5000 obyvatel. Na domy se půjčuje až do polovice vyšetřené ceny, cena ta se vyšetří na základě průměru činže za posledních 6 let ku vyměření daně přiznané; od tohoto průměru se odečte 40 nebo 50% (dle stavu domu a jeho polohy) a zbytek násobený dvaceti, dá hledanou cenu.

Banka tato nyní půjčuje na $3\frac{1}{2}$ nebo 4%; kdo si vypůjčí na $3\frac{1}{2}$, musí odváděti každoročně annuitu nejméně 4% z původní výše zápůjčky a tím vyrovnává i úroky i uplácí jistinu, tak že se dluh umoří za 59 let. Při zápůjčce na 4% odvádí se roční annuita nejméně 5% a zápůjčka se umoří za 41 let. Může však dlužník větším procentem přispívati k umoření zápůjčky, čímž ovšem se dříve umoří. Na př. při 4% může přispívati i 6% na umoření (tedy celkem annuitou 10%), ale tím umoří dluh již za 13 let.

Mimo annuity ještě v prvních 8 letech platí dlužník ze zbytku jistiny $\frac{1}{4}$% na výlohy správní. Annuity se platí půlletně a předem. Zápůjčky se poskytují toliko v zástavních listech $3\frac{1}{2}$ nebo 4%, jež se zpeněží dle běžného kursu. Za všecky závazky hypoteční banky ručí království; hodí se tedy zápůjčky tyto pro nízký jich úrok výborně ku konvertování stávajících dluhů hypothekárních.

Inserty jsou oznámení či návěští v novinách. Poněvadž se za ně platí dle velikosti, nutno, aby byly co možná krátké, stručné, ale při tom jasné. Nazývají se též annonce, jakož i podobné obsahem plakáty na nárožích a jiných místech příhodných. Slouží spolu s cirkuláři a lístky adressními jakožto reklama firmy; i jest hojnou zkušeností dokázáno, že již neplatí „Poctivá práce sama se chválí“, nýbrž je třeba na sebe upozorňovati.

Příklady:

Příležitostné dary

ve výběru nejvelikolepějším má na skladě

Theodor Venta,

knihkupectví a závod papírnický v Lounech.

Humpolecká sukna

doporučuje v levných cenách

J. Zehr,

modní závod pro pány v Lounech.

Jednatele

slušného hledám k cestování.

Snadný zisk — výhodné podmínky.

Písemné nabídky přijímá Ferdinand Paleček, zlatník v Králíkách.

Tisíc stromků mladých, šlechtěných, všeho druhu nejlepšího ovoce, jakož i vzácné krsky má na prodej Heřman Květenský v Mrakotíně. —

Podporujte český průmysl!

Každému upřímnému Čechu zajisté záleží v první řadě na rozkvětu průmyslu českého. — Každý obrať se s důvěrou na firmu.

Česká podkrkonošská tkalcovna

Frant. P. Janda v Lomnici nad Popelkou.

Vzorky a cenníky franko! Přesné obsloužení zaručeno!

Obchod moučný,

v živé ulici okresního města s dobrým prospěchem provozovaný po 20 let, z příčin rodinných se přenechá. Sprostředkovatelé vyloučeni. Nabídky pod známkou J. J. 44 do administrace t. l.

BYT

levný na sluneční straně o 2 pokojích a kuchyni se zvláštní předsíní od 1. února v domě . . .

Dům v Roudnici,

jednopatrový, nárožní, v němž po dlouhou dobu se provozuje obchod železářský, pro chorobu majitelovu **se prodá.** — Bližší zprávy podá majitel . . .

POZOR! Velectěným dámám odporučuje se co nejlépe **modní závod s klobouky.** Julie Rajská, Dlouhá třída č. 27.

Instance jsou stupně oboru soudního, aby rozhodnutí soudu nižšího mohlo býti podrobeno rozhodnutí instance vyšší; tedy z rozsudků nebo výměrů stolice (instance) první jde odvolání (ve případě rozsudku) nebo stížnost (rekurs, na obyčejný výměr) ku vyššímu soudu; instancí třetí jest nejvyšší soud ve Vídni. Stížnost taková se podává zase u stolice první, ale uvnitř zní na onen vrchní soud, k němuž jde stížnost. V občanských věcech první instancí jsou soudy okresní, bagatelní soudy obchodní, soudy krajské, zemské i obchodní, druhou instancí jest vrchní zemský soud (vzhledem k přehlídce rozsudků soudů krajských, zemských a obchodních) nebo krajský, zemský a obchodní soud (vzhledem k soudům okresním.) Pro spory obchodní jsou zvláštní soudy obchodní. Žaloba se podává u toho soudu, v jehož okrsku bydlí žalovaný, leda by strany obě se dohodly o soudu jiném; na př.: stojí-li na faktuře: „Platí se v . . .“ jest příslušným soud toho místa. Kupci s firmou protokolovanou nebo objednali-li zboží na další prodej, buďtež žalováni u soudu obchodního.

V trestních věcech jsou jen instance dvě; od soudu okresního se odvoláváme na soud krajský nebo zemský, od rozhodnutí soudů sborových (krajských a zemských) na nejvyšší soudní dvůr.

Také v samosprávě rozeznáváme instance dle tohoto pořadí: obecní představenstvo, obecní zastupitelstvo, okresní zastupitelstvo, zemský výbor. (V Praze, Liberci a v některých městech moravských s vlastním statutem místo představenstva obecního jest městská rada, od ní jde odvolání ke sboru obecních starších a od nich k výboru zemskému.) Netýká-li se věc samosprávy nýbrž věcí, jež spadají do přeneseného (vlastně státu náležejícího) oboru působnosti, tedy jde odvolání na okresní hejtmanství, dále na místodržitelství a ministerstvo toho kterého odboru.

Ve věcech živnostenských jest první stolicí hejtmanství (v Praze magistrát), druhou místodržitelství, třetí ministerium vnitra.

Konečné odvolání jde na správní soud ve Vídni a může i to býti ve věcech samosprávných a živnostenských státi se bez advokáta; jenom stížností ke správnímu soudu musí býti podepsány advokátem.

Jednotky hromadné. Kopa má 60 kusů, šiling 30, mandel 15, tucet 12 kusů, tucet hrubý (gros) 12 tuctův.

Balík papíru má 10 rysů, rys 10 knih, kniha 10 složek či vrstev, složka 10 archů; tedy balík = 10.000 archů, rys = 1000 archů, kniha = 100 archů. (Dříve míval balík papíru 10 rysů, rys 20 knih, kniha papíru psacího 24 archy, kniha papíru tiskového 25 archů.)

Knihy obchodní musí býti vázány a každá z nich list po listu čísly po sobě jdoucími opatřena. Na místech, které ku zapisování používáme, nesmí býti prázdného, zbytečně vynechávaného místa. Původní zapsané položky nesmí býti přeškrtávány aniž jiným způsobem nečitelnými učiněny, nic nebudiž vyškrábáno, aniž buďtež činěny změny, o kterých by se nevědělo, staly-li se hned při zapisování nebo později. Do knih obchodních platně může zapisovati i obchodní příručí. Obchodní knihy, jakož i veškeré obchodní listy a snímky těchto buďtež, počínaje od poslední zápisky, po deset let uschovány. Řádně vedené knihy podávají jen neúplný důkaz v rozepřích obchodníka proti obchodníku a musí vedený důkaz býti doplněn buď přísahou nebo jinými doklady. V rozepři obchodníka s nekupcem obmezen jest důkaz na dobu $1^1/_2$ roku počínaje ode dne, kdy sporná položka povstala. Taktéž i knihy obchodníků, jichž firma v rejstříku obchodním zapsána není, jsou platnými k podání neúplného důkazu na dobu $1^1/_2$ roku, jsou-li vedeny dle předpisů obchodních knih firem protokolovaných a možno-li z nich poznati stav obchodu. Knihy nepravidelné a proti předpisům vedené mají jen potud právo důkazu, pokud důležitost nepřístojností shledaných tomu dovoluje. Řádně vedené knihy musí nejméně sestávati z deníku, knihy pokladniční a hlavní.

Deník či žurnál jest kniha, do níž se zapisují všecky obchody vůbec dle pořadu časového. Do knihy pokladniční se

denně zapisují příjmy a vydání na hotovosti a měsíčně se činí uzávěrka; do hlavní knihy se přepisuje z deníku konto těch osob a firem, s nimiž jest obchod ve spojení.

Vedle těchto knih jsou ještě: popisník (inventář) o všem majetku, jenž se uzavírá nejméně jednou do roka, kniha skladní (zásobník) o zboží (i cenných papírech), kniha faktur a kalkulací o zboží, jež jsme přijali, spolu s výpočtem, zač bude se prodávati, kniha zakázek či objednávek, kniha lhůtní, do níž se zapisují směnky, kdy která jest splatná, kniha o zásilkách vyřízených, kniha kopií (přepisů) obchodního dopisování a kniha mzdy, spolu seznam pomocného personálu.

Kolkování knih obchodních. Knihy pomocné za 2640 cm² 10 h kolek.

Poplatek kolkovní se vypočítá takto: násobí se míra šířky s výškou v centimetrech, výsledek násoben budiž počtem listů (1 list = 2 strany) a suma tato se dělí 2640. Resultát obnáší počet kolkových archů po 10 h; zbytek se počítá za celý arch.

Příklad:

31 cm. v. × 20 cm. š. = 620 × 100 listů = 62000 : 2640 = 23.
zbývá 1280
2640 = $^1/_{24}$ à 10 h

tedy kolek obnáší 2 K 40 h.

Kniha se protáhne hedvábnou šňůrkou a napíše se na předsádce takto:

Pomocná kniha.
100 listů à 26400 cm² = 24 archů po 10 h = 2 K 40 h.
Místo a datum. Podpis nebo razítko firmy.

Kniha hlavní. Za 5040 cm² 50 h kolek.

Počítá se jako u knih pomocných, dělí se však místo 2640 číslem 5040; resultát kolkových archů budiž násoben místo 10 h 50 h; zbytek se počítá za celý arch.

Příklad:

31 cm. v. × 20 cm. š. = 620 × 120 listů = 62000 : 5040 = 12
zbývá 1520
5040 = $^1/_{13}$ archu à 50 h.

Tedy kolek 6 K 50 h.

Kniha budiž protažena hedvábnou šňůrkou a nadepsáno na předsádce:

Hlavní kniha.
100 listů à 5040 cm² = 13 archů po 50 h = 6 K 50 h.
Místo a datum. Podpis nebo razítko firmy.

Jednotlivé archy do 1750 cm² 10 h, do 2640 cm² 20 h, nad to 30 h.

Knížka pro odběratele, jakých se užívá u kupců a živnostníků, bez rozdílu, jsou-li zaplacené obnosy stvrzeny co zaplaceny čili nic, za každý arch 2640 cm² à 10 h.

Knihy kopírní (snímek) jsou kolku prosty.

Kolkování.

Stupnice kolkové.

I.

				kolek
Do	K	150	K	—·10
„	„	300	„	—·20
„	„	600	„	—·40
„	„	900	„	—·60
„	„	1200	„	—·80
„	„	1500	„	1·—
„	„	1800	„	1·20
„	„	2100	„	1·40
„	„	2400	„	1·60
„	„	2700	„	1·80
„	„	3000	„	2·—
„	„	6000	„	4·—
„	„	9000	„	6·—
„	„	12000	„	8·—
„	„	15000	„	10·—
„	„	18000	„	12·—
„	„	21000	„	14·—

atd., z každých dalších 3000 K o 2 K více, při čemž zbytek pokládá se za plných 3000 K.

II.

				kolek
Do	K	40	K	—·14
„	„	80	„	—·26
„	„	120	„	—·38
„	„	200	„	—·64
„	„	400	„	1·26
„	„	600	„	1·88
„	„	800	„	2·50
„	„	1600	„	5·—
„	„	2400	„	7·50
„	„	3200	„	10·—
„	„	4000	„	12·50
„	„	4800	„	15·—
„	„	6400	„	20·—
„	„	8000	„	25·—
„	„	9600	„	30·—
„	„	11200	„	35·—
„	„	12800	„	40·—

atd., z každých dalších 800 K o 2·50 K více, při čemž zbytek pokládá se za celých 800 K.

III.

				kolek				kolek
Do	K	20	K	—·14	Do	K	1600	K 10·—
„	„	40	„	—·26	„	„	2000	„ 12·50
„	„	60	„	—·38	„	„	2400	„ 15·—
„	„	100	„	—·64	„	„	3200	„ 20·—
„	„	200	„	1·26	„	„	4000	„ 25·—
„	„	300	„	1·88	„	„	4800	„ 30·—
„	„	400	„	2·50	„	„	5600	„ 35·—
„	„	800	„	5·—	„	„	6400	„ 40·—
„	„	1200	„	7·50	atd. z každých dalších 400 K o 2 K 50 h více, při čemž zbytek méně než 400 K pokládá se za plných 400 K.			

Stupnice I. náleží směnkám tuzemským, splatným do 6 měsíců, cizozemským do 12 měsíců a rubopisům směnek dle stupn. II., poukázkám obchodnickým splatným po 8 dnech, dlužním úpisům na zálohy cenných papírů nebo zboží od úvěrních ústavů na čas 3 měsíců, všelikým listům obchodním závazným.

Stupnice II. platí pro výkony právní spojené s placením, pro smlouvy týkající se poplatků z pozemků, nájmů, pro směnky tuzemské, splatné po 6 měsících a směnky cizozemské, splatné po 12 měsících a vůbec pro listiny, jež nejsou určeny ve stupnici I. a III.

Stupnice III. náleží smlouvám o koupi nebo výměně movitostí, smlouvám služebným, dlužním úpisům, smlouvám akciovým, postupům, dekretům o službě, výslužbě i provisi a to dle desateronásobného příjmu ročního, nejsou-li již obsaženy v taxe služební.

Kolkovní poplatek nejobyčejnějších listin.

	K
Amortisace. Žádosti za provedení za 1 arch	2·—
Assekurační police dle pojistného, šk. II.	
Bagatelní řízení: Rekursy a zmateční stížnosti až do 100 K za první arch	1·—
za každý další arch	—·24
přes 100 K za první arch	2·—
za každý další arch	—·72
— Všechny ostatní protokoly a podání stran, i duplikáty, triplikáty atd., pak duplikáty atd. rekursů a zmatečních stížností až do 100 K	—·24
přes 100 K	—·72
— Přílohy (nepodléhají-li vyššímu poplatku anebo nejsou-li od poplatků osvobozeny), pak opisy rubrik až do 100 K za každý arch	—·20
přes 100 K za každý arch	—·30
— Rozsudky, nepřesahuje-li cena 50 K	1·—
přes 50 K až do 100 K	2·—
přes 100 — 400 K	5·—
přes 400 K	10·—
— Sepsání rozsudku jest od poplatku osvobozeno. Duplikáty až do 100 K za každý arch	1·—
přes 100 K za každý arch	2·—
Bilance či Rozvaha účetní, za arch	—·10
Cesse čili postoupení za arch po	—·10
Dědičné pořízení poslední vůle či závěť i kodicily za 1 arch	2·—
Dekrety způsobilosti a listiny, které se vydávají úředně o udělení oprávněnosti, nezakládajících se na nijakém důvodu práva občanského (diplomy, výsady, povolení, průvodní listy pro obchod podomní atd.) za arch	2·—
Diplomy od veřejných úřadů	2·—
— od soukromníků za arch	1·—
Domovské listy po	1·—
— pro služebné, tovaryše, nádeníky atd.	—·30
Dobré zdání znalců věcí živnostních a uměleckých za každý arch	1·—
Dražby: Žádosti na ohlášení, za první arch	2·—
Extrakty z veřejných knih, za arch po	2·—

	K
— z *matrik*: Uvádí-li se více případů narození, úmrtí atd. v jednom výtahu, za každý případ	1·—
Hypoteční úpisy na zástavu svědčící, dá-li se závazek odhadnouti, dle stupnice II.	
— nedá-li se odhadnouti, za arch po	1·—
Jednatelství: Žádosti za přijetí jako oprávněný veřejný jednatel, za první arch	2·—
Jistotní listiny, či kauce a listiny věnovací dle stupnice II	
Kupní smlouvy o věcech movitých podle stupnice III.	
— o věcech nemovitých za arch po mimo 3½% z právního jednání i s 25% přirážkou.	1·—
Kvitance dle stupnice II.; kvitance na méně než 4 K jsou kolku prosty.	
Legalisace úřední podpisu strany	2·—
Legalisace podpisu každé další strany	1·—
b) jestliže *notář* stvrzuje podpis strany	1·—
za stvrzení podpisu každé další strany	—·50
— listin knihovních, soudní	—·72
— listin knihovních, notářská	—·20
Listiny pověřovací (akkreditivy), co plnomocenství bez zajištění mzdy, za arch	1·—
Listiny ručicí (rukojemství), nelze-li závazek, za který se ručí, odhadnouti, arch po	1·—
— lze-li závazek odhadnouti, podle stupnice II.	
Listy průkazní (legitimace), pro služebné, tovaryše, učedníky a nádenníky	—·30
— pro každého jiného	2·—
Listy průvodní (pasy), pro služebné, tovaryše, učedníky, za každý arch	—·30
— pro každého jiného za arch	2·—
— Žádosti za vydání těchto listů za první arch	2·—
Mistrovské právo	2·—
Nájemní smlouvy dle stupnice II.	
Nákladní listy i jich duplikáty po	—·10
— pro zásilky (ne však c. k. poštou) až na 5 mil od místa podání po	—·02
Odběrní knížka na odebírání zboží od kupců, za každý arch	—·10
Oferty za arch po	1·—
Opověď pohledávky (přihlášení) u konkursní podstaty neb u podstaty pozůstalosti, za arch po	—·72
Opověď živnosti (ohlášení) svobodné nebo povolené nebo opověď soukromého jednatelství ve městech s více než 50 000 obyvateli	8·—

	K
— ve městech s obyvatelstvem 10.000 až 50.000 duší	6·—
— ve městech s obyvatelstvem 5.000 až 10.000 duší	4·—
— ve všech jiných místech	3·—
— Opověď všech jiných dovolení	2·—
Plnomocenství, neobsahují-li zajištění mzdy, za každý arch	1·—
— jinak dle výšky zajištěné mzdy podle stupnice II.	
Podání čili žádání v soudním řízení ve věcech sporných a nesporných, za arch po	—·72
— nepřesahuje-li sporný předmět 100 K, za arch po	—·24
— jiná podání za arch po	1·—
Podání za prohlášení veřejných dražeb za 1 arch 2 K, za udělení práva státního nebo občanského, za přijetí do svazku obecního, za první arch 4 K, za vtělení, záznam neb výmaz ve veřejných knihách až do ceny 100 K, za arch po 72 h, až do ceny 100—200 K za první arch 1 K 50 h, další archy po 72 h, přes 200 K za první arch 3 K, další archy po 72 h, za zapsání stávající neb změněné firmy nebo smlouvy spolkové, pak protokolování filiálních skladů, za první arch 20 K, za zapsání prokury pro každého oprávněnce 10 K, za zapsání likvidace, za první arch 10 K, za vklad práv na majetek, jichž manželka kupcova svatební smlouvou nabude, za první arch 10 K.	
Postoupení (cesse), bezplatná darování, za arch po	1·—
Prohlášení žádostivosti, žádost za ně, za arch po	—·72
Přepisy úřední, vydané soudem, za arch po	—·72
— v právních přích pod 100 K, za arch po	—·50
— v právních přích, úředně vidimované, za arch po	1·—
Přepisy stranou zaopatřené a pak notářem neb úředně vidimované, za arch po	1·—
Přílohy podání, kolku podrobených	—·30
— při právních přích pod 100 K, za arch po	—·20
Půjčkové smlouvy čili o půjčky dle stupnice II.	
Rekursy, za první arch	2·—
— za každý další arch	—·72
Reversy (úpisy či zápisy) o předmětech ocenitelných dle ceny a stupnice II.	
— ostatní za arch po	1·—
Rozsudek či sepsání rozsudku poplatku prosto, duplikáty až do 100 K za arch	1·—
— přes 100 K za arch po	2·—
Sequestrace, t. j. žádost za sequestraci za arch	1·—
— pod 100 K, za arch po	—·24
Smlouvy nájemné dle stupnice II.	

	K
Svatební smlouvy dle stupnice II.	
Upomínací řízení: Platební rozkazy až do 50 K	—·50
až do 100 K	1·—
přes 100 K	2·—
Vojenské cvičení: Žádost za sproštění	1·—
— Žádost za odvod na jiném místě odvodním	1·—
Výmazy z knih: žádosti za ně, nepřesahuje-li cena 100 K, za první arch	—·72
— od 100—200 K za první arch	1·50
— přes 200 K za první arch	3·—
Výpověď: soudní za arch po	—·72
— mimosoudní, za arch po	1·—
Výsady: žádosti za ně, za první arch	6·—
— Žádosti za prodloužení privilejí	1·—
Vysvědčení: od zeměpanských úřadů za první arch	2·—
— od jiných úřadů neb od osob soukromých vydané za arch po	1·—
— pro služebné, tovaryše, učenníky, nádenníky atd., za každý arch	—·30
— školní a studijní vysvědčení, za arch	—·30
— po skončení studií (absolutorium) po	1·—
Vysvědčení chudoby jest kolku prosto.	
Vysvědčení zdravotní: pro tovaryše, nádenníky a služebné	—·30
— pro jiné osoby, za arch po	1·—
Vyučné listy, listy za vyučenou, za každý arch	1·—
Zástavní listy obchodů zástavních za arch	1·—
Žaloby, za arch po	—·72
— při sporném předmětu pod 100 K, za arch po	—·24

Papír, jehož se použije k listinám kolku podrobeným, nesmí býti větší, než ustanoveno jest, jinak by se musel větší poplatek kolkový zapraviti. Pokud není výslovně co jiného ustanoveno, platí za základ, že výměra jednoho archu nemá býti větší, než 1750□ ctm. Jest proto nejpřiměřenějším formátem papíru výška 37 ctm. a šířka 47 ctm. Při překročení tohoto formátu jest za každý arch zapraviti poplatek, jenž o 1 K přesahuje poplatek předepsaný při normální velikosti papíru, avšak dvojnásobně, jestliže normální poplatek obnáší méně než 1 K.

Známky kolkové, jichž se chce použíti, musí býti úplně neporušeny, beze vší stopy nějakého již dřívějšího použití. Vyjímajíc podání, jich duplikáty, opisy, rubriky a spisy, které jen co přílohy poplatku kolkovému podléhají, anebo které vystaveny byly bez kolku jen s podmínkou a jichž se nyní dále používá, anebo které z cizozemska do zemí zdejších přeneseny byly, jakož i vyjímajíc návěští, zápisky obchodníků a živnostníků a pod., má každá listina psána býti na papíru, zákonnitou známkou kolkovou již opatřeném. Známka kolková má proto na ustanoveném pro listinu papíru na první stránce každého, poplatku kolkovému podrobeného, archu a to na místě takovém přilepena býti, aby aspoň jeden řádek, nikdy ale nadpis nebo podpis listiny přepsán byl v rovné čáře přes známku pod vlastním kolkem jejím. Při použití blanketů budiž známka přilepena na místě ponechaném k vyplnění rukopisnému. Překolkovati známek kolkových soukromými razítky není dovoleno.

Zanedbání povinnosti k poplatku kolkovému stíhá se pokutou, která obnáší, jedná-li se o listiny, podléhající stupnici I., a u těch, jež podléhají pevnému poplatku, padesátkráte, a u těch, jež podléhají stupnici II, desetkráte, jinak ale třikráte tolik, mnoho-li povinný poplatek kolkový.

Kvitance. Kdo dluh nějaký nebo úrok z dluhu zaplatil nebo dostál nějakému požadavku, má právo žádati, aby ten, komu zaplatil, vydal mu o tom písemné potvrzení, jež sluje kvitancí. Hlavně pak úřad každý žádá vždy kvitance, poněvadž při skládání účtů třeba mu jest jich na důkaz, že vskutku je zaplaceno. Kvitance se kolkují dle škály II. Ve kvitanci budiž uvedeno: jméno toho, kdo splatil, udání summy, kterou zaplatil a to číslicemi i slovy, poznamenání toho, zač bylo zaplaceno, a udání toho, komu peníze byly splaceny, jakož i data, kdy se stalo a konečně podpis vydavatele kvitance. Kvitance obyčejně se píše na půl archu, je-li však určena pro knihy pozemkové, na archu; takové kvitance musejí býti legalisovány.

Že uchovávání kvitancí v každé domácnosti ještě i po letech bylo k dobrému, dokázáno hojnou zkušeností.

Při vykvitování účtu, zvláště směnky na rubu jejím napíše se pour acquit (púraké) s podpisem příjemce a datem, jehož však při směnce není nutně potřeba, anoť se vykvitované placení děje v den dospělosti směnky. Místo oněch slov francouzských píše se též: Zaplaceno, vypořádáno, vyrovnáno. Při placení částečném směnky kvituje se slovy: „à conto (na srážku) přijal jsem . . . K“ s podpisem a datem.

Příklady:

Kvitance

ze 240 K, t. j. dvě stě čtyřicet korun r. č., které podepsaný za 12 školních lavic po 20 K do nově zřízené třídy zdejší školy od p. t. pana předsedy místní rady školní dnešního dne na hotovosti řádně vyplaceny obdržel.

V Berouně, dne . . .

Eduard Kniha,
truhlář.

Kvitance

ze 50 K, t. j. padesát korun r. č., které já podepsaný jakožto úrok pololetní z jistiny 2000 K, pravím dva tisíce korun r. č. od pana Viléma Kašpara, hostinského zdejšího, dnešního dne řádně obdržel.

Vojtěch Nedoma.

V Týně nad Vltavou, dne . . .

Kvitance

ze 400 K, t. j. čtyr set korun r. č., které podepsaný od pana Františka Jiráka z Kolína, jakožto splátku dluhu 1200 korun r. č., t. j. tisíc dvě stě korun r. č. od 1. října 1890 dnešního dne náležité obdržel.

V Nových Dvorech, dne . . .

Emil Stránský.

Kvitance

ze 57 K 12 h, t. j. padesát sedum korun 12 h, které v úctě podepsaný od slavného c. k. berního úřadu zdejšího za práci knihařskou dle účtu ze dne 1. dubna 1891 dnes řádně vyplaceny obdržel.

V Lounech, dne . . .

Jan Jarolím,
knihař.

Kvitance

ze 340 K, t. j. tři sta čtyrycet korun r. č., jež jsem dnešního dne řádně obdržel od p. Antonína Vávry, hospodáře v Kamenné Lhotě č. 12, za nábytek jemu zhotovený.

Petr Louda,
truhlář.

V Bořetíně, dne . . .

Kvitance

ze 720 K, t. j. sedum set dvacet K r. č., které podepsaný obdržel dnešního dne za zhotovené dva vozíky pro zdejší velkostatek.

Ve Zruči, dne 1. června 1896.

Mikuláš Srdínko,
mistr kolářský.

Kvitance

ze 14.000 K, t. j. čtrnáct tisíc korun r. č., jež podepsaný dnes od pana Jana Růžičky jakožto jistinu jemu dne . . . půjčenou a na jeho domě č. . . . v . . . knihovně zjištěnou řádně zaplaceny obdržel.

Zároveň svoluji, aby pan Jan Růžička zástavní právo na tento dluh k mé ruce na jmenovaném domě do knih vložené svým nákladem dal vymazati.

V Josefově, dne . . .

Mikuláš Vávra,
svědek.

Rudolf Malý.

Adolf Tuhý,
svědek.

Kvitance.

Na domě č. p. 12 v Heřmanovicích pro mne podepsaného Jana Turka na základě dlužního úpisu ze dne . . . a postupní listiny ze dne . . . vázne právo zástavní za požadavek . . . K., jakož i 5% úroky z něho a výlohy vedlejší.

Poněvadž pan Václav Malý, vlastník toho čísla 12, onu sumu . . . K. pravím: (slovy) i s úroky a výlohami v listinách oněch obsaženými dnes na hotovosti vyplatil, kvituji jej z toho požadavku a svoluji, aby na základě této kvitance vložil do knih pozemkových výmaz práva zástavního na mou pohledávku . . . i s úroky a vedlejšími výlohami.

Na důkaz toho můj podpis, soudně ověřený.

V Heřmanovicích, dne . . .

Jan Turek.

(Legalisace.)

Legalisace či ověření jest potvrzení od soudu nebo od notáře, že podpis na nějaké listině jest pravý; obyčejně tedy se podepisuje až před tím úřadem a kdyby osoba podpisující známa nebyla notáři (soudu), musí si přivésti dva svědky známé; má-li však s sebou kdo nějakou řádnou listinu (křestní list nebo domovský, nebo nějaké vysvědčení), dostačí svědek jeden. Legalisování podpisu jest zejména potřeba při listinách, dle nichž se zapisuje do knih pozemkových, při reversech a p.

List dodací a odevzdací. Aby zpráva o odeslaném zboží a přijetí jeho či potvrzení dálo se způsobem co nejrychlejším, zavedeny jsou nyní praktické tyto listy (k tomu účelu tištěné nebo litografované.) Prostředek jest perforován (prodírkován) a dají se tedy snadno obě polovice odděliti, tak že nemůže nastati žádný omyl, když příjemce zboží srovná zásilku s listem dodacím a podpisem svým stvrdí příjem na listu potvrzovacím či odevzdacím, jejž vrátí odesílateli.

Příklad:

List dodací		List odevzdací
Dne 12. října 1890.	Jan Vysoký, krupař v Žižkově č. 180.	Dne 12. října 1890.
Odesílám Vám dle ct. objednávky:		Přijal jsem:
2 pytle mouky 00 . . . K . . . h		2 pytle mouky . . . K . . . h
1 hl. krupice pšeničné . . . „ . . . „		1 hl. krupice pšeničné . . . „ . . . „
60 kg. hrachu . . . „ . . . „		60 kg. hrachu . . . „ . . . „
Josef Vysoký.		Tomáš Čížek.

List nákladní se jmenuje obyčejně známý blanket poštovní, jejž vyplňujeme odesílajíce nějaké zboží po poště. (Viz pošta.) Ale též písemné ohlášení jiné, jímž někomu oznamujeme, že mu po určité osobě posíláme zboží s udáním bližším o zboží tom, sluje listem nákladním. K dopravě všeliké jsou živnostenští speditéři či dopravovatelé, jimž ručiti jest za zboží k dopravě přijaté až do odvedení; za to dostávají provisi či dovozné.

Příklad.

(Kolek.) Pan . . . (stav) v . . .

Odesílám Vám po speditérovi panu . . . . . níže vypsané zboží za dovozné . . . K, když je odevzdá řádně do dne . . .

Datum . . . Podpis.

Speditér obdržev něco k dopravě potvrzuje příjem toho listem přijímacím, v němž bývá udáno od koho a co přijal s podrobným seznamem a za jakým účelem (komu či kam má to dodati.) Speditér ručí za škody, které by vzešly zanedbáním péče o chování a překládání zboží.

Příklad:

Přijímací list.

(Kolek.) Tímto stvrzuji, že jsem dnes od pana . . . . . přijal . . . (výpočet věcí) v ceně . . . K, abych to náležitě dopravil panu . . . do . . .

Datum . . . Podpis.

List průvodní zasílá se s penězy za zboží, při čemž se žádává za potvrzení přijatých peněz.

Příklad.

V N., dne . . .

Pan . . . . . v . . . . .

Zasílaje tímto . . . . . K žádám, abyste mi za ně na mou adresu poslal . . . (udání zboží) s potvrzením přijatých peněz.

S úctou

(podpis.)

List schovací. Dostane-li kožešník přes léto k uschování kožešiny nebo zahradník přes zimu květiny, nebo vůbec někdo na nějakou dobu nějakou věc k uschování, vydá o tom list schovací, v němž bývá též určena umluvená cena či odměna. List schovací sluje též depositním, protože věc uložená u někoho sluje deposit, odevzdatel deponent, schovatel depositář. Jest to zvláštní způsob listu přijímacího či potvrzení.

Příklad:

List schovací.

Pan M. N. . . . (stav a místo) dnešního dne odevzdal mi . . ., abych věci ty přes léto opatroval a uchránil od všelikého poškození za umluvenou odměnu . . ., což tímto listem stvrzuji.

Místo a datum. Vavřinec Rubeš, kožešník.

Lístky adresní. Na každé výstavě najdeme lístky, obyčejně vkusně tištěné na tuhém, kartovém papíru, na nichž jest vytištěno jméno živnostníkovo a stručně i jeho výrobky s udáním místa továrny, závodu, krámu a p. Tím způsobem živnostník uvádí svou firmu v širší známost.

Lhůty rekursů a stížností jsou ve věcech nesporných (na př. ve věcech poručenských, opatrovnických, pozůstalostních, legitimování dětí, při dražbách dobrovolných a p.) do 14 dnů; při řízení bagatelním a sumárním 8 dní, v řízení řádném 14 dní, ve věcech směnečních i nájemných 3 dni, co se týče daní a poplatků 30 dní.

Majetek. Pole, luka, domy a pod. jsou statky nemovité; nářadí, zboží, peníze, cenné papíry a j. jsou statky nemovité. Z těchto jsou nejdůležitější:

1. Peníze; o mincích mluveno na jiném místě; připomínáme ještě, že mince drobné ve veřejných pokladnách přijímá se placení jen do 10 K; v životě soukromém nikdo není povinen přijmouti najednou více než za 4 K drobných mincí.

Vedle mincí máme bankovky (20, 200, 2000 korunové), za něž hodnota uložena jest v rakousko-uherské bance; a státovky (na př. pětky), jež nemajíce podkladu kovového, tvoří část státního dluhu. Obé jsou jakési poukázky v sumě, která se za ně v patřící hodnotě vyplatí hotově.

2. Cenné papíry jsou a) losy, to jest úvěrné listiny vydané státem nebo společností nějakou, nebo jednotlivcem k tomu oprávněným, jejichž úroky se nevyplácejí držitelům úpisů, nýbrž určují se na výhry. Losy v určité řadě let se vy-

losují všechny a ročně jest buď jeden tah nebo i několikrát do roka, při každém pak tahu několik z vytažených úpisů obdrží výhry či praemie.

b) důchodkové listy či renty, t. j. dlužní úpisy veřejné, jež nesou úroky; k tomu účelu k listinám těm jsou přidány kupony, t. j. kvitance z úroků (celoročně, pololetně nebo čtvrtletně splatných) spolu s poukázkou na nový arch kuponový (talon). Jsou to tedy dlužní úpisy na dluh nesplatitelný, který však poskytuje stálý roční důchod.

Každý veřejný dlužní úpis má běžné číslo a číslo serie či řady, skupiny; určitý totiž počet (obyčejně 100) čísel shrnuje se do skupiny, jež zase má označení své číslem nebo písmenem. Tak na př. čtyřiašedesátky, t. j. losy z roku 1864 byly vydány v celkovém počtu 400 000 kusů ve 4000 seriích po 100 kusech.

Určité označení takového papíru se děje tedy udáním čísla i serie.

3. Akcie či podílné listiny, jimiž vlastník stává se podílníkem či spolumajitelem nějakého závodu. Podíl ze zisku sluje dividenda, t. j. co se rozděluje výtěžku mezi podílníky. Cena jejich není stálá, nýbrž řídí se výtěžkem. Nominální hodnota jest hodnota označená na papíře; zač se vskutku papíry ty prodávají, jest jejich cena tržní či kursovní.

Všecky věci movité, zvláště však cenné papíry slují effekty.

Kdo drží nějakou věc jako svou vlastní, jest jejím držitelem a to buď bezelstným, když má ji za svou z důvodů pravděpodobných, nebo obmyslným, když věděti může, že věc, již drží, náleží jinému. Úplná právní moc nad věcí hmotnou sluje vlastnictvím.

Při majetku rozeznáváme totiž:

1. majetníka, kdo skutečně má nějakou věc ve své moci nebo i jenom v uschování bez ohledu na poměr právní. Tedy i nájemce, sekvestor, uschovatel a pod. jest majetníkem. (Špatně se říká majitel místo majetník.)

2. držitele, jenž má nějakou věc dle své vůle jako svou (třeba bez práva.) I zloděj jest držitelem věci ukradené, ovšem nepoctivým.

3. vlastníka, kdo má nad něčím moc právní; nalezne-li tedy kdo něco nebo ukradne, není toho vlastníkem, jímž stále zůstává ten, komu věc náležela.

Hodnota kuponů našich ukládacích papírů.

4% rakouské státní losy z r. 1854 v nomin. ceně 250 zl. konv. mince (500 K) mají kupony po 10 zl. konv. m. (20 K) dospívající v dubnu; po srážce 20% daně příjmové se vyplácí 8 zl. 40 kr. (16 K 80 h).

5% rakouské státní losy z roku 1860 jsou v pětinách po (100 zl. r. č.) [200 K,] celé (500 zl.) [1000 K] nebo dvojnásobné (1000 zl.) [2000 K.] Kupony jsou splatny v květnu a listopadu po srážce 20% dané z příjmů (zl. 2·50, 12·50 a 25) [5 K, 25 K a 50 K] zl. 2, 10 a 20 (K 4, 20 a 40).

4½% uherské státní železniční obligace mají kupony splatné v lednu a červenci po 2 zl. 50 kr. ve zlatě (5 K) se srážkou 10% daně, tedy zl. 2·25 ve zlatě (4 K 50 h) dle kursu (či 4·50 marky a 5·62½ franku).

5% pozemkové vyvazovací obligace předlitavských zemí (Dolní Rakousy, Korutany, Solnohrady, Istrie, Gorice a Gradiska) s kupony na květen a listopad; po srážce 10% daně z příjmů a ¼% bankovní provise.

5% chorvatsko-slavonské hypoteční obligace pozemkové s kupony na leden a červenec po srážce 7% daně z příjmů.

5% moravské propinační obligace s kupony splatnými v ceně zl. 1·12½, 2·25 a 22·60 (2 K 25 h, 4 K 50 h a 45 K 20 h). —

5% priority bývalé první železniční společnosti s kupony po 25 zl. (50 K) a výplatou zl. 23·49 (46 K 98 h).

5% priority dunajské paroplavby s kupony po 12 zl. 30 kr. konv. m. (24 K 60 h) či 11 zl. 81¼ kr. (23 K 62½ h).

5% priority české západní dráhy zl. 7·50, 15·— a 22·50 (15 K, 30 K a 45 K), t. j. ve stříbře zl. 6·70, 13·43 a 20·12 (13 K 40 h, 26 K 86 h a 40 K 24 h).

4% losy společnosti pro paroplavbu na Dunaji z r. 1857 v hodnotě nomin. 100 zl. konv. m. (200 K) s kuponem červencovým 4 zl. konv. m. (8 K) a srážkou daně 10%, tedy 3 zl. 78 kr. (7 K 56 h).

4½% terstské městské půjčky losy z roku 1855 po 100 zl. konv. m. (200 K) s kuponem na červen 4 zl. 30 kr. konv. m. (8 K 60 h) po srážce 2¼% bankovní odměny 4 zl. 70 kr. (9 K 40 h).

4% losy městské půjčky terstské z roku 1860 v nomin. ceně 50 zl. (100 K) s kuponem na leden, červenec po 2 zl. (4 K) po srážce bankovní odměny 2 kr. (4 h), tedy 1 zl. 98 kr. (3 K 96 haléřů).

5% vídeňská půjčka na stavbu bursy s kupony na květen a listopad po srážce daně 10% z příjmu zl. 1·12½, 2·25, 11·25, 23·50 (2 K 25 h, 4 K 50 h, 22 K 50 h a 47 K.)

5% železniční půjčka dráhy Vídeň-Hlohnice z roku 1845 a 1849 na únor a srpen zl. 2·36, 11·81 a 23·62 (4 K 76 h, 23 K 62 h a 47 K 24 h).

4% prioritní úpisy Eliščiny dráhy s kupony na duben a říjen 12 a 60 marek ve zlatě se srážkou 10% daně, tedy 10·80 m a 54 m ve zlatě dle kursu.

5% prioritní obligace rakouské severozápadní dráhy I. emisse lit. A. s kupony na březen a srpen ve stř. 5 zl. (10 K) po odečtení kolku 4 zl. 97 kr. (9 K 94 h).

5% prioritní obligace téže dráhy z roku 1874 litera C (červen, prosinec) 15 m ve zl. po odrážce kolku 14·96 m ve zl.

5% prioritní obligace jihoseveroněmecké spojovací dráhy (Pardubice-Liberec) V. emisse z roku 1879 (leden a červenec) s 10% daně a kolkem dle stupnice II. místo 2, 10 a 25 zl. (4 K, 20 K a 50 K) zl. 2·36, 8·93 a 22·37 (4 K 72 h, 17 K 86 h a 44 K 74 h)

3% prioritní úpisy jižní dráhy (mimo serie X.) s kupony na leden a červenec 7·50 franků ve zl. po srážce daně a poplatku 6·50 fr. ve zl.

3% prioritní úpisy jižní dráhy serie X. na duben a říjen rovněž tak 6·50 fr. ve zl.

4% akcie dráhy Košicko-Bohumínské zl. 3·97 (7 K 94 h).

5% akcie dráhy rak. severozápadní lit. A kupon lednový 5 zl. (10 K) ve stř., (kdežto červencový se mění).

4% akcie jiho-severo-německé spoj. dráhy 4 zl. (8 K) v papíře.

5% akcie uhersko-haličské dráhy 4·97 ve stř. (9 K 94 h).

5% akcie uherské západní dráhy 4·94 ve stř. (9 K 88 h).

3% losy c. k. výsadního ústavu pro úvěr pozemkový I. emisse z roku 1880, nyní již (jako následující, dle zákona od 1. ledna 1898 podléhají dani) a kdy kupony (červen a prosinec) po srážce 3% daně důchodkové 1 zl. 45½ kr. (2 K 91 h) v pap.

Rovněž tak 1 zl. 45½ kr. (2 K 91 h). 3% losy téhož ústavu II. emisse z roku 1889 (únor, srpen).

4% prémiové zástavní listy uherské hypoteční banky z r. 1884 v hodnotě nomin. 100 zl. (200 K) s kupony 2 zl. (4 K) na červen a prosinec po srážce zl. 1·96 (3 K 92 h).

4% losy pro upravení Tissy z roku 1880 v nomin. hodnotě 100 zl. (200 K) s kupony po 2 zl. (4 K) na duben a říjen 1 zl. 96 kr. (3 K 92 h)

2% srbské státní losy z roku 1881 ve jmenovité hodnotě 100 fr. s kupony po 2 fr. ke 13. lednu po srážce daně 93 kr. (1 K 86 h) ve zlatě.

Měna či kurs. Hodnota státních úpisů, losů, akcií, směnek, mincí a cizozemských papírových peněz atd., jež v obchodě se měnívá, sluje jejich měna či kurs.

Má-li mince atd. určitou hodnotu zákonitou, může kurs býti vyšší nebo nižší než-li tato hodnota; oč se za tu minci dává více, nazývá se nádavek, agio (ažio), láže, oč se dává méně, sluje disažio, srážka.

Jsou-li v oběhu vedle mincí kovových i peníze papírové, nabývají i běžné mince kursu; u nás nyní na stříbrné peníze, vyměňují-li se za papírové, není ažia, na zlaté však jest.

List kursovní má dva sloupce; jeden má nápis peníze, druhý zboží. Sloupec první udává, zač byla mince, akcie, směnka a p. koupena nebo hledána, t. zv. poptávka; kurs ve sloupci druhém „zboží“ naznačuje, zač mince, akcie, směnka a pod. byla nabízena ke koupi, t. zv. nabídka.

Dostanu-li na př. za 100 zl. (200 K) papírových peněz 100 zl. (200 K) ve stříbře, říkáme, že bankovky jsou al pari v rovni, t. j. že hodnota bankovek jest v rovni s kovovou hodnotou. Jestliže kurs bursovní jest nižší než hodnota nominální (jmenovitá), jest kurs pod pari, pod rovní; na př.: zaplatím-li za nějakou akcii 100 zlatovou (200 K) 100 zl. (200 K), byla al pari, platím-li však za ni jen na př.: 52 zl. (104 K), tedy jsou akcie 48% pod pari. Naopak prodává-li se ta akcie 100 zlatová (200 K) za 107 zl. (214 K), jsou akcie nad pari.

Metrická soustava. Od 1. ledna 1876 jest u nás zákonitou pouze míra metrická, jejíž základní jednotkou jest metr, t. j. desítimiliontý díl čtverníku zemského (t. j. čtvrtého dílu poledníku.)

Metr jest tedy jednotkou délkovou; čtverečný metr (m^2) jest jednotkou míry plochové, jednotkou míry polní jest ar ($a = 100\ m^2$), jednotkou míry tělesné (krychlové) jest krychlový metr (m^3) či ster, jednotkou míry duté (pro obilí a tekutiny) jest litr = 1 dm^3 = tisícina m^3. Základní jednotkou váhy jest gram, t. j. váha tisíciny litru (= 1 cm^3) destillované vody o největší hustotě při 4° C ve vzduchoprázdném prostoru.

Pro pojmenování násobků užívá se číslovek řeckých, pro pojmenování dílů číslovek latinských, jež se spojují se základními jednotkami (metr, ar, ster, litr, gram.)

Tedy 10 násobná jednotka se označuje slůvkem deka,
100 „ „ „ „ „ hekto,
1000 „ „ „ „ „ kilo,
10000 „ „ „ „ „ myria.

Dále: 10tý díl jednotky se označuje slůvkem deci
100 „ „ „ „ „ centi
1000 „ „ „ „ „ milli

Jeví se tedy míra délková takto:

1 myriametr = um = 10 000 m.
1 kilometr = km = 1.000 m
1 m = 10 decimetrů (dm)
1 dm = 0·1 m = 10 centimetrů (cm)
1 cm = 0·01 m = 10 millimetrů (mm)

(Kilometr jest obyčejnou mírou cestnou).

Jinak: decimetr = desítině metru, centimetr = setině m, millimetr = tisícině metru.

Dříve: sáh měl 6 stop, stopa 12 palců, palec 12 čárek, čárka 12 bodů.

Český loket = 1·8 víd. stop = 0·59 m = 59 cm; 1 m = 1·68 česk. lokte; 1 víd. loket = 2·46 víd. stop = 78 cm. Rak. míle = 4000 sáhů; něm. míle = 3912 sáhů.

1 m = 0·52 víd. sáhu = 3·16' (stop) = 38" (palců) = 1·28 víd. lokte = 1·68 loket čes.
1 sáh vídeňský = 1·89 m
1 stopa víd. = 0·31 m.
1 loket víd. = 0·77 m.
1 loket čes. = 0·59 m.
1 rak. míle = 7.58 km., 1 km. = 0·13 rak. míle.

Míra plochová.

1 km² = 1,000.000 m²
1 m² = 100 dm²
1 dm² = 100 cm²
1 cm² = 100 mm²
1 hektar (ha) = 100 arů (a) = 10.000 m²
1 a = 100 m²

V zeměpisu za míru plochovou mimo ha se užívá též 1 km² (kilometr carré) = 1,000 000 m² = 100 ha.

Dle staršího způsobu jitro (3 měřice výsevku) = 1600□° = 2 českým korcům.

1 m² = 0·278□° = 10·0□'
1 km² = 0·017□ rakouské míle
1 um² = 1·737□ rak. míle = 17377·27 jiter
1 ha = 1·737 = 1¾ jitra
1 a = 27·8□°
1□° = 3·59 m²
1□' = 0·099 = 1/10 m²
1□ rak. míle = 0·57 u² = 57·5 km²
1 jitro = 0·575 ha = 4/7 ha.

Míra těles.

1 km³ = 1.000.000.000 m³
1 m³ = 1000 dm³
1 dm³ = 1000 cm³
1 cm³ = 1000 mm³.

Míra dutá:

1 hektolitr (hl) = 100 litrů (l) = 100 dm³.
1 l = 1 dm³ = 10 decilitrů (dl).
1 dl = 10 centilitrů (cl).

Obilí a luštěniny se prodávají též na váhu.

Dříví má se prodávati na krychlový či prostorný metr, t. j. hranice má býti 1 m vysoká, 1 m dlouhá a polena mají býti 1 m dlouhá; nebo hranice 1 m vysoká, 1·25 m dlouhá a polena 80 cm dlouhá (neboť 1×1·25×0·8=1 m³), nebo hranice 1 m vysoká, 2 m dlouhá a polena 50 cm dlouhá (zase 1×2×0·5=1 m³). Cena klád, trámů, špalků atd. se udává za tak zvaný pevný metr, t. j. dle skutečného obsahu, jenž jest vyplněn hmotou dřevní.

Starší míra na obilí byla: český korec = 1·522, měřice = 0·93 hl. = 4 věrtelům po 4 čtvrtcích po 12 velkých žejdlících.

Sud vína = 10 vědrům, sud piva = 4 vědrům; 1 vědro = 40 pintám, 1 pinta = 2 polopintám (holbám) = 4 žejdlíkům.

1 hl. = 1·62, měřice = 1·767 vědra.
1 l = 0·7 pinty (mázu).
1 měřice = 0·6 hl.
1 vědro = 0·56 hl.
1 pinta (máz) = 1·4 l.

Váhy.

1 tuna (t) = 1000 kg = 10 metr. centů (q).
1 q (kvintal) = 100 kg.
1 kg = 100 dekagramů (dkg) = 1000 gramů.
1 dkg = 10 gramů (g).
1 g = 10 decigramů (dg).
1 dg = 10 centigramů (cg).
1 cg = 10 milligramů (mg).

Dřívější váhy. 1 cent = 100 víd. librám, 1 víd. libra = 32 lotům, 1 lot = 4 kventlíkům = 240 granům či zrnům.

1 kg = 1·78 víd. lib. = 2 lib.
25·137 víd. lotů = 1⅘ víd. lib.
1 dkg = 0·57 víd. lotu = 4/7 víd. lotu.
1 víd. cent = 56 kg.
1 víd. libra = 0·56 kg.
1 víd. lot = 1·75 dkg.

Nejdůležitější míry a váhy cizí. Mimo Rakousko-Uhersko jest zavedena metrická míra a váha: v Belgii, Bulharsku, Francii, Italii, Německu, Nizozemí, Portugalsku, Rumunsku, Španělsku a Turecku.

Anglie. Yard (járd) má 3 stopy, feet (fít) = 0·9 m = 2·89 víd. stop. 1 feet = 12 toll (tól) či inches (inčes). 1 m = 1·097 či 12 y = 11 m. Lanová délka (kabel) = 240 yards. Zákonitá míle (meil) = 1760 yards = 1609 m. Mořská míle 1854·9 m. Obyčejná angl. míle = 5000 angl. stop.

Míra polní: Acre (ékr) = 4840□ yards = 4047 m² = 40·48 arů = 0·4 ha. Čtverečná míle angl. = 640 acrů = 2·59 km².

Míra obilní: 1 kvarter = 8 buschels (bušl) po 4 peks = 290·78 l, či 1 kvarter = 2·9 hl. 1 buschel = 36·35 l, registr. tun = 2·83 m³, 1 lodní tuna = 1·189 m³.

Míra na tekutiny: Tuna vína má 252, tuna piva 216, jiných tekutin 192 galloňů (gallen); 1 gallon = 4·5 l = 4 quarts

(kuart) po 2 pints (pajnc) po 4 gills; anker = 10 gallons = 45·4 l.

Váhy. Základní jednotkou jest libra obchodní, avoir-dupoids (everdjúpeos); cent, hundreweight (höndrednét) má 112 angl. liber, pound (paund) či 4 quarters (kvarter) po 2 stones (stón) po 14 pound, po 16 uncích, po 16 drachme = 50·8 kg. 1 pound = 0·45 kg. Tun (tön) = 20 centům. Libra troyská, troypund (troápaund) na stříbro, mince klenoty a zboží lékárnické = 0·37 kg má 12 uncí po 20 pennyweight (penyuét) po 24 grainech (graenech.)

Francie: Starý sáh, toise (toás) = 6 paříž. stopám po 12". 1 pařížská stopa = 0·32 m = 1·028 víd. stop. 1 nová námořní míle = 1850 m. Lanová délka kabel = 200 m.

Německo má míru metrickou s názvy: 1 stab, prut = 1 m = 10 střevícům (dm) = 100 neuzoll, novým palcům (cm) po 10 striche, čárkách (mm); 10 prutů = 1 kette (provazci, dekametr), nová míle = 7·5 km. Stará pruská stopa = 0·3 m, míle = 2000 prutů. Německá míle zeměpisná = 7420·4 m, pruská míle = 7532·48 m, námořní míle = knoten, uzel = 1854·96 m.

Pruské morgen, jitro = 25·5 ar, bavorský tagewerk, denní úkol = 34 ar. 1 lán = 30 jiter = 765·97 aru.

Ohm, sud = 150 l, oxhoft = 220 l, scheffel, měřice = 50 l.

1 cent celní = 100 liber nových či celních, 1 nová libra má 50 lotů nových, neuloth, dkg po 10 g, 1 g = 10 dcg, 1 dcg = 10 cg, 1 cg = 10 mg. 2 libry nové = 1 kg, 1000 kg = 20 centů = 1 tuně. Starší centner, cent měl 100 pfund, liber po 500 gramech = 50 kg.

Rus: 1 sažeň = 3 aršínům = 7 rusk. stop; 1 ruská stopa = 0·3 m = 0·96 vídeň. stopám; 1 aršín (loket) = 0·7 m. 1 versta (míle) = 500 sažní = 1 km.

Polní míra: desetina = 2400□ sažní = 109·25 aru. Čtver. versta = 11.380 arů.

Obilní míra: 1 četverť = 8 četverykům po 4 četverkách po 8 garncích. 1 četverť = 2 hl.

1 Bočka, sud má 40 věder po 10 kružkách; 1 kružka = 1·229 l.

Váha: 1 pud = 40 librám, 1 libra = 32 lotům po 3 zolotnicích a zolotník má 96 dolů. 1 ruská libra = 0·4 kg. Berkovec = 10 pudům = 163·8 kg. Tuna = 12 berkovců = 1965·48 kg.

Míry časové.

V počtu úrokovém se počítá každý měsíc po 30 dnech, tedy rok 360 dní. Však vskutku má únor dní 28 nebo 29 (v roce přestupném), duben, červen, září, listopad po 30 dnech, ostatní po 31, což se dá snadno vypočítati na kloubech ruky, počítáme-li vyvýšeninu kloubu vždy za 31, důlek za 30; při tom červenec a srpen mají oba po 31. Tedy celý rok má 365 dní, v roce přestupném 366.

Týden má 7 dní, den 24 hodiny, hodina 60 minut, minuta 60 vteřin, či sekund. (Rovněž při stupních úhlových má stupeň 60 minut, minuta 60 vteřin; celý kruh má 360 stupňův.)

Nabídky. Nabízíme své služby někomu, žádajíce za přijetí do služby a p., nebo nabízíme ke koupi zboží nebo výrobky svého řemesla atd. Při tom dlužno se vystříhati veliké samochvály, ale doporučuje se přiložiti buď vzorky a ceníky nebo vysvědčení, pochvalné uznání atd. Obyčejně obchodní nabídky se dějí, když nastává saisona, když došly nové látky, když nahromadily se zásoby zboží a p.

Nabídky, svědčící úřadům, společnostem, korporacím, obcím atd., slují offerty. Tyto se podávají z pravidla v obálce zapečetěné, aby se spoluuchazeči nedověděli cen a mimo ni otevřeně předloží se vadium či jistota (v spořitelních knížkách, cenných papírech, na hotovosti a p.)

Příklady:

Vysoce Urozená Paní!
Nejmilostivější Paní Hraběnko!

Prosím co nejuctivěji za odpuštění, že tímto listem obtěžuji. Dověděl jsem se, že Vaše Hraběcí Milost hodlá dáti do nového kostela v N. oltář slohu gotického. Jelikož jsem díla toho způsobu již na několika místech vykonal a to, jak smím se domnívati, ke spokojenosti těch, kteří mne poctili svou důvěrou, osměluji se Vaší Milosti nabízeti co nejuctivěji své služby. Na ukázku svých prací v tomto oboru připojuji k milostivému nahlédnutí výkresy dvou oltářů, jež jsem na rozkaz . . . udělal do kostelů v A. a B.; osměluji se ubezpečiti Vaši Milost, kdybych poctěn byl objednávkou, že se vynasnažím, abych práci provedl co nejsvědomitěji a za cenu přiměřenou.

Račtež přijmouti osvědčení mé nejhlubší úcty, s níž se podpisuji

Vaší Hraběcí Milosti
nejoddanější
Jan Božetěch,
sochař.

Místo a datum.

Ctěný Pane!

Převzav od pana Václava Svobody, jenž odebral se na odpočinek, živnost jeho, prosím Vašnosti, abyste důvěru, kterou jste jemu zachoval po tolik let, na mne laskavě přenesl.

Račte býti ubezpečen, že se přičiním, abych důvěru mně uštědřenou si zachoval bedlivou a řádnou obsluhou.

Doufaje, že laskavě račte mne poctíti svými zakázkami, jsem

Vašnosti

oddaný
Jan Šafránek,
pekař.

V Bílině, dne . . .

V Soběslavi, dne . . .

Pan Jan Broulík, mlynář v Táboře!

Skoupiv větší množství žita a pšenice, nabízím Vám ke koupi . . . po . . . a . . . po . . . s dodáním na zdejší nádraží. Cenu tuto však mohu dodržeti pouze do 5 neděl, poněvadž lze očekávati, že obilí se zdraží.

Očekávaje laskavé objednávky Vaší, jsem

v úctě
Hynek Svoboda.

Oferta.

Rubrum: Slavné místní školní radě
v L. . . . . .
S. T.,
truhlář v . . . .,
nabízí se ku provedení práce
truhlářské do nové školní budovy v . . . .

Slavná místní školní rado!

Dle vyhlášky uveřejněné v . . . . vypisuje slavná místní školní rada v L. . . . . offertní řízení za příčinou zadání prací řemeslnických ku stavbě nové školy v . . .

V úctě podepsaný tímto podává offertu svou na práce truhlářské, jež jsou rozpočtěny na . . . (suma peněz) a zavazuje se, že vykoná veškeré práce truhlářské se slevením . . . %, čili za . . . . Spolu podotýká, že podmínky stavební řádně zná a jim se podrobuje.

Předepsané vadium 10% v obnosu . . . . přiloženo v hotovosti.

Datum. Podpis.

V Praze, dne . . . .

Pan Jan Honzík v Čelakovicích.

Zakázku Vaši, již jste učinil za mé obchodní cesty u Vás, vyřídil jsem u pánů N. N., od nichž dle dnešní zprávy Vám již zboží odesláno dne 3. t. m.

Doufaje, že budete úplně spokojen, činím Vám tímto nabídku na . . . . a přikládám k tomu účelu ceník, z něhož výjimkou pro Vás povoliti mohu srážku 16%.

Očekávaje Vašich laskavých objednávek

trvám v úctě
Řehoř Nápravník.

Velectěný pane!

Skrze pana . . . (z insertu v listech . . .) dověděl jsem se, že račte hledati příručího (účetního, pomocníka, praktikanta, korespondenta . . .) i dovoluji si Vám nabídnouti své služby.

Jsem . . . let stár, studoval jsem (chodil jsem do školy . . .) učil jsem se (byl jsem zaměstnán . . .) let u pana . . . a přikládám na důkaz toho svá vysvědčení. (Vysvědčení ta se přikládají jen v opisech!)

Prose, abyste laskavě přijal mou žádost (prosbu, nabídku) jsem

Vašnostem oddaný
(Datum.) . . . . . .

V Praze, dne . . .

Pan J. F. . . . . v . . . .

V příloze dovoluji si Vám zaslati svůj cirkulář, pokládaje si za čest oznámiti Vám ještě zvláště, že jsem zřídil obchod se . . . na zdejším místě. I bylo by mi potěšením, kdybych mohl vstoupiti do spojení s váženým domem Vaším.

Odvolávaje se na firmy:
J. K. v . . . . .
L. M. v . . . . .
od nichž možno Vám doptati se o mně zpráv, ubezpečuji, že vždy snahou mojí bude, abych každému přání Vašemu vyhověl co nejpřesněji.

S úctou (Podpis.)

Pan . . . . v . . . .

Obdržev právě veliký výběr látek k nastávající zimní saisoně, dovoluji si Vám poslati přiložený vzorník, doufaje, že neopomenete užíti té příležitosti a zaopatříte se co nejlépe novinkami ve Vašem městě.

Podmínky mé zůstávají nezměněny jako v letech minulých.

Laskavé objednávky očekávaje, jsem

v úctě
(podpis.)

Násobilka. Následující tabulka obsahuje praktickou násobilku dle řad vodorovných a svislých:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

Obchodní dopisování. Listy obchodní jsou obyčejně jakýmsi druhem listin právních, pročež zákon každého kupce zavazuje, aby obdržené listy v prvopise, odesílané pak v přepise, schovával a do knihy přepisů listových zapisoval. Proto také dlužno spisovati je s největší opatrností.

Dopis obchodní budiž jasný, zřetelný, určitý a prostý všelikých výrazův, ježto by se mohly vykládati křivě nebo na dvojí způsob. Zároveň třeba nebrati na sebe závazkův a povinností a nečiniti slibův, kterým se nemíní opravdu dostáti.

S opatrností spojena buď stručnost, kteráž však nesmí zabíhati v nesrozumitelnost. Dopisy ty nepotřebují ani úvodu, aniž jakých jiných okolkův. Přesně a určitě budiž pověděno, čeho třeba; věc přednější budiž odloučena od okolností vedlejších; věta za větou následujž v pořádku rozmyšleném.

Od listův soukromých liší se dopisy obchodní podstatně tím, že v nich kromě obyčejné zdvořilosti nemají místa žádné poklony ani zvláštní dvornost; ale ovšem zůstaň mluva vždy slušná; výrazův neslušných a urážlivých neužívej se ani tehdá, když mezi pisatelem a adresátem je spor.

Zvláštní věty závěrečné, kterou by celý obsah listu jaksi se zaokrouhlil, v listech kupeckých není potřebí. Stačí prosté vyjádření úcty.

Datum se psává hned nahoře, na pravé straně a o něco níže v levo a prostřed řádku píše se adresa, t. zv. vnitřní, místo oslovení, na př.:

Panu Janu Škaloudovi v Brně.

Na začátku listu užívá se jistých formulí, aby úvod k vlastnímu obsahu zněl co nejstručněji. Takové úvodní formule obsahují obyčejně odvolání se na list buď obdržený, buď před tím odeslaný, anebo na list, na nějž dosud nedala se odpověď, anebo jsou obsahu obecného. Na př.:

Odvolávaje se na Váš list ze dne 1. t. m., oznamuji, že

Odpovídaje na Vaše ct. psaní ze dne 2. t. m., oznamuji Vám, že . . .

Odpovídajíce na Váš včerejší dopis, litujeme, že . . .

Obdrželi jsme Vaše ct. psaní ode dne 30. m. m. a . . .

Z Vašeho vzácného listu ze dne 6. t. m. dovídám se s uspokojením, že . . .

K Vašemu ct. psaní, danému dne 10. t. m., nemeškáme sděliti (odpovídati, oznámiti) Vám, že . . .

Potvrzujeme příjem Vašeho psaní ze dne 12. března t. r. a . . . . .

Mám za to, že Jste již ráčil obdrženi můj dopis ode dne 15. t. m.; pročež pro dnešek přestávám na tom, abych Vám sdělil, že . . .

Po odeslání našich včerejších řádek obdrželi jsme Váš ct. přípis, daný dne 17. t. m., a . . .

Zůstávaje bez odpovědi na můj oddaný list ze dne 18. června t. r. cítím se nucena, abych Vás opětně žádal . . .

V našem posledním psaní ode dne 19. máje t. r. oznámili jsme Vám, že . . .

Dostal jsem Váš ct. list, daný dne 20. t. m., v němž jedná se o věcech již vyřízených; pročež si dovoluji . . .

Mám čest . . .

Pokládám si za čest, oznámiti Vám . . .

Závěrečná formule přestává na dvou nebo málo slovech na příklad:

S úctou . . . S veškerou úctou . . . S obzvláštní úctou . . . K dalším službám ochotný . . . Očekávaje Vašich dalších rozkazů . . . .

Někdy se čtou posud i v listech obchodních na konec takové zdvořilosti:

Očekávajíce Vaší ct. odpovědi podepisujeme se
v úctě

Hledě vstříc Vašim vzácným zprávám, poroučím se Vám uctivě . . .

Prose Vás, abyste mne brzy poctil svými zprávami, zůstávám
v úctě

Vaše příští psaní s potěšením očekávám a trvám
v úctě

Vaše brzké zprávy budou mi velice vítány; očekávaje na určito, jsem Váš
zcela oddaný:

Děkujíce Vám napřed za Vaše laskavé přičinění, jsme vždy ochotni k podobným službám
Vám oddaní:

Zavírám svůj dopis ujištěním, že mně bude vždycky potěšením, prokázati Vám nějakou službu.
V úctě . . .

Račte nám jen často dáti příležitost, abychom Vám dokázali, jak rádi Vám sloužíme. Podepisujeme se
se zvláštní úctou . . .

Očekávaje Vaše vzácné příkazy, jichž uspokojivé vyřízení Vám připovídám, podpisuji se
Vám oddaný . . .

Objednávky. Jako při všech listech jednacích, třeba i zde vždy náležité určitosti a jasnosti, aby při obvyklé v obchodním dopisování stručnosti nenastal nějaký omyl. Jest tedy třeba určitě označiti druh a množství, jakož i bývá spolu udán závazek či slib o splatnosti a také se určuje při některých zásilkách způsob dopravy. Strana druhá na objednávku odpoví zase přesně a určitě a tím již jest jaksi dovršena smlouva pro obě strany závazná.

Příklady:

Ctěný Pan Theodor Venta, knihkupec v Lounech.

Račte mi objednati knihy dle přiloženého listu a mně je laskavě odeslati po zdejším Vám známém poslu, jenž se vykáže mým lístkem.

Ve Lhotě, dne . . . Vojtěch Čermák.

V N., dne . . . . .

Pan . . . . v . . . .

Obdržev Váš ct. list ze dne . . . a vzorník, přijímám Vaše podmínky a tímto objednávám . . . . . (podrobný výpočet zboží dle druhů, čísel atd.)

Očekávaje brzké vyřízení svého příkazu, trvám

v úctě

(podpis).

Obstávka jest právní prostředek, jímž věřitel vymůže sobě na třetí osobě, která nějaký majetek dlužníkův v ruce má, rozkaz, aby ho dlužníkovi nevydávala. Vyžaduje se: 1) průvod dluhu, 2) nebezpečí možné ztráty, 3) zaručení jistoty za škody, které z povolené obstávky vzejíti mohou.

Příklad:

Sl. c. k. okr. soude!

Pan N. N. jest mi dlužen za dodané jemu obleky část 200 K, což dokládám přiloženým ·/. legalisovaným výpisem z knih. Poněvadž pan N. N. přes mnohonásobné upomínání mně nezaplatil a jak zřejmo jest z připojeného ²/. opisu zájemného protokolu, exekucemi jest stíhán, kladu prosbu:

Sl. c. k. okr. soude račiž mně povoliti obstávku na kauci, která obnosem 300 K uložena jest pro pana . . . u pana . . ., obchodníka v . . . a račiž panu . . . nařídíti, aby z této kauce bez nařízení soudního pod ručením jeho samého nic nevydával. (Datum a podpis).

Rubrum: Slavný

c. k. okresní soude!

Ant. Víšek,

mistr krejčovský v č. . . . v . . . .

proti panu . . . v . . . č. . . .

o povolení obstávky 200 K

na kauci u téhož pana . . .

uloženou

Žádost za obstávku podá se v trojím vyhotovení u soudu v hlavní věci příslušného, aneb u toho okresního (též městského delegovaného) soudu, v jehož okrsku obstávka povoliti se má, načež obstávka do 14 dnů žalobou se spraví.

Opověď živnosti svobodné.

Rubrum: Slavnému

c. k. okr. hejtmanství v . . .

Jan Váňa,

barvíř v . . . . č. . . .

opovídá provozování živnosti barvířské a prosí o list živnostenský.

Slavné

c. k. okresní hejtmanství!

V úctě podepsaný chce v . . . . č. . . zavésti si živnost barvířskou a opovídaje to vedle § 11. řádu živnostenského, předkládá svůj křestní list *A* a domovský list *B* a prosí: Sl. c. k. okr. hejtm. račiž mi vydati list živnostenský a nařídíti čeho potřeba k předepsání daně výdělkové.

A
B

V N., dne . . . .

Podpis.

Poznámka. Které živnosti nejsou prohlášeny ani za řemeslné, ani za koncessované, nazývají se svobodnými. Provozovati je smí každý svéprávný občan, jenž není ve vyšetřování soudním pro nějaký přestupek, aneb pokud trvají následky odsouzení. Třeba tedy jen opověděti živnost u okresního hejtmanství (v Praze, Liberci a některých městech na Moravě u magistrátu) a to buď písemné nebo jen ústně. Kolek jest 3, 4, 6 a 8 korunový dle velikosti obce, kde živnost se má provozovati (do 5—10000, 50000 a přes 50000 obyv.) Kdyby první instance provozování živnosti nedovolila, možno si stěžovati do 6 neděl u c. k. místodržitelství a od toho na c. k. ministerium vnitra, konečně od toho do 60 dnů u správního soudu.

Opověď živnosti řemeslné.

Slavné

c. k. okresní hejtmanství!

Dle předpisů živnostenského řádu podepsaný uctivě oznamuje, že hodlá v . . . . . okresu . . . v domě č. . . . provozovati živnost obuvnickou a toto své uctivé oznámení provází těmito doklady:

A 1. Dle křestního listu *A* narodil se dne . . . v . . . . .

B a dle domovského listu *B* jest příslušný do obce . . . okr.

C, *D*—*K* 2. Vysvědčení výučné *C* a pracovní vysvědčení *D*—*K* podávají důkazy o jeho způsobilosti řemeslné.

L 3. Přikládaje přihlášku k dani výdělkové *L* prosí uctivě:

Slavné c. k. okr. hejtmanství račiž mi vydati živnostenský list.

V N., dne . . . . N. N.

Rubrum: Slavné
c. k. okr. hejtmanství v . . .
N. N.,
bytem v N., č. . .
prosí uctivě za udělení
živnostenského listu.
S přílohami *A*—*L*.

Poznámka: Vedle toho, co pověděno u živností svobodných, třeba při opovědi živnosti řemeslné, t. j. takové, k nížto třeba vzdělání dřívějšího učením a delším zaměstnáním, ještě předložiti vysvědčení výučné a průkaz, že žadatel nejméně dvě léta pracoval jakožto tovaryš. Takové živnosti mají: bednář, brašnář, cukrář, čalounik, deštníkář, hodinář, holič, hřebenář, jirchář, kamnář, kartáčník, klempíř, knihař, kolář, košikář, kotlář, kovář, kovolitec, kožešník, krejčí, lakýrník, malíř pokojů, mechanik, obuvník, pasíř, pekař, perníkář, pokrývač, pozlacovač, provazník, prýmkář, rukavičkář, rytec, řezník, sedlář, síťař, sklenář, soustružník, truhlář, uzenář, voskář, vyrabitel nástrojů hudebních, zámečník, zlatník, zlatotepec (s podružnými všude řemesly).

Co se týče rekursů platí vše jako u svobodných živností.

Opověď živnosti koncessované.

Rubrum jest stejné jako u předešlých.

Slavné
c. k. okresní hejtmanství!

V úctě podepsaný ohlašuje, že hodlá provozovati puškařství v . . . č. . . a opověď svou dokládá tímto:

A 1. Dle křestního listu *A* narodil se . . . v . . . a jest tedy plnoletý a svéprávný.

B 2. Dle listu domovského *B* příslušný jest do . . . okr. . . . a jest tedy občan rakouský.

C 3. List výuční *C* dotvrzuje jeho způsobilost řemeslnou.

D 4. Dle přílohy *D* jest mravně a politicky zachovalý.

E 5. Dle přílohy *E* patrno, že pracoval přes deset let co pomocník puškařský.

Na tyto doklady spoléhaje prosím:

Sl. c. k. okres. hejtmanství račiž mi povoliti, abych směl provozovati živnost puškařskou a vydati mi list živnostenský.

Datum. Podpis.

Poznámka: Živnosti koncessované jsou ty, k nimž třeba zvláštního povolení, či koncesse. Jsou to: knihtiskárny a podobné závody, půjčovny, čítárny, pravidelná doprava osob i věcí, plavectví, stavitelství (spolu zednictví, tesařství, studnařství), kominictví, cídění stok, pohodnictví, výroba a prodej zbraní, ohněstrojství, vetešnictví, zastavárny, výroba jedů a zboží lékárnického, hostinství (prodej lihovin, výčep vína), výroba a oprava parních kotlů, zřizování plynovodů, vodovodů, výroba hracích karet, podkovářství, závody elektrické, kanceláře informační, živnostně provozované obstarávání pohřbů, zubní technika a kanceláře cestovní, při těchto živnostech rozhodují různé poměry osobní a místní a úřad vždy dříve vyžádá si dobrozdání obce; také doba výuční, pracovní a předběžné vzdělání se vyžadují rozmanitě. Kdo chce provozovati takovouto živnost, musí si opatřiti dříve koncessi.

Živnosti, v nichž pracovati se má parními stroji, potřebují mimo to komissionelního řízení na místě samém, za nějž též žádá se u okres. hejtmanství. Umře-li živnostník, může živnost jeho (ať koncessovaná či řemeslná) dále býti vedena na účet vdovy nebo nezletilých dětí (do provdání vdovy, nebo do dosažení zletilosti) pouze na základě dřívější koncesse nebo opovědi, jen když na kolku 1 K se o tom učiní oznámení.

Opověď živnosti stavební. K té třeba jest praktického výcviku 6 let, z nichž nejméně 2 léta jako stavbyvedoucího (při tesařství a kamenictví jen 5 let, při studnařství 3 léta pomocnická a rok dílovedoucího), dále průkazu o vyučení ze školy odborné a mimo to zvláštní zkoušky; technikům a absolventům vyšších škol průmyslových dostačí rok i 6 měsíců učební doby. (Za zkoušku stavitelskou se platí taxy 126 K, za zednickou, tesařskou a kamenickou 96 K a za studnařskou 32 K; zkouška ta jest ústní i písemná; zvláštní osvobození od zkoušky udílí místodržitelství.) Dokud nenabude kdo koncesse, nesmí provozovat živnost takovou. — Rubrum jako předešle. Žádost za koncessi zní:

Slavné
c. k. okresní hejtmanství!

V úctě podepsaný žádá, aby směl provozovati živnost tesařskou a dokládá svou uctivou žádost tímto:

A 1. Dle křestního listu *A* narodil se . . . v . . . okres . . . a jest tedy plnoletý.

B 2. Domovský list *B* obce . . . . v okresu . . . . svědčí, že jest státní občan rakouský.

C 3. Vysvědčení výučné *C*,
D, *E* *D* a vysvědčení *E* o složené zkoušce svědčí o jeho způsobilosti řemeslné.

F 4. Z přílohy *F* patrna jeho bezúhonnost mravní a politická. Předkládaje kolek 2 K na udělení koncesse, prosí: Sl. c. k. okr. hejtmanství račiž podepsanému povoliti provozování živnosti tesařské a vydati o koncessi té dekret.

Datum. Podpis.

Oznámení.

Příklady: Oznámení o zřízení spolku.

Veleslavné c. k. místodržitelství!

V úctě podepsaní hodlají zříditi spolek jménem .... se sídlem v ... Podle nařízení § 4. spolkového zákona ze dne 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z., předkládajíce návrh stanov v pěti vyhotoveních, kladou tuto prosbu:

Veleslavné c. k. místodržitelství račiž zřízení spolku toho na vědomí vziti a podepsané o tom k rukám pana ... uvědomiti.

Datum. Podpisy

Rubrum: Veleslavné
c. k. místodržitelství
v Praze!
(Jméno a stav)
předkládají stanovy nového
spolku pod jménem .....
s prosbou za jich schválení.

Oznámení volby představenstva spolku.

(Bez kolku). Slavné c. k. okr. hejtmanství!

Ve výroční valné hromadě spolku ..... v .... konané dne ..... v místnostech ..... zvoleni byli do výboru pánové (jména a stav): za předsedu byl zvolen ..., za jednatele .... za pokladníka .....

Spolek zastupovati na venek dle stanov jest oprávněn předseda pan ...

Datum. Podpis nově zvoleného starosty.

Rubrum: Slavné
c. k. okr. hejtmanství v N...
.... (stav)
nově zvolený starosta spolku
..... v .....
oznamuje členstvo výboru
nově zvoleného.

Předložení výroční zprávy spolkové.

(Bez kolku). Slavné c. k. okr. hejtmanství!

Dle § 13. zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134. ř. z., předkládá v úctě podepsaný výroční zprávu a závěrečný účet za správní rok ... ve třech exemplárech.

Datum. Podpis starostův.

Rubrum: Slavné
c. k. okr. hejtmanství v ...
J. L., starosta spolku
.... v ....
předkládá výroční zprávu
a účet výroční spolku za rok ...

Oznámení valné hromady spolku.

Slavné c. k. okr. hejtmanství.

Vedle nařízení § 15. zákona spolčovacího činím tímto povinné oznámení, že spolek .... v .... bude míti valné shromáždění výroční dne .... v .... v místnostech ....

Datum. Podpis starostův.

Rubrum: Slavné
c. k. okr. hejtmanství v .....
J. L., starosta spolku
.... v ....
oznamuje, že konati se bude
schůze spolková.

Oznámení spolku politického.

(Bez kolku). Slavné c. k. okr. hejtmanství!

Dle § 32. zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. z., činí podepsaný tímto povinné oznámení, že spolek politický .... v .... činnost svou započal a tyto členy má:

(Následuje jmenovité uvedení všech členů i jejich stavu a zaměstnání.)

Datum. Firma spolku.
Podpis starostův.

Rubrum: Slavné
c. k. okr. hejtmanství v .....
A. B., starosta
politického spolku ..... v .....
oznamuje členy spolku.

Oznámení schůze lidu.

Slavné c. k. okr. hejtmanství!

V úctě podepsaný .... starosta spolku ..... v ..... tímto dle ustanovení § 2. zákona o shromažďování ze dne 15. listopadu 1867, č. 135 ř. z., činí povinné oznámení, že hodlá pořádati dne ... v .... o ... hodině veřejné, každému přístupné shromáždění lidu, jehož účelem má býti volný rozhovor o ....

Čině toto oznámení, prosím:

Slavné c. k. okr. hejtmanství račiž toto ohlášení na vědomí vziti a mně dle uvedeného zákonného ustanovení příslušné osvědčení vydati.

Datum. Podpis.

Patenty. Zákon ze dne 11. ledna 1897, kterým se změnila dosavadní zákonná úprava „privilejí“ (zakládající se na zákoně z r. 1852) vstoupil v platnost 1. lednem 1899.

Co lze chrániti patentem? Ochrana patentní vztahuje se pouze na nové vynálezy, které připouštějí živnostenské zužitkování. Předměty se stanoviska hospodářského a živnostenského bezcenné, nelze patentovati.

Patří sem tedy na př. vynález nového, levnějšího, rychlejšího neb snažšího procesu výrobního, ne ale pouhá náhrada dosud užívané látky jinou látkou bez uvedených vlastností atd. Vynález musí tedy představovati něco kvalitativně nového. — Od pouhého objevu liší se tím, že tento zjišťuje dosud sice neznámé, ale již jsoucí předměty neb zjevy přírodní, kdežto vynález týká se nového technického effektu, který po živnostensku prakticky lze zužitkovati.

Nelze přiřknouti novosti vynálezu, který již před tím, než byl k ochraně dle zákona patentního přihlášen, buďto:

1. v uveřejněných tiskopisech (kdekoliv) takovým způsobem byl popsán, nebo
2. v tuzemsku tak zřejmě užíván, veřejně na odiv vystaven nebo předveden, že upotřebení jeho znalci je možno, neb
3. že byl předmětem privilege v Rakousku udělené a vešel v obecné užívání.

Dle práva dosud platného nezkoumala se ani novost, ani užitečnost vynálezu, což mělo za následek bezměrné obtěžování průmyslu patenty úplně ničemnými.

Žádati o patent může jen skutečný vynálezce, aneb jeho právní zástupce. Pokud se nedokáže opak, platí ten, kdo poprvé patent ohlásil, za vynálezce.

Trvání patentu. Ochrana patentu trvá 15 let ode dne uveřejnění jeho ve věstníku patentním. Patent může býti vzat zpět (zcela neb z části), zaniká pak sám sebou, neplatí-li se roční taxa.

Práva z patentu. Vynálezce patentu a jeho právní zástupce jest oprávněn již ode dne vyhlášení vynálezu ve věstníku patentním vynález svůj po živnostensku zužitkovati, aniž je při tom vázán na náležitosti, které pro nastoupení dotyčné živnosti předpisuje živnostenský řád (průkaz způsobilosti, koncesse); pouze musí to oznámiti živnostenskému úřadu příslušnému dle stanoviště provozovárny. Ovšem podléhá provozování to všeobecným předpisům policie bezpečnostní, zdravotní a mravnostní.

Vedle toho ovšem náleží vynálezci výhradně právo i jinak než po živnostensku předmět svého vynálezu vyráběti (zřízení polní dráhy, hygienických opatření ve vlastní továrně atd.), jej do obchodu uvésti, na prodej míti a užívati k účelům průmyslovým.

Soukromé, neprůmyslové užívání vynálezu k účelům osobním v domácnosti, v činnosti vědecké, nebo poučovatelské je tedy každému volno; chrániť zákon výhradně jen průmyslové zužitkování vynálezu.

Týká-li se vynález procesu výrobního, vztahuje se ochrana i na zboží tímto způsobem vyrobené. Starý zákon o privilejích chránil sice napodobení a padělání vynálezů, jakož i živnostenský prodej padělku, nezapovídal však živnostenské jich používání, což ovšem tvořilo jednu z nejcitelnějších mezer dřívějšího našeho práva patentního, novým zákonem odstraněnou.

Dočasné ochrany patentní za ulehčujících podmínek může se nařízením ministra obchodu dostati dle nového zákona vynálezům, vystaveným na domácích výstavách na základě příslušné zvláštní žádosti výboru výstavního, což má pak za následek, že vynálezy požívají práva priority ve smyslu zákona patentního již ode dne vystavení pod tou podmínkou, že budou u patentního úřadu k dosažení ochrany patentní ohlášeny nejdéle do tří měsíců po ukončení výstavy.

Přídavkové patenty jsou dle nového zákona přípustny za zvláště nízké taxy. Předpokládá-li vynález úplné neb částečné použití staršího nějakého patentu, udělí se pouze tak zvaný odvislý patent.

Ztráta patentu může nastati, neprovozuje-li vynálezce do tří let od vyhlášení patentu vynález svůj v přiměřeném rozsahu, nebo neučinil-li k tomu aspoň potřebné přípravy. Odnětí toto může nastati i před uvedenou lhůtou, provádí-li se patent v cizině a je-li provádění jeho v tuzemsku z veřejných ohledů žádoucí, vynálezce neb jeho právní nástupce však, místo aby domácí spotřebu kryl domácí výrobou, kryje ji z největšího dílu nebo docela výhradně přívozem. Odnětí musí však předcházeti výstraha s udáním důvodů a stanovením přiměřené lhůty. Veřejný zájem jeví se v tomto případě býti porušen, na příklad když zužitkování patentu v cizině pokročilo tak daleko, že přívozem ohrožuje domácí průmysl a pod.

Zrušení patentu zcela neb z části nastane, objeví-li se, že předmět jeho nebyl ku patentování způsobilým, anebo byl-li již dříve patentován. Žádati o zrušení směl v posledním případě dosud jen vlastník staršího patentu, kteréž omezení nyní odpadá, poněvadž jde tu o zájem veřejný (aby se na ujmu průmyslu neprodlužovala ochrana vynálezu.)

Odnětí patentu nastane, dokáže-li se, že majitel jeho není původcem vynálezu, nebo právním jeho nástupcem, nebo nelze-li ho za původce pokládati, anebo, že podstatný obsah při-

hlášky vzat byl ze zápisek, výkresů, vzorků přístrojů a zařízení osoby třetí nebo z technického procesu jí užívaného, aniž osoba ta dala k tomu své svolení.

Původce vynálezu, resp. v posledněj§ím případě poškozený má právo, do 30 dnů po doručení právoplatného rozhodnutí v té příčině žádati o přenesení patentu na sebe sama.

Licence. Je-li vlastní zužitkování patentu nemajetnému vynálezci často úplně nemožno, je licence nejpohodlnější formou zužitkování patentu. Forma tato již za starého zákona rozšířená v novém zákoně došla výslovné právní úpravy. Pokud jde o smlouvu, kterou majitel patentu druhé straně vyhražuje užívání resp. provádění patentu (licence dobrovolná), rozhodnou je v mezích tohoto oprávnění ovšem vůle stran. Teprve kdyby strany nic jiného neumluvily, ustanoví zákon, že takováto licence lpí na podniku, kterému slouží a jen s ním se přenáší.

Nepoměrně vyšší důležitosti jest však ustanovení nového zákona o t. zv. licencích nucených. Kdežto totiž majitel patentu, jehož provádění jest závislým od použití staršího patentu (na př. jeho zlepšení, nové použití), byl dle dosud platného práva vydán úplně na milost majitele hlavního (staršího) patentu, který odepřením licence, nezbytné k jeho provádění, mohl se ho zmocniti beze vší náhrady, má nyní právo (vynutitelné v případě odporu nálezem patentního úřadu za podmínek jím ustanovených) žádati od majitele staršího patentu dovolení ku použití jeho vynálezu, pokud pro provedení závislého patentu jest nezbytno, ale jen tehdá, uplynula-li od doby vyhlášení prvějšího patentu v listě patentním nejméně tři léta a má-li pozdější vynález podstatný význam živnostenský. Tímto ustanovením chrání se tedy zase naopak oprávněné majetkové zájmy staršího vynálezce, jakož i dalším ustanovením, že i posledněj§í má v tomto případě právo, žádati licenci opět od majitele novějšího vynálezu, pokud týž s jeho patentem jest v přímé souvislosti. Kdežto v uvedeném právě případě omezeno jest právo žádati licenci na vynálezce novějšího patentu, rozšiřuje zákon toto právo, jde-li o zájem veřejný, na každého, ovšem pouze za účelem upotřebení chráněného vynálezu ve vlastním závodě, je-li jen osobou důvěry hodnou. I tu vyžaduje se uplynutí tří let od doby vyhlášení patentu; v případě odporu rozhoduje opět patentní úřad na základě srozumění se s ministerstvy súčastněnými.

Ustanovení tato nevztahují se na patenty správy státní a vojenské.

Převod patentu (práv z ohlášení patentu i z patentu již uděleného) může se díti smlouvou, posledním pořízením, nebo nálezem soudcovským. K platnosti převodu patentu již nabytého jest však potřebí provedení jeho v patentním rejstříku; nový nabývatel přejímá i všecka břemena na patentu váznoucí, pokud z patentního rejstříku jsou zřejma. Zákon zavádí tedy nový druh knih veřejných pro obor patentního práva.

Na dědice přecházejí práva z patentu i bez zápisu v rejstřík patentní.

Také zástavní právo k patentu a jiná věcná práva nabývají se a účinna jsou proti třetím osobám teprve zápisem v rejstřík patentní. To neplatí pro nabytí licence; má-li však nabytí to míti účinku proti osobám třetím, vyžaduje se rovněž zápisu. V rejstřík patentní mohou k žádosti stran býti zaneseny různé poznámky spornosti, týkající se práv z patentu (na př. za licence, spory ze zástavního práva k patentu, odnětí, odvolání zrušení patentu, prohlášení jeho za neplatný atd.) a jest pak příslušné rozhodnutí účinno i proti osobám, které teprve po podání žádosti o zápis poznámky spornosti vymohly si zápisy v rejstřík patentní.

Vyvlastnění patentu nastati může, žádá-li toho zájem branné moci, veřejné blaho, nebo nutný zájem státní, v každém případě za přiměřenou náhradu, o jejíž výši v případě sporu rozhodne soud.

Od vyvlastnění sluší rozeznávati omezení práv z patentu v tom směru, že správě vojenské — ve srozumění s ministrem obchodu — přísluší pro její účely právo užívati jakéhokoliv vynálezu za slušnou náhradu.

Porušení práv z patentu. Proti každému porušení patentu přísluší poškozenému žaloba na uznání jeho práva patentního, o zanechání dalších činů rušebných, odstranění předmětů a změnění prostředků rušebních a o náhradu, resp. vydání obohacení. Příslušnými o žalobě rozhodovati jsou soudy obchodní. Rozhodování otázky, nastalo-li porušení patentu, děje se výlučně na základě popisu vynálezu, který tvoří základ patentu; nedokonalost tohoto popisu může tudíž zaviniti zamítnutí žaloby jinak oprávněné.

Porušení patentu vědomé tresce se k žádosti poškozeného sborovými soudy I. stolice jako přečin peněžitou pokutou od 1000—4000 K, nebo vězením od tří měsíců do 1 roku a po případě ještě vedle toho pokutou do udané výše ve prospěch stát. pokladny. Soud může k žádosti poškozeného uznati na propadnutí předmětů a zničení nástrojů rušebních a rozhodnouti o náhradě, která se vztahuje nejen na utrpěnou škodu a ušlý zisk, ale i — dle volného uvážení soudu — na náhradu peněžitou za utrpená příkoří nebo jiné ujmy osobní. Tyto nálezy soudní nevylučují však další řízení trestní dle přísnějších ustanovení trestního zákona (na př. o podvodu), jakož i další žaloby před soudem civilním o náhradu škody dále sahající.

Návrh zjišťovací či určovací. Každému jest volno, dáti konstatovati úřadem patentovým, že výrobky, které chce vyráběti, do obchodu přivésti, nebo jichž chce užívati, anebo že výrobní postup, kterého zamýšlí upotřebiti, nespadají ani zcela, ani z části pod určitý patent (jejž přesně nutno označiti). Řízení o tomto návrhu zavedené musí však býti zastaveno, prokáže-li

majitel patentu, že ještě před podáním návrhu zjišťovacího podal proti navrhovateli v téže věci žalobu, kteráž dosud není vyřízena. Náklady na spor zjišťovací nese ten, kdo jej způsobil.

Osobování patentu spáše, kdo předměty nebo obal jich takovým označením opatří a do obchodu uvede, že vzbudí tím domněnku ochrany patentní, anebo kdo tuto domněnku vzbudí veřejnými oznámeními, vývěšnými štíty, doporučenkami a pod. Osobování si patentu trestá se politickými úřady jako přestupek podle předpisů řádu živnostenského. Je-li vinníkem bývalý majitel patentu na předměty, o něž jde, jest jednání jeho trestným teprve po uplynutí jednoho roku od zániku ochrany patentní.

Majitelé výsady dle starého zákona udělené mohou žádati o přeměnu téže v patent dle nového zákona, se zachováním jejího práva přednosti, ale ovšem že se nepočítá uplynulá již doba výsady v dobu, na kterou se ochrana patentu dle nového zákona vztahuje.

Patent platí nejdéle 15 let; mimo poplatek při přihlášce (20 K) jest platiti ještě roční poplatek a sice: za první rok 40 K, za druhý 50, třetí 60 atd. 80, 100, 120, 160, 200, 240, 280, 360, 440, 520, 600, 680 K. Kdyby roční poplatek nebyl v čas zaplacen, zaniká patent, což stává se ovšem samo sebou též, vzdá-li se majitel patentu, nebo když uplynulo 15 let od prohlášení vynálezu v listu patentním.

Přihláška vynálezu k patentování:

Rubrum:

Slavný
c. k. patentní úřad e
ve Vídni.

E. R.,
. . . . (stav a byt)
žádá za udělení patentu na . .
S přílohami *A B* a poplatkem přihlašovacím 20 K.

Slavný

c. k. patentní úřade!

V úctě podepsaný žádá za patent na . . . . jak vy- *A B* psáno a vykresleno jest v přiloženém popisu *A* a výkresu *B*.

Přikládaje poplatek přihlašovací 20 K zaručuji se, že též poplatek 40 K na první rok zaplatím před udělením patentu.

Datum. Podpis s adressou.

Peníze. U každé mince (peníze raženého, kovového) rozeznáváme:

1. Ráz, t. j. nápis a vyobrazení.

2. Kov; drobné mince jsou z mědi i niklu, dražší ze stříbra i zlata. Tyto drahé kovy se směšují (slučují, legují) s kovem tvrdším, obyčejně mědí, aby se v oběhu tak brzy neubrousily.

3. Váhu; váha veškerá u mince sluje stříž (schrot), váha kovu dražšího v minci obsaženého sluje jejím zrnem (Korn). Dříve mincovní váhou bývala hřivna kolínská = 233·87 g, nebo vídeňská = 280·67 g, nebo celní či mincovní libra = 0·5 kg. Nyní u nás mincovní váhou jest kilogram, rovněž jako ve Francii, Italii, Belgii a v Holandsku; v Německu mají celní libru = 0·5 kg, v Anglii libru troyskou = 373·24 g, v Rusku libru obchodní = 409·5 g.

4. Jakost mince, t. j. poměr zrna se stříží. Jakost ta ve většině států nyní se udává zlomkem v tisících dílech; na př. zlatník má jakost 0.900, t. j. v tisíci dílech váhy jednoho zlatníku jest 900 dílů čistého stříbra či zrna, 100 dílů přísady mědi. U mincí rozeznáváme hodnotu vnitřní, jež záleží v hodnotě dražšího kovu v ní obsaženého, nominalní, t. j. hodnotu označenou pojmenováním mince a trhovou či kursovní, cenu to proměnnou, kterou má mince v obchodu. Všecky mince mají méně kovu dražšího v sobě, než by držeti měly svou hodnotou, kterou mají v obchodě.

Při placení cla a pro jiné účely bývá zákonem ustanoven nádavek, agio (ažio) či láže na zlato, a takto stanovená hodnota zlatých mincí sluje hodnotou zákonitou; na př. hodnota dukátu jest ustanovena na 4 zl. 72·5 kr. bez agia; je-li však právě agio zlata 20, jest cena 5 zl. 67 kr.

Některé mince cizí.

Anglie 1 libra šterlinků má 20 šilinků, 1 šilink (sh) má 10 pencí. 1 šterlink = 10·088 zl. r. č. ve zlatě. Zlatá mince sovereign má cenu 1 libry šterlinků; hodnota sovereignu (souverainu, severing) činí 2.127 cís. dukátu či 20 K 21 h bez ažia. Stříbrná mince koruna = 5 šil., půlkoruna = 2½ šil., florin 2 sh.

Belgie má mince jako Francie.

Bulharsko. Ze stříbra se razí kusy po 5, 2, 1½ lvím tolaru; 1 lví tolar či bulharský lev má 100 sotníků a rovná se 1 franku. Ze zlata se razí alexander a půlalexander po 20 a 10 lvích tolarech. (Bulharský lev, italská lira, španělská peseta, řecká drachma, belgický i švýcarský frank rovnají se v ceně franku francouzskému.)

Dánsko: Říšský bankový tolar po 6 markách, marka po 16 šilincích, 1 říšský tolar = 2·274 K r. č. Zlatá koruna = 100 örů = 1·10 K r. č. ve zlatě.

Francie: Frank (fr) má 100 centimů (setin) a rovná se 81 h r. č. Dříve z 1 kg stříbra jakosti 0.900 se razilo 200 fr., nyní mají jakost 0·835, tedy z 1 kg směsi se razí $185^{5}/_{9}$ franku.

Holandsko: 1 zlatý má 100 setin, centimů; 1 holl. zlatý = 1·666 K r. č. ve zlatě. Stříbrné mince se razí v jakosti 0·945, zlatník z 10 g.

Italie: Scudo má 5 nových lir po 100 centesimech. 1 lira = 1 franku = 0·81 K r. č.

Německá říše má nyní číslo zlaté a počítá se tam na říšské zlaté marky. Desetimark se razí z $^{1}/_{2}$ kg ryzího zlata $139^{1}/_{2}$ kusů, dvacetimark $69^{3}/_{4}$; jakost jejich jest 0·900. Tedy z $^{1}/_{2}$ kg zlata jakosti 0·900 se razí $125^{11}/_{20}$ desetimark; desetimarka = 1·041 cís. duk. a váží $3^{2467}/_{2511}$ g. Desetimarka = $3^{1}/_{3}$ tolaru = 5 zl. 50 jihoněm. měny. Desátý díl této mince říšské sluje marka, jež se dělí na 100 pfenigů. 1 desetimarka = 10 K r. č. ve stříbře, tedy 1 marka = 1 K r. č., 1 pfenig = 1 h r. č. ve stříbře, 1 marka = 0·98 K r. č. ve zlatě.

Dříve v Prusku a Sasku měli tolary = 30 stř. grošům po 12 pf.; v Bavorsku, Bádensku a Würtembersku měli 1 zl. = 60 kr. po 4 pf. Tolar = 3 K r. č., 1 jihoněm. zl. = 1·69 K.

Portugaly: Millereïs má 1000 reïsů a rovná se 4·478 K.

Rus: 1 rubl = 100 kopejek, 1 stříbrný rubl = 3·238 K r. č., papírový rubl = 92·5 h r. č. Imperial = 10 rublů. Ruský poloimperial po 5 rublech má hodnotu 1·74 cís. dukátu.

Řecko: Drachma po 100 leptách = 0·81 K r. č.

Severoamerické Soustátí: Dolar zlatý má 100 centů (setin) a rovná se 4·152 K r. č. Stříbrný dolar se razí ze $412^{1}/_{2}$ graenů troyských stříbra jakosti 0·900.

Srbsko: 1 dinar = 100 par = 1 franku.

Španěly: 1 duro (piastr) po 20 realech = 4·26 K r. č. 1 peseta = 100 centimes = 1 fr. = 0·81 K r. č.

Švédsko: Říšský tolar = 100 oerů = 1·14 K r. č.

Švýcary: Frank po 100 rappech.

Turecko: Piastr po 40 parách a para po 3 asprech. 1 piastr = 9 kr. r. č., 1 zlatá lira = 100 zl. piastrů = 18·2 K rak. čís. ve zlatě.

Peníze.

Cizozemské mince uvedené na rakouskou měnu

(Bez ažia, jež se mění dle denního kursu.)

Název mince	Země	K	h
Courantový dolar stř.	Hollandsko	4	24
Dolar stř.	Amerika sev.	4	20
Dolar species	Dánsko	4	56
Dolar	Sev. Německo	3	—
Drachma stř. à 100 lept.	Řecko	—	72
Dukát zl.	Rakousko	9	45
Dvojatý rubl zl.	Rusko	8	64
Frank stř.	Francie	—	81
Pfriedrichsdor zl.	Prusko	16	46
Groš	Sasko	—	10
Guire à 21 šil. zl.	Anglie	21	10
Imperial à 10 rublech zl.	Rusko	33	24
Koruna zl.	Rakousko	27	50
Curons d'auro	Portugalsko	44	60
Korun. dolar (Kronthaler)	Bavory	4	60
Lira	Italie	—	81
Livre šterling à 20 sch.	Anglie	20	07
Louisdor	Francie	16	10
Mark bankový	Hamburk	1	50
Mark	Německo	1	—
Napoleondor	Francie	16	—
Pětifrank stř.	Francie	4	—
Piastr à 40 pár	Turecko	—	18
Pistole	Sev. Německo	16	34
Reale	Španělsko	—	21
Souveraindor	Rakousko	28	—
Zlatý	jihoněmecký	1	$71_{1}/_{2}$
Zlatý	hollandský	1	70

Koruny a haléře převedené na marky.

koruny	haléře	marky	feniky	koruny	haléře	marky	feniky	koruny	haléře	marky	feniky
—	1	—	0.85	—	55	—	46.75	10	—	8	50.61
—	2	—	1.70	—	60	—	51	20	—	17	01.22
—	3	—	2.55	—	65	—	55.25	30	—	25	51.83
—	4	—	3.40	—	70	—	59.50	40	—	34	02.44
—	5	—	4.25	—	75	—	63.75	50	—	42	52.05
—	6	—	5.10	—	80	—	68	60	—	51	03.66
—	7	—	5.95	—	85	—	72.25	70	—	59	54.27
—	8	—	6.80	—	90	—	76.50	80	—	68	04.88
—	9	—	7.65	—	95	—	80.75	90	—	76	55.49
—	10	—	8.50	1	—	—	85	100	—	85	06.10
—	15	—	12.75	2	—	1	70	200	—	170	12.20
—	20	—	17	3	—	2	55	300	—	255	18.30
—	25	—	21.25	4	—	3	40	400	—	340	24.40
—	30	—	25.50	5	—	4	25	500	—	425	30.50
—	35	—	29.75	6	—	5	10	600	—	510	35.60
—	40	—	34	7	—	5	95	700	—	595	42.70
—	45	—	38.25	8	—	6	80.50	800	—	680	48.80
—	50	—	42.50	9	—	7	65.50	1000	—	850	61

Marky a feniky převedené na koruny a haléře.

1 marka = 100 feniků.

marky	feniky	koruny	haléře	marky	feniky	koruny	haléře	marky	feniky	koruny	haléře
—	1	—	1/6	1	—	1	18	100	—	117	—
—	2	—	2/3	2	—	2	36	200	—	235	20
—	3	—	1/2	3	—	3	53	300	—	352	80
—	4	—	4/6	4	—	4	71	400	—	470	40
—	5	—	5/6	5	—	5	88	500	—	588	—
—	6	—	7	6	—	7	06	600	—	705	60
—	7	—	1/6	7	—	8	24	700	—	823	20
—	8	—	1/3	8	—	9	41	800	—	940	80
—	9	—	1/2	9	—	10	59	900	—	1.058	40
—	10	—	2/3	10	—	11	76	1.000	—	1.176	—
—	15	—	1/2	15	—	17	64	2.000	—	2.352	—
—	20	—	1/2	20	—	23	52	3.000	—	3.528	—
—	30	—	35	25	—	29	40	4.000	—	4.704	—
—	40	—	47	30	—	35	28	5.000	—	5.880	—
—	50	—	59	40	—	47	04	6.000	—	7.056	—
—	60	—	1/2	50	—	58	80	7.000	—	8.232	—
—	70	—	82	60	—	70	56	8.000	—	9.408	—
—	80	—	94	70	—	82	32	9.000	—	10.584	—
—	90	1	06	80	—	94	08	10.000	—	11.760	—
—	95	1	10	90	—	105	85				

Placení zboží děje se buď hotově (comptant) při obdržení zboží, což často nyní se děje dobírkou poštovní nebo železniční, nebo z části hotově (à conto), ostatek později nebo ve lhůtách, často závdavkem při objednávce nebo splacením celé kupní ceny, nebo po uplynutí doby (viz skonto), nebo za zboží se dá cizí směnka (rimessa) nebo směnkou.

Plnoletost či zletilost počíná dokonaným rokem 24. Ale může otec s dovolením soudu propustiti již dříve dítě z moci své; naopak, jsou-li důvody (blbost, šílenost, marnotratnost) může otec žádati, aby jeho moc otcovská prodloužena byla i dále, což však musí státi se veřejným vyhlášením. Vše to platí též o poručníku.

Plnomocenství či plná moc jest list, jímž zmocňujeme někoho k vykonávání práv a povinností a to buď veškerých nebo jen některých. Nutno přesně označiti jméno a stav zmocňovatele i plnomocníka (zmocněnce) a určitě udati vše to, k čemu plnomocník jest zmocněn, neboť by z neopatrného sestavení listiny snadno vzejíti mohla škoda.

Příklady:

Plná moc,

kterou podepsaný dává moc a právo panu N. N., ... (stav) v... (byt), aby veškeré u c. kr. úřadu poštovního v..... od osob soukromých docházející zásilky poštovní na adressu podepsaného zmocnitele přijímal a podpisem svým jejich příjem stvrzoval. Tato plná moc zůstane v právu, dokud podepsaný jmenovanému c. kr. poštovnímu úřadu písemně ji neodvolá.

(Datum.)

N. N., splnomocněnec.

N. N., obchodník, splnomocňující.

Podpis splnomocňujícího musí býti legalisován.

Plná moc,

(Kolek.) již tímto uděluji panu Jindřichu Ostrému, kupci a nájemníku v mém domě č. 427 v Olomouci, aby:

1. vybíral pro mne od ostatních pánů nájemníků nájemné;

2. aby na můj účet vykonával veliké opravy na mém domě, kdykoli jich bude potřeba, až do výše 100 K i bez zvláštního ohlášení;

3. aby dával výpovědi dle potřeby a přijímal osoby jiné do nájmu.

V Brně, dne...

Rudolf Jablonský,
majitel domu č. 427 v Olomouci

Plnomocenství,

(Kolek.) jímžto já podepsaný dávám panu . . . . plnou moc, aby všeliké zakázky pro můj závod přijímal, peníze od zákazníků mých vybíral a příjem jich potvrzoval. Vše, co jmenovaný pan . . . . v mezích tohoto plnomocenství vykoná, tímto již napřed schvaluji.

Důkazem toho můj vlastnoruční podpis.

(Datum.) (Podpis.)

Plnomocenství k volbě do obecního zastupitelstva, do sněmu zemského nebo říšské rady.

Pozn. Plnomocenství takové musí býti řádně ověřeno a odevzdá se s lístkem hlasovacím. Kolku jest prosto dle nařízení min. fin. 15. srpna 1861, č. 83 ř. z.

Příklad.

Podepsaný zmocňuji tímto pana Jana Karasa, řezníka v N. č. 8., aby při volbě do . . . . v . . . ., jež dle veřejné vyhlášky konati se bude dne . . . . r. 19 . , ve jménu mém vykonal právo voličské, jež mi přísluší ve volebním sboru . . . . této obce.

V . . . ., dne . . . . Josef Eliášek,
splnomocňující.

Odvolání plné moci k volbě.

(Bez kolku.) Podepsaný zmocnil prohlášením ze dne . . . . pana . . . . v . . . . č. . ., aby při volbě do . . ., která se konati bude dle vyhlášky dne . . . jménem podepsaného právo voličské vykonal.

Poněvadž důvod, pro který jsem onu plnou moc panu . . . udělil, odpadla a já právo své voličské osobně vykonati hodlám, odvolávám tímto svrchu psanou plnou moc.

V N., dne . . . . Podpis.

Plná moc všeobecná či generální.

Plnomocenství,

jímž my podepsaní manželé splnomocňujeme pana . . . ., advokáta v . . ., aby nás zastupoval ve všech právních, politických i jiných záležitostech u úřadů i soukromě. Má tedy právo a moc ve jménu našem spory začínati, žaloby podávati a výměry nám určené přijímati, přísahy ukládati, přijímati a vraceti, smíry zavírati, vklady, záznamy, obstávky dobývati a od nich upouštěti, ke stáním a komissím za nás choditi a protokoly i sporné spisy ve jménu našem podpisovati. Rovněž jej splnomocňujeme, aby za nás peníze a věci cenné přijímal, z nich ve jménu našem kvitoval, věci movité i nemovité měl právo zcizovati, půjčky uzavírati; i schvalujeme již předem všecky kroky jeho předsevzaté na základě tohoto plnomocenství, slibujíce jmenovanému právnímu příteli a plnomocníku úplnou náhradu učiněných výloh hotových i odměnu za konané za nás práce.

Tomu na důkaz naše vlastnoruční podpisy.

Datum. . . . . .

Počty procentové. Řeknu-li, že peníze mám uloženy na 5 procent (%), znamená to, že z každých 100 zl. mám ročního užitku 5 zl. Slyším-li, že líh jest 80 percentový, rozumí se, že ve 100 litrech jest 80 dílů lihu čistého a 20 dílů objemových, t. j. litrů vody. Jest tedy procento poměr ke 100 či výnos ze 100. Vedle tohoto procenta v počtech procentových se rozeznává celek či částka základní, z níž dle procenta se vypočídává výnos.

Výnos se vypočítá, násobíme-li stý díl částky procenty.

Procento se rovná stonásobnému výnosu dělenému částkou, z níž se béře výnos.

Základní částka se rovná stonásobnému výnosu dělenému procenty.

Nejobyčejněji počtu toho se užívá při jistině (j) (kapitálu), z níž platí dlužník úrok (ú) (činži, interesse) dle výše procenta (p) a doby (r).

Úroky = součinu z jistiny, procenta a roků dělenému stem,

$$\text{čili } ú = \frac{j \times p \times r}{100}$$

$$j = \frac{100 \times ú}{p \times r}$$

$$r = \frac{100 \times ú}{j \times p}$$

$$p = \frac{100 \times ú}{j \times r}$$

Podání úřední jsou listiny, jimiž úřadu se něco dopisuje, oznamuje, nebo jimiž má něco se vymoci skrze rozhodnutí úřední; jsou to přihlášky, zprávy, žádosti, stížnosti, žaloby a j. v.

Zevnější forma podání úředních zcela se liší od dopisů soukromých i listů živnostenských. Píší se na celém archu obyčejného bílého papíru (ne listovního), od shora dolů přeloženého v půli a sice mimo oslovení a datum jen na pravé poloviče.

Nahoře asi na 3 prsty od hořejšího kraje napíše se oslovení, na př.: „Slavný c. k. okresní soude!“

Za oslovením tím nechá se místo prázdné asi na 2 prsty a pak se píše žádost, oznámení a p. a to tak, aby dole zase zůstalo místa na 3 prsty nepopsaného.

Odkazujeme-li se na přiložené listiny, t. zv. přílohy, každá se označí zevně písmeny A, B atd., kterážto značka též vedle se napíše na levou, pravou prázdnou polovici archu.

Na vrchu archu složeného píše se rubrum či záhlaví a sice zase titul úřadu a pod ním stručný obsah podání, dole pak se poznamená počet příloh. K tomu konci musí zadní strana podání vždy zůstati prázdná a kdyby bylo potřeba i tam psáti, musí se přišíti prázdný půlarch, aby bylo kam psáti rubrum.

Příklady hojné nalezne čtenář pod různými tituly.

Poplatky soudní dle cís. nařízení ze dne 26. prosince 1897, č. 305 ř. z., a nařízení ministerstva financí a spravedlnosti ze dne 28. prosince 1897, č. 306 ř. z.

Podání (spisy) a protokoly v řízení soudním, sporném i nesporném podléhají ohledně každého archu poplatku 1 koruny (dosud bylo 36 kr.) Povinnost kolkovati rubriky podání a protokolů se zrušuje.

Za vynesení rozsudků nebo rozhodnutí (usnesení) soudních platí se tyto poplatky:

A. a) Za rozsudky první stolice, kterými rozhodnuto jest ve věci samé;

b) za konečná rozhodnutí ve věcech rušené držby;

c) za platební příkazy v řízení mandatním a za platební a zjišťovací příkazy v řízení směnečném;

d) za usnesení, jimiž jest rozhodnuto o zmateční stížnosti proti rozhodnutí bursovního soudu rozhodčího v první instanci;

e) za povolení exekuce na základě spisů v cizině zřízených a listin druhu v § 79. exek. řádu vyznačeného;

f) za usnesení, kterými jest vyslovena povinnost k náhradě škody na základě § 168. exek. řádu v první stolici, — při ceně do 50 korun (K) 1 koruna, přes 50 K do 100 K 2 K, 100—400 K 5 K, 400—1600 K 10 K, od 1600 K výše $^1/_2$% ceny předmětu sporu s 25% přirážkou.

B. a) Za rozsudky soudu v § 532. civilního řádu soudního naznačeného, kterými rozhodnuto o žalobě restituční nebo zmateční;

b) za usnesení, kterými na návrh žalovaného zamítnuta žaloba pro nepřípustnost pořadu práva, pro nepříslušnost soudu, zahájení sporu, pro vejití rozsudku sporné záležitosti se týkajícího v moc práva, pro nezpůsobilost jedné ze sporných stran anebo pro nedostatek oprávnění osoby jakožto zástupce vystupující — polovice poplatků sub A. stanovených.

Odvolací spis v bagatelních věcech podléhá poplatku 1 K z prvního archu. Ve všech ostatních případech mají se z prvého archu odvolacího spisu tyto poplatky platiti: při ceně do 50 K 1 K, od 50—100 K 2 K, od 100—400 K 5 K, od 400 do 1600 K 10 K, od 1600 K výše 20 K.

Poplatek 36 kr. za každý arch jednoduchých soudních spisů se zvyšuje na 1 K.

Vyhotovení rozhodnutí v § 3. vyznačených pro strany určených jsou pravidelně poplatku prosta; vyhotovení však a výtahy z takových rozhodnutí, která se stranám jenom na zvláštní jich žádost vydávají, dále když při soudních platebních a zjišťovacích příkazech a platebních rozkazech pro obě strany více než po jednom vyhotovení jest potřeba, třetí a každé následující vyhotovení takového platebního příkazu nebo platebních rozkazů podléhají poplatku 2 korun za každý arch; neobnáší-li však cena předmětu sporu více než 100 K, poplatek 1 K z každého archu.

Za soudní použití listiny ve sporech, jichž cena obnáší více než 100 K, má se 1 K z každého archu listiny platiti, pokud dle všeobecných poplatkových předpisů nevypadá poplatek vyšší. Tento poplatek však i když listiny vícekráte u soudu bylo použito, má se jen jednou platiti.

Ceny cizích druhů peněz a tuzemských mincí obchodních, kterých se má užiti při vyměřování poplatků soudních, stanoví se takto:

1 marka něm. = 1 K 20 h, 1 frank, lira, peseta, drachma, dinar, lei, leva = 1 K, 1 angl. libra šterlingů nebo sovereigů = 24 K, 1 ruský rubl = 2 K 60 h, 1 ruský zl. rubl = 3 K 80 h, 1 turecká libra = 22 K, 1 amer. zl. dolar = 5 K, 1 švédská nebo norská koruna = 1 K 40 h, 1 hollandský zlatý = 2 K, 1 rakouský zlatý ve zlatě = 2 K 40 h, 1 rak. nebo uherský dukát = 11 K 30 h.

Poručnictví. Poručníka ustanovuje soud okresní a to vždy nezletilému dítěti nemanželskému i dítěti manželskému, zemřel-li otec. Z různých listin úřadu poručenského se týkajících stůjtež tu některé příklady: Poručník předkládá účet poručenský.

Slavný c. kr. okresní soude!

A.) Vynesením slavného c. k. okresního soudu v . . . ze dne . . . ., č. . ., byl jsem ustanoven poručníkem dětí po panu . . . . V příloze A.) předkládám účet ze jmění mnou spravovaného za dobu od 1. ledna . . do 31. prosince . . . a prosím:

Slavný c. k. okresní soude račiž účet ten prozkoumati a jej schváliti, mne pak o tom vyrozuměti.

Datum. Podpis.

Rubrum: Slavný c. k. okresní soude
v . . . . . .

D. F.,
poručník nezletilých dětí . . .
bytem v . . .
předkládá účet poručenský
za rok . . .

S 1 přílohou.

Poznámka. Odstupuje-li poručník, soud, shledá-li účty předložené správnými, vydá mu absolutorium, t. j. potvrzení, že úřad svůj spravoval řádně a poctivě. Ale list ten nesprošťuje poručníka následků podvodného, později odkrytého jednání.

Poručník žádá, aby nemusil předkládati účet.

Rubrum: Slavný c. k. okresní soude
v . . . . . .

B. D., vdova v . . .,
jakožto mateřská poručnice, v souhlase s F. J., poručníkem nezletilého E. D.,
prosí, aby prominuto jim bylo kladení účtů.

Se 3 přílohami.

Slavný c. k. okresní soude!

A.) Dle dekretu A. tohoto slavného c. k. okr. soudu ze dne . . ., č. . . , byla podepsaná ustanovena mateřskou poručnicí nezletilého dítěte svého E. D. a spolupodepsaný
B.) dekretem ze dne . . . ., č . . ., B. spoluporučníkem téhož dítěte.

Všecko jmění dítěte tohoto dle potvrzení c. k. berního
C.) úřadu v . . . ze dne . . ., č. . ., C. pozůstává pouze z . . .

Že pak příjem z tohoto jmění celkem jest tedy malý a na vychování dítěte dorůstajícího nestačí, musí podepsaná přidávati ze své vdovské pense. Vzhledem k tomu ve srozumění s podepsaným poručníkem prosím:

Slavný c. k. okr. soude račiž povoliti, aby úroky svrchu uvedeného . . . mně byly vypláceny a abych nebyla povinna skládati zvláštní účty z jeho upotřebení.

Datum. Oba podpisy.

Odepření poručnictví.

Slavný cís. kr. okresní soude!

A.) Dekretem ze dne . . ., č. . ., A. byl jsem ustanoven poručníkem nezletilých dětí po zemřelém panu . . . Ponětvadž však již jsem poručníkem jiných (počet dětí) dětí dle
B.) příloh B. — . . ., a mimo to jsem již věku pokročilého, bylo by poručenství toto spojeno s přílišným mým namáháním, takže se mu věnovati nemohu. Prosím tedy:

Slavný c. k. okresní soude račiž mne poručenství nad dětmi . . . zprostiti a je osobě jiné svěřiti.

V . . ., dne . . . Podpis.

Rubrum: Sl. c. kr. okr. soude v . . . . .

S. T., rolník v U.,
odpírá přijetí poručenství nezletilých dětí . . .

S . . . přílohami.

Žádost poručníka za udělení odměny.

Rubrum: Sl. c. kr. okresní soude v . . .

J. K., (stav) v . . .,
soudně ustanovený poručník nezletilých L. a M. N.
prosí
za udělení odměny za správu jich jmění.

Slavný c. kr. okresní soude!

Vynesením c. kr. okresního soudu ze dne . . ., č. . . , byl jsem ustanoven poručníkem nezletilých dítek . . . . K dědictví dětí těchto náleží usedlost č. . . . v . . ., jejíž správa vyžaduje ode mne mnoho času a namáhání, jakž patrno z účtů mnou každým rokem přikládaných. I prosím tedy:

Slavný c. k. okresní soud račiž mi přiříknouti jednou pro vždy odměnu . . . za správu majetku nezletilých dětí L. a M. N.

(Datum.) (Podpis.)

Žádost za zvýšení výživného nezletilému dítěti.

Slavný c. k. okresní soude!

Dle přiloženého dekretu c. k. soudu v . . . . ze dne . . .
A.) čís. . . . A.) byla jsem já podepsaná, vdova po . . . ., ustanovena mateřskou poručnicí svého nedospělého syna F. G.
B.) a já spolupodepsaný dekretem . . . B.) spoluporučníkem jeho.

Poněvadž jmenovaný syn nyní studuje a většího vydání
C.) potřebuje a protože, jak patrno z přílohy C., každoročně ze jmění jeho . . . K se mu ukládá, prosíme oba podepsaní:

Slavný c. kr. okresní soude račiž nám z příjmů jmenovaného nezletilého F. G. povoliti vybírání větší roční částky a to . . . zl. a nás u vrácení příloh o tom vyrozuměti.

V K., dne . . . Podpisy
matky a poručníka.

Rubrum: Sl. c. k. okresní soude!
N. O., vdova po . . . v . . .
a P. R., poručník nezletilého F. G.,
žádají
za přisouzení vyšší částky . . . zl.
na vychování a vzdělání jmenovaného nezletilce.

Postupní list jest písemné vyjádření, že postupujeme své právo (obyčejně na jistou část peněz, hlavně dluh) k jejímu vlastnictví. Jasně musí býti udáno, od koho, komu a jaké právo se přenáší a určitě budiž udána postoupená částka peněz.

Příklady:

(Kolek.) Já podepsaný vyznávám tímto listem, že jsem pohledávku . . . (suma), jíž mám na domě pana . . . č. . . . v . . . zjištěnou, dnešního dne zcela postoupil panu . . . . v . . ., poněvadž mi týž pán . . . dle našeho usnesení . . . K v hotovosti vyplatil. Spolu však se zavazuji, že ručím za dobytnost té pohledávky i všech zadržených úroků.

Datum.

Podpisy dvou svědků. Podpis.

Postupní list,

kterým já podepsaný vyznávám, že jsem 900 K, t. j. devět set korun, které podle výměru ode dne . . . . č. . . . mám na domě pana . . . . č. . . . v N., zcela postoupil ústavu nemocnice v . . . s veškerým právem, jež jsem sám měl, z té příčiny, že se mně s povolením c. k. krajského úřadu v . . . ze dne . . . č . . . od tohoto ústavu dostalo rovné sumy, totiž . . . na hotovosti, jichžto příjem tímto zároveň potvrzuji.

Spolupodepsaný dlužník pan . . ., držitel domu na dluh zapsaného, svrchu jmenovaného č. . . . v . . . přiznává se ku pravosti postoupené pohledávky a zavazuje se, že bude z jistiny té od dnešního dne pravidelně odváděti ročních . . . K ze sta úroků ve lhůtách čtvrtletních vždy dne . . . řečenému ústavu, jakožto nynějšímu svému pravému věřiteli a že celou jistinu po dané nebo obdržené výpovědi za čtvrt roku bez odporu ústavu tomu zaplatí.

Konečně já i jmenovaný pan dlužník svolujeme, aby dle tohoto listu postupního právo zástavní na postoupenou částku peněz . . . . a z ní vycházející úroky vloženo bylo do knih veřejných.

Na svědomí toho nás obou i dvou dožádaných pánů svědků vlastnoruční podpisy.

V N., dne . . .

E. F., svědek. A. B., postupující.

G. H., svědek. C. D., dlužník.

Pošta listovní. Dopravuje psaní, zálepky a listiny bez udané ceny, lístky korrespondenční, tiskopisy pod páskou nebo v obálce otevřené, časopisy a periodické tiskopisy, ukázky a vzorky zboží, živé včely, poukázky a příkazy poštovské.

Pošta neručí za ztrátu psaní obyčejných, nahradí však 50 K za ztracenou zásylku odporučenou. Za obsah se neručí. Lhůta reklamační trvá 6 měsíců.

U psaní „poste restante“ mohou místo adresy býti různé značky, číslice, písmena a pod.

Mimo adresu příjemce může na obálce býti též jméno (firma závodu, výroba, medaile) podavatele, nikdy však vyobrazení výrobků prodejných, nebo poznámky, mající povahu sdělení písemného, aniž jméno výrobce obálek.

Ve psaní nesmí býti peníze a vůbec věci cenné, rovněž nedovoleny jsou předměty cla podléhající a věci, jimiž by druhé korrespondence poškozeny býti mohly.

Váha psaní do Rakousko-Uherska a Německa nesmí býti větší než 250 gr. Do ciziny jest váha psaní neobmezena. (Viz násl. sazbu pošty listovní.)

Vyplaceno má býti každé psaní známkami přilepenými na straně adresní v pravém rohu hořejším. Mohou se však též nevyplacená psaní zasílati, ale pak platí se za tyto nefrankované listy poplatek dvojnásobný. Nedostatečně frankované listy téže pokutě propadají, jen že za známku nalepenou se obnos při ustanovení pokuty odečte.

Poštovní známky nesmějí býti razítkem nějakým kolkovány, nebo přeškrtávány, ale dirkovány (perforovány) býti mohou. Kdo užije známky již upotřebované, propadá trestu důchodkovému. Známky vystřižené z obálek nebo pásek neplatí a pokládají se psaní s nalepenými známkami takovými za nevyplacená. Pokažené obálky se známkou vtištěnou, zálepky a dopisnice lze za náhradu 2 hal. vyměniti za nové.

Adresát není nucen zásilku přijati i jest mu poznamenati to na rubu zásilky (Nepřijímám). Přípisy úřední nesmějí však býti odmítnuty a stane-li se tak přece, doručí se způsobem donucovacím.

Za dopisy z úřadů od porta osvobozených některému adresátovi řízené, jenž povinen jest poštovné platiti, zaplatí týž jenom porto jednoduché.

Rekomandovány či odporučeny mohou býti veškeré zásilky pošty listovní, tedy dopisy, kor. lístky, knihy, tiskopisy, vzorky atd. Psaní s poznámkou „V příčině směnečného osvědčení“ nebo ta, která se zvláštní příležitostí (express) doručiti mají, musí se opatřiti na zalepené straně též adresou zasílatele. Za rekomandování platí se 25 h a to i v dopravě místní. — Po-

davatel může žádati za lístek návratný, jenž zároveň s rekom. psaním adresátovi se doručí. Poplatek za lístek návratný v dopravě místní i všude jinde jen 25 h.

Expressní dopisy doručují se ihned, jakmile k úřadu dodacímu dojdou, zvláštním poslem. Nutno tedy mimo poznámku „Express“ přesně udati adresu příjemce. Na straně pečetní nutno naznačiti jméno a byt podavatele. Za neodporučené zásilky expressní pošta neručí. Vyjma do Německa dlužno zásilky expressní úplně frankovati a za zrychlené doručení poplatek 30 h ve známkách na psaní nalepiti. Poselné za doručení adresátovi mimo stanici poštovní bydlícímu činí u nás 1 K za $7^1/_2$ km. To zaplatí adresát po srážce 30 h, jež již zaplatil podatel (odesílatel).

Tiskopisy pod křížovou páskou neb jedinou páskou, nebo i složené v otevřené obálce. Tiskopisy nesmí kromě místa, data a podpisu obsahovati nic psaného, vyňaty z tohoto požadavku jsou lístky kursovní a obchodní oběžníky, pak cenníky, do nichž vepsati se mohou ceny neb jich změna, podmínky odbírací a platební, i jméno cestujícího. Tiskopisy pořízené chromografem, hektografem a p. dopraví se za zmírněný poplatek jen tehdy, když odevzdá se poštovnímu zřízenci nejméně 20 stejných exemplářů najednou. Korektury mohou obsahovati písemné poznámky, revisi a naznačení tisku a mohou se k nim přiložiti patřičné rukopisy. Rekomandace a zásilka expressní se připouští. Rozměry tiskopisů nejsou v Rakousku obmezeny.

Za dodání předplacených časopisů, ač-li adresát pro ně si nechodí, platí se z každého čísla 1 h a zapraví se tento poplatek alespoň na měsíc napřed. Otevřené reklamace jsou bez porta a mějtež na adrese nápis „Reklamace časopisu“.

Vzorky zboží dopravují se v Rakousku a Německu za snížený poplatek 10 h, musí však v nezalepených a nezapečetěných pytlíčcích, krabicích a p. opatřeny býti, aby snadno jako vzorky se poznaly. Na zásilce smí býti napsáno toliko jméno nebo firma zasilatele, bližší označení zboží, jeho pohotové množství a cena. Při semenech lze též udati rod a druh i původ, jméno pěstitele, ročník sklizně a pod. Při zásilkách pod páskou smějí tyto údaje místo na adrese na každém vzorku pro sebe býti. Vzorovky nutno vypláceti a nesmějí převyšovati váhu 350 gr. Vzorky nevyplacené se neodešlou. Zásilka nesmí býti delší 30 cm, širší 20 cm. a vyšší 10 cm. Barviva, tekutiny a mastnoty uzavrou se pevně v lahvičkách ze silného skla, pak vloží se do dřevěné neb lepenkové schránky do drtin, vlny a pod., a tato schránka opatří se obalem kovovým. Věci skleněné, břitké nástroje a p., dále věci snadno vznětelné neb zapáchající a látky výbušné jako vzorky se nedopravují. I zásilky vzorkové možno rekomandovati.

Sazba pošty listovní.

Pojmenování země	Psaní: Váha	Psaní: výplac. (halíře)	Psaní: nevýplac. (halíře)	Lístky korrespond.: prosté (halíře)	Lístky korrespond.: s odpovědí (halíře)	Lístky korrespond.: nevýplac. (halíře)	Tiskopisy musí býti při podání vyplaceny aspoň částečně: Do 50 gr. 3 h / „ 100 „ 5 „	„ 250 „ 10 „	„ 500 „ 20 „	„ 1000 „ 30 „	Za 50 gr. 5 h Připustný do 1 kg	Vzorky: Za každých 50 gr. 5 h, Připustno do 2 kg.	Obchodní papíry: Za každých 50 gr. 5 h, nejméně však 25 h.	Neoprip. spisy: Do 250 gr. 10 h	Do 350 gr. 20 h	Za každých 50 gr. 5 h, nejméně však 10 h. Připustno do 350 gr	Za každých 50 gr. 5 h, nejméně však 25 h.	Reklamace (halíře)	Odporučeno (halíře)	Návratný lístek (halíře)	Expres (halíře)	Doručení příkaz (halíře)	Poštovní příkaz (halíře)
Rakousko-Uher., Bosna, Hercegov. Lichtenštejnsko	do 20 gr.	10	20	5	10	10																
	„ 250 „	20	30																			
V obvodu místním	„ 20 „	6	12	5	10	10																
	„ 250 „	12	18																			
Německo	„ 15 „	10	20	5	10	10																
	„ 250 „	20	30																			
Sandžak-N. Pazár	Za každých 16 gr. do 250 gr.	25	50	10	20	20																
Černá Hora	Za každých 15 gr.	10	20	5	10	10																
Rumunsko (V hraničním styku z Bukovinou)		25	50	10	20	20																
		10	20	10	20	20																
Švýcary (V hraničním styku do 30 kilometrů)		25	50	10	20	20																
		10	20	10	20	20																
Srbsko		15	30	10	20	20																
Ostatní země světového spolku		25	50	10	20	20																
Mimo spolek		25	50	10	20	20												25	25	25	30	25	25

Do zemí mimo spolek světový musí býti dopisy frankovány a doporučení (rekomandování) není dovoleno; výjimkou jsou britské některé osady a ostrovy. — Expressní dopisy jsou dovoleny do těchto zemí mimo Rakousko-Uhersko a Německo: Bosna, Hercegovina, Dánsko, Anglie, Italie, Lichtenštejnsko, Lucemburgsko, Černá Hora, Nizozemí, Belgie, Portugalsko, Rumunsko, Švýcarsko, Švédsko, Srbsko, Argentinie, Chile, Japan, Liberia a Siam.

Poštovní poukázky. U každého úřadu poštovského lze do všech druhých úřadů pošt. v Rakousko-Uhersku k výplatě poukázati částky peněžné až do 1000 K a to: Obyčejnou poukázkou, zrychleně (express) a telegraficky. Jediný podavatel může podati současně více poukázek, témuž adresátu znějících a to každou až do 1000 K. Pro poukázky tištěny jsou zvláštní blankety po 2 h. Podavateli dovoleno jest všeliké sdělení písemné na kuponu poukázkovém.

Poštovní poukázky.

Země	Přípustno		K	h
Rakousko-Uhersko	1000 K	Do 20 K	—	10
		„ 100 „	—	20
		„ 300 „	—	40
		„ 600 „	—	60
		„ 1000 „	1	—
Bosna, Hercegovina, Srbsko, Černá Hora (zatím zrušeno)	1000 K	Do 40 K	—	20
		„ 100 „	—	40
		„ 300 „	—	80
		„ 600 „	1	20
		„ 1000 „	2	—
Německo, Lucemburk, Turecko (kde jsou c. k. rakouské pošty)	1000 K	Do 40 K	—	20
		Za každých dalších 20 K více o	—	10
Belgie, Chile, Čína, (německé přístavy), Congo, Něm. osady v Africe, Egypt, Francie, Alžír, Italie, Japan, Holandsko, Švédsko-Norvézsko, Portugalsko, Švýcary, Tunis, Tripolis	1000 K	Do 25 K	—	25
		„ 50 „	—	50
		„ 75 „	—	75
		„ 100 „	1	—
		„ 150 „	1	25
		„ 200 „	1	50
		atd.,		
Bulharsko, Dánsko, Finsko, Malta, Rumunsko, Argentinie, Siam, Zanzibar	500 K	za každých dalších 50 K více o 25 h		
Spoj. Státy, Anglie, Irsko a angl. osady	500 K	Za každých 25 K	—	25

Za dodání poštovních poukázek do bytu a spolu vyplacení se platí 3 h do 10 K, 5 h za poukázku přes 10 K.

Poštovní poukázky v Rakousku mají se vyzdvihnouti do 7 dní, poste restante do měsíce; po té lhůtě se pošlou

zpět do místa podacího. Do ostatních zemí jest lhůta 2 měsíců, v Srbsku a v Černé Hoře 1 měsíc, v Anglii a v zemích zámořských 6 měsíců.

Expressní poukázky (30 h více) jsou přípustny do Rakousko-Uherska, Hercegoviny, Německa, Italie, Lucemburska, Belgie, Holandska, Portugalska, Švýcarska, Číny, Argentinie, Japanu, Conga a Siamu.

Telegrafické poukázky mimo obyčejný poplatek a poplatek za telegram podléhají ještě poplatku expresnímu 30 h a kde není pošta spojena s telegrafem, ještě 20 h.

Příkazy poštovské. Poštovskými příkazy může věřitel svoje požadavky peněžné od dlužníka prostřednictvím pošty vybrati a to: Do 1000 K (1000 frc.) v Rakousko-Uhersku, okupačním území, pak c. k. úřadech poštov. ve Drinopoli, Bejrutě, Cařihradě, Smyrně a Soluni i navzájem, v Belgii, Egyptě, Francii (Alžír), Italii, Lucemburku, Německu, Nizozemí, Norvézsku (725 korun), Rumunsku, Švýcarsku a Tunisu. Ale do Dánska, Portugalska a Rumunska jenom do 500 K (500 frc.).

Každý příkaz pošt. nutno podati v obálce jako psaní odporučené, s přesnou adresou jak odesílatele, tak i úřadu poštovského, jenž příkaz provésti má. Jsou též obálky erární, zvláště proto tištěné. Jediným příkazem může jeden a týž příkazník od více dlužníků dotyčné obnosy vybrati, pokud tito dlužníci v okresu jednoho a téhož pošt. úřadu bydlí a všecky jednotlivé požadavky dohromady nepřevyšují 1000 K. Poplatek při podání jako zapsání doporučená. Ke příkazu nutno připojiti listiny dlužní, jako: Účty, dluhopisy, směnky, kvitance, kupony a pod.

Částku, jež se vybrati má, nutno uvésti slovy ve měně země dotyčné, buď v textu listiny dlužní, nebo na hořejším lemu jejím. Zasílané účty budtež saldovány; všecky pak listiny dlužní (vyjma kupony) opatřeny jménem i adresou dlužníka. Přiložen býti musí v každém případě blanket příkazný řádně vyplněný dle rubrik předtištěných. Každý blanket určen jest nejvýše pro 5 požadavků různých a jest v Rakousko-Uhersku a území okupačním jen 5 požadavků do jediného příkazu pošt. dovoleno. Do ciziny může podavatel více požadavků jediným příkazem zaslati, nutno mu však užiti potřebného dle toho počtu blanketů. Váha psaní příkazného obmezena v Rakousko-Uhersku, do území okupačního a do Německa na 250 gr., jinam jest neobmezena.

Všechny listiny jednoho psaní příkazného mají se doručiti jedním dnem, musí tedy zníti všecky na viděnou, nebo na týž den dospělosti (splatnosti); doručí se pak nejdéle do 7 dnů, počítaje ode dne, kdy příkaz došel.

Vybraný obnos pošle se příkazníkovi poštovní poukázkou za následující poplatky (které si úřad z částky vybrané srazí: Poplatek poukazný za plnou částku vybranou, výběrného 10 h

za každou dlužní listinu vyplacenou a případné kolkovné v dopravě z ciziny.

Pošta povozná. Pošta povozná v Rakousko-Uhersku dopravuje: Zásilky peněžné, t. j. psaní a balíčky s penězi, dále peníze v pytlech, bednách a sudech, zásilky nákladní s cenou udanou čili nic, jako zboží, skvosty, cenné papíry a pod. až do 50 kgr., psaní a písemnosti soukromé, těžší než 250 gr a korespondence porta prosté přes $2^1/_2$ kgr. (do Uher přes 1 kgr.), zásilky na dobírku do 50 kgr. s cenou či bez ní.

Zásilky peněžné. Až do 250 gr. podávají se zásilky s bankovkami, kovovými penězi, nebo s cennými papíry v podobě psaní. Peníze kovové nutno do papíru zabaliti a ve psaní nepohnutě tak upevniti, by se v něm neházely. Obálek možno užiti buď erárních na dvě pečeti, nebo soukromých pro závěr 5 pečetmi.

Otevřená, t. j. ku přepočítání podaná psaní dovolena jsou za podmínek následujících: a) Nejvýše do 250 gr. a přes 1000 K v rakouských penězích papírových; b) žádných papírů cenných nebo cizích peněz papírových; c) kovové peníze jen jako drobné. Obsah psaní takového přepočítá úředník před podavatelem, načež uzavře psaní přinesenou pečetí téhož a kontrolní pečetí poštovskou. Zásilky s penězi papírovými, kovovými a papíry cennými přes 250 gr. podávají se zavřeny v obalech ze silného papíru, několikráte přeloženého, pevně převázaných motouzem nenavazovaným, zapečetěných 3 nebo 5 pečetmi. Jest-li zásilka peněz či cenných papírů těžší než 1 a půl kg. (až do 20 kg.), nutno, by zevnější obal byl z pevného plátna nebo kůže. U cenných papírů (obligací, směnek, kuponů, losů a pod.) udati sluší počet kusů a celkovou sumu dle kursu. Zásilkám peněžným přes 250 gr. nutno přidati řádně vyplněný lístek nákladní.

Zásilky nákladní. Balení zásilek povozných budiž trvanlivé. Nedostatečně balené zásilky přijmou se jenom na vlastní zodpovědnost podavatele, jenž vzdá se předem nároků na odškodnění, čemuž dá výrazu slovy „na vlastní nebezpečí“, která připíše a podpisem potvrdí na lístku nákladním. Zásilky značnější ceny, zvláště pak věci škodu beroucí vlhkem, třením nebo tlakem, musí býti zabaleny v plátně voskovaném nebo lepence, po případě zabedněny v bednách a pod.

Zvěř nekrvácející může býti v jednotlivých kusech (na př. 1 zajíc) zasílána, aniž jest třeba ji baliti. Láhve, džbány a p. nádoby s tekutinami jest nutno zabedniti do beden, balíků nebo košů, nejlépe drtinami naplněných; obaly opatří se zjevně viditelnou značkou láhve nebo sklenice. Předměty podléhající rychlé zkáze označeny buďtež na zásilce i na lístku nákladním nápadnou poznámkou: „Podléhá rychlé zkáze“. Závěr nutno dáti takový, by bez porušení jeho nemohlo se do zásilky vniknouti;

třeba tedy dostatečného počtu pečetí na převazech a švech nebo skulinách u beden. Jest-li zásilka pečetěna, nutno též zřetelnou pečeť na lístku nákladním vytisknouti. Vinětek jen při zásilkách bez udané ceny užiti lze. Zásilky bez ceny nemusí pečetěny býti, podobně také v dopravě vnitřní a do Uher není třeba pečetiti zásilky menší ceny, však jen tehdy, neobsahují-li ani zlata nebo stříbra, ani cenných papírů nebo pravých krajek a obsah je nedělitelný. Zásilky na zámek, sudy, pevně zadělané bedny, zbraně, nástroje, součásti strojů a pod., jsou-li bez ceny, nepotřebují pečetění.

Obsah a cenu jest naznačiti jak na zásilce, tak i na lístku nákladním. Do každé zásilky možno v dopravě tuzemské přidati psaní.

Lístek nákladní (poštovská adresa průvodní, kus za 12 h,) nutno přidati každé zásilce pošty povozné od 50 gr. výše (peníze a papíry cenné od 250 gr. výše). Zásilkám do 50 gr. nutno lístek nákladní jen tenkráte připojiti, není-li možno pro malý objem nebo pod. uvésti plnou adresu na zásilce samé. Do Uher nutno obsah přesně udati a různé zboží v jedné zásilce odděleně dle váhy uvésti. Názvů hromadných, jako: zboží koloniální, stávkové, krátké a pod. užívati se nesmí. Na ústřižek lístku nákladního lze psáti a může si jej adresát odděliti. Na jeden lístek nákladní lze až 3 zásilky, znějící jednomu a témuž adresátu podati, cena i váha každé zásilky naznačí se však zvláště pro sebe. Nepřístojno jest posílati na jeden a týž lístek zásilky s cenou a bez ceny, vyplacené a nevyplacené.

Podací lístek vyhotoví se podavateli každé zásilky povozné (ač nemá-li knihy podací). Lístek návratný vyhotoví se podavateli na žádost jeho za poplatek 25 h.

Vypláceti nemusí podavatel zásilku pošty povozné, vyjma: Zní-li úřadům a orgánům porta prostým a pak psaní peněžná, podaná ku přepočítání. Poplatek řídí se váhou a cenou zásilky, jakož i vzdáleností, do které se posílá. Za nevyplacené zásilky do 5 kg. (i za peněžná psaní) vybírá se zároveň s portem příplatek 12 h od adresáta.

Frankování děje se známkami, které si podavatel nalepí na lístek nákladní i na psaní peněžní sám. Frankováno budiž co nejmenším počtem známek, tedy pokud možno jedinou. Na lístku nákladním lepí se známky do místa vyhraženého pro známky po pravé straně lístku.

Zrychlené (expressní) doručení přípustno jest mimo místní okres doručný. Podavatel poznamená na záhlaví adresy i lístku nákladního: „Express“ a zapraví poplatek expressní 50 h, při zásilce peněz pouze 30 h, kdež se pak doručí jen aviso, nebo poselné (za doručení avisa).

Sazba pošty povozní do Rakousko-Uherska a Německa.

Poplatek dle váhy.

Váha do kilogramů	Pásmo I. až do mil 10		II. 20		III. 50		IV. 100		V. 150		VI. přes 150	
	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
5	—	30	—	60	—	60	—	60	—	60	—	60
6	—	36	—	72	—	84	—	96	1	08	1	20
7	—	42	—	84	1	08	1	32	1	56	1	80
8	—	48	—	96	1	32	1	68	2	04	2	40
9	—	54	1	08	1	56	2	04	2	52	3	—
10	—	60	1	20	1	80	2	40	3	—	3	60
11	—	66	1	32	2	04	2	76	3	48	4	20
12	—	72	1	44	2	28	3	12	3	96	4	80
13	—	78	1	56	2	52	3	48	4	44	5	40
14	—	84	1	68	2	76	3	84	4	92	6	—
15	—	90	1	80	3	—	4	20	5	40	6	60
16	—	96	1	92	3	24	4	56	5	88	7	20
17	1	02	2	04	3	48	4	92	6	36	7	80
18	1	08	2	16	3	72	5	28	6	84	8	40
19	1	14	2	28	3	96	5	64	7	32	9	—
20	1	20	2	40	4	20	6	—	7	80	9	60
21	1	26	2	52	4	44	6	36	8	28	10	20
22	1	32	2	64	4	68	6	72	8	76	10	80
23	1	38	2	76	4	92	7	08	9	24	11	40
24	1	44	2	88	5	16	7	44	9	72	12	—
25	1	50	3	—	5	40	7	80	10	20	12	60
za každý další kilogram	—	06	—	12	—	24	—	36	—	48	—	60

Poplatek dle ceny.

až do K	K	h	až do K	K	h
v Rakousku 100	—	6	2700	—	54
do Německa 100	—	12	3000	—	60
600	—	12	3300	—	66
900	—	18	3600	—	72
1200	—	24	3900	—	78
1500	—	30	4200	—	84
1800	—	36	atd. za každých		
2100	—	42	300 K více o	—	6
2400	—	48			

Zásilky peněžní do 250 gr. mají poplatek v prvním pásmu 24 h, v ostatních pásmech 48 h.

Při zásilkách bez ceny platí se jen poplatek dle váhy, při ostatních se platí poplatek dle váhy i dle ceny.

Při nevyplacených zásilkách do 5 K jest příplatek 12 h.

Provise za dobírku jest v Rakousko-Uhersku, Bosně, Hercegovině, Srbsku do 24 K 12 h a za dalších každých 4 K o 2 h více. Do Němec, Švýcar, Portugalska a Turecka do 12 K 12 h a za každých dalších 2 K více 2 h. Do ostatních zemí do 20 K jest provise 20 h a za dalších každých 20 K více 20 h.

Expressní poplatek při zásilkách peněz jest 30 h, při zboží 50 h; návěští o nedodatelnosti zásilky stojí 25 h a tolikéž i zpětný lístek.

Při zásilkách do Uherska musí býti přidán statistický výkaz o zboží.

Za ztracenou zásilku v Rakousko-Uhersku, Bosně a Hercegovině se vyplatí při zásilce bez ceny do 3 kg. nejvíce 15 K, do 5 kg. do 25 K a za každý další kg. víc o 5 K. V mezinárodním styku — nejsou-li zvláštní ustanovení — dává se odškodného do 5 kg nejvíce 25 K.

Při dodávce do domu při zásilkách peněz do 1000 K se platí 5 h, přes 1000 K však 10 h.

Při dodávce v místech, kde se dodávají zásilky jen do $1^1/_2$ kg., platí se za každý kus 5 h, za aviso (ohlášení) 3 h. Kde se dodávají do domu všechny zásilky bez ohledu na váhu, platí se za zásilku do 5 kg. 10 h, za těžší přes 5 kg. 20 h.

Vyclené jest poplatek 20 h, při colis post. 25 h, za donášení 10 h. Vnitrozemské zásilky po 7 dnech zpět se ohlásí a nedojde li žádný příkaz podatelův, pošlou se zpět na místo podání.

Do Bosny a Hercegoviny jsou přípustny zásilky jen do 20 kg. Platí se pak i zde poplatek dle váhy (do 500 gr.) 60 h, od 500 gr. do 5 kg. 1 K, přes 5 kg. poplatek rakouský a ještě poplatek v zemi okupované a sice do 6 kg. 96 h, za každý další kg. o 16 h více, a poplatek dle ceny a sice: do 100 K 12 h, od 100—300 K 18 h, 300—600 K 24 h, 600—900 K 36 h atd., za každých 300 K o 12 h více.

Dobírky. Zásilky na dobírku přijímají se do všech míst mocnářství až do 1000 K dobírky za kus. Dobírku vybere pošta od adresáta i zašle poukázku úřadu podavacímu, jenž ji podavateli vyplatí. Na jeden doběrný lístek nákladní (cena 12 h) lze jenom jedinou zásilku podati. Obnos dotčený nutno též na adrese zásilky samotné poznamenati. Mimo poplatky za váhu a cenu vybírá se za zprostředkování dobírky zvláštní provise 2 h za 4 K dobírky, nejmenší poplatek však jest 12 h.

Nejnovější ustanovení poštovní. Následkem provádění oněch usnesení, jež učiněna byla na pošt. kongresu ve Wa-

shingtonu, platí ode dne 1. ledna 1899 následující pro obecenstvo důležitá ustanovení:

Nefrankované korespondenční lístky nepodléhají již téže sazbě jako psaní, nýbrž ukládá se na ně porto v obnosu dvojnásobné sazby frankovní za korespondenční lístky. Vyobrazení smějí se nacházeti i na přední straně korespondenčních lístků, pokud nevadí zřetelnosti adresy a nepřekážejí otisku razítka a poznámkám ve službě poštovní. Korespondenční lístky určené pro mezinárodní dopravu musí nahoře na straně pro adresu opatřeny býti psaným neb tištěným nadpisem „Carte postale“, neb označením stejného významu v řeči země podací; pro tuzemsko budou připuštěny k poštovní dopravě bez závady též korespondenční lístky bez všelikého nadpisu, vyhoví-li ostatně předepsaným podmínkám, zejména ohledně formátu. — Zboží na zkoušku může až do váhy 350 gr. býti zasíláno. Zásilky se zbožím na zkoušku, obsahující předměty skleněné, tekutiny, tuky, oleje, látky barvící a živé včely jsou v řádném obalu přípustny ku dopravě. Předměty ze skla musí býti do schránek tak pevně uzavřeny, aby jimi nemohli ani zřízenci poštovní býti poškozeni, ani zásilky. Lahvičky s tekutinami neb látkami barvícími atd. mohou býti uzavřeny do dutých dřevěných špalíků, kteréž na nejslabším místě jsou 2 a půl cm. tlusty a na vnitřních stěnách náležitě vyloženy látkou ssající a víkem opatřeny. Jest dovoleno zasílati dle sazeb pro zboží na zkoušku předměty přírodovědecké, jako ku př. vysušená neb preparovaná zvířata, rostliny neb nerosty atd., nezasílají-li se za účelem obchodním. — Jako tiskopisy se mohou též alba s fotografiemi zasílati. Od zásady, že tiskopisy nesmí obsahovati žádných změn a dodatků, jsou další výjimky stanoveny, a to, že na visitkách mohou obvyklé značky zdvořilosti, jako blahopřání, díkůvzdání, projevy soustrasti až do 5 slov býti připsány. Dále mohou býti místa v textu tištěném podtržena a na návěštích o cestách obchodních jméno cestujícího, jméno místa a datum jeho příchodu udáno neb opraveno býti buďto rukopisně nebo způsobem mechanickým. Na lístcích vánočních a novoročních mohou býti věnování umístěna a na výstřižcích z novin a j. periodických listech jméno, datum, číslo a adresa časopisu, z kterého článek pochází, jakož i na lístcích subskripčních na knihy, časopisy atd. žádaná neb nabízená díla rukou připsána. Do Velké Britanie mohou býti podávána psaní až do obnosu 3000 franků.

Poštovní spořitelny. Veškeré c. k. poštovské úřady v královstvích a zemích na říšské radě zastoupených jsou zařízeny za sběratelny c. k. spořitelního úřadu poštovského. Všechny sběratelny přijímají vklady a opatřují splátky. Veškeré vklady a splátky zapíší se do knížky. S knížkou touto může vkladatel obdržeti splátky u každé sběratelny a konati další vklady.

Nikdo nesmí sobě vzíti neb vydat dáti více poštovních spořitelních knížek vkladních nežli jednu **jedinou**, nechce-li upadnouti v nebezpečí, že ztratí úroky a dle okolností i kapitál.

Nejmenší vklad jest 1 K; každý vklad musí býti 50 dělitelným. Aby možnými byly **úspory menší** 1 K, zavedeny jsou „poštovní lístky úsporné.“ Poštovní lístky úsporné jsou lístky s vytištěnou známkou listovní za 5 kr. a s přiměřenou prostorou k nalepení dalších známek listovních. Prodávají se u všech úřadů poštovských a prodavačů známek. Jestliže dotčený poštov. lístek úsporný polepen jest známkami listovními za 1 K, přijme se jako vklad sběratelnami poštovského úřadu spořitelního. Od téhož vkladatele smějí se v týdnu nejvýše tři lístky úsporné po 1 K, buď jednotlivě aneb najednou ku vložení podati. Jestliže nalepené známky jsou pokaženy, neb bylo-li jich upotřebeno, nebudou sběratelnou přijaty.

Vklady počínajíc 2 korunami budou zúročeny **třemi** procenty za rok.

Pohledávka vkladatelova nesmí na učiněných vkladech a kapitalisovaných úrocích v žádné době obnášeti více než 2000 korun.

Úroky až do 31. prosince každého roku vzešlé budou připočtěny ku kapitálu a zúrokovány spolu s kapitálem.

Vkladatel při prvním vkladu musí napsati na příslušném místě ve knížce vkladní své jméno a příjmení a dále musí uvésti: své povolání neb zaměstnání, místo, měsíc, rok svého narození, též i své bydliště a byt. Dále musí vkladatel vlastní rukou podepsati tak zvaný „lístek vzájemný“ ku knížce vkladní přiložený. Vkladatelé, kteří psáti nemohou nebo neumějí, nechť při prvním vkladu přivedou s sebou svědka, který jako pisatel jména vkladatelova jeho znamení ruky potvrdí a svůj vlastní podpis doloží. Osobám, jež jsou poštovskému úředníku osobně známy anebo se mohou vykázati listem domovským, pasem, knížkou pracovní neb služební, může býti svědkem poštovní úředník sám. Vkladatel může si zvoliti „heslo“, které v tajnosti chováno bude, a vepsati je na místo k tomu určené v lístku vzájemném. Věc tato má za následek, že splátky cestou obyčejnou jen tenkráte budou vyplaceny, oznámí-li se heslo ono, čímž zajistí se zvýšenou měrou, aby splátka vydána byla jen osobě skutečně oprávněné.

Vklady mohou se činiti také pro osobu třetí. Kdo první vklad za jinou osobu činí, nazývá se „složitel“ a musí složitel napsati v lístku vzájemném a ve knížce vkladní jméno své vlastní. Splátky díti se budou tak dlouho složiteli na podpis jeho a ne vkladatelův, dokud tento nedá zapsati svůj podpis místo složitele.

Každý vklad od poštovního úředníka, který jej převezme, musí ihned býti zapsán do knížky vkladní a příslušný zápis v knížce musí opatřen býti denní pečetí sběratelny a podpisem zřízence poštovního. Jistota vkladů u poštovského úřadu spořitelního jest zvláště tím zabezpečena měrou zvýšenou, že splátky vydají se toliko na podpis vkladatelův (složitelův) neb jeho svědka (jestliže vkladatel psáti nemůže) neb zmocněncův, co věcí důležitou jest, když by knížka se ztratila neb odcizila.

Kromě zápisu úředníkem poštovním ve vkladní knížce učiněného, obdrží vkladatelé, respektive složitelé o každém vkladě od spořitelního úřadu poštovského zvláštní stvrzenku.

Knížka vkladní vydána bude vkladateli zdarma; rovněž knížky, v nichž není místa k dalším zápisům, budou zdarma vyměněny za nové. Knížky, které stanou se nezpůsobilými, budou vyměněny za novou knížku, požádá-li o to přímo vkladatel, zapravě obnos 20 haléřů ve známkách listovních.

Ztratí-li se někomu knížka, oznam to spořitelnímu úřadu poštovnímu ve Vídni na tiskopise, jejž mu každá sběratelna zdarma vydá a uveď co možná zevrubně známky své knížky, na něž se pamatuje, heslo, jestliže bylo zvoleno, pak bližší okolnosti, za kterých ztráta se stala, spolu též svou úplnou adresu a přiloživ 20 haléřů ve známkách listovních a knížku výpovědnou žádej o vydání duplikátu. Ztratila li se též knížka výpovědná, nechť se to na tiskopise poznamená a budiž ještě připojena částka 10 haléřů na novou knížku výpovědnou.

Aby tomu, jenž ztratil knížku vkladní, nebyla odňata možnost konati další vklady, může vzíti sobě druhou knížku vkladní místo ztracené; okolnost tato oznámena buď ihned spořitelnímu úřadu poštovskému, uvedouc číslo nové knížky vkladní. V takovéto případnosti vkladatel neobdrží duplikátu knížky vkladní, když lhůta umořovací byla vypršela, nýbrž pohledávka ztracené knížky přenese se do nové.

Vkladatel v každé době může žádati řádnou výpovědí, aby mu splacen byl nějaký díl jeho vkladu nebo vklad celý. Výpověď děje se na lístku z knížky výpovědné, kterou vkladatel zdarma obdrží současně s knížkou vkladní. Tento lístek budiž řádně vyplněn a zaslán v obálce c. k. spořitelnímu úřadu poštovnímu ve Vídni a vkladatel může žádati, aby zásilka byla rekomandována, prosta jsouc poštovného. Po dané výpovědi spořitelní úřad poštovní zašle vkladateli pod adresou jím uvedenou platební poukázku dva měsíce platnou. Zaslání stane se z pravidla obratem pošty.

Platební poukázka budiž před úředníkem poštovním od vkladatele podpisem opatřena a úředníku odevzdána, spolu mu buď předložena knížka vkladní, do níž zřízenec poštovní splacený obnos zapíše a jej od úhrnné pohledávky odečte, načež splátka vyplacena bude vkladateli místem výplatným.

Splátky nesmějí býti menší dvou k o r u n, vyjímaje případnost, že celá pohledávka jest menší než dvě koruny.

Avšak vkladatel (složitel) ani nezaslav výpovědi spořitelnímu úřadu poštovskému do Vídně, může obdržeti bez prodlení splátky až do 40 korun u platebních míst k tomu zmocněných, do jichž seznamu nahlédnouti lze u každého úřadu poštovního. Tyto splátky krátkou cestou vyplácejí se vkladateli (složiteli), odevzdá-li řádně vyplněnou výpověď a poslední stvrzení příjmu (stvrzenku) nebo stvrzení o pohledávce, při čemž spolu odepsána bude příslušná částka ve knížce vkladní. K vyzvednutí splátek

krátkou cestou nesmí vypověděna býti celá pohledávka, nýbrž ve knížce musí zůstati částka nejméně 1 K. Částka tato, jakož i úroky mohou vypověděny býti obyčejnou cestou u c. k. spořitelního úřadu poštovního. Po každé splátce krátkou cestou vkladatel (složitel) obdrží od spořitelního úřadu poštovního potvrzení o své zbývající pohledávce (potvrzení o pohledávce), na jehož základě žádati může znova o splátku cestou krátkou. Na vkladní knížky, pro něž vydán byl duplikát nebo duplikát knížky výpovědné, pak na knížky, u nichž podán a uznán byl odpor proti splátkám, pak na duplikáty vkladních knížek nebudou vydávány splátky cestou krátkou.

Jakmile pohledávka vkladatelova vystoupí nad nejvyšší dovolený obnos, vkladatel spořitelním úřadem poštovním bude vyzván, aby svůj uspořený kapitál zmenšil. Jestliže do měsíce po tomto vyzvání nezmenší kapitálu svého, aneb nežádá-li v této lhůtě sám, aby mu zakoupeny byly rakouské papíry státní, tedy obnosu k zmenšení jeho pohledávky na míru zákonem dovolenou postačitelného, užito bude k zakoupení rakouských papírů státních.

Každý vkladatel, jenž vládne dostatečným obnosem u spořitelního úřadu poštovního, má toho vůli každé doby žádati u c. k. spořitelního úřadu poštovního o zakoupení rakouských zúročitelných papírů státních; v příslušné žádosti (tiskopis č. 22.) buď uvedeno heslo a spolu buď oznámeno, zda zakoupené papíry státní zaslány býti mají vkladateli jeho nákladem a nebezpečenstvím, aneb zda je má uschovati spořitelní úřad poštovní. Při první koupi musí přiložiti se pouze knížka vkladní, při každé další koupi knížka vkladní a jde-li o státní papíry, které mají býti uschovány, spolu také knížka rentová.

Zásilka dopravena bude jako list rekomandovaný, nebo jako list ceny ohlášené prosta jsouc poštovného. Zakoupené papíry státní budou zaslány buď vkladatelům jich nákladem a nebezpečenstvím, aneb úředně uschovány bez poplatků a se zaručením za počet kusů, jakož i kuponů, po případě i za číslo. O schovaných papírech státních vydá se spořitelním úřadem poštovním „k n í ž k a r e n t o v á“. Úroky ze státních papírů u spořitelního úřadu poštovního uschovaných připsány budou ku prospěchu vlastníka knížky rentové na účtě jeho vkladu, při čemž oddělí se kupon příslušný; pakli by vkladatel za to zvláště žádal, zašlou se mu nákladem jeho buď kupony in natura nebo peníze za ně vyměněné. Vlastník knížky rentové může žádati každé doby u spořitelního úřadu poštovního buď o zaslání neb o prodej svých papírů státních. Koupě a prodej státních papírů, jakož i vybírání kuponů nebo výher při státních zúročitelných papírech slosovatelných vykoná se za mírnou provisi, která se od stržených peněz odečte, nebo do knížky vkladní jako splátka zapíše.

Tiskopisy o koupi a prodeji státních papírů všechny sběratelny vydají z d a r m a osobám, které jako vkladatelé se legitimují.

Výhody poštovní spořitelny jsou: Všecka podání jí se týkající jsou prosta kolků i jiných poplatků, příjmy plynoucí z ní jsou prosty daní ze příjmů, na vkladní knížky tyto nesmí se vydati soudní zákaz ani právo k základu, ani zabavení jich nesmí se státi. O spořitelních vkladech jest zákonem zaručeno úplné tajemství.

Potvrzení. Obyčejně již při zásilce zboží nebo peněz žádá odesílatel za potvrzení; také pořádek toho žádá, aby každý potvrdil co nejdříve příjem věci cenné. Potvrzenky tyto do 20 K jsou kolku prosty, do 100 K náleží kolek dvou haléřový, o větších částkách jest kolek 10 h.

Částka peněžitá psává se při tom, aby byla co nejpatrnější, na zvláštní řádek.

Příklad:

V Brně, dne 16. února 1900.

Pan Bohumil Lukáš v Napajedlích.

S váženým listem Vaším ze dne 13. t. m. přijal jsem na Váš účet v hotovosti

220 K 40 h r. č.,

čímž účet Váš jest úplně vyrovnán.

Prose za další přízeň, znamenám se

v úctě

Martin Lahoda.

Poukázka jest listina, jíž splnomocňujeme osobu jinou ku převzetí jisté udané věci od osoby třetí. V ní budiž udáno: jméno toho, kdo má co vydati, i toho, komu se má vydati, předmět, který má býti vydán, místo, datum a podpis. (O poukázce poštovní v. Pošta). Někdy poukazem (assignací) vyzýváme někoho, aby vyplatil někomu jistou sumu peněz; přijal-li poukazník (assignát) poukázku, jest povinen ji platiti.

Poukázka splatná do 8 dní po vydání má kolek 10 h, splatna-li v době delší, podléhá kolku dle stupnice I., poukázka na zboží dle stupnice II., ale nikdy více než 1 K z archu.

Dluží-li se obchodníci mezi sebou jen na krátký čas, vydávají o tom doklad t. zv. bon, co jest poukázka na určitou sumu peněz, kterou vydatel zaplatí buď na viděnou nebo v určitou dobu a to buď na řád nebo doručiteli. Znění jejich jest velmi stručné.

Příklady:

Pan Josef Hořejší v Lounech.

Žádám zdvořile, abyste doručiteli této poukázky, panu J. V., povozníku v . . . vydal šicí stroj, jejž jsem si u Vás vybral a smluvil.

Ve Vraném, dne 8. března 1900. K. M.

Poukázka.

Pan . . . (stav) v . . . račiž na tuto poukázku jejímu doručiteli, panu . . . vyplatiti . . . K a částku tu zapsati na můj účet.

Datum. Podpis.

Bon

za 250 K dne 15. března 1901.

Jan Stehlík.

Bon.

Panu Karlu Malému vyplatím na viděnou (nebo dne . . .) 250 K.

Jan Stehlík.

Provise.

Kdo za jiného vykonává nějaký obchod, jest jeho jednatelem, komisionářem a za svou námahu dostává umluvenou náhradu, jež slove provise či odměna. Odměna tato obyčejně se počítá v procentech a při koupi zboží se připočítá k ceně, při prodeji pak se od ceny odečítá. Osoba, jež takto si dává sloužiti komisionářem, sluje komitent, příkazatel.

Přísežné osoby určené k uzavírání obchodů v témže místě slují dohodcové, sensálové, makleři; jejich odměna sluje dohodné, sensarie, courtage (kurtáž).

Seznam zboží, které komitent posílá na prodej komisionáři, sluje konsignace; účtem prodejním pak se nazývá účet, jejž komisionář posílá komitentovi ze zboží prodaného.

Reference jest písemní zpráva o nějaké firmě nebo osobě, obyčejně ve významu příznivém, pochvalném a tu jmenuje se zpráva taková též doporučením, rekomandací. Zpráv podobných hledáme u svých obchodních přátel, t. j. osob, s nimiž již déle jsme v obchodním spojení; mimo to jsou všude již zvláštní informační kanceláře, jež za poplatek podávají věrohodné zprávy podobného obsahu.

Příklady.

V N., dne . . .

Pan . . . v . . .

Na Váš dotaz ze dne . . . odpovídám ochotně, že jmenovaná firma v našem městě se těší pověsti úplně dobré. (Následuje zmínka o některých příznivých okolnostech, na př. dostatečný kapitál, jmění nemovité, solidnost dosavadní.) I zasluhuje tedy Vaší důvěry.

S úctou (podpis).

V N., dne . . .

Pan . . . v . . .

Jsa vždy k službám, spěchám, abych Vám odpověděl na Vaši poptávku ze dne . . . S pánem tím (firmou) jsem již ve

spojení . . . let a nemám posud nikdy, do čeho bych mohl si stěžovati.

Ve vší úctě . . .

Reklamou nazýváme každé nápadné, zvláštním, okázalým způsobem prováděné ohlašování či oznamování hlavně pro obchod důležité nebo podnik takový, kde běží o to, aby co nejdříve všeobecně jistá věc se ohlásila. Jsou tedy reklamou všechny anonce, inserty v novinách, plakáty na rozích, v hostincích a jiných veřejných místech, nápadné obnášení plakátů po ulicích a pod. Nápadnost a stručnost jest hlavním požadavkem zdárného výsledku.

Reklamace u věcech volebních proti seznamům voličským.

(Bez kolku). Slavné c. k. okresní hejtmanství!

Prohlížeje seznamy voličské do . . . na obecním úřadě v . . . vyložené, shledal jsem, že jsou tam zapsány některé osoby, jimž právo volební nepřísluší. Jsou to:

1. Pan . . zapsaný pod č. . volebního seznamu, na jehož jmění uvalen byl dekretem c. k. krajského jakožto obchodního soudu v . . . č. . . . konkurs, posud neskončený.

2. Pan . . . zapsaný pod č. . . . jest pro choromyslnost v opatrovnictví pana . . .

3. Pan . . . zapsaný pod č. . . . voličů ve třídě měst, má právo voličské v obcích venkovských.

Z té příčiny slušně prosím:

Slavné c. k. okr. hejtmanství račiž správnost mých udajů vyšetřiti a dle výsledku volební seznamy naší obce opraviti, mne pak o tom vyrozuměti.

Datum. Podpis.

Rubrum: Slavný obecní úřad v . . .
L. M.
(stav a bydliště)
podává reklamaci proti seznamům voličským obce . . .

Reklamace práva voličského.

(Bez kolku.) Slavné c. k. okresní hejtmanství!

Dle vyhlášky ze dne . . . prohlédl jsem seznamy voličské, vyložené na obecním úřadě k provedení voleb do . . . a jména svého tam nenalezl. Však právo volební mně přísluší z těchto důvodů:

a) dle přiloženého listu křestního jsem plnoletý;
b) jsem v obci této dle přilož. potvrzení b) usedlý již . . . let a
c) dle přílohy c) jsem zde (dělníkem, živnostníkem atd.)

Také u mne není vylučovacích důvodů § 20. volebního řádu. Proto uctivě prosím:

Slavné c. k. okr. hejtmanství račiž nařídíti, abych dodatečně do seznamu voličů byl zapsán a mne o tom u vrácení příloh uvědomiti.

Datum. Podpis.

Rubrum: Slavný obecní úřad v . .
A. B., (stav),
podává reklamaci proti volebnímu seznamu do . . . .
S 3 přílohami.

Rekurs proti volbě do obecního zastupitelstva.

Veleslavné c. k. místodržitelství!

Dne . . . v obci naší . . . vykonána byla volba členů a náhradníků do obecního zastupitelstva. Při tom zvolen byl též pan . . . (stav), jemuž právo volební passivní nepřináleží, jak vysvítá z důvodů těchto . . .

Vzhledem k tomu vznášíme tuto uctivou prosbu:

Veleslavné c. k. místodržitelství račiž naše námitky prozkoumat a za právo uznati, že panu . . . nepřísluší passivní právo volební, volbu jeho zrušiti a nařídíti volbu doplňovací.

Datum. Podpisy.

Rubrum: Slavný obecní výbore v . . .
A. B., rolník v . . . č. . . .
C. D., krejčí v . . . č. . . .
E. F., chalupník v . . . č. . . .
podávají námitky proti volbě pana . . . do obecního zastup.

Revers. Listinu takovou též jmenujeme úpisem nebo listem zjišťovacím; jest to osvědčení, jímž se zavazujeme dostáti jisté povinnosti, nebo že nebudeme pokládati za svoje právo, co nám někdo dovolil a že na jeho žádost výhody té se zřekneme.

V reversu budiž: jméno toho, kdo něco dovoluje, zevrubné udání předmětu, slib či ujištění, že dovolení toto nikdy nechceme považovati za své právo, datum, podpis vydavatelův i dvou svědkův.

Příklad: *Revers.*

Soused můj, pan Jan Stříbrný, majitel domu č. 56, na mou žádost mi dovolil, abych vodu ke své potřebě vážil z jeho studně.

Slibuji tímto listem, že dovolení tohoto nikdy nebudu pokládati za právo mně příslušné, nýbrž že ho užívati chci jen dotud, pokud pan Jan Stříbrný nebo budoucí majitel domu č. 56 mně dopřeje a nezabrání.

V Nepomyšli, dne . . .

Podpisy dvou svědkův. Vavřinec Skuhra.

Revers,

kterýmžto já podepsaný se zavazuji, že syna svého Karla Jelínka, studujícího na c. k. české technice v Praze, jenž s mým dovolením vstoupiti míní za dobrovolníka s jednoroční službou do c. k. vojska, po celý čas, dokud sloužiti bude jakožto jednoroční dobrovolník, vším potřebným dle zákonitých ustanovení budu opatřovati.

Tomu na důkaz list tento jsem vlastní rukou podepsal a c. k. notářským úřadem dal potvrditi.

V Litoměřicích, dne . . .

(Potvrzení notářské). Viktor Jarý, obchodník.

P o z n á m k a. Jednoroční praesenční služba ve vojště a zemské obraně povoluje se, nehledě k tomu, byl-li kdo odveden dobrovolně či při hlavním nebo dodatečném odvodu, těm tuzemcům, kteří: a) nejdéle 1. března toho roku, za který se k odvodu staví, s dobrým prospěchem odbyli veřejné nebo právem veřejnosti nadané domácí vyšší gymnasium, vyšší reálku aneb jiný, s těmito na roveň postavený vyučovací ústav (akademie, hospod. střední školy a j.); b) dne 1. března toho roku, za který se k odvodu staví, v posledním ročníku 8třídní veřejné nebo právem veřejnosti nadané střední školy domácí se nalézali a jej nejdéle do 1. října téhož roku s prospěchem odbudou; c) do 1. března toho roku, kterého dovrší 21. rok svého věku, složí-li s náležitým úspěchem zkoušku před ustanovenou k tomu komisí.

Jednoroční dobrovolníci mohou sobě zvoliti druh vojska a kteří na vyšších ústavech dále studují, také rok, kterého jednoroční službu chtějí vykonati, ale odložiti službu přes 1. říjen toho roku, kdy dovrší 24. rok svého věku, není dovoleno.

Jednoroční služba konati se má zásadně na vlastní útraty, v čemž, kromě oděvu, výstroje a zaopatření zvláštních prostředků, u jízdy zahrnuto jest také opatření a vydržování koně. Tito jednoroční dobrovolníci platí si vlastní obydlí sami, nesmějí ubytováni býti v kasárnech, pokud zvláštní důvody vojenské služby, vzdělání nebo kázně nedopouštějí výminek. Změní-li jejich vojsko svoji posádku, může těmto jednoročním dobrovolníkům v míru za poměrů služebně přístupných neb osobně zřetele hodných býti dovoleno, aby svoji službu dále konali v posádce dosavadní, je-li místo to jinak jich stálým bydlištěm a je-li tam vojsko téže zbraně. Nemajetní, kteří kromě dobrého, mravného chování prokáží vědeckou svoji způsobilost buď výborným nebo maturitním vysvědčením některé domácí střední školy a dokáží, že nemohou vynaložiti náklad na vydržování po čas jednoroční služby, jsou na útraty státní. Ti dostanou na státní útraty oděv, výstroj, opatření a ubytování, nesmí však přiděleni býti k jízdě.

Rukojemství. Aby se právo věřitelovo lépe utvrdilo, dává se mu buď zástava (viz: Zástavní právo) nebo vedle dlužníka se zaváže ještě osoba druhá, t. zv. r u k o j m í, že kdyby dlužník

v čas nezaplatil, sama zaplatí. Rozumí se, že rukojemství sahá jen potud, pokud rukojmí výslovně se zavázal.

P ř í k l a d:

(Kolek). Pan . . . z . . . dnešního dne si vypůjčil od pana . . . (stav) . . . (suma peněz). Tímto listem já podepsaný se zavazuji, že ten dluh jeho i s úroky 5 proc. zaplatím ode dneška za rok, kdyby jmenovaný dlužník pak nezaplatil.

Na důkaz toho list tento jsem vlastní rukou napsal a podepsal.

Datum. N. N.

Řízení bagatelní jest řízení rychlé, nenákladné ve věcech menších, t. j. běží-li o věc v ceně ne přes 50 zl. nebo o pohledávku podobnou. Žaloba může býti písemní (i bez advokáta) nebo ústně se dá do protokolu. Procesy ty se projednávají u soudů okresních nebo městských delegovaných. Však dovoleno jest stranám sporným žádati za bagatelní řízení i ve sporech až do 500 zl., když obě ústně nebo písemně tak se vysloví před soudem.

P ř í k l a d:

Rubrum: Slavnému c. k. okr. soudu v . . .
Bagatelní žaloba na pana . . .
v . . . o zaplacení . . . s příslušenstvím. (Dvakrát.)

Slavný c. k. okresní soude!

Pan . . . v . . . odebral ode mne . . . zboží za cenu . . . a přese všechno upomínání dosud nezaplatil. Proto jej žaluji a prosím: Slavný c. k. okresní soud račiž o žalobě této ustanoviti řízení a pak právem nalézti, že pan . . . v . . . jest povinen mi zaplatiti dlužnou cenu . . . zl. i s 5 proc. úroky z prodlení ode dne žaloby až do zaplacení a náklady tohoto sporu do 8 dnů pod uvarováním exekuce.

Datum. Podpis.

Řízení stručné či sumární týká se ve věcech v ceně od 50—500 zl. I tyto žaloby může psáti neadvokát a může míti i zástupcem neadvokáta. (Ale nepřipouštějí se známí pokoutníci.) Žaloba taková zní jako při bagatelním řízení, jen že v rubrum se napíše: „Sumární žaloba," dále, že zaplacení se má státi do 14 dnů (místo do 8) a na konec žaloby se připojí: „Žalobnou jistotu nabízím svým jměním", nebo „žalobné jistoty pro chudobu složiti nemohu, což hotov jsem potvrditi přísahou." Ani v tomto, ani v bagatelním řízení v žalobě se nenabízejí důkazy; to se stane až při jednání.

Sazba advokátní. Od 1. ledna 1898 jest platným nový tarif advokátní, kterým však není vyloučeno právo volné úmluvy. V soudním řízení písemném, při němž běží o více než 1000 K (500 zl.), musí obě strany zastoupeny býti advokátem; při ří-

zení ústním u soudů okresních není toho nevyhnutelně potřeba. Ovšem, při větších sporech vždy jest záhodno jednati po radě zkušeného právníka.

Žaloba podaná písemně musí býti podepsána advokátem, kdežto žaloba ústně podaná do protokolu u soudu toho závazku nemá. Při stručném řízení (ve sporech o předmětech v ceně od 100 K do 1000 K) nemusí tedy býti spor projednáván skrze advokáta, ale všechna podání písemná, během sporu nebo exekuce zadaná, musí býti buď sepsána od žadatele samého nebo býti opatřena podpisem advokátovým.

Při bagatelkách (do 100 K) ani toho není potřeba. Jenom stížnosti (odvolací) při řízení stručném a stížnosti zmateční při řízení bagatelním, podávají-li se písemně, musí býti podepsány od advokáta; také ve sporech směnečných písemná podání podpisuje vždy advokát.

Nová sazba advokátní se dělí na čtyři třídy, z nichž však jen první tři se týkají zemí našich. První třída platí pro Vídeň s okolím, druhá pro Prahu s okolím, Karlovy Vary, Marianské Lázně, Brno, Lvov a j. města větší, třetí třída platí pro ostatní místa. Těmito třídami se řídí odměna advokátům a to dle jejich bydliště; výše té odměny se počítá dle výše hodnoty sporného předmětu.

Za podání písemní při hodnotě do 100 K (50 zl.) náleží dle tří tříd K 3·—, 2·50, 2·—; při hodnotě od 100—1000 K (50—500 zl.) náleží K 4·—, 3·50, 3·—; výše pak K 5·—, 4·50, 4·—.

Za podání (t. zv. Eingabe) zase hodnoty: do 100 K náleží K 3·— (ve všech 3 třídách), od 100—200 K 5·—, 4·50, 4·—, při 400—1000 K 6·—, 5·50, 5·—, od 1000—2000 K 8·—, 7·—, 6·—, přes 2000 K za každé 2 tisíce více o 1 K, ale nikdy ne přes 50 K.

Za stání (termin, rok), nepřišlo-li k jednání nebo k rozebíráním nařízeným od úřadu, při hodnotě do 100 K náleží 3·—, 2·50, 2·—, do 400 K 4·—, 3·50, 3·—, do 1000 K 5·—, 4·50, 4·—, do 2000 K 6·—, 5·50, 5·—, za další každé 2 tisíce K o 1 K více ve všech třídách, ale nikdy ne přes 50 K. Čeká-li se přes hodinu po čase ustanoveném, náleží za každou půlhodinu (i započatou) 3·—, 2·50, 2·—.

Za exekuci (zabavení movitých věcí, uschování, jich prodej) do 100 K 3·—, 2·50, 2·—, do 400 K 4·—, 3·50, 3·—, do 1000 K 5·—, 4·50, 4·—, do 2000 K 6·—, 5·50, 5·—, za další dva tisíce o 1 K více, ale zase ne přes 50 K.

Za návrhy exekuční při nemovitostech a za žádosti o zápis do knih pozemkových do 100 K 4·—, 3·50, 3·— a podobně jako předešle, ale o jeden stupeň výše, tedy na př. do 2000 K 10·—, 9·50, 9·— a opět o 1 K výše za každé 2 tisíce, ale zase ne výše než 100 K.

Sazba notářská. 1. Za přenesení vlastnictví, za dělení, za smlouvy nájemní či pachtovní, smlouvy o výroční důchod doživotní, smlouvy společenské a darovací, za poslední pořízení a obapolné smlouvy vůbec:

Při ceně (hodnotě) předmětu	. . . do 400 K	. . .	2 K
„ „ „	„ od 400—1000 „	. . .	4 „
„ „ „	„ „ 1000—2000 „	. . .	6 „
„ „ „	„ „ 2000—4000 „	. . .	8 „
„ „ „	„ „ 4000—10000 „	. . .	10 „

a přes 10.000 za každé následující 2 tisíce náleží 1 K, nikdy však více než 100 K.

2. Dlužní listy, prohlášení o dluhu, cesse, prohlášení o zástavě a o rukojemství, o kauci a ostatní jednostranná prohlášení:

Při předmětu v ceně do	. . . . 600 K	. . .	2 K
„ „	„ od 600—1600 „	. . .	4 „
„ „	„ „ 1600—4000 „	. . .	6 „
„ „	„ „ 4000—10000 „	. . .	8 „

Z každých následujících 2000 K se počítá 50 h, nikdy však více než 100 K.

3. Za kvitance polovice platu dle sazby 2., nikdy však méně než 2 K a ne více než 40 K.

4. Mince nebo cenné papíry počítají se v hodnotě dle kursu v den před uzavřením smlouvy. Ze smluv o důchod doživotní, pacht nebo nájem a trvá-li plat stále, vezme se za základ suma 20násobná ročního platu; trvá-li po čas života nebo na neurčito, vezme se za základ suma 10násobná. Ze smluv směnných vyměří se poplatek z polovice věcí směnných.

5. Za sepsání plné moci nebo nějakého prohlášení 2 K. Za legalisaci podpisu na listině do 200 K 60 h, za legalisaci podpisu na listině od 200 K náleží 1 K 20 h, když jest listina ta určena pro knihy veřejné. Při větší hodnotě listiny 2 K. Za každý následující podpis platí se (na jedné a téže listině) polovice, tedy 30 h, 60 h, 1 K.

6. Za sepsání listin soukromých se vyměřuje poplatek dle sazeb zde uvedených o $^1/_4$ níže.

Skonto či diskonto a rabat. Skoro při každém prodeji na hrubo (ve velkém, en gros) povoluje se kupci určitá lhůta platební; také všecky ceny vzhledem k této výhodě bývají již zvýšeny, aby prodávající neutrpěl škody. Ale kdo zaplatí zboží ihned (bar, contant), tomu se povoluje srážka, diskonto či skonto, jež se udává v procentech.

Také při směnkách, jistinách a pod., které se mají platiti až po určité lhůtě, povoluje se srážka, jestliže se zaplacení stane před lhůtou určenou. Srážka tato obnáší výši úroků za dobu, o kterou dříve se platí, než jest povinnost. Částka, která se platí po odrážce diskonta, sluje hotové či hodnota diskontovaná; pravíme tedy, že diskonto jest rozdíl mezi hodnotou konečnou a placením hotovým.

Rabat jest srážka, jež se od obchodníka, obyčejně vyrabitele, povoluje prodavači v prodeji drobném za výlohy při odebírání a na jeho zisk. Jakýmsi rabatem jest i n á d a v e k, jejž přidávají při větší koupi uzenáři, cukráři, pekaři a j.

Směnka nemá v sobě právního důvodu (jako dlužní úpis), nýbrž závazek její vzniká jí samou, s ní se převádí na osoby jiné a s ní samou i přestává. K závazku směnečnímu jsou způsobilé jenom osoby právoplatné, jež jsou oprávněny ku spravování svých záležitostí. Jsou tedy vyloučeny a směnkou nesmějí se zavázati tyto osoby: Osoby nezpůsobilé k právním jednáním, jako nezletilí (do 24 let), blbí, šílení, za marnotratné prohlášení, hluchoněmí, kteří mají opatrovníka a skuteční důstojníci jak činní, tak ve výslužbě, i mužstvo branného stavu. Směnka od takové osoby jest neplatna a osoba ta směnečně není zavázána.

Na směnce m u s í b ý t i: zřejmé poznamenání, že jest to směnka; suma, jež se má zaplatiti, jméno osoby (remittenta), jíž se směnka má vyplatiti nebo na jejíž řád (ordre), udání času splatnosti (den určitý nebo na viděnou (a vista), či odkázání její nebo na určitý čas po vydání nebo po vidění), podpis vydavatele (trassanta), datum vydání a pojmenování osoby, jež má zaplatiti (směnečníka, trassáta.)

Není-li udáno místo placení, rozhoduje místo udané u směnečníka. — Jakmile směnečník se podepíše na líci směnky, směnka pokládá se za přijatou. Majitel firmy protokolované se podepíše tak, jak zní jeho firma, osoba jiná musí se podepsati plným jménem, t. j. celým i k ř e s t n í m jménem, ne tedy Fr. místo František.

Směnky do 6 měsíců obíhající kolkují se dle škály I. Směnky přes 6 měsíců obíhající kolkují se dle škály II., mimo to každé jednotlivé žíro dle škály I. a pour acquit dle škály II. Každá směnka musí býti opatřena kolkem toho území státního, kde byla vystavena. Směnky vystavené v Uhrách a opatřené kolkem rakouským, považují se za nekolkované, taktéž i opáčně.

Kolkovní poplatek ze směnek v cizozemsku vystavených a v cizozemsku splatných, když probíhají Rakouskem, obnáší 4 h ze 200 K, při čemž se počítají marky něm. po 1 K, franky po 80 h, libry anglické po 20 K, dolary po 4 K, ruble po 3 K. Směnky takové musí býti dříve kolkovním úřadem na zadní straně okolkovány, nežli rakouské žíro se připojí.

V cizozemsku vystavené a v Rakousku splatné směnky musí býti, jsou-li do 12 měsíců splatné, dle škály I., přes 12 měsíců dle škály II. kolkovány, načež dále žírovány býti mohou. Jenom směnky cizozemské, které opět v zemích cizích splatny jsou a tedy jen zdejšími zeměmi projdou, aniž by zde do oběhu přišly, neb žíro připojeno, nepodléhají poplatku. Má-li směnka zaplacena býti později nežli v 6 měsících ode dne vydání, má kolek dle škály II.

Dle téže II. škály patří směnku kolkovati, je-li v ní dáno povolení, aby byla zapsána na věc nemovitou.

Z každé písemné prolongace platí se kolek dle stupnice I., neprodlouží-li se přes 6 měsíců, jinak dle stupnice II. Při zadání směnky kolkované dle stupnice I. k intabulaci nebo praenotaci, musí dříve kolek doplněn býti na škálu II.

Směnka a v i s t a, n a v i d ě n o u, dospívá ku placení ihned, jak byla okázána, čili jak ji majitel předloží ku zaplacení. (Směnka předložená v neděli nebo ve svátek však splatnou jest až následujícího dne všedního.) Není-li na směnce takové ustanoveno nic zvláštního, musí býti předložena ku placení nejdéle do 2 let od vydání jejího.

Někdy se vydávají též směnky ku placení na př. za měsíc p o v i d ě n í a pak se ukázání jejich musí potvrditi na směnce s udáním dne, kdy byla předložena

S m ě n k a d e p o s i t n í (depotní) nesmí býti dále postupována, nýbrž věřitel obdrží ji jenom k utvrzení závazku dlužníkova a má ji podržeti u sebe, až jest zaplacena; teprv kdyby dlužník nezaplatil, má ji zažalovati.

Majitel směnky (remittent) někdy nečeká, až směnka stane se splatnou, nýbrž převede ji na osobu jinou; napíše na zadní straně (in dorso) jméno osoby, na niž přenáší práva směnečná a toto odevzdání směnky druhé osobě sluje i n d o s s o v á n í. Kdo směnku převádí, sluje g i r a n t (žirant), i n d o s s a n t, i n d o s s o v a t e l či r u b o p i s e c; osoba, na niž směnka byla převedena, sluje g i r a t á ř, i n d o s s o v n í k, r u b o p i s n í k.

Toto převádění či girování může i na dále pokračovati, z prvního giratáře tím se stane girant atd. Ale nemůže se směnka girovati, když vydatel (trassant) na směnce ke jménu remittentovu napíše slova „nikoli na řád.“ Taková směnka, v níž vydavatel zakáže girování, sluje r e c t a - s m ě n k a.

D e v i s a jest směnka cizí, výplatná v cizích městech, v cizí valutě; v obchodě mezinárodním jsou velmi důležity; r i m e s s a m i vypořádávají se dluhy v cizozemsku, t r a k a m i se vybírají pohledávky. Při tom všem vždy důležita jest a r t i t r a g e (—áž) či vyšetření rozdílů mezi cenami v různých městech bursovních.

D u p l i k á t s m ě n k y jest druhý atd. exemplář směnky označený slovem sekundo, tertia atd. a opatřený podpisem vydavatelovým jako první (p r i m a); užívá se ho u směnek v y d a n ý c h (jež proto také slují prima) na rozdíl od směnky v l a s t n í, jež se vydává v jediném exemplári a proto sluje s o l a. Duplikát takový se dává, ztratila-li se nepřijatá prima, nebo zašle-li se prima ku přijetí směnečníkovi, prodá se a indossuje zatím duplikát, na němž se poznamená, kam byla zaslána prima.

Smlouva či kontrakt jest dobrovolné dohodnutí se dvou nebo několika osob, jež spolu si zaručují jistá práva i povinnosti. Smlouvy jsou buď ústní nebo písemní, soukromé nebo soudní; při smlouvě dědičné je třeba tří svědků, jindy dvou; v některých případech třeba vždy notářského spisu. Rozezná-

váme smlouvy o půjčce, o prodeji, darování nebo výměně, o nájmu, o schování, o zmocnění a pod. (Co zde uvedeno není, najdeš pod jinými záhlavími.)

Smlouva trhová či kupní jedná o věci, za niž osoba druhá dá náhradu peněžní; smlouva směnná týká se věci, za niž jiný zase odevzdá věc jinou. Vlastnictvím kupce stane se věc tehdy, když mu ji prodávající odevzdá, jak se shodli o ceně, ať vyplatí se hned nebo ponechá na úvěr, t. j. na splacení v době pozdější.

Příklady:

Smlouva o učení.

Dnešního dne Jan Sobek, zámečník v Plzni, s Vincencem Popelkou, měšťanem taktéž v Plzni, učinil tuto smlouvu o učení:

A. Zámečnický mistr Jan Sobek se zavazuje, že:

1. přijme čtrnáctiletého Karla, syna Vincence Popelky, dne 1. října do učení a bude jej vésti k řádnému vyučení, v práci zámečnické;

2. že bude učně toho užívati pouze k pracím takovým, jež souvisejí s řemeslem;

3. že mu bude poskytovati potřebného času k dalšímu jemu vzdělávání, jmenovitě že ho bude posílati do pokračovací průmyslové školy.

B. Proti tomu Vincenc Popelka jest povinen:

1. Janu Sobkovi vždy počátkem října platiti . . ., pokud smlouva trvá;

2. že syna svého Karla po celou dobu učení bude šatiti, doma bytovati a stravovati a kdyby se roznemohl, na své útraty ošetřovati;

3. že veliké škody, jež by učeň tento po čas učení zavinil, náležitě bude hraditi.

C. Smlouva tato trvati má po tři roky, t. j. od 1. října r. . . . do . . .

D. Smlouva tato jest dvakrát vyhotovena a od obou stran vlastní rukou podepsána.

V Plzni, dne . . .

Jan Sobek,
mistr zámečnický.

Vincenc Popelka,
měšťan.

Smlouva o nájem bytu.

Pan František Rejzek, majitel domu č. 34 v Lounech, jakožto pronajímatel a pan Karel Gotšalk, mistr zámečnický, jakožto nájemce, dnešního dne učinili tuto smlouvu:

1. František Rejzek pronajímá řečenému panu Karlu Gotšalkovi byt o dvou pokojích s kuchyní, dílnou, skladištěm a dřevníkem v přízemí svého domu č. 34 v Lounech na dobu tří let, totiž od 1. dubna 1901 do 31. března 1904 za roční nájemné 600 K, t. j. šest set korun.

2. Pan Karel Gotšalk se zavazuje panu Frant. Rejzkovi nebo jeho nástupcům smluvené nájemné vždy napřed ve lhůtách čtvrtletních platiti a najaté místnosti vždy udržovati v dobrém pořádku, sice by měl majitel domu právo, dáti mu hned čtvrtletní výpověď a smlouva dále by byla neplatna.

3. Pan pronajímající se zavazuje, že v obou světnicích, pronajatých do 31. března 1904, postaviti dá nová kamna.

4. Dá-li si pan nájemce světnice vymalovati, nebude míti práva za to žádati náhrady.

5. Obě strany zůstavují sobě právo smlouvu tuto po uplynutí období nájemného obnoviti nebo po předchozí půlletní výpovědi zrušiti.

6. Smlouva tato jest sepsána ve dvou stejnopisech a oběma pány smluviteli i dvěma pány dožádanými svědky podepsána.

V Lounech, dne 1. dubna 1901.

Jarolím Soukup,
svědek.

František Rejzek,
majitel domu.

Venanc Aksamit,
svědek.

Karel Gotšalk,
mistr zámečnický.

Pozn. Mimo vlastní nájem (při věci, jež se dá užívati beze všeho zvláštního namahání, na př. bytu) mluví se o pachtu, jenž se týká hospodářství, závodu a pod. předmětů, při nichž třeba práce nájimatelovy (pachtýřovy).

Kupní smlouva,

jež uzavřena byla dne a roku níže psaného mezi A. B., vlastníkem domu č. . . v . . ., jakožto prodávajícím a C. D., jakožto kupujícím.

1. Pan A. B. prodal svůj dům se zahradou č. . . v . . ., knihovní vložka č. . . se všemi právy, jak on dosud toho domu se zahradou užíval a užívati právo měl, a pan C. D. koupil jmenovaný dům se zahradou, se všemi právy za smluvenou tržní cenu . . . K, pravím (slovy).

2. C. D. se zavazuje tuto kupní cenu zaplatiti takto:

a) částku per . . . K zaplatil před podpisem této smlouvy, pročež prodávající příjem této částky . . . K tímto kvituje;

b) částku . . . K zaplatí dne . . . bez úroků a bez knihovního zajištění;

c) částku ostatní . . . K zaplatí dne . . . r. . . s 5 proc. úroky od dnešního dne počínaje a výslovně svoluji, aby se na jmenovaný dům vložilo právo zástavní za kupní nedoplatek per . . . K a 5 proc. úroky ve prospěch prodávajícího A. B.

3. Výlohy kvitance a útraty výmazu zavazuje se zaplatiti kupující C. D.

4. Vlastnictví, držení a užívání jmenovaného domu se zahradou i povinnost platiti c. kr. daně přechází na kupujícího dnešním dnem.

5. Za výměru spolu prodané stavební plochy a zahrady prodávající neručí.

6. Prodávající A. B. se zavazuje, že na jmenovaném domě váznoucí dluhy na své útraty dá vymazati do dne . . . ., což ovšem se nevztahuje na kupní nedoplatek . . . K svrchu jmenovaný.

7. Prodávající A. B. svoluje, aby na základě této smlouvy se vložilo právo vlastnické na dům č. . . v . . . pro kupujícího pana C. D.

8. Obě strany se vzdaly práva, smlouvu tuto pro zkrácení nad polovici pravé ceny rušiti.

9. Útraty za sepsání této smlouvy s kolky a útraty za její vložení do knih pozemkových a poplatky za převod práva vlastnického jmenovaného domu zaplatí kupující C. D.

Tomu na důkaz ověřené podpisy obou smluvních stran.

A. B.

(Legalisace.) C. D.

Společnosti obchodní. Obchodní společnost jest spojení několika osob ku provozování obchodu na společný účet, t. j. aby zisk i ztráta se mezi ně dělily. Každý společník ručí za závazky společnosti buď neobmezeně, t. j. vším svým jměním, nebo obmezeně, t. j. pouze vkladem. Při tom rozeznáváme:

1. Veřejnou obchodní společnost, v níž všichni společníci neobmezeně ručí za závazky společnosti.

2. Komanditní společnost, při níž někteří (komplementáři) ručí neobmezeně, jiní jen svými vklady (komanditisté.)

3. Tichý společník jest ten, kdo účastní se obchodu určitým vkladem a tím jen ručí.

4. Akciová společnost, při níž všichni společníci ručí jenom svými vklady. Při těchto podnicích ročně část zisku se uchovává pro příští potřeby a ztráty do t. zv. reservního fondu, část dostanou úředníci závodu jakožto tantiemu, ostatek se rozděluje mezi podílníky a podíl připadající na jednu akcii, sluje dividenda.

Stvrzenka či list přijímací jest list, jejž vydáváme tomu, kdo nám nějakou věc cennou nebo peníze odevzdal k dalšímu odevzdání, do správy a podobnému účelu.

Příklad:

Stvrzenka.

Pan . . . odevzdal mi dnes řádně bednu znamenanou A. B. 10, abych ji dodal panu . . ., což tímto stvrzuji.

Datum. Podpis.

List přijímací.

Pan . . . dnešního dne odevzdal mi . . . se znamením . . . v ceně . . ., abych to náležitě spravil.

Datum. Podpis.

Telegraf.

Telegramy státu nebezpečné či mravnost porušující se nepřijímají. Tajemství telegrafní zachovává se přísně, vyjma případy, kde korespondent jest v konkursu nebo ve vyšetřování trestním. Ústav telegrafní nepřijímá zodpovědnosti za škody ze ztráty, zkomolení neb opozdění telegramů, aniž ručí za správné a včasné doručení jejich. Prvopis telegramu budiž napsán zřetelně, srozumitelně a takovými znaky a číslicemi, které telegrafem vyznačiti se dají. Opraví-li podavatel něco, musí to podpisem svým potvrditi.

Telegrafovati lze v řeči: obecné, totiž česky, francouzsky atd., smluvené a šifrované. Řečí smluvenou rozumíme užívání slov, které o sobě jsou sice pojmem, ve spojení však žádných vět srozumitelných nepodávají. Každé slovo smí míti nejvýše deset písmen a může vzato býti z následujících jazyků: anglického, francouzského, holandského, latinského, německého, portugalského, španělského i vlašského. Jeden telegram může býti sestaven ze slov všem jazykům těmto náležejících, jen jmen vlastních užívati není dovoleno. Podavatel jest však zavázán k žádosti stanice podací předložiti potřebné slovníky za příčinou kontroly. Telegramy šifrovanými zoveme ty, jichž text skládá se z cifer, písmen a skupin jedněch či obojích, jejichž význam stanici podací jest neznám.

Adresa telegramu nechť čítá aspoň 2 slova (jméno příjemce a místo určení); do velkých měst budiž udána ulice a číslo domu. Není-li v místě určení úřadu telegrafního, nechť označí se poslední stanice telegrafická. Zaplatí-li si adresát 40 K ročního poplatku u svojí stanice dodací, lze mu zasílati telegramy, jichž adresa skládá se ze smluvených jím slov, písmen či cifer.

Poplatek telegrafický počítá se dle jednotlivých slov. Jedno slovo smí míti v dopravě evropské nejvýše 15, v mimoevropské nejvýše 10 písmen; co přes to, počítá se za nové slovo. Části slova, rozdělené znaménkem spojovacím (-) neb apostrofem ('), počítají se za slova různá. Ve skupinách číselných počítá se každých 5 číslic za 1 slovo, v mimoevropské dopravě pouze 3 číslice, což platí též pro skupiny písmen. Jednotlivě o sobě stojící písmeno nebo číslice počítají se vždy za 1 slovo. Znaménka rozdělovací (puntík, čárka a j.), nečítají se, za to však značka podškrtnutí platí za jedno slovo.

Za 1 slovo počítají se též konvencionelní značky: (D) = telegram nutný. (RP) = odpověď zaplacena. (RPD) = nutná odpověď zaplacena. (TC) = telegram kolacionovaný. (CR) = potvrzení příjmu. (FS) = telegram dozaslati. (PP) = poštovné zaplaceno. (PR) = rekom. zaplaceno. (XP) = posel zaplacen. (EP) = stafeta zaplacena. (RO) = telegram otevřeně doručiti. (MP) = telegram ku vlastním rukám doručiti.

Zmíněnému poplatku podrobeny jsou všecky telegramy soukromé i státní (vyjma telegramy císaře a krále a členů rodu

panovnického). Telegramy podané od kohokoli za účelem přispění ku pomoci při veřejných neštěstích a pod., telegramy vnitřní služby telegrafické, kursy vídeňské bursy a meteorologické zprávy jsou poplatků sproštěny.

O doručení platí následující: Telegramy v místě určení doručují se přímo, mimo ně poštou v obyčejných psaních bezplatně. Ku přání podavatele možno jest však doručení též zvláštním poslem nebo štafetou na útraty adresáta; jinak může však také podavatel sám zapraviti poselné (značka XP). Lístek podací vydá se pouze na výslovné přání za poplatek 10 h.

Nutné telegramy mají před jinými telegramy soukromými přednost, musí však míti před adresou poznámku „nutné“ (D), i jest za ně složiti poplatek 3násobný.

Zaplacená odpověď. Podavatel může si zaplatiti odpověď od adresáta, což označí před adresou slovy „odpověď zaplacena“ (RP), případně „nutná odpověď zaplacena“ (RPD). Podavatel udá si počet slov odpovědi, na př. 20 slov: „odpověď zaplacena 20“ nebo (RP 20); neučiní-li tak, počítá se na odpověď pouze 10 slov. Více než 30 slov nesmí býti předem zaplaceno. Adresát obdrží zároveň s telegramem poukázku na bezplatnou odpověď platnou 6 neděl. Posel, telegram přinesší, může na odpověď 10 minut čekati, aniž třeba jakého poplatku dalšího. Žádá-li podavatel, by mu čas doručení telegramu jeho byl telegraficky oznámen, nechť napíše před adresu (CR) a zaplatí poplatek jako za 10 slov téže trati dopravní.

Telegramy kolacionované jsou ony, jež každá z účinkujících stanic pro kontrolu zpět telegrafuje. Žádá-li si podavatel telegramu takového, napíše před adresou (TC) a zaplatí poplatek o ¼ vyšší než za telegram samotný.

Dozaslané telegramy. Poznamená-li podavatel před adresou „dozaslati“ nebo (FS), odtelegrafuje se dotyčná depeše, nebylo-li ji lze v místě určení doručiti, ihned na nové místo určení.

Telegramy s několika adresami. Týž telegram lze zaslati buď několika adresátům v témže místě nebo jednomu a témuž adresátu v několika obydlích téhož místa. Mimo jediný poplatek za telegram zaplatí se „rozmnoženého“ tolikrát 50 h, kolik jest adres, původní nečítaje. — Podavatel může žádati, by telegram byl adresátovi doručen otevřený, což označí před adresou slovy „dodati otevřený“ nebo (RO).

Sazby telegrafní.

Za telegramy platí se dle slov; v Rakousku-Uhersku, do Německa, Bosny a Hercegoviny 6 h za slovo; nejmenší poplatek za telegram jest na 60 h ustanoven. Telegramy do ciziny mají ještě základní taxu čili poplatek 60 h.

Slov	Černá Hora, Rumunsko Srbsko, Švýcary		Italie, Bulharsko, Vých. Rumelie, Francie		Nizozemí		Belgie, Lucembursko, Dánsko		Rusko a Švédsko		Alžír, Tunis, Corfu, Anglie		Španěly a Turecko		Norvěžsko		Portugalsko a Gibraltar		Malta		Turecko asijské		Řecko	
s poplatkem základním	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	9	—	16	—	19	—	21	—	24	—	26	—	28	—	32	—	33	—	37	—	40	—	41
3	—	87	1	08	1	17	1	23	1	32	1	38	1	44	1	56	1	59	1	71	1	80	1	83
4	—	96	1	24	1	36	1	44	1	56	1	64	1	72	1	88	1	92	2	08	2	20	2	24
5	1	05	1	40	1	55	1	65	1	80	1	90	2	—	2	20	2	25	2	45	2	60	2	65

a tak dále, vždy za každé slovo o poplatek za jedno slovo více.

Účet

čili konto jest výtah z knih obchodních nebo živnostních o vykonané práci nebo uzavřeném obchodu podaný nebo poslaný osobě, jež učinila objednávku. (Výpis doslovný se nazývá kontokorent.) Účet ten, ať jest obsažen v dopisu kupeckém nebo na zvláštní příloze, dle zákona ze dne 8. března 1876 podléhá kolku dvou haléřů, přesahuje-li obnos jeho výši 10 zl. Do 10 zl. jsou účty kolku sproštěny, přes 50 zl. pak se dává kolek 10hal. za každý arch. Kolek ten vždy jest povinný, třeba nebyl vystavovatel podepsán, nýbrž jen jeho jméno jest vytištěno nebo jakýmkoliv způsobem označeno; rovněž i účet nadepsaný „Přepis“ nebo „Copia“ se považuje za rovna účtu původnímu.

Kolek ten musí býti vždy přepsán nějakou řádkou, buď první nebo datem vypsanými slovy; nenáleží však přes kolek psáti slovo „Účet“ nebo podpis vystavovatelův nebo datem naznačným jen číslicí, že by písmo netvořilo řádky, jež sahati má přes kolek s obou stran.

Kolku však úplně jsou sproštěny účty takové, jež vydávají se za zboží neobjednané; takové jsou na př. účty knihkupecké, posílané s knihami zasílanými „na ukázku“.

V účtu musí býti udáno: místo a datum, jméno toho, komu se účet zasílá, čas, kdy zboží bylo odvedeno, nebo kdy práce byla zhotovena, cena jednotlivě a suma peněz úhrnem a podpis vystavovatele účtu.

Pro pohodlí živnostníků prodávají se k tomu vhodné blankety tištěné.

Shledá-li příjemce v účtu nějakou chybu, nesrovnalost ta se napraví snesením obou stran a takovému upravenému účtu říká se účet adjustovaný. Zvláště o adjustování účtů se mluvívá při úřadech veřejných a finančních ústavech, kde účty prohlíží či adjustuje likvidator či revident.

ÚČET.

Ctěnému panu Theodoru Podhrázskému zde.

Den	Měsíc		K	h
9.	ledna	telecí boty s holinkami . . .	13	60
12.	února	botky pro malou Jarmilku .	8	80
16.	„	boty pro milostpaní	11	—
„	„	podrážka střevíců	2	60
22.	dubna	boty pro pana syna	9	—
30.	„	domácí střevíce pro milostpaní	3	20
		Úhrnem	48	20

Jan Holub, obuvník.

ÚČET

pro pana Jana Rychlého na Kladně.

1900		K	h
3. ledna	prádelník z tvrdého dříví . . .	74	80
6 února	věšák na šaty	21	60
12. dubna	psací stůl	140	—
4. května	oprava 4 židlí	5	—
	Dohromady . . .	241	40

Václav Strnad, mistr truhlářský.

Upomínky.

Pan Pavel Bystřický v Lomnici n. L.

V Třeboni, dne 12. února 1900.

Prohlížeje své knihy, shledávám, že již od loňska jste mi dlužen ještě 90 korun, i prosím, abyste mi částku tu brzy poslal.

S úctou

František Jabůrek.

Pan Jindřich Kálal v Rožmitále.

V Budějovicích, dne . . .

Nedostavše na dva upomínací listy stran dlužného nám salda 240 K žádné odpovědi, dáváme Vám poslední lhůtu do 30. t. m., po kteréžto době, nebudete-li nám dříve práv, budu na Vás pohledávky své dobývati soudně.

Jan Rytíř.

Příklady:

Velectěný pane!

Před několika dny vypršela lhůta, již sám jste si určil, kdy mi zaplatíte mou pohledávku. Že pak posud peněz oněch jsem neobdržel, domnívám se, že jste na to pozapomněl, nebo že stala se nějaká mýlka stran platební lhůty. Připomínaje vám tu věc, dokládám, že bylo by mi velmi milo, kdybyste mi ty peníze poslal, poněvadž velikými vydáními jsem vyprázdnil svou pokladnu.

V přátelské úctě

V N., dne . . . Ferd. Reindl.

Vážený pane!

Již dne . . . poslal jsem Vám objednanou práci. Poněvadž od té doby marně čekám na zapravení, myslím, že snad nějaký Váš list o tom mne nedošel, a proto prose o laskavou zprávu, jsem Vašnostem v úctě oddaný

V Ml. Boleslavi, dne . . . Karel Dočkal.

Ctěný pane!

Neobyčejná vydání, jež mne stihla v poslední době, nutí mne, abych Vám připomněl, že již dne . . . uplynula lhůta, kdy jste mi dle slibu svého měl zaplatiti mou pohledávku.

Doufaje, že tato zdvořilá upomínka laskavosti Vaší postačí, znamenám se v úctě

V Milíně, dne . . . Frant. Kovář.

Ctěný pane!

Jest mi líto, že ještě jednou jsem nucen Vás upomenouti o zaplacení dlužných mně 80 K, poněvadž se mi posud nedostalo od Vás ani odpovědi. Že pak oněch peněz nutně potřebuji, opakuji svou slušnou žádost, abyste co nejdříve účet svůj u mne vyrovnal.

S úctou

V Plzni, dne . . . Jan Tříštka.

Ctěný pane!

Ač bych již vším právem mohl nastoupiti cestu právní, přece ještě jednou Vás tímto listem vyzývám, abyste pro uvarování mrzutostí a útrat částku mně povinnou do 14 dnů neobtěžoval si mně poslati. Jinak byste musil náklady sám sobě přičísti.

Ve Volyni, dne . . . Rudolf Růžička.

Hradec Králové, dne 1. června 1901.

Pan Josef Křikava, statkář na Kuklenách.

S nemalým zármutkem znamenám, že již po delší dobu neodebíráte u mne žádného zboží, ač nevím, čím bych byl si zasloužil Vaší nespokojenosti. Že pak tedy není naděje, že by účet Váš u mne se rozmnožil, dovoluji si přiložiti jej spolu s uctivou prosbou, abyste mi částku onu laskavě poslal.

S úctou Vojtěch Krahulík.

V N., dne . . .

P. T. pan . . . v . . .

Při prohlídce svých knih shledal jsem, že posud není vyrovnán účet Váš

per . . . K . . . h

za minulý rok.

Žádaje Vás za vyrovnání a poručeje se k dalším službám, jsem Váš v úctě

Josef Vrána.

V N., dne . . .

Pan . . . v . . .

Poněvadž již uplynula lhůta, již jsem Vám naposledy povolil a vidím, že by další dopisování mé bylo zbytečno, oznamuji Vám, že věc odevzdal jsem již panu . . . advokátu zde.

Chcete-li ještě v poslední chvíli vyhnouti se nepříjemnostem, obraťte se na jmenovaného mého právního zástupce.

L. K.

Poznámka. Ač zákon nemá určeno, kde a jakým způsobem může se státi upomínka, přece opatrnost i slušnost žádá, aby se to nedálo veřejně, jak lid říká, že na ulici nemá se upomínati. Proto píší se upomínky vždy v dopise zavřeném, ne snad na lístku korespondenčním.

Úroky mohou býti dvojí, buď ujednané či smlouvové a pak zákonité. Výška úroků smluvených obmezena není; jest zůstavena shodě stran smlouvajících. Avšak dopustí se přečinu lichvy, kdo poskytuje neb prodlužuje úvěr, vykořistí lehkomyslnost neb pověd omou jemu tíseň, duševní obmezenost, nezkušenost nebo rozčilenost dlužitelovu tou měrou, že sobě nebo komusi třetímu dá přislíbiti nebo i poskytnouti takových hmotných výhod, které svou přílišností způsobily jsou přivoditi nebo urychliti hospodářskou zkázu dlužitelovu. Kdo přečinu toho vinným se shledá, potrestán bude tuhým vězením na dobu jednoho až tří měsíců a zároveň pokutou od 100 zl. až do 500 zl. Téhož trestného skutku se dopustí a témuž trestu podroben bude, kdo nějaké pohledávky získá, pak ji zcizí nebo vymáhá, o kteréž ví, že vznikla způsobem shora označeným. Nejsou-li úroky ujednány, platí úroky zákonité a počítají se mezi obchodníky a ze splatných pohledávek směnečných 6 proc., všude jinde 5 proc.

Tabulky na vypočítání úroků.

Jistina	na 3 procenta						na 4 procenta						na 5 procent					
	Za rok		Za 6 měsíců		Za měsíc		Za rok		Za 6 měsíců		Za měsíc		Za rok		Za 6 měsíců		Za měsíc	
Korun	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h	K	h
1	—	3	—	1½	—	—	—	4	—	2	—	—	1	5	—	2½	—	½
2	—	6	—	3	—	¼	—	8	—	4	—	½	2	10	—	5	—	¾
3	—	9	—	4½	—	½	—	12	—	6	—	¾	3	15	—	7½	—	1
4	—	12	—	6	—	1	—	16	—	8	—	1	4	20	—	10	—	1¼
5	—	15	—	7½	—	1¼	—	20	—	10	—	1¼	5	25	—	12½	—	2
6	—	18	—	9	—	1½	—	24	—	12	—	2	6	30	—	15	—	2½
7	—	21	—	10½	—	1¾	—	28	—	14	—	2½	7	35	—	17½	—	3
8	—	24	—	12	—	2	—	32	—	16	—	3	8	40	—	20	—	3¼
9	—	27	—	13½	—	2¼	—	36	—	18	—	3	9	45	—	22½	—	3¾
10	—	30	—	15	—	2½	—	40	—	20	—	3½	10	50	—	25	—	4⅙
15	—	42	—	22½	—	3¾	—	60	—	30	—	5	15	75	—	37½	—	6¼
20	—	60	—	30	—	5	—	80	—	40	—	6⅔	20	1	—	50	—	8⅓
25	—	75	—	37½	—	6¼	1	—	—	50	—	8⅔	25	1	25	62½	—	10⅚
30	—	90	—	45	—	7½	1	20	—	60	—	10	30	1	50	75	—	12½
35	—	1 05	—	52½	—	8¾	1	40	—	70	—	11⅔	35	1	75	87½	—	14⅞
40	1	20	—	60	—	10	1	60	—	80	—	13⅓	40	2	—	—	—	16⅔
50	1	50	—	75	—	12½	2	—	1	—	—	16⅔	50	2	50	1 25	—	20⅚
60	1	80	—	90	—	15	2	40	1	20	—	20	60	3	—	1 50	—	25
70	2	10	1	05	—	17½	2	80	1	40	—	23⅓	70	3	50	1 75	—	29⅙
80	2	40	1	20	—	20	3	20	1	60	—	26⅔	80	4	—	2 —	—	33⅓
90	2	70	1	35	—	22½	3	60	1	80	—	30	90	4	50	2 25	—	37½
100	3	—	1	50	—	25	4	—	2	—	—	33⅓	100	5	—	2 50	—	41⅔
200	6	—	3	—	—	50	8	—	4	—	—	66⅔	200	10	—	5 —	—	83⅓
300	9	—	4	50	—	75	12	—	6	—	1	—	300	15	—	7 50	1	25
400	12	—	6	—	1	—	16	—	8	—	1	33⅓	400	20	—	10 —	1	66⅔
500	15	—	7	50	1	25	20	—	10	—	1	66⅔	500	25	—	12 50	2	8⅓

Vypočítávání úroků z úroků.

Kterak množí se jakýkoliv kapitál, když se v řadě jistých lhůt, (roků, půl roku) ukládá na úrok z úroků. Aby se vypočítal konečný kapitál z kteréhokoliv prvotního kapitálu po jisté době, násobí se tento s příslušným po téže době kapitálem konečným pro 1 K. Uložím-li na př. 20 K na 5% a chci-li věděti, co mi po 12 letech ponesou s úroky z úroků, tož násobím, jelikož 1 K dá v té době 1 K 80 h, tuto 1 K 80 h 20krát a obdržím 36 K co konečný kapitál z 20 K po 12 letech.

Lhůta	2%	3%	4%	5%	6%
1	1·02	1·03	1·04	1·05	1·06
2	1·04	1·06	1·08	1·10	1·12
3	1·06	1·09	1·12	1·16	1·19
4	1·08	1·13	1·17	1·22	1·26
5	1·10	1·16	1·22	1·28	1·34
6	1·13	1·19	1·27	1·34	1·42
7	1·15	1·23	1·32	1·41	1·50
8	1·17	1·27	1·37	1·48	1·59
9	1·20	1·30	1·42	1·55	1·69
10	1·22	1·34	1·48	1·63	1·79
15	1·35	1·55	1·80	2·09	2·40
20	1·49	1·81	2·19	2·65	3·21
25	1·64	2·09	2·67	3·39	4·29
30	1·81	2·43	3·24	4·32	5·74
40	2·21	3·26	4·80	7·04	10·29
50	2·69	4·38	7·11	11·47	18·42
100	7·24	19·22	50·50	113·50	339·30

Úvěr (kredit).

Nezaplatí-li dlužník ihned na př. za koupené zboží, říkáme, že přijal zboží na úvěr. Úvěr ten jest buď osobní, když věřitel spoléhá jenom na slib, slovo, poctivost dlužníkovu, buď věcný, když věřiteli se zřídí právo k věcem dlužníkovi náležejícím, aby prodejem věcí těch opatřil si zaplacení pohledávky, kdyby dlužník neplatil; toto právo sluje zástavním a věc zástavou. Jedná-li se o věc movitou, jest úvěr na zástavu ruční, je-li zástava věcí nemovitou, mluvíme o úvěru hypotečním.

Úvěrní list (Kreditbrief, akreditiv) sluje poukázka (mandát) na úvěr od vydavatele na adresáta (osobu vyzvanou), aby akreditovanému (ověřenému) poskytl úvěr na účet vydavatelův. Přijme-li adresát vyzvání akceptem (přijetím), vstoupí tím v právní poměr s ověřeným; nepřijme-li, má tento právo postihu (regress) proti vydateli.

Vedlejší závody. Chce-li někdo zříditi závod vedlejší mimo obec závodu hlavního, musí to ohlásiti svému úřadu původnímu (kde je zapsán) i tomu, v jehož obvodu takový vedlejší závod má býti zaveden.

Příklad:

Slavné c. k. okresní hejtmanství v Čáslavi.

A. K.,
kupec v Kutné Hoře, opovídá zřízení vedlejšího závodu v Čáslavi č. 25.

S jednou přílohou.

Slavné c. k. okresní hejtmanství!

V úctě podepsaný oznamuje, že vedle svého hlavního závodu v Kutné Hoře, jejž provozuje dle živnostenského listu A., hodlá zříditi vedlejší závod v Čáslavi, o čemž tímto činí povinné ohlášení.

V Kutné Hoře, dne . . . Podpis.

Poznámka. Kdyby však hlavní závod přeložen byl do okresu jiného, třeba jest živnost nově opověděti, po případě žádati za koncesi, poněvadž se takové přesídlení pokládá za zavedení živnosti nové.

Výpis (extrakt) z knih pozemkových, t. j. z veřejných, od soudu spravovaných knih, do nichž se zapisují všechny právní poměry na nemovitostech, jest každému volný, právě jako nahlédnutí do oněch knih. Extrakt takový může býti buď úplný, totální, t. j. doslovné vypsání všech záznamů knihovních, nebo stručný, sumární, v němž jsou vypsána jen břemena váznoucí na realitě, nebo jen částečné, partikulární o některé položce. Platí se kolek 1 zl. za každý arch. — Poněvadž do knih pozemkových nahlédnouti jest každému volno, nikdo nemůže se vymlouvati, že nevěděl, co jest v těch knihách. Nahlédnutí to staniž se v úředních hodinách a volno jest každému tužkou na přinesený papír si vypsati, cokoli chce.

Výpověď.

Listem takovým oznamujeme někomu, že smlouva mezi námi a jím učiněná nebo jakýsi závazek pozbývá platnosti; stane-li se výpověď ta způsobem soukromým, píše se obyčejně v podobě zdvořilého listu.

Příklady:

Výpověď jistiny.

Velectěný pane!

Poněvadž se mi naskytla příznivá náhoda, koupil jsem dům č. 180 v Panské ulici, kde budu moci výhodněji provozovati svou živnost. Že však trhovou cenu musím do 31. prosince b. r. hotově vyplatiti, nezbývá, než abych sehnal veškeré své rozpůjčené peníze.

Z té příčiny doufám, že nebudete míti mi za zlé, když tímto Vám vypovídám jistinu 1000 K, jež jsem Vám zapůjčil dne 30. dubna r. 1900 proti obapolné půlletní výpovědi; i žádám, abyste mi sumu tu ode dneška za půl roku, tedy dne 30. prosince t. r. vyplatil.

Váš v úctě

V Příbrami, dne . . . Josef Rychlík.

Výpověď z bytu soukromá.

Ctěný pane!

Poněvadž bytu, jejž ode mne máte najatý, jinak potřebuji, vypovídám Vám tímto to obydlí a sice od 1. května t. r.

S úctou

V Brně, dne . . . Jaromír Lukáš,
majitel domu číslo 296.

Ctěný pane domácí!

Poněvadž mé soukromé poměry poněkud se změnily, vyhledal jsem si byt jiný a dávám Vám tímto čtvrtletní výpověď z obydlí, jež mám najato ve Vašem domě č. 27, takže s bytem tím od Havla t. r. volně můžete naložiti.

S úctou Karel Jonáš.

Výpověď úvěru.

Ctěný pane!

Zakázce Vaší ze dne 14. t. m. vyhověti nemohu, poněvadž posud marně čekám na zaplacení svého účtu, jejž jsem Vám poslal dne 6. ledna minulého roku a o jehož zaplacení jsem Vás upomenouti si dovolil listy ze dne 20. března a 30. června m. r. Doufám, že uznáte mé dlouhé čekání a mou trpělivost, jakož i že mne omluvíte, že nemohu býti Vám k službám. Bylo by mi milo, kdybyste předešlý účet co nejdříve vyrovnal, načež zase vždy Vám bude

k službám ochotný

V Jindř. Hradci, dne . . . Martin Pilný.

Výpověď z bytu soudní.

Slavný c. k. okresní soude!

Pan N. N. najal sobě v mém domě č. p. . . . v . . . proti výpovědi oběma stranám volné v 1. patře byt č. . . . o . . . pokojích a jedné kuchyni s příslušnou půdou a sklepem a přebývá v bytě tomto. Místnosti tyto vypovídám p. N. N. čtvrtletně ve lhůtě srpnové 1900 k vyklizení do 14. listopadu 1900 a kladu prosbu: Sl. c. k. okr. soud račiž tuto výpověď panu N. N. dáti doručiti.

Datum. Podpis.

Vně:

U věcech nájemních!

Sl. c. k. okresní soude v . . .

X. X., majitel domu č. p. . . . v . . . proti panu N. N., krejčímu v č. p. . . . v . . ., vypovídá témuž byt s přísl. najatý v domě č. p. . . . v . . . čtvrtletně k vyklízení ve lhůtě listopadové 1900.

Dvakrát.

Poznámka. Soudní výpovědi z bytu a jiných najatých místností podány buďtež ve lhůtě té, která dle místa jest obvyklá, u příslušného soudu, také u městského deleg. soudu; aby měly platnost, musí býti dodány tomu, komu se výpověď dává, v ustanovené lhůtě. Jest tudíž radno, nezadávati výpověď teprv v posledních dnech, nýbrž pokud možno již dříve, ježto by pak soud nemohl převzíti zodpovědnost za včasné dodání. Výpověď má se dáti, není-li zvláštních úmluv, v době mezi 1. a 14 únorem, 1. a 14. květnem, 1. a 14. srpnem, 1. a 14. listopadem do hodiny poledni. Najaté místnosti vyklidí se částečně v době od 2.—9. února, 2.—9. května, 2.—9. srpna, 2.—9. listopadu do hodiny polední; docela se vyklidí incl. do 14. února, 14. května, 14. srpna, 14. listopadu do hodiny polední. — Připadne-li poslední den stěhovací na neděli nebo zasvěcený svátek, prodlouží se lhůta stěhovací až do hodiny polední nejblíže příštího všedního dne.

Nájemník, jenž z bytu se stěhuje, má byt náležitě vyčistiti. Všechny ve zdi zaražené hřebíky a skoby má tam nechati (poněvadž co je ve zdi zaraženo, patří k budově), neboť by mohl býti nucen dávati opravy, kdyby snad při vytahování hřebíku vypadlo kus omítky.

Vysvědčení.

Propouští-li mistr ze služby tovaryše, obchodník pomocníka, pán sluhu a p., dává mu písemné svědectví o jeho chování a způsobilosti.

Také starostové obecní často musejí vydávati svědectví o chování osob, jež v obci se zdržují, nebo o jejich majetnosti.

Takové písemné svědectví o mravném chování, o způsobilosti a p., zove se vysvědčením.

Vysvědčení se kolkuje 1 K, vydává-li se však osobě, jež se živí prací rukou svých, dává se kolek 30 h. Vysvědčení o chudobě jest kolku prosto.

Ve vysvědčení o osobě některé nebývají výtky zřejmě vypsány; stačí, když nechválíme, jako se děje ve knížkách osob služebných. Že pravda jest hlavním požadavkem, jest patrno; kdo by vydal vědomě vysvědčení nepravdivé, může býti volán k zodpovědnosti za škodu, jež vznikla jeho vysvědčením.

Vysvědčení topiči.

Vysvědčení.

Jan Čermák, narozený v Blatné dne 12. června 1849, u podepsaného sloužil jakožto topič po tři léta, totiž od 1. dubna 1880 až do 31. března 1883 a to vždy k mé úplné spokojenosti; osvědčilt se netoliko jakožto opatrný topič, než i jako obratný strojvedoucí, ku kteréž práci často byl povoláván. Poněvadž ve větší továrně o místo výnosnější se hodlá ucházeti, vydávám mu toto vysvědčení, doznávaje, že nerad ho propouštím.

V Lomnici, dne . . . Karel Strakatý,
majitel parní pily.

Vysvědčení služce.

Vysvědčení.

Kateřina Bolinová u mne podepsané sloužila od 1. ledna 1890 do 15. září 1892 za kuchařku; po ten celý čas se chovala mravně, byla vždy věrná, pilná a poslušná a ve své práci jevila takovou způsobilost, že ji s nejlepším svědomím doporučiti mohu za kuchařku do větší domácnosti.

V Jaroměři, dne . . . Marie Drobná,
choť c. k. adjunkta.

Vysvědčení dělníkovi.

(Kolek.) *Vysvědčení.*

Václav Jiskra, narozený 15. února 1869 v Bechyni, dělník truhlářský, pracoval u podepsaného od 1. ledna 1880 do 15. října 1881 a po všechen ten čas mravně, poctivě a věrně se zachoval. Protože se osvědčil jakožto pilný a obratný truhlář, mohu ho každému co nejlépe doporučiti a dosvědčuji, že ho k jeho žádosti propouštím jen proto, že chce hledati sobě práce v některé dílně větší. Tomu na svědectví listinu tuto stvrzuji vlastním podpisem.

V Benešově, dne . . . Jan Malý,
(Pečet.) mistr truhlářský.

Vysvědčení výuční.

Já podepsaný tímto listem doznávám, že Jan Zachar, narozený v Štáhlavi dne 15. května 1878, vyznání katolického, od 12. září 1892 do dnešního dne, tedy čtyři plná léta byl v učení a zahradnictví se vyučil tou měrou, že jej s dobrým svědomím z učení propouštím a za vyučeného prohlašuji.

Jmenovaný Jan Zachar po celý čas svého učení se choval mravně a práce sobě uložené konal svědomitě i věrně, i mohu jej za obratného pomocníka zahradnického co nejlépe doporučiti; jmenovitě výborně se vyzná v pěstování růží.

V Zahrádce, dne . . . Eduard Syřiště,
obchodní zahradník.

Vysvědčení za vyučenou.

Vysvědčení o vyučení.

Podepsaný dosvědčuje tímto listem, že Josef Vraný, narozený dne 15. prosince 1874 ve Lhotě okresu Kutnohorského, u mne plná tři léta a to od 1. října 1888 do 30. září 1891 na učení byl a řemeslu krejčovskému dobře se vyučil, že ho mohu s dobrým svědomím z učení propustiti. Že pak vždycky byl poslušný a přičinlivý a vedl život bezúhonný, mohu ho též každému mistru za dělníka doporučiti.

Tomu na svědectví jsem toto vysvědčení na vyučenou vlastní rukou napsal a podepsal.

V Třeboni, dne . . . Petr Malý,
mistr krejčovský.

Na potvrzení tohoto vysvědčení tuto jsem se podepsal a spolkovou pečeť přitiskl.

V Třeboni, dne . . . Jan Liška,
starosta spolku živnostenského.

Vysvědčení obchodnímu příručímu.

Vysvědčení.

Potvrzuji tímto listem, že p. Alois Vraný, narozený dne 5. března 1860 ve Zbraslavicích, zaměstnán byl u mne jakožto kupecký příručí či mládenec od 5. června 1880 do 1. října 1882. Týž konal službu se vší věrností a svědomitostí a vyzná se netoliko v obchodu osadnickém, nýbrž i v materialním a železářském.

Propouštěje ho na vlastní jeho žádost, dávám mu toto vysvědčení.

V Brandýse, dne . . . František Kulhánek,
kupec, materialista a železník.

Podobné, kratší.

Vysvědčení.

Podepsaný dle pravdy doznává, že pan Richard Vokurka u mne od 1. března do 30. května za pomocníka sloužil.

V Milevsku, dne . . . Josef Černý,
kupec.

Vysvědčení chudoby.

Vysvědčení.

Od obecního úřadu v Habři, okresu Přeloučského, tímto se dosvědčuje, že Jan Dvorský, zdejší domkář a tesař, kromě synka svého Jana, má ještě čtyři nezaopatřené děti a poněvadž jmenovaný Dvorský mimo domek, jenž jemu toliko příbytek poskytuje, žádného jmění ani movitého ani nemovitého nemá a jenom

nuzně prací svou se živí, obecní úřad mu vydává toto vysvědčení chudoby.

Z obecního úřadu v Habři, dne . . .

Jan Kofránek,
starosta.

Jiné vysvědčení od obecního úřadu.

Slavný c. k. okresní soude
v Čáslavi!

Ku ctěnému přípisu ze dne 3. ledna 1896, č. 17, odpovídá v úctě podepsaný úřad obecní takto:

Matěj Jirák ze Skalice, nádeník, ve své domovské obci nezdržuje se od července r. 1893. Pokud zde bydlil, vždy poctivě se živil prací rukou svých a není tu nic známo, co by bylo na úkor jeho poctivosti.

Ve Skalici, dne . . . Pavel Nádherný,
obecní starosta.

Výtky.

Nevyplní-li nám někdo slíbeného závazku, který nabyl jakési právní moci objednávkou a odpovědí, že objednávka se přijímá a jí se vyhoví, máme právo činiti výtky, právě jako nevyhovuje-li objednané zboží nebo výrobek požadavkům předem vytknutým. Při nedostatcích menších přestaneme na pouhé výtce, jež má býti výstrahou pro budoucnost, při větších, z nichž nám vzešla škoda, jsme oprávněni žádati za náhradu nebo srážku z ujednané ceny.

Příklady.

Ctěný pane!

Ze zaslaného zboží s politováním jsem shledal, že valná část se mi nehodí a docela jest jiná, než byly vzorky, dle nichž jsem objednával. (Následují podrobné výtky.) Nemohu tedy zboží takového potřebovati, ponechávám je vám u sebe k disposici.*)

S úctou . . .

. . . K svému velikému podivení shledal jsem, když jsem převažoval všechno zboží od Vás mi včerejšího dne došlé, že při některých věcech váha nesrovnává se s fakturou. Jest to jmenovitě: (následuje podrobný výčet.) Doufaje, že uvěříte slovům mým a nechtěje se snad dotýkati nijak Vaší solidnosti, au chyby vzešly asi spěchem nebo ukvapeností někoho z Vašeho personálu, žádám, abyste příslušné částky odepsal mně k dobrému.

S úctou . . .

*) Zboží, jehož nemíním podržeti, protože jsem ho neobjednal nebo že objednávce mé nevyhovuje, dávám dodateli k disposici, t. j. oznamuji mu, aby si s ním naložil po své vůli. Pro uvarování sporů nutno vždy oznámení to učiniti co nejdříve po obdržení zboží.

. . . Objednané zboží dnes mne došlo, avšak shledal jsem, že asi pro jiné své vlastní zaměstnání nemohl jste osobně dohlédnouti na zásilku. Neboť . . . (výtky).

Zástavní právo. Zástavou jest věc, na niž má právo věřitel, dokud není zaplacen; sluje zástavou ruční, když jest to věc movitá a zástavou knihovní či hypotekou, je-li předmět ten věc nemovitá. Nebylo-li v čas zaplaceno, má věřitel právo věc zastavenou prodati; zaplatí-li dlužník, nesmí si zástavy dále ponechati, po případě u dluhů knihovních má vydati spis, aby dluh ten byl vymazán.

Hypotéka simmultanní či pospolitá jest ta, kteráž jest zapsána na několika vložkách knihovních, z nichž však jedna musí býti označena jakožto hlavní. Věřitel může žádati zaplacení z kterékoli jemu zavázané vložky, anebo ze všech najednou.

Zástavní právo přísluší dluhu i také tříletým úrokům z toho dluhu, jakož i útratám vzešlým ze sporu a exekuce při vymáhání dluhu.

Závěť či poslední vůle jest pořízení, které někdo činí o svém jmění pro případ úmrtí; státi se tak může vlastní rukou a k tomu netřeba svědků, nebo před svědky ústně nebo i soudně nebo před notářem. Doplněk k závěti sluje kodicil.

Kdo přihlásí se k dědictví bezvýminečně, stane se nejen vlastníkem majetků (pozůstalosti), ale ručí též (i svým jměním vlastním) za dluhy pozůstalostní, i kdyby byly větší než jmění; kdo přihlásí se výminečně, t. j. s dobrodiním inventáře o dlužích a majetku, ručí případným věřitelům jen pokud stačí jmění pozůstalostní.

Svědkem při závěti může býti jen osoba mužská, přes 18 let stará; nikoli však slepci, hluší, pomatení, řeholníci a ti, kdo neznají jazyka toho, v němž závěť jest psána.

Není-li závěti, ustanovuje zákon, kdo má dědit.

Děti a rodiče ve vzájemném poměru jsou dědici nepominutelní, totiž náleží jim vždy díl povinný a to u dětí polovice, u rodičů třetina toho, co by jim připadlo dle zákona.

Závěť nemusí se kolkovati, poněvadž kolek ten později se vyměří spolu s jinými poplatky pozůstalostními dědicům. Však nikdy nesmí býti závěť bez datum. — Osoby před 18. rokem, slepí, hluší a němí mohou zříditi poslední vůli jen před soudem nebo notářem. Marnotratník (za takového soudně prohlášený) smí pořizovati jen o polovici jmění svého.

Příklad.

Závěť.

Vědom jsa nestálosti života, pokud jsem při dobrém rozumu, činím o svém majetku toto pořízení:

1. Žádám, abych po křesťanském způsobu, ale prostě byl pochován (kde), k čemuž ustanovuji sumu . . . zl.

2. Majetek svůj všechen odkazuji oběma synům svým . . . a . . . stejným dílem.

3. Nábytek však a všecky skvosty mají připadnouti . . .

4. Za věrné služby odkazuji . . . (komu a co.)

Datum. Podpis.

Kodicil.

K závěti své ze dne . . . doplňuji vlastní rukou, aby . . .

Datum. Podpis.

Záznam či praenotace znamená takový zápis do knih pozemkových, který pouze pod výminkou dodatečného spravení způsobuje skutečnost právní jako vklad řádný. Záznam ten se povoluje na základě listiny právní, která však ještě není způsobilou ke vkladu knihovnímu.

Příklad.

Slavný c. k. okresní soude!

A. Na základě rukojemství A., vydaného panem A. B. v C. dne . . ., prosím, aby slavný c. k. okresní soud ráčil mi povoliti pro pohledávku . . . zl. s 6proc. úroky ode dne . . . záznam práva zástavního na domě č. . . . v . . . náležejícím p. A. B., výkon nařídíti, o tom jmenovaného pana rukojmího i mne u vrácení přílohy A. zpraviti a mně k provedení tohoto záznamu povoliti lhůtu 6 měsíců, t. j. až do dne . . .

V N., dne . . . Podpis.

Poznámka. Kdyby dlužník dluhu neuznal, provede se spravení záznamu žalobou do 14 dnů po vykonaném záznamu.

Zemská banka král. Českého poskytuje meliorační úvěr na tyto účely:

1. Zařízení zavodňovací a odvodňovací, vůbec melioraci luk a polí;

2. úpravu potoků a řek soukromých a na ochranu břehů proti povodním;

3. scelování pozemků a zřízení cest, určených k lepšímu používání rolnického majetku;

4. zalesňování a vzdělávání i trvalé zúrodnění půdy dosud neplodné;

5. zřizování nebo vysušování rybníků, vysoušení močálů a podobně;

6. zřízení a rozšíření hospodářských budov, jako skladišť obilních a bytů pro dělnictvo hospodářské;

7. založení zahrad, sadů, vinic a chmelnic;

8. zařízení na opatření vody pro potřeby hospodářské a domácí;

9. zřízení drah soukromých, sloužících zemědělství a hospodářství lesnímu;

10. zřízení drah vodních a mostů, zvláště k dopravě plodin a výrobků lesních;

11. zřízení nebo zdokonalování průmyslových závodů, pokud jsou příslušenstvím zemědělských nemovitostí;

Zemská banka vydávati jest oprávněna za každou zápůjčku své meliorační úpisy, jež jsou opatřeny zárukou zemskou a proto náležejí k nejlepším papírům ukládacím.

Zápůjčky ty dávají se buď družstvům, buď jednotlivcům; při prvních se vyhledává, aby bylo zabezpečeno cestou zákonodárnou příspěvkům, jež připadají na pozemky družstevní, až do sumy tříletých nedoplatků zástavní právo s přednostní přede všemi břemeny realními mimo dávky erární a veřejné.

Při půjčkách jednotlivcům vyhledává se dostatečná záruka taková, aby zápůjčka meliorační s předcházejícími dluhy nepřevyšovala sumu, která vzejde, když se dvěma — v případech mimořádných k celým třem — třetinám 24násobného (při lesích 20násobného) čistého výnosu katastrálního a k polovici odhadní ceny budov samostatný užitek poskytujících připočítá polovice částky, o kterou dle znaleckého zdání se zvýší cena hypotéky provedením meliorace.

Dle zákona ze dne 6. července 1896, č. 194 ř. z., bude meliorační renta, které jest třeba na zúročení a umoření zápůjčky meliorační, požívati zákonitého práva přednosti přede všemi jinými závadami knihovními, kromě daní a dávek a některých realních závazků. Tak jest možno dlužiti se na melioraci i tomu, kdo jest předlužen. Úrok ze zápůjčky nesmí býti vyšší než 4 proc. a zápůjčka musí býti aspoň 3 proc. umořována. Dluhopisy, smlouvy a kvitance zápůjček, učiněných po rozumu tohoto zákona z roku 1896, jsou osvobozeny od kolků a poplatků.

Zlato a stříbro.

Kupujeme-li zlaté nebo stříbrné zboží, musíme mimo hodnotu drahého kovu zaplatiti ještě za fagonu, t. j. práci zlatnickou; prodáváme-li skvost, dostaneme jen za skutečné zlato nebo stříbro.

Zlaté nebo stříbrné zboží musí býti opatřeno znaménkem (cejchem či puncem) od úřadu cejchovního (puncovního), aby se věděla jeho jakost. Neboť pro měkkost těch kovů užívá se jich vždy jenom ve slitinách s mědí; obsah skutečného či čistého zlata a stříbra ve slitině znamená se díly tisícími. Tedy na př. zlato č. 1. má známku 0·920, což znamená, že má v sobě 920 tisícin zlata čistého a 80 tisícin přísady; zlato č. 2. se znamená 0·840 (tedy má 160 tisícin v sobě mědi), zlato č. 3. = 0·750, č. 4. 0·580 (tedy má 420 tisícin, či skoro bezmála polovici mědi.

Při zboží stříbrném jest č. 1. = 0·950 (má tedy za 50 tisícin mědi), č. 2. = 0·900, č. 3. = 0·800, č. 4. = 0·750.

Dříve zlato a zlaté věci se vážily váhou dukátovou; dukát jakožto váha se dělil na 60 zrn či gramů; $80^2/_5$ dukátu váží 1 víd. hřivnu.

Váha klenotnická měla za jednotku karát rovný 4 zrnům či gramům klenotnickým = $48^1/_8$ víd. správní cety. Vídeňská hřivna = 16 lotům, 1 lot = 4 kventlíkům, 1 kventlík = 4 denárům, 1 denár = 2 haléřům, 1 haléř = 128 správních cet.

Vedle punce úředního má i každý vyrábitel zboží zlatého a stříbrného svoje známky živnostenské, jež mu dává úřad puncovní; každý pak, kdo vyrábí nebo prodává zlaté a stříbrné zboží, musí dříve (vedle ohlášky živnostenské na c. k. hejtmanství) ohlásiti to úřadu puncovnímu, jemuž také jest do 8 dnů povinen oznámiti, vzdá-li se živnosti.

Příklad:

Slavný c. k. kontrolní úřad v Praze!

K. L., zlatník v . . . č. . . .
ohlašuje svou živnost ode dne . . .
S 1 přílohou.

Slavný c. k. kontrolní úřade!

V úctě podepsaný ohlašuje, že oznámiv živnost zlatnickou v . . . č. . . . u slavného c. k. okr. hejtmanství v . . ., A. obdržel přiložený A. list živnostenský, o čemž vedle § 47. zákona pracovního slavnému c. k. kontrolnímu úřadu činím uctivé ohlášení, podotýkaje, že živnost svou započnu dne . . .

Datum. Podpis.

Poznámka. Puncovní úřady v Čechách jsou mimo Prahu v Broumově, Budějovicích, Karl. Varech, Liberci, Plzni a Teplicích. (V Příbrami jen na stříbro tamní.)

Známka ochranná. Chce-li živnostník výrobek svůj opatřiti známkou, kterou by výrobek jeho od výrobků jiných se rozeznával, a známka tato, aby od jiných padělána nebyla, musí ji dáti zapsati do rejstříku známkového obchodní a živnostenské komory, ku které přísluší, a zaplatí za zápis této známky jednou pro vždy 5 zl. Proti padělatelům se zakročí u politického úřadu (v Praze a jiných městech se statutem u magistratu, na venkově u c. k. okr. hejtmanství.)

Známky takové nesmí nikdo jiný užívati pro zboží toho druhu, ale může známka stejná býti užívána k označení jiných druhů zboží. Při žádosti za zápis známky vedle kolku 1 K a poplatku 10 K třeba ještě připojiti kolek 1 K na certifikát, čtyři otisky známky i štoček (cliché) její.

Právo ochranné známky trvá na 10 let, pak třeba nového poplatku na nových 10 let. O ochraně známek, trestech atd. jedná zákon ze dne 6. ledna 1890 a 30. června 1895.

Žádost za zápis ochranné známky.

Slav. úřad pro zápis ochranných známek při obchodní a živnostenské komoře v . . . .
. . . . . .
(jméno, stav a bydliště)
žádá za zápis známky ochranné.

Slavný úřade atd.

V hluboké úctě podepsaný . . . . žádá o zápis přiložené známky na zboží . . . . do seznamu ochranných známek, přikládaje spolu 4 otisky, štoček, poplatek 10 K a kolek 1 K na certifikát.

(Datum.) (Podpis.)

Zprávy. Při obeslání objednaného zboží nebo vykonané zakázce podává se spolu zpráva o tom; obsahuje-li zásilka jen jednu věc nebo málo několika, bývá účet uveden v dopise samém; při větším počtu a různých předmětech se píše zvláštní účet nebo faktura (viz účet a faktura). Mimo to jsou ještě jiné všeliké věci, jež oznamujeme svým přátelům obchodním.

Zpráva o zaslaném zboží.

Pan Karel Pilný v Ronově!

V Praze, dne 5. června 1896.

Dnes odeslal jsem Vám drahou objednaných . . . . . a zasílám tento účet. Doufaje, že zboží dojde bez pohromy a že vyhoví Vašemu přání, poroučím se k dalším ct. zakázkám.

S úctou Jan Slavík.

(Odpověď.)

Pan Jan Slavík v Praze!

V Ronově, dne 10. června 1896.

Zaslaných mi . . . . dnes obdržel jsem v pořádku a zboží jsem nalezl zcela dle své objednávky.

Cenu . . . K zaplatím sám ještě tento měsíc v místě.

S úctou Karel Pilný.

V L . . ., dne . . .

Pan Jan Daneš v Bystřici.

Na Vaši ct. poptávku ze dne . . . odpovídám dle pravdy, že firma, na niž se mne tážete, nemá u nás dostatečného úvěru a to z příčin . . . . (nehospodaření, veliký luxus v domácnosti, nepořádek v placení atd.). Jest tedy mé mínění, že třeba opatrnosti v poskytování úvěru.

S úctou přítel.

V M., dne . . .

Pan . . . v . . .

Vzhledem k Vašemu listu ze dne . . . . nelze mi předem zatajiti, že zpráva má Vám asi nevyhoví. S firmou onou byl jsem ve spojení a to jen nepatrném, takže nikterak nemohu souditi o nynějším stavu jejím. Z doslechu ovšem jsem slyšel, že táž firma jednomu ze zdejších konkurentů mých způsobila nepříjemnosti, ale maje zásadu, že jen na vlastní seznání spoléhám, nechci a nemohu nijak posuzovati tázané firmy.

Vyslovuje jinak vždy svou ochotu k Vaším přáním,

znamenám se v úctě

(Podpis.)

Žádosti.

(Žádost k císaři.)

Vaše c. k. Apoštolské Veličenstvo!

Nejmilostivější Císaři a Pane!

V největší bídě své osměluji se předložiti Vašemu Veličenstvu tuto nejpokornější prosbu.

A. Jsem vdova po . . ., úplně neschopná práce *A.* a v úplné
B. chudobě *B.*, nemajíc žádného příbuzného a jen jsouc na obtíž chudé domovské obci.

V zoufalém tom postavení utíkám se k Vašemu Veličenstvu, prosíc:

Vaše c. k. Apoštolské Veličenstvo milostivě račiž mi uděliti nějakou podporu.

(Místo a datum.) (Podpis.)

Rubrum: Jeho c. k. Apoštolskému Veličenstvu
Františku Josefu I.,
císaři rakouskému atd., atd., atd.
. . . .,
vdova po . . . . .
bytem v . . .,
prosí
nejponíženěji za nejmilostivější podporu.
S 2 přílohami.

Žádost za povolení užívati císařského orla na firmě podává se skrze hejtmanství k místodržitelství s kolkem 10 K. Žádost za titul „c. k. dvorní dodavatel“ (s týmž kolkem) se adresuje na c. k. nejvyšší hofmistrovský úřad, při čemž bývá poplatek 300 korun.

Příklad:

Rubrum první: Slavné c. k. okr. hejtmanství
v . . . .
. . . . .
(jméno a stav)
prosí, aby žádost jeho za povolení užívati císařského orla ve firmě příznivě doporučena byla a předložena veleslavnému c. k. místodržitelství.

Rubrum druhé: Veleslavné c. k. místodržitelství
v Praze.
. . . . . .
prosí za povolení, aby směl užívati císařského orla ve své firmě.
S přílohami A. . .

Veleslavné c. k. místodržitelství!

V hluboké úctě podepsaný odvažuje se předložiti tuto žádost: Veleslavné c. k. místodržitelství, račiž mi uděliti vyznamenání, abych směl ve firmě užívati císařského orla. I podporuji tuto svou pokornou žádost těmito důvody:

(Následuje vylíčení živnosti a jejího rozkvětu, vyznamenání, pochvalné přípisy a pod.) Na tyto důvody spoléhaje, prosím, aby velesl. c. k. místodržitelství milostivě vyhovělo mé žádosti.

(Datum.) (Podpis.)

(Žádost za osvobození od placení školného.)

Veleslavná c. k. zemská školní rado!

V nejhlubší úctě podepsaný prosí za milostivé osvobození od placení školného a tuto svou žádost podporuje tímto:

A. 1. Dle vysvědčení *A.* vyhovuje zcela požadavkům zákonným.

B. 2. Dle vysvědčení *B.* rodiče jeho tak jsou nemajetní, že nemohou školného platiti.

Slibuji, že se přičiním, abych pilností a mravným chováním dobrodiní stal se hodným.

V Plzni, dne . . . Matěj Říha,
žák II. tř. c. k. české realky.

Rubrum: Veleslavná
c. k. zemská školní rado v Praze.
Matěj Říha,
žák II. tř. c. k. české realky
v Plzni,
prosí
za osvobození od školného.
Se 2 přílohami.

Žádost za nadaci.

Rubrum: Veleslavné c. k. místodržitelství v Praze.

Jan Švehla,
žák III. tř. c. k. gymnasia v Klatovech,
prosí za milostivé udělení nadace . . . ské ročních . . . K.

S 4 přílohami.

Veleslavné c. k. místodržitelství.

V nejhlubší úctě podepsaný prosí za udělení mu nadace . . . ské ročních . . . K z těchto důvodů:

A. 1. Narodil se dne . . . v . . . *A.*

B. 2. Očkován byl v . . . dle vysvědčení *B.*

C. 3. Jest žákem III. tř. c. k. gymnasia v Klatovech a studuje s vyznamenáním *C.*

D. 4. Dle vysvědčení *D.* nemá ani on, ani rodiče žádného majetku.

Slibuje podepsaný, že milosti té státi se chce hodným mravným chováním a stálou pilností.

V Klatovech, dne . . . (Podpis.)

Žádost za přijetí do kadetní školy.

C. k. velitelstvu kadetní školy v . . .

Žádám za přijetí syna svého . . . . do I. ročníku c. k. kadetní školy a přikládám za doklad:

1. jeho křestní list,
2. list očkovací,
3. list domovský,
4. vysvědčení školní,
5. dobrozdání lékaře vojenského.

Spolu prohlašuji, že mi ustanovení a předpisy o přijímání do c. k. kadetní školy jsou známy a zavazuji se, že podmínkám jejich vyhovím. I zavazuji se, že synu svému po celou dobu, pokud bude ve škole kadetní, dávati budu měsíční příspěvek . . . korun.

(Datum.) (Podpis.)

Poznámka. V každé škole kadetní jsou všecka místa bezplatná, erariální a složiti dlužno každoročně pouze školné. Proto se od příbuzných chovanců nežádá žádného příplatku na stravu, oděv a byt. Odvod a vřadění chovanců do c. a k. vojska děje se po odbytém čtvrtém ročníku dne 18. srpna slavnostním způsobem. Pokud uprázdněná místa stačí, povyšují se chovanci dle jich kvalifikace a pořadu (čísla řadového) na kadetní zástupníky důstojnické. Po vřadění chovanců do jednotlivých vojsk šetří se přání chovanců a jich příbuzných, pokud stačí počet uprázdněných míst.

Kadetní školy poskytují rodičům nejen výhody značných peněžitých úspor, jelikož školné poměrně velmi mírné jest, nýbrž také možnosti, že jejich synové nyní již za 1 až $1^1/_2$ roku po vřadění dosáhnouti mohou hodnosti důstojnické a takto postavení velmi váženého.

Školné jest: *a*) pro syny důstojníků všech oborů, evangelických a řecko-orientalských vojenských kněží, vojenských úředníků, vojenských kapelníků, poddůstojníků a do žádné třídy hodnostní nevřaděných vojenských gažistů, aktivních, na odpočinku dlících či vysloužilců, buď stálého vojska, neb námořnictva, neb zemské obrany, 24 korun ročně, — *b*) pro syny důstojníků v záloze a neaktivní zemské obrany, i důstojníků „mimo službu“, pak dvorních a civilních úředníků státních a ostatních ve dvorní a civilní státní službě stojících, 160 korun ročně a — *c*) pro syny všech ostatních rakouských neboli uherských státních občanů, neb bosensko-hercegovských příslušníků zemských, 300 K ročně. — Pro syny v *b*) a *c*) jmenovaných osob, byli-li přijati do zákopnické kadetní školy, obnáší školné 80 K, potažmo 160 K. Školné se splácí ve dvou lhůtách, napřed splatných 16. září a 1. března každého roku, vždy pokladně příslušné školy kadetní. — V případech pozoruhodných smějí velitelé škol méně zámožným příbuzným chovanců dovoliti, by spláceli školné v lhůtách měsíčních během školního roku. — Za chovance III. a IV. ročníku jezdecké kadetní školy splatiti dlužno ročně 400 K do ekvitačního fondu, jenž založen jest za účelem zakoupení koní a jiných potřeb k vyučování jízdě a sice v týchže lhůtách jak školné. Pro syny v *a*) jmenovaných osob vojenských obnáší ekvitační příspěvek jen polovici.

Žádost za prominutí druhé a třetí ohlášky.

Rubrum: Slavné c. k. okresní hejtmanství v . . . .

D. E. . . v . . . .
a F. G . . . . v . . . .

žádají za prominutí druhé a třetí ohlášky.

Slavné c. k. okresní hejtmanství!

S úctou podepsaní snoubenci prosí za prominutí druhé a třetí ohlášky z toho důvodu, že podepsaný ženich musí co nejdříve nastoupiti místo . . . . . v M . . . . . a rád by proto pro zmenšení výloh cestovních a jiných ještě před tím uzavřel tento sňatek. Spolu podepsaní dotvrzují, že není žádné překážky, proč by spolu v stav manželský vstoupiti nemohli a prosí tudíž:

Slavné c. k. okresní hejtmanství, račiž žádost jejich povoliti a co nejdříve vyříditi.

(Datum.) (Oba podpisy.)

Žádost za ohlášky civilní.

Rubrum: Slavné c. k. okresní hejtmanství
v . . . .
Fr. K. (stav)
a R. M. v . . . .
žádají
za ohlášky sňatku civilního.
Se 3 přílohami.

Slavné c. k. okresní hejtmanství!

A. B. Dle přiložených listů křestních *A. B.* jsou podepsaní plnoletí, náboženství . . . . . a chtějí vstoupiti spolu ve stav manželský.

C. Poněvadž nás místní duchovní pan farář . . . . dle přiloženého stvrzení *C.* oddati nechce a to z té příčiny, že mezi podepsanou a panem A. B. svého času učiněn byl slib manželství, kterýžto slib však pan A. B. sám zrušil. Dále, že občanský sňatek takového slibu za překážku manželství neuznává, prosíme:

Slavné c. k. okresní hejtmanství, račiž provésti ohlášky našeho sňatku způsobem civilním a po zákonité lhůtě přijati od nás slavnostní prohlášení, že v manželství vstupujeme.

(Datum.) (Podpisy.)

Žádost za dispens k sňatku pro švakrovství.

Rubrum: Veleslavné c. k. místodržitelství
v Praze!
A. B. v . . . .
a C. D.
žádají za udělení dispense od překážky manželství pro švakrovství.
S 1 přílohou.

Veleslavné c. k. místodržitelství!

A. Dle přiloženého listu úmrtního *A.* zemřela mi dne . . . . moje manželka . . . . a zanechala mi 3 děti ve stáří . . . .

Poněvadž stav můj mne nutí, abych se znovu oženil a protože švakrová moje, spolupodepsaná . . . již delší dobu místo matky co nejsvědomitěji zastává, takže osiřelým dětem nemohu dáti matky lepší, prosím:

Veleslavné c. k. místodržitelství, račiž nám uděliti dispens od překážky manželství pro švakrovství.

(Datum.) (Oba podpisy.)

Žádost za rozvod.

Rubrum: Slavný c. k. okr. soude v . . . .
Manželé . . . a . . .
v K. . . .
žádají souhlasně za povolení rozvodu.

Slavný c. k. okresní soude!

A. V úctě podepsaní dle přiloženého listu oddacího *A.* za čas manželství svého poznali, že povahy nikterak k sobě se nehodí a pojali proti sobě nechuť nepřekonatelnou tak, že jsme se usnesli žádati za rozvod.

B. Poněvadž dětí nemáme a o jmění jsme se vyrovnali dle přiložené úmluvy *B.* a úmysl náš jest nezvratný, prosíme:

Slavný c. k. okresní soude, račiž řízení k tomu účelu zavésti, nám rozvod žádaný povoliti a podepsané o tom vyrozuměti.

(Datum.) (Oba podpisy.)

Žádost za právo domovské.

Rubrum: Slavný obecní úřad v . . . .
. . . . (jméno a stav)
uctivě žádá za právo domovské.
Přílohy A.—D.

Slavný obecní výbore!

V úctě podepsaný prosí, aby přijat byl do svazku zdejší obce a podporuje tuto svou uctivou žádost tímto:

A. 1. Dle domovského listu *A.* jest . . let stár, ženat (svoboden, otec . . . dětí) a posud příslušníkem obce . . . . v okresu . . . ., tedy občan rakouský.

B. C. 2. Dle vysvědčení *B. C.* choval se i zde za svého 12letého pobytu i v dřívějším bydlišti . . . vždy bezúhonně.

D. 3. Dle přílohy *D.* jest jmění jeho takové, že by i rodina jeho nepřipadla na obtíž obce.

Na důvody tyto spoléhaje, prosím, aby slavné městské zastupitelstvo mi udělilo právo domovské.

(Datum.) (Podpis.)

Pozn. Kdo po 10 let v obci se zdržuje, jest rakouský občan státní a není proti němu námitek, musí býti přijat do svazku té obce; kdyby obecní výbor (městské zastupitelstvo) žádost odmítl, odvolá se na c. k. okr. hejtmanství.

Žádost za právo měšťanské.

Rubrum: Slavný obecní výbor . . . . .
. . . (jméno a stav)
žádá za udělení mu práva měšťanského.
S 5 přílohami.

Slavné městské zastupitelstvo!

V úctě podepsaný prosí, aby mu uděleno bylo právo měšťanské v městě tomto z těchto důvodů:

1. Jest příslušníkem obce . . . v okresu . . . . dle domovského listu A.

A. 2. Dle křestního listu B. jest . . . stár, (ženat, svoboden, otec . . . dětí).

C. 3. Dle listu živnostenského C. již . . . let zde provozuje živnost.

D. 4. Vysvědčení D. svědčí o jeho bezúhonnosti.

E. 5. Dle přiloženého výtahu E. jest majetníkem . . ., takže o rodinu jeho jest postaráno.

Slibuje zároveň, že povinný poplatek ochotně zaplatí a že vždy plniti bude všecky povinnosti své.

(Datum.) (Podpis.)

Poznámka. Kdežto právo domovské zaručuje podporu pro případ nouze a stáří, má právo měšťanské výhody větší, jak jsou v kterém městě na př. nadace.

Žádost za prohlášení někoho za marnotratníka.

Rubrum: Slavný c. k. okresní soude v . . .
L. M . . v . . .
žádá, aby dcera jeho . . . ovdovělá . . . . prohlášena byla za marnotratnici a on ustanoven byl za jejího opatrovníka.
Se 3 přílohami

Slavný c. k. okresní soude!

A. Dcera moje . . ovdovělá . . dle přiloženého křest. listu A.

B. C. plnoletá a dle listu oddacího B. a úmrtního C. manžela jejího ovdovělá, po smrti manžela svého oddala se životu marnotratnému, jímž by majetek svůj a nezletilého dítěte záhy zničila.

Důkazem toho jsou tyto okolnosti: (Následuje výpočet skutků, z nichž patrna jest příčina žádosti.)

Proto prosím:

Slavný c. k. okresní soude račiž zavésti předepsané řízení, dceru mou pak prohlásiti za marnotratnou a mne ustanoviti za jejího opatrovníka.

(Datum.) (Podpis.)

Žádost za místo strojníka.

Rubrum: Slavná správní rado akciové továrny na . . . . v L . . . .
J. J.,
strojník v dílně p. . . . v N . .
žádá za místo strojnické.
Se 6 přílohami.

Slavná správní rado!

V hluboké úctě podepsaný prosí za udělení mu uprázdněného místa strojníka a podporuje žádost svou těmito důvody:

A. 1. Jest . . stár (dle křestního listu A.), chodil do měBCD šťanské školy . . . B. a dle vysvědčení C. a D. navštěvoval strojnické oddělení české státní průmyslové školy v Plzni.

E. 2. Dle vysvědčení E. řádně se vyučil živnosti strojnické

F. a jest dle přílohy F. zaměstnán . . let v strojírně p. . . .

Slibuje, že se vynasnaží ze všech sil, aby pilnou a poctivou prací si získal spokojenost svého představenstva.

V N., dne . . . (Podpis.)

Žádost za povolení provozovacího závodu.

Rubrum: Slavné c. k. okresní hejtmanství v . . . .
František Kučera,
koželuh v D . . ., v N. ul. č. . .
prosí za povolení ku zřízení koželužny.
S přílohami A. viz duplo a B.

Slavné c. k. okresní hejtmanství!

Hodlám zříditi koželužnu na pozemku své č. . . obce . . .

A. dle plánů A. přiložených dvojmo, z nichž patrno jest celé zřízení též v ohledu zdravotním. I prosím:

Slavné c. k. okr. hejtmanství račiž zavésti řízení ediktní a místní ohledání, k němuž pozváni buďte mimo starostu obce . . . i páni . . . jakožto majitelé sousedních parcel č. . . a po provedeném šetření místním račiž mi povoliti stavbu a provozování mé živnosti.

(Datum.) (Podpis.)

Pozn. Živnosti, jež škodlivě mohou působiti v sousedstvu, na př. závody lučební, nebo býti nepříjemny lomozem atd., nebo nebezpečny býti parními stroji a pod., musí míti místo k provozování schváleno. Podrobně je uvádí § 27. zákona živnostenského. Úřad zavede po předložení výše uvedené žádosti řízení ediktní a komisi na místě, při níž sousedům i zástupci obce volno činiti námitky.

Žádost při opovědi stavby.

Slavný obecní úřade!

A. Předkládaje in duplo potřebné plány A. ku stavbě nového domu na mém pozemku č. kat. . . . ., žádám za ustanovení komise a za povolení ke stavbě, již prováděti bude oprávněný stavitel pan . . .

(Datum.) (Podpis.)

Rubrum: Slavnému obecnímu úřadu v . . . . . (jméno) prosí za povolení stavby vnitř uvedené.

S plánem in duplo.

Žádost za ohledání domu před bouráním.

Rubrum: Slavný c. k. okresní soude v . . . S. T., majitel domu č. . . v . . . prosí za nařízení místního ohledání stavu domu tohoto.

S 1 přílohou.

Slavný c. k. okresní soude!

A. Dle přiloženého výměru obecního ze dne . . . č. . . . A. dáno mi dovolení, abych směl sbourati svůj dům č . . a na místě jeho vystavěti nový dvoupatrový. Aby se předešlo všem námitkám majitelů sousedního domu č. . . p. . . . v. . . třeba jest konstatovati nynější stav domu tohoto. Za znalce jmenuji pány . . . a . . . a prosím:

Slavný c. k. okresní soude račiž nařídíti soudní ohledání domu č. . . v . . . a k tomu povolati znalce mnou jmenované i pana . . . jakožto majitele.

(Datum.) (Podpis.)

Žádost za legitimaci

dítěte nemanželského a opravení křestní matriky z důvodu toho.

Rubrum:

Slavné c. k. okresní hejtmanství v . . .

A. B., rolník, bytem v C. a D. E., rozená F, manželka jeho, žádají za opravu matrik následkem legitimace dítka jejich G. sňatkem dodatečným.

Se 2 přílohami.

Uvnitř:

Slavné c. k. okresní hejtmanství!

A. Dle přiloženého listu křestního *A.* nynější moje manželka D. E., rozená F., dne . . . porodila za svobodna dítko, pokřtěné jménem G. Při křtu jsem doznal, že jsem otcem dítka tohoto, jak jest i v matrice poznamenáno. Nyní pak jsem jmenovanou . . . pojal za svou manželku, jak svědčí

B. list oddací *B.* a žádáme, aby dítě to označeno bylo jakožto legitimované naším manželstvím, i prosíme tedy:

Slavné c. k. okresní hejtmanství račiž za tím účelem zaříditi čeho třeba a nás o tom u vrácení příloh vyrozuměti.

V C., dne . . . Podpisy.

Poznámka. Kdyby matka dítěte nemanželského zemřela a nebyla oddána s žadatelem, musí tento (otec) skrze hejtmanství vymoci si svolení mocnářovo; při tom musí i poručník dítěte nezletilého podpis připojiti, že souhlasí se žádostí.

Žádost za přijetí člena záložny.

Slavné ředitelství Občanské záložny v . . .

V úctě podepsaný žádá, aby byl přijat za člena Občanské záložny s ručením neobmezeným v . . .

Datum. S úctou (podpis a stav.)

Žádost záložně za vyměření úvěru.

V N., dne . . .

Slavné ředitelství atd.

V úctě podepsaný člen záložny prosí za vyměření nejvyššího úvěru osobního.

Poněvadž nyní obchod svůj jsem valně rozšířil, třeba mi časem úvěru a prosím tedy, aby vyměřen byl mi úvěr aspoň do výše . . ., odvolávaje se na příznivé poměry své, pánům členům ředitelstva známé.

Se vší úctou (jméno a stav.)

Žádost kupci za přijetí do učení.

Velectěný pane!

V novinách dočtl se můj otec, že račte přijmouti hocha z venkova do učení. Poněvadž vždy bylo a jest mým přáním, abych stal se kupcem a otec můj s tím souhlasí, osměluji se Vás prositi, abyste mne laskavě přijal za učedníka.

Prošel jsem s dobrým prospěchem zdejší měšťanskou školu, jsem tedy 14 roků stár, tělesně zdráv a silen. Otce by velmi těšilo, kdybych u Vašnosti mohl se vyučiti, poněvadž ví, jaké pověsti požívá Váš známý závod.

Doufaje, že snažné prosby mé neoslyšíte, jsem Vašnosti
v hluboké úctě

V K., dne . . . Emil Stránský.

Doporučení téhož od příbuzného.

Velectěný pane strýčku!

Syn souseda našeho, Emil Stránský, dověděv se Vaší poptávky po učni na kupectví, žádal mne, abych se za něho u Vás přimluvil. Žádosti té milerád vyhovuji, poněvadž znám hocha toho jakožto dobrého a řádně vychovaného chlapce, jenž ve škole vždy řádně prospíval a zde znám jest pro svou mravnost.

Zavděčil byste se mi velice, kdybyste prosbě jeho vyhověl a jsem přesvědčen, že by se u Vás vzdělal za řádného kupce.

S přátelským pozdravem Váš

V K., dne . . . Cyril Janota.

Žádost o vklad vlastnického práva.

Slavný c. k. okresní soude!

Na základě trhové smlouvy ze dne . . . prosím, aby slavný c. k. okresní soud mi povolil a vykonati dal první vklad vlastnického práva k živnosti č. . . . v . . . se vším příslušenstvím pro mne podepsaného za trhovou cenu . . . a druhý vklad bezvýminečného zástavního práva na témže hospodářství pro zbytek kupní ceny per . . . i s úrokem pěti ze sta až do zapravení jejího k ruce prodávajícího pana O. P.

V R., dne . . . S. T.

Rubrum:

S. T. v R., č. . . . žádá za vklad vlastnického práva k živnosti č. . . . v . . . pro něho a bezvýminečného práva zástavního pro zbytek trhové ceny per . . . k ruce prodávajícího pana O. P.

(Přílohy.)

Žádost o knihovní výmaz požadavku.

Slavný c. k. okresní soude!

V úctě podepsaný prosí za vydání výměru: Vyřízením
A. žádosti této se povoluje na základě kvitance *A.* ze dne . . . knihovní vklad výmazu práva zástavního za požadavek Jana Suchého per . . . K s úroky a dalším příslušenstvím z dlužního úpisu ze dne . . . na domě č. . . . ve . . . . knihovní vložka č. . . . a výkon se nařizuje c. k. listovnímu úřadu. O tom se uvědomují:

1. Žadatel Karel Vondrák, vlastník domu č. . . . ve . . . navrácením prvopisné listiny.

2. Pan Jan Suchý (stav) ve . . .

V N., dne . . . Karel Vondrák.

Rubrum:

Slavný c. k. okresní soud v . . .

Karel Vondrák, vlastník domu č. . . . v . . . žádá za povolení a provedení uvnitř uvedeného knihovního jednání při položce č. . . . domu v . . .

1 prvopis.
1 opis přílohy *A.*
2 rubriky.

Žádost o výmaz pohledávky.

Slavný c. k. okresní soude!

Na základě kvitance, přiložené v originále i v opise, prosím:

Slavný c. k. okresní soud račiž povoliti výmaz pohledávky v sumě . . . na mém hospodářství č. . . . v . . . pro . . . pojištěné výměrem ze dne . . . č. . . . a výkon toho listovnímu úřadu nařídíti.

V B., dne . . . E. D.,
majitel hospodářství č. . . . v . . .

Rubrum:

Slavnému c. k. okresnímu soudu v . . .

C. D., majitel hospodářství č. . . . v . . . žádá za výmaz pohledávky . . . pro pana . . . na čísle tom pojištěné.

(Příloha.)

Žaloby.

Žaloba (upomínací) pro dluh.

Rubrum:

Slavnému c. k. okresnímu soudu v . . .

Karel Jabůrek, řezník v . . . č. . . . žádá o vydání platebního rozkazu proti panu Janu Kazdovi, rolníku v . . . p. 300 K s příslušenstvím.

Slavný c. k. okresní soude!

Pan Jan Kazda, rolník v . . . č. . . . jest mi dlužen částku 300 K, jemu hotově půjčenou, a měl mi zaplatiti dne . . . Protože pan Jan Kazda povinnosti své nedostál, prosím:

Slavný c. k. okresní soude račiž panu Janu Kazdovi nařídíti, aby mi do 14 dnů částku 300 K i s 5proc. úroky, jdoucími ode dne (splatnosti dluhu) až do zaplacení, k tomu i náklady platebního rozkazu per . . . K . . . h zaplatil, jinak že na něho právo vedeno bude.

Datum. Podpis.

Pozn. Takovéto řízení upomínací skrze soud se připouští do 400 K.

Žaloba pro rušení držby.

Rubrum:

Slavný c. k. okresní soude v . . .

B. C., majitel . . . č. . . . v . . ., jakožto žalující proti D. E., majiteli . . . č. . . . v . . ., jakožto žalovanému v záležitosti rušené držby.

Se 2 přílohami.

Slavný c. k. okresní soude!

K nálezu mému č. . . . v . . . náleží dle výtahu knihovního *A.* i dle přiloženého výtahu z katastru daně pozemkové *B.* také parcela č. . . ., které též vskutku užívám. *A.* *B.*

Ale můj soused pan D. E., majitel . . ., kus té parcely sobě přioral a tím dopustil se porušení držby. Proto prosím:

Slavný c. k. okresní soud račiž o této mé žalobě ustanoviti stání na místě samém v době co nejkratší k ohledání sporného majetku a za právo uznati, že pan . . . dopustil se rušení držby, že má se zdržeti dalšího rušení a pod následky exekuce mně zaplatiti veškery výlohy, vzešlé mi tímto sporem.

(Dvojmo s jednou přílohou.)

Datum. Podpis.

Žaloba pro ublížení na cti.

Slavný c. k. okresní jakožto trestní soude!

Dne . . . setkal jsem se na náměstí v . . . blíže domu pana . . . s panem A. B., jenž beze vší příčiny mne veřejně potupil nadávkami těmito: . . .

Přítomni byli a dosvědčiti mohou pravost mého trestního oznámení:

1. Pan C. D. (stav) v . . .

2. pan E. F. (stav) v . . ., kteřížto oba náhodou stáli před domem svrchu jmenovaným.

Protože jsem onou potupou utrpěl urážku na své cti, kladu uctivou prosbu:

Slavný c. k. okresní jakožto trestní soud račiž stání naříditi, k němu předvolati mne, oba uvedené svědky a obžalovaného, po skončeném jednání žalovaného potrestati pro přestupek proti ublížení na cti a odsouditi k náhradě útrat soudních.

V N., dne . . . H. J.
(stav.)

Rubrum:

Slavný c. k. okresní jakožto trestní soud v . . .

Trestní oznámení H. J. (stav a bydliště) na A. B. (stav) pro přestupek ublížení na cti.

Poznámka. Přestupek jest menší provinění (malá krádež, nadávka a pod), přečin jest provinění se těžší z nedbalosti nebo neopatrnosti beze zlého úmyslu (zabití člověka proti vůli a j.), zločin jest těžké provinění se následkem zlé vůle (loupež, veliká krádež, žhářství, vražda a pod.)

Žaloba za uznání otcovství.

Rubrum:

Slavný c. k. okresní soude v . . .

A. N., soukromník v . . ., jakožto poručník nezletilého B. N., jménem svým a v zastoupení C. N., matky jmenovaného B. N., žaluje pana . . . (jméno a stav) na uznání otcovství, plnění otcovských povinností a náhradu útrat soudních.

Se 3 přílohami.

Uvnitř:

Slavný c. k. okresní soude!

Pan . . . měl se mnou známost po delší dobu a sliboval, že si mne vezme, až bude samostatným a poměr náš nezůstal bez následků. Dle přiloženého křestního listu *A.* porodila jsem chlapce, jenž pokřtěn jménem B. *A.*

Poněvadž pan . . . povinností svých nyní nedbá, pro obhájení práv svých a dítěte jsem nucena vystoupiti touto žalobou.

Pan . . . jest vskutku otcem mého dítěte, což mohu přísahou stvrditi a kdyby odpíral, budiž jemu přísaha uložena.

Posud útraty na vychování dítěte nesu sama, i žádám od pana . . ., jakožto otce, proto . . . K měsíčně, tedy za dobu . . . budiž mi přisouzena částka . . . K. Spolu pro budoucnost žádám, aby na výživu dítěte mně nebo poručníkovi . . . K měsíčně platil, kteroužto částku jmenovaný pan . . . dle stavu svého slušně může platiti.

Připojujíce spolu přílohu *B.*, to jest dovolení poručenského úřadu, abychom na pana . . . žalobu vésti mohli a přílohu *C.*, dekret totiž, jímž podepsaný za spoluporučníka onoho dítěte byl jmenován, prosíme: *B.* *C.*

Slavný c. k. okresní soud račiž uznati, že žalovaný . . . jest otcem dítěte . . . a proto povinen jest zaplatiti vydání mé dosavadní . . . i s 5proc. úroky z prodlení, jakož

i starati se o další výživu svrchupsaného dítěte a to měsíčním příspěvkem . . . K až do té doby, kdy dítě samo se bude moci vyživovati, jakož i aby jmenovaný pan . . . odsouzen byl k náhradě útrat soudních.

Datum. Podpisy.

Železná dráha. Každý úřad železniční jest povinen platy v jakékoli měně (drobné peníze vyjímaje) za určitý kurs skládati, který vždy veřejně oznámiti má, přijímati, není-li snad nějaké zákonité překážky.

Železnice není povinna přijmouti zboží nedostatečné, aneb vůbec nebalené, leda by zasílatel nedostatek a chatrnost balení dráze písemně dosvědčil a na listu nákladním rovněž potvrdil. Železnice může žádati, by na každém kuse zboží, který se o sobě posílá, stanice, kam svědčí, zřetelně poznamenána byla, pakli to bez nesnáze se učiniti dá. Z dopravy vylučují se naprosto takové věci, které pro váhu, rozsáhlost, zvláštní tvar neb jinou vlastnost k zasílání se nehodí. Dále věci, které se výhradně poštou zasílati mají, jako listiny, skvosty a pod. Hořlavé a třaskavé látky (dynamit, prach, střelivo, kyseliny a v. j.) přijímají se dle zvláštních pravidel výminečně k dopravě. Smlouva o dopravě nákladu uzavírá se vytištěním kolku se strany vysílající stanice na doručený nákladní list, což se stane, když zboží v něm opovězené již úplně odevzdáno jest.

Dopravování osob, zvířat a zboží může se odepříti, když kromobyčejné překážky neb vyšší moc v cestu se staví neb pravidelné prostředky dopravovací nedostačí.

N á k l a d n í l i s t y může si každý zasílatel dle dotyčných předpisů kde komu libo s firmou, adresou atd. vytisknouti. Nákladní listy musí však povšechným kolkem správy železnic opatřeny býti a každé zásilce se připojiti. Kolek obnáší 2 h, po případě 10 h. V jeden list nákladní mohou se jen takové věci pojmouti, které se bez obtíže a značné škody pohromadě složiti dají. Zasílatel ručí za správnost svých udání a jest zodpovědno za každou škodu, která z nejasného neb neurčitého opovězení by vzešla. Ohledem na celní a berní předpisy, kterým vyhověti třeba než zásilka se vypraviti neb vydati může, jest zasílatel povinen odevzdati železnici potřebné průkazy a písemnosti, které se též v nákladním listu poznamenati mají. Nestane-li se tak, nestihne železnici žádná zodpovědnost a ručí zasílatel za veškerou škodu, která z obmeškání aneb z chyb a nedostatku průkazů těch by vznikla.

D o v o z n é počítá každá dráha dle svých ohlášených sazeb a určí se dle váhy (kilogr.) Co základ počtu ustanoveno jest 30 kg. i tenkráte, kdy zboží méně váží a počítá se postupně za 10 kg., tak že každých počatých 10 kg. platí za plné.

D o b í r k a se u každé zásilky nepřipouští. Též poskytují se zálohy do 300 K, když podle zdání úředníka, jenž zásilku přijímá, jsou cenou zboží pojištěny.

V neděli a ve svátek se obyčejně zásilky nepřijímají a také nevydávají. Zásilky dopravují se dle přání zasílatele buď obyčejným vlakem neb rychlíkem.

Železnice jest povinna na místě v nákladním listu naznačeném, vydati přejímateli list i zboží dovežené. Nerozváží-li dráha zboží přibylé sama do skladu přejímatele, musí jemu o něm podati písemně zprávu, která se buďto poštou aneb poslem doručí. Přejímatel jest povinen takto opovězené zboží v určité době a v čas ustanovený odebrati. Za tím účelem musí dráha zásilku nejméně 24 hodin ve vlastních skladištích bezplatně přechovati.

Z b o ž í p r o r y c h l í k určené, musí se s nákladním listem, potisknutým červenými pruhy, dodati a dopraví se nejprvé a rychle. Též se přijímá i vydává v dni nedělní a sváteční, ovšem jen v tom čase, který jest určitě k tomu dle ohlášení ustanoven.

L h ů t u d o d a c í má každá železnice oznámiti, nesmí však vykročiti z míry nejvyšší, níže tu položené:

a) co se týče zboží pro rychlík: 1. lhůta k vypravení 1 den; 2. lhůta k dopravení: za každých 300 kilometrů, i jen počatých, 1 den;

b) co se týče obyčejného nákladu: 1. lhůta k vypravení 2 dny; 2. lhůta k dopravení na vzdálenost do 100 km. 1 den; na větší vzdálenost za každých dalších 200 km., i jen počatých, 1 den; lhůta k dodání počíná od půlnoci po odkolkování listu nákladního a pokládá se za zachovanou, když se v té době zásilka osobě, které svědčila, dodá aneb písemně oznámí, že došla.

Železnice ručí za škody, které vzejdou ztrátou neb porušením zboží od uzavření smlouvy nákladní, nedokáže-li, že vzešla ztráta neb porušení vyšší mocí nebo přirozenou povahou zboží, jmenovitě vnitřní zkázou, mizením, obyčejným prosáknutím, aneb takovými vadami následkem balení nedostatečného, jichž zevnitř nelze znamenati. Za ztracené pokládá se zboží čtyry neděle po vypršení lhůty dodací (zavazadla po uplynutí tří dnů.) Když se za zásilku u příslušného místa dovozné zapraví a toto přijme, pomine veškeré právo proti železnici. Jen kdyby se stala ztráta nebo takové porušení, jehož nebylo lze při odebrání pozorovati, může se na železnici i po přijmutí zásilky náhrada žádati. Žádosti za náhradu buďtež doklady opatřeny a během čtyř neděl písemně u správy železnice opovězeny, kde co nejdříve vyřízeny býti musí.

Při vypočítávání škody položí se co základ obecná škoda obchodní ztraceného neb poškozeného zboží, kterou škodující prokáže, nesmí však 60 K stř. za 50 kg. brutto přesahovati, leda by cena větší na dotyčném místě nákladního listu udána a pojištěna byla, v kterémž případě opovězená suma jest největší náhradou, která se dáti může. Bylo-li zboží porušeno, nahradí se to, oč porušením ceny pozbylo, dle poměru ceny podle přede-

slaných ustanovení. Za zavazadla dá železnice náhradu ve výši udané ceny, jinak nahradí se, která se dokázati může, však ne více než 12 K za 1 kg.

Promeškání lhůty dodací zavazuje železnici k náhradě opožděním povstalé škody, leč dokáže-li, že se vzdor řádné péči o dopravu zásilky zameziti nedalo. Přijme-li se zboží, pomine právo žádati náhrady pro případ ten, nebylo-li mu v 8 dnech od přijmutí zásilky průchodu zjednáno.

Náhradu za promeškání lhůty dodací dá železnice, aniž by důkazů žádala, že opožděním škoda se stala, takto: a) co se týče obyčejného nákladu, činí-li opoždění více než den, až do 3 dnů $^1/_4$ dovozného, do 8 dnů $^1/_3$ dovozného a opozdila-li se zásilka více než o 8 dnů, polovici dovozného; b) co se týče zboží pro rychlík, činí-li opoždění více než 12 hodin až do 24 hodin, vynahradí se $^1/_4$ dovozného, až do 3 dnů $^1/_3$ a po třech dnech polovice dovozného. Opověděl-li zasílatel sumu, jakou se ručiti má, aby se zboží v čas dodalo, jest tento obnos nejvyšší náhradou, která se poskytnouti může.

Obsah:

O dopisech vůbec 3
Přání 6
Zprávy (listy oznamovací) . . 18
Pozvání (listy zvací) . . . 24
Žádosti (prosby, listy prosebné) 29
Přímluvy (psaní přímluvčí, odporučení) 34
Listy upomínací (upomínky, výčitky) 40
Omluvy 47
Porady a dotazy 50
Listy děkovací 53
Listy potěšné (útěcha, soustrast) 57
Odpovědi (odpisy) 61
Dopisy milostné 65
Oznámení rodinné 72
Lístky 74
Dopisy různého obsahu . . . 75
Tituly 83
Přídavek k dopisům soukromým 86
Právní rádce: Adresa . . . 101
Akciová společnost . . . 101
Akcept 101
Aktiva 102
Amortisace 102
Annuity 103
Ažio 103
Ažiotéři 103
Banky 103
Brutto, tara, netto . . . 104
Bursa 104
Cirkuláře 105
Clo 106
Celní sazba 107
Dal 107
Daň 107
Dluhopis 109
Dotazy 111
Exekuce 112
Faktura 113
Firma 113
Hypoteční banka 113
Inserty 114
Instance 115
Jednotky hromadné 116
Knihy obchodní 116
Kolkování knih obchodních . 117
Kolkování 118
Kolkovní poplatek nejobyčejnějších listin 119
Kvitance 123
Legalisace 125
List dodací a odevzdací . . 125
List nákladní 126
List průvodní 126
List schovací 127
Lístky adresní 127
Lhůty 127
Majetek 127
Hodnota kuponů 128
Měna či kurs 130
Metrická soustava 131
Nabídky 135
Násobilka 137
Obchodní dopisování 138
Objednávky 139
Opovědi živností 141
Oznámení 144
Patenty 146
Peníze 151
Placení 155
Plnoletost 155
Plnomocenství 155
Počty procentové 157
Podání úřední 157
Poplatky soudní 158

Poručnictví 159
Postupní list 162
Pošta listovní 163
Poštovní spořitelny 172
Potvrzení 176
Poukázka 176
Provise 177
Reference 177
Reklama 178
Reklamace 178
Rekurs 179
Revers 179
Rukojemství 180
Řízení bagatelní 181
Řízení stručné 181
Sazba advokátní 181
Sazba notářská 182
Skonto či diskonto 183
Směnka 184
Smlouva 185
Společnost obchodní 188
Stvrzenka či list přijímací . . 188
Telegraf 189
Účet 191
Upomínky 192
Úroky 194
Úvěr 196
Výpověď 197
Vysvědčení 199
Výtky 202
Zástavní právo 203
Závěť 203
Záznam 204
Zlato a stříbro 205
Známka ochranná 206
Zprávy 207
Žádosti 208
Žaloby 219
Železná dráha 222

Pomůcka

pro převádění starých plošných měr na nové.

1 *ha* = 100 *a*.
1 *a* = 100 m^2.

1 *jitro* = 1.600□⁰ = 2 korcům = 3 měřicím čili mírám = 0·5755 *ha* = 57 *a* 55 m^2
1 *korec čili strych* = 800□⁰ = ½ jitra = 1½ měřice čili míry = 0·2877 *ha* = 28 *a* 77 m^2.
1 *míra čili měřice* = 533⅓□⁰ = ⅓ jitra = ⅔ korce čili strychu = 0·1918 *ha* = 19 *a* 18 m^2.

Zaokrouhleno pro naše účely rovná se:

JITRA		KORCE		MĚŘICE		SÁHY	
1 jitro	0·58 ha	1 korec	0·29 ha	1 měřice	0·19 ha	□⁰	čtverečný sáh
2 jitra	1·15 ha	2 korce	0·58 ha	2 „	0·38 ha	25 □⁰	0·9 a
3 „	1·73 ha	3 „	0·86 ha	3 „	0·58 ha	50 „	2 a
4 „	2·30 ha	4 „	1·15 ha	4 „	0·77 ha	75 „	3 a
5 jiter	2·88 ha	5 korců	1·44 ha	5 měřic	0·96 ha	100 „	4 a
6 „	3·45 ha	6 „	1·73 ha	6 „	1·15 ha	150 „	5 a
7 „	4·03 ha	7 „	2·01 ha	7 „	1·34 ha	200 „	7 a
8 „	4·60 ha	8 „	2·30 ha	8 „	1·53 ha	250 „	9 a
9 „	5·18 ha	9 „	2·59 ha	9 „	1·73 ha	300 „	11 a
10 „	5·75 ha	10 „	2·88 ha	10 „	1·92 ha	350 „	13 a
11 „	6·33 ha	11 „	3·17 ha	11 „	2·11 ha	400 „	14 a
12 „	6·91 ha	12 „	3·45 ha	12 „	2·30 ha	450 „	16 a
13 „	7·48 ha	13 „	3·74 ha	13 „	2·49 ha	500 „	18 a
14 „	8·06 ha	14 „	4·03 ha	14 „	2·69 ha	550 „	20 a
15 „	8·63 ha	15 „	4·32 ha	15 „	2·88 ha	600 „	22 a
16 „	9·21 ha	16 „	4·60 ha	16 „	3·07 ha	650 „	23 a
17 „	9·78 ha	17 „	4·89 ha	17 „	3·26 ha	700 „	25 a
18 „	10·36 ha	18 „	5·18 ha	18 „	3·45 ha	750 „	27 a
19 „	10·93 ha	19 „	5·47 ha	19 „	3·64 ha	800 „	1 korci
20 „	11·51 ha	20 „	5·75 ha	20 „	3·84 ha	850 „	31 a
21 „	12·08 ha	21 „	6·04 ha	21 „	4·03 ha	900 „	32 a
22 „	12·66 ha	22 „	6·33 ha	22 „	4·22 ha	950 „	34 a
23 „	13·24 ha	23 „	6·62 ha	23 „	4·41 ha	1000 „	36 a
24 „	13·81 ha	24 „	6·91 ha	24 „	4·60 ha	1050 „	38 a
25 „	14·39 ha	25 „	7·19 ha	25 „	4·80 ha	1100 „	40 a
30 „	17·26 ha	30 „	8·63 ha	30 „	5·75 ha	1150 „	41 a
40 „	23·02 ha	40 „	11·51 ha	40 „	7·67 ha	1200 „	43 a
50 „	28·77 ha	50 „	14·39 ha	50 „	9·59 ha	1250 „	45 a
60 „	34·53 ha	60 „	17·26 ha	60 „	11·51 ha	1300 „	47 a
70 „	40·28 ha	70 „	20·14 ha	70 „	13·43 ha	1350 „	49 a
80 „	46·04 ha	80 „	23·02 ha	80 „	15·35 ha	1400 „	50 a
90 „	51·79 ha	90 „	25·90 ha	90 „	17·26 ha	1450 „	52 a
100 „	57·55 ha	100 „	28·77 ha	100 „	19·18 ha	1500 „	54 a
200 „	115·09 ha	200 „	57·55 ha	200 „	38·36 ha	1550 „	56 a
300 „	172·64 ha	300 „	86·32 ha	300 „	57·55 ha	1600 „	1 jitru
400 „	230·19 ha	400 „	115·09 ha	400 „	76·73 ha	Přesněji: 1□⁰	3·5967 m^2
500 „	287·73 ha	500 „	143·87 ha	500 „	95·91 ha	2 „	7·1933 m^2
600 „	345·28 ha	600 „	172·64 ha	600 „	115·09 ha	3 „	10·790 m^2
700 „	402·82 ha	700 „	201·41 ha	700 „	134·27 ha	4 „	14·387 m^2
800 „	460·37 ha	800 „	230·19 ha	800 „	153·46 ha	5 „	17·983 m^2
900 „	517·92 ha	900 „	258·96 ha	900 „	172·64 ha	6 „	21·580 m^2
1000 „	575·46 ha	1000 „	287·73 ha	1000 „	191·82 ha	7 „	25·177 m^2
¼ jitra	400□⁰ 14 a	¼ korce	200□⁰ 7 a	¼ měřice	133□⁰ 5 a		
½ „	800 „ 29 a	½ „	400 „ 14 a	½ „	267 „ 10 a		
¾ „	1200 „ 43 a	¾ „	600 „ 22 a	¾ „	400 „ 14 a		
⅓ „	1 měřice 19 a	⅓ „	½ měřice 10 a	⅓ „	178 „ 6 a		
⅔ „	2 „ 38 a	⅔ „	1 „ 19 a	⅔ „	356 „ 13 a		

Státní tiskárna v Praze. — 887-30.

Mily Tatinku

Nechť Vašich jmenin slavný den
je samým přáním vyplněn
pro štěstí zdar a zdraví
a věnčen kvítím slávy!
Ať jako dnes i v každy čas
radostný život těší Vás
a ku blahu Vám kvete
vše krásné na tom světě.

38 x 29
76
342
1102
2877
39,79 [illegible]